

Leidimas
lietuvių kalba

Teisės aktai

57 tomas

2014 m. balandžio 16 d.

Turinys

II Įstatymo galios neturintys teisės aktai

SPRENDIMAI

2014/200/ES:

- ★ 2013 m. liepos 17 d. Komisijos sprendimas dėl valstybės pagalbos SA 21233 C/11 (ex NN/11, ex CP 137/06) kurią suteikė Ispanija tam tikriems finansinės nuomos susitarimams taikoma apmokestinimo sistema, taip pat vadinama Ispanijos mokesstinės nuomos sistema (pranešta dokumentu Nr. C(2013) 4426) ⁽¹⁾..... 1

2014/201/ES:

- ★ 2013 m. spalio 2 d. Komisijos sprendimas dėl bendrovei „Simet SpA“ paskirtos kompensacijos už viešojo transporto paslaugas, teiktas nuo 1987 m. iki 2003 m. (valstybės pagalba SA.33037 (2012/C) – Italija) (pranešta dokumentu Nr. C(2013) 6251) ⁽¹⁾..... 48

2014/202/ES:

- ★ 2014 m. kovo 20 d. Komisijos sprendimas, kuriuo nustatoma Europos Sąjungos pozicija dėl valdymo subjektų, veikiančių pagal Jungtinių Amerikos Valstijų Vyriausybės ir Europos Sąjungos susitarimą dėl raštinės įrangos energijos vartojimo efektyvumo ženklavimo programų suderinimo, sprendimo dėl serverių ir nenutrūkstamojo maitinimo šaltinių specifikacijų įtraukimo į susitarimo C priedą ir dėl monitorių ir vaizdo atkūrimo įrangos specifikacijų, įtrauktų į susitarimo C priedą, persvarstymo ⁽¹⁾ 68

⁽¹⁾ Tekstas svarbus EEE

II

(Įstatymo galios neturintys teisės aktai)

SPRENDIMAI

KOMISIJOS SPRENDIMAS

2013 m. liepos 17 d.

dėl valstybės pagalbos SA 21233 C/11 (ex NN/11, ex CP 137/06) kurią suteikė Ispanija tam tikriems finansinės nuomos susitarimams taikoma apmokestinimo sistema, taip pat vadinama Ispanijos mokestinės nuomos sistema

(pranešta dokumentu Nr. C(2013) 4426)

(Tekstas autentiškas tik ispanų kalba)

(Tekstas svarbus EEE)

(2014/200/ES)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 108 straipsnio 2 dalies pirmą pastraipą,

atsižvelgdama į Europos ekonominės erdvės susitarimą, ypač į jo 62 straipsnio 1 dalies a punktą,

pakvietusi suinteresuotąsias šalis pateikti savo pastabas pagal minėtas nuostatas ⁽¹⁾ ir atsižvelgdama į jų pastabas,

kadangi:

1. PROCEDŪRA

- (1) Kaip teigiama keliuose nuo 2006 m. gegužės mėn. Komisijos užregistruotuose skunduose, pagal Ispanijos pagalbos schemą, nuo 2002 m. taikomą laivybos bendrovėms (Ispanijos mokestinės nuomos sistemą), jūrų transporto bendrovėms suteikta galimybė pirkti laivus Ispanijoje su 20–30 % nuolaida. Visų pirma, dvi nacionalinės laivų statyklų federacijos ir viena atskira laivų statykla pasiskundė Komisijai, kad dėl šios schemos jų nariai neteko laivų statybos sutarčių, nes jos buvo pasirašytos su Ispanijos laivų statyklomis. 2010 m. liepos 13 d. septynių Europos šalių laivų statybos asociacijos kartu pasirašė peticiją prieš vadinamąją Ispanijos mokestinės nuomos sistemą (toliau – IMN sistema). Šiuos skundus parėmė bent viena laivybos bendrovė. 2010 m. rugpjūčio mėn. vienas Europos Parlamento narys uždavė klausimą ta pačia tema ⁽²⁾.
- (2) 2006 m. rugsėjo 15 d., 2007 m. sausio 30 d., 2007 m. lapkričio 6 d. ir 2008 m. kovo 3 d. raštais Komisija paprašė Ispanijos pateikti informacijos. Ispanija atsakė 2006 m. spalio 16 d., 2007 m. vasario 23 ir 27 d. ir 2008 m. sausio 11 d. ir 2008 m. kovo 27 d. raštais. 2008 m. balandžio 29 d. įvykusiame susitikime Komisija paprašė daugiau informacijos, kurią Ispanija suteikė 2008 m. birželio 17 d. raštu. 2008 m. rugsėjo 23 d. raštais Komisija paprašė pateikti papildomos informacijos; Ispanija ją suteikė 2008 m. spalio 24 d. raštu.
- (3) Gavusi naujos informacijos iš skundų pateikėjų Komisija 2010 m. sausio 11 d. ir gegužės 25 d. raštais paprašė Ispanijos pateikti papildomos informacijos. Ispanija atsakė 2010 m. kovo 10 d. ir liepos 26 d. raštais. 2011 m. sausio 24 d. įvyko susitikimas su Ispanijos valdžios institucijomis.

⁽¹⁾ OL C 276, 2011 9 21, p. 5.

⁽²⁾ Žr. Parlamento klausimą E-5819/2010, į kurį atsakyta 2010 m. rugpjūčio 31 d.

- (4) 2011 m. birželio 29 d. raštu Komisija pranešė Ispanijai apie savo sprendimą dėl šios pagalbos pradėti Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 108 straipsnio 2 dalyje numatytą procedūrą.
- (5) 2011 m. rugpjūčio 2 d. raštu Ispanija pateikė savo pastabas dėl sprendimo pradėti oficialią procedūrą.
- (6) Komisijos sprendimas pradėti oficialią tyrimo procedūrą (toliau – Sprendimas C(2011) 4494 *final*) buvo paskelbtas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* ⁽³⁾. Komisija pakvietė suinteresuotąsias šalis pateikti savo pastabas dėl atitinkamų priemonių.
- (7) Komisija gavo kelių suinteresuotųjų šalių pastabas. 2012 m. vasario 23 d., kovo 7 d., liepos 11 d. ir spalio 29 d. ir 2013 m. vasario 12 ir 25 d. ir balandžio 22 d. raštais Komisija perdavė šias pastabas Ispanijai, kuriai buvo suteikta galimybė į jas atsakyti. Ispanija savo pastabas pateikė 2012 m. balandžio 30 d., gegužės 24 d., liepos 9 ir 23 d. ir lapkričio 14 d. ir 2013 m. vasario 25 d., kovo 12 d. ir gegužės 21 d. raštais. Ispanija taip pat pateikė papildomų pastabų 2012 m. spalio 3 ir 9 d. raštais. Jos prašoma Komisija 2012 m. lapkričio 13 d. ir 2013 m. vasario 4 d. surengė susitikimus su *Pequeños y MEDIANos Astilleros en Reconversión* (PYMAR) ⁽⁴⁾ o 2013 m. kovo 6 d. – su Ispanijos valdžios institucijomis.

2. ISPAIJOS MOKESTINĖS NUOMOS SISTEMOS APRAŠYMAS

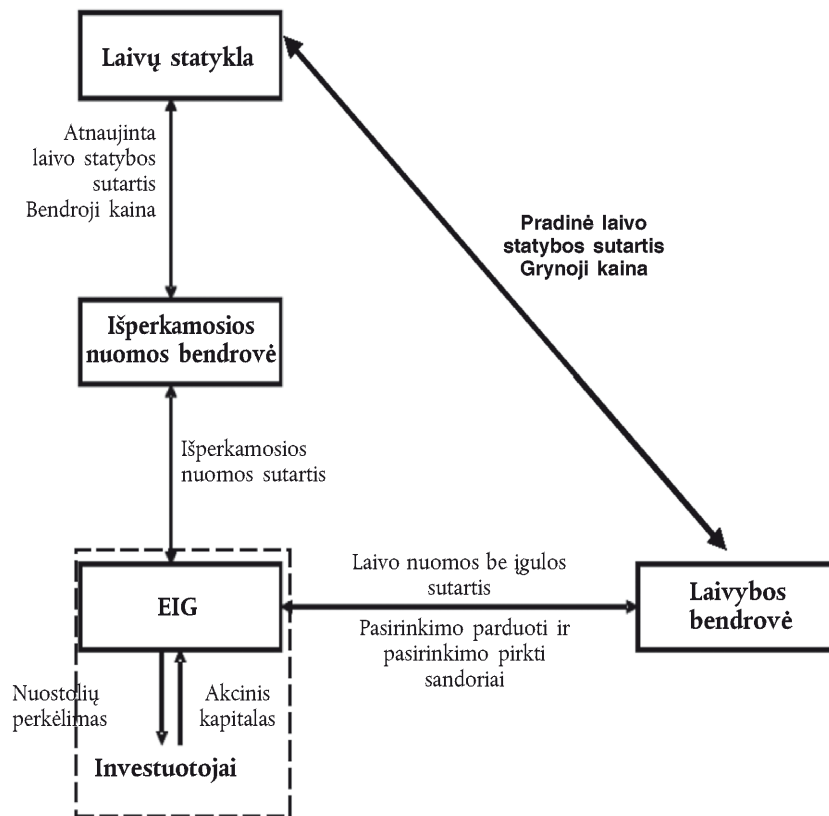
- (8) Ispanijos mokesstinės nuomos sistema naudojama sandoriams, pagal kuriuos laivų statyklų (pardavėjų) statomus jūrų laivus įsigyja jūrų laivybos bendrovės (pirkėjai), šių sandorių finansavimui naudojant tam skirtą teisinę ir finansinę struktūrą.
- (9) IMN sistema yra pagrįsta:
 - tarp laivybos bendrovės (laivo pirkėjo) ir laivų statyklos (laivo pardavėjo) esančia tam skirta teisine ir finansine banko sudaryta struktūra,
 - sudėtingu įvairių sandorio šalių sutarčių tinklu,
 - kelių Ispanijos mokesčių priemonių taikymu.
- (10) Komisijos prašymu Ispanijos valdžios institucijos patvirtino, kad IMN sistema nuo 2002 m. sausio 1 d. iki 2010 m. birželio 30 d. panaudota 273 laivų statybos ir įsigijimo sandoriams, kurių bendra vertė – 8 727 997 332 EUR. Pagalbos schema toliau taikyta iki oficialios tyrimo procedūros pradžios 2011 m. birželio 29 d. Susiję pirkėjai – laivybos bendrovės iš visos Europos ir pasaulio. Ispanijos laivų statyklos dalyvavo visuose šiuose sandoriuose, išskyrus vieną (6 148 969 EUR vertės sutartį).

2.1. IMN SISTEMOS TEISINĖ IR FINANSINĖ STRUKTŪRA

- (11) Kaip minėta, per IMN sistemos operaciją laivų savininkas gali užsakyti pastatyti jam naują laivą su 20–30 % nuolaida nuo laivų statyklos nustatytos kainos. Kad galėtų pirkti mažesne kaina (su nuolaida), laivybos bendrovė turėjo sutikti nepirkti laivo tiesiai iš laivų statyklos, o pirkti jį iš banko pagal Ispanijos teisę įsteigtos ekonominių interesų grupės (EIG).
- (12) IMN sistemą sudaro mokesčių planavimo schema, paprastai organizuojama banko, siekiant gauti mokesčių lengvatas investuotojams mokesčių požiūriu skaidrioje EIG ir perleisti jų dalį laivybos bendrovei kaip laivo kainos nuolaidą. Likusią mokesčių lengvatų dalį pasilieka EIG investuotojai kaip atlygį už investiciją. Vykdamas IMN operaciją kartu su EIG dalyvauja ir kiti tarpininkai, pavyzdžiui, bankas ir išperkamosios nuomos bendrovė (žr. tolesnę schemą).

⁽³⁾ Žr. 1 išnašą.

⁽⁴⁾ Ispanijos mažųjų ir vidutinių laivų statyklų asociacija.

- (13) Kalbant konkrečiai, EIG išsinuomoja laivą iš išperkamosios nuomos bendrovės nuo jo statybos pradžios dienos. Pastatytą laivą EIG be įgulos frachtuoja laivybos bendrovei, kuri pradeda jį eksploatuoti. EIG visais atvejais įsipareigoja nupirkti laivą pasibaigus jo nuomos sutarčiai, o laivybos bendrovė įsipareigoja jį perpirkti pasibaigus frachtavimo be įgulos sutarčiai pagal abipusio pirkimo ir pardavimo sandorio sutartį⁽⁵⁾. Išperkamosios nuomos sutartyje nustatytas pasinaudojimo pasirinkimo sandoriais terminas yra keliomis savaitėmis trumpesnis už laivo frachtavimo be įgulos sutartyje nustatytą pasinaudojimo pasirinkimo sandoriu terminą. Abiem pasirinkimo sandoriais pasinaudojama tada, kai EIG pereina prie tonažo apmokestinimo sistemos (daugiau apie tai rašoma 2.2.4 skirsnyje dėl 4 priemonės – tonažo mokesčio). Dalyvaujancios šalys pasirašo preliminarinį sutartį, kad būtų užtikrintas visų jų sutarimas dėl IMN sistemos organizavimo ir veikimo.
- (14) Įvairių per IMN operaciją dalyvujančių subjektų tarpusavio sandoriai išsamiau aprašyti Sprendime C(2011) 4494 *final* (2.2 skirsnyje)⁽⁶⁾ remiantis Ispanijos pateiktais pavyzdžiais⁽⁷⁾.

2.2. SU MOKESČIAIS SUSIJĘ IMN SISTEMOS ASPEKTAI

- (15) 2.1 skirsnyje aprašytos IMN sistemos tikslas yra visų pirma gauti tam tikrų mokesčių lengvatas EIG ir joje dalyvaujantiems investuotojams, kurie vėliau perleidžia dalį šių lengvatų naują laivą įsigyjanciai laivybos bendrovei.
- (16) Mokesčių lengvatas EIG gauna dviem etapais pagal dvi skirtingas apmokestinimo sistemas. Pirmiausia taikomas ankstyvas ir pagreitintas išnuomoto laivo nusidėvėjimas pagal įprastą pelno mokesčio sistemą. Taip EIG patiria didelių nuostolių. Taikant EIG mokesčių skaidrumo principą šie nuostoliai gali būti atskaitomi iš investuotojų nuosavų pajamų proporcingai jų turimoms EIG akcijoms.

⁽⁵⁾ Išperkamosios nuomos bendrovė ir laivybos bendrovė taip pat pasirašo sutartis dėl pasirinkimo pirkti sandorių (angl. *call options*) ir pasirinkimo parduoti sandorių (angl. *put options*).

⁽⁶⁾ Žr. 3 išnašą.

⁽⁷⁾ 2010 m. liepos 26 d. raštu.

- (17) Įprastomis aplinkybėmis dėl tokio ankstyvo ir pagreitinto laivo nusidėvėjimo sutaupyti mokesčius vėliau turėtų atsvėrti padidėjusios mokesčių įmokos, kai laivas yra visiškai nusidėvėjęs, todėl nebegalima atskaityti nusidėvėjimo sąnaudų, arba kai pardavus laivą gaunamas kapitalo prieaugis⁽⁸⁾. Taikant EIG mokesčių skaidrumo principą jos padidėjęs pelnas vėlesniais metais paprastai būtų pridėdamas prie investuotojų nuosavų pajamų ir apmokestinamas.
- (18) Tačiau per IMN operaciją EIG nebelaiko laivų po to, kai pasiekiamas visiškai jų nusidėvėjimas. Mokesčių sumažinimas perleidus pradinis nuostolius investuotojams antrajame etape užtikrinamas EIG pereinant prie pajamų apmokestinimo pagal tonazės mokesčio (TM) sistemą ir taikant visišką atleidimą nuo mokesčių už kapitalo prieaugį, gautą pardavus laivą (netrukus po perėjimo prie naujosios sistemos) laivybos bendrovei⁽⁹⁾. Daugiau informacijos apie šiuos du etapus pateikta Sprendime C(2011) 4494 *final* (2.3.1 skirsnyje).
- (19) Remiantis Komisijos turima informacija⁽¹⁰⁾, dėl bendro IMN sistemoje taikomų mokesčių priemonių poveikio EIG ir jos investuotojai iš mokesčių gali gauti mokesčių lengvatų, kurių dydis – apie 30 % bendros pradinės laivo kainos. Dalį šių mokesčių lengvatų, iš pradžių gautų EIG ir jos investuotojų, pasilieka investuotojai (10–15 %), o dalis jų (85–90 %) perleidžiama laivybos bendrovei, kuri galiausiai tampa laivo savininke, išsigydama ją už kainą, kuri yra 20–30 % mažesnė nei pradinė bendra to laivo kaina.
- (20) Kaip jau minėta, per IMN operacijas mokesčių lengvatos gaunamos derinant atskiras, tačiau tarpusavyje susijusias, mokesčines priemones. Šios priemonės glaustai aprašytos tolesniame skirsnyje. Apie jas išsamiau skaitykite Sprendime C(2011) 4494 *final* (2.4 skirsnyje).

2.2.1. 1 priemonė. Pagreitas išnuomoto turto nusidėvėjimas⁽¹¹⁾

(TRLIS 115 straipsnio 6 dalis)

- (21) Ispanijoje išperkamosios nuomos sandorio apmokestinimo tvarka skiriasi nuo jo apskaitos tvarkos. 2004 m. kovo 5 d. Karaliaus įstatyminio dekreto Nr. 4/2004 dėl Pelno mokesčio įstatymo (TRLIS) jungtinės redakcijos patvirtinimo⁽¹²⁾ XIII skyrius ir 2004 m. liepos 30 d. Karaliaus dekreto Nr. 1777/2004 dėl Pelno mokesčio reglamento (RIS) patvirtinimo⁽¹³⁾ 49 straipsnis taikomi finansinės nuomos sutartims, kurių trukmė yra ne mažiau kaip dveji metai, jeigu jos yra susijusios su kilnojamuoju turtu, arba dešimt metų, jeigu jos yra susijusios su nekilnojamuoju turtu ar pramonės įmonėmis.

⁽⁸⁾ Kapitalo prieaugis paprastai būtų gautas pardavus turtą, kuris yra per daug nusidėvėjęs dėl ankstyvo ir pagreitinto nusidėvėjimo, nes to turto likutinė mokesčinė vertė tikriausiai būtų kur kas mažesnė nei jo pardavimo kaina.

⁽⁹⁾ Skirtumas tarp laivo pardavimo kainos ir mokesčinės vertės. Laivo mokesčinė vertė gaunama iš pradinės už ją sumokėtos kainos atėmus atsižvelgiant į jo nuvertėjimą atskaitytas sumas (sąnaudas). Aptariamam atveju laivas būtų visiškai (ar beveik visiškai) nuvertėjęs dar prieš EIG pereinant prie TM sistemos, t. y. jo apskaitinė vertė būtų lygi ar beveik lygi nuliui.

⁽¹⁰⁾ Įskaitant Ispanijos suteiktą informaciją, t. y. tris konkrečius pagal Pelno mokesčio įstatymo (*Texto Refundido de la Ley del Impuesto sobre Sociedades*, TRLIS) jungtinės redakcijos 115 straipsnio 11 dalį mokesčių administratoriui EIG pateiktų prašymų pavyzdžius, įskaitant prie tų prašymų pridėtas sutartis ir kitus priedus.

⁽¹¹⁾ Šiame sprendime „nusidėvėjimu“ bendrai vadinama tiek turto savininko nusidėvėjimo sąnaudų atskaitymas, tiek nuomininko įmokų, mokamų nuomotojui grąžinant to turto kainą, atskaitymas. Pagreitas išnuomoto turto nusidėvėjimas atitinkamai reiškia, kad nuomininkai gali atskaityti šias įmokas iki dviejų ar trijų kartų viršydami tiesinio nusidėvėjimo normą.

⁽¹²⁾ 2004 m. kovo 5 d. Karaliaus įstatyminis dekretas Nr. 4/2004 dėl Pelno mokesčio įstatymo jungtinės redakcijos patvirtinimo, 2004 m. kovo 11 d. paskelbtas Ispanijos oficialiajame leidinyje.

⁽¹³⁾ 2004 m. liepos 30 d. Karaliaus dekretas Nr. 1777/2004 dėl Pelno mokesčio reglamento patvirtinimo, 2004 m. rugpjūčio 6 d. paskelbtas Ispanijos oficialiajame leidinyje.

- (22) Toji įmokų dalis, kurią sudaro nuomotojui gražinama turto kaina ⁽¹⁴⁾, tik mokesčių tikslais yra laikoma išlaidomis, už kurias taikoma mokesčių lengvata iki tam tikros ribos, t. y. atskaitoma suma negali viršyti sumos, gautos dukart ar triskart padauginus to turto kainą iš oficialiai nustatyto koeficiento, rodančio maksimalų tos rūšies turto tiesinį nusidėvėjimą.
- (23) Kalbant apie laivus, įprastas tiesinis nusidėvėjimas mokesčių tikslais paskirstomas per dešimtį metų (10 % per metus). Maksimali pagreitinto nusidėvėjimo norma išnuomotam turtui gali būti 20–30 % per metus (nuo 40 iki 60 mėnesių). Pagal Ispanijos teisę laivų savininkų turto nuvertėjimui taip pat gali būti taikomas mažėjančio nusidėvėjimo metodas ⁽¹⁵⁾ arba metų skaičiaus sumos ⁽¹⁶⁾ metodas.

2.2.2. 2 priemonė. Išnuomoto turto ankstyvo nusidėvėjimo taikymas savo nuožiūra

(TRLIS 115 straipsnio 11 dalis ir 48 straipsnio 4 dalis ir RIS 49 straipsnis)

- (24) Pagal TRLIS 115 straipsnio 6 dalį išnuomoto turto pagreitintas nusidėvėjimas prasideda nuo tos dienos, kurią šis turtas pradeda eksploatuoti, t. y. ne anksčiau negu tada, kai turtas pristatomas ir nuomininkas pradeda jį naudoti. Tačiau pagal TRLIS 115 straipsnio 11 dalį ⁽¹⁷⁾ Ekonomikos ir finansų ministerija gali, gavusi oficialų nuomininko prašymą, nustatyti ankstesnę nusidėvėjimo pradžios datą. Iš esmės ši nuostata tam tikromis sąlygomis taikoma visam pagal išperkamosios nuomos sutartį išnuomotam turtui, kurio pagreitintas nusidėvėjimas yra leidžiamas.
- (25) TRLIS 115 straipsnio 11 dalyje iš tiesų nustatytos dvi bendros sąlygos. Pirmą, nustatant naują pradžios datą reikėtų atsižvelgti į „konkrečius to turto naudojimo pagal sutartį ar statybos laikotarpio ypatumus ir konkretų jo ekonominės naudos pobūdį“. Pagal RIS 49 straipsnį mokesčių administratorius leidžia taikyti ankstyvą nusidėvėjimą nuo statybos laikotarpio pradžios tik tada, kai šis statybos laikotarpis trunka ilgiau kaip 12 mėnesių, o planuojamos nuomos įmokos yra nustatytos išperkamosios nuomos sutartyje. Antra, „nuo šios datos nustatymo (neturėtų) priklausyti tai, kaip apskaičiuojama apmokestinamoji suma, gaunama iš tikrųjų naudojant tą turtą, arba įmokos perleidus jo nuosavybę – jos turi būti nustatomos arba pagal bendrąją apmokestinimo tvarką, arba specialia TRLIS VII antraštinės dalies VIII skyriuje nustatyta tvarka“.
- (26) Pagal TRLIS 48 straipsnio 4 dalį ⁽¹⁸⁾ turtas, kuriam taikoma TRLIS 115 straipsnio 1 dalyje aprašyta ankstyvo nusidėvėjimo schema, bus išnuomojamas Ispanijoje registruotoms EIG, kurios savo ruožtu jį pernuomos trečiojiems šalims. Be to, RIS 49 straipsnyje nustatyta, kokia tvarka turi būti pildomas prašymas leisti taikyti ankstyvą nuomojamo turto nusidėvėjimą.

2.2.3. 3 priemonė. Ekonominių interesų grupės (EIG)

- (27) Kaip jau minėta, Ispanijos EIG teisinis subjektiškumas yra kitoks nei jų narių. Dėl to EIG gali pateikti prašymą tiek dėl ankstyvo nusidėvėjimo priemonės, tiek dėl alternatyvios tonažo apmokestinimo schemos, nustatytos TRLIS 124–128 straipsniuose (žr. 2.2.4 skirsnį), jeigu tenkinami Ispanijos teisės nustatyti reikalavimai dėl tinkamumo, net jei tarp jų narių nėra laivybos bendrovių.
- (28) Tačiau EIG yra mokesčių požiūriu skaidrios, kalbant apie Ispanijoje įsikūrusius jų akcininkus. Kitaip tariant, EIG pelnas (arba nuostolis) mokesčių tikslais yra proporcingai (*pro rata*) tiesiogiai paskirstomas Ispanijoje įsikūrusiems jų

⁽¹⁴⁾ Atėmus pasirinkimo pirkti sandorio vertę.

⁽¹⁵⁾ Kiekvienais metais pastovus procentinis dydis taikomas likutinei turto vertei praėjusio mokesčio laikotarpio pabaigoje (likutinė vertė gaunama iš įsigijimo vertės atėmus pirmiau apskaitytą nusidėvėjimą). Užuoat tolygiai paskirsčius turto kainą per tam tikrą laikotarpį, taikant šią sistemą nusidėvėjimo atskaitymai kiekvienu tolesniu laikotarpiu mažėja.

⁽¹⁶⁾ Jeigu numatomas turto nusidėvėjimas per penkerius metus, metų skaičiaus suma yra 15 (= 1 + 2 + 3 + 4 + 5), o nusidėvėjimo sąnaudos sudaro 5/15 įsigijimo vertės 1-aisiais metais, 4/15 vertės 2-aisiais metais ir t. t., kol galiausiai 5-aisiais metais tesudaro 1/15 įsigijimo vertės.

⁽¹⁷⁾ Perkelta iš ankstesnės įstatymo Nr. 43/1995 128 straipsnio 11 dalies, priimtos Įstatymu Nr. 24/2001 ir galiojusios nuo 2002 m. Ankstyvas nusidėvėjimas reiškia nusidėvėjimo galimos pradžios datos paankstinimą. Aptariamam atveju mokesčių mokėtojai, gavę privalomą mokesčių administratoriaus leidimą, gali pradėti taikyti pagreitintą nusidėvėjimą statydami laivą, t. y. dar prieš tai, kai tas laivas bus pristatytas mokesčių mokėtojui, arba prieš mokesčių mokėtojui pradėdant jį eksploatuoti.

⁽¹⁸⁾ TRLIS 48 straipsnis reglamentuoja specialią ekonominių interesų grupių apmokestinimo tvarką. Žr. 2.2.3 skirsnį dėl 3 priemonės – Ekonominių interesų grupės (EIG).

nariams. Kadangi IMN operacijose dalyvaujančias EIG jų nariai laiko investavimo priemonėmis, o ne bendros veiklos vykdytojais, šiame sprendime jos vadinamos investuotojomis.

- (29) EIG mokesčių skaidrumas reiškia, kad dideli nuostoliai, kuriuos EIG patiria dėl ankstyvo ir pagreitinto nusidėvėjimo, gali būti tiesiogiai perleidžiami investuotojams, kurie šiuos nuostolius gali kompensuoti iš savo gauto pelno ir taip sumažinti mokėtinus mokesčius.

2.2.4. 4 priemonė. Tonažo apmokestinimo sistema (TRLIS 124–128 straipsniai)

- (30) Tonažo apmokestinimo (toliau – TA) teisės aktai Ispanijoje taikomi nuo 2002 m. Juose numatytas alternatyvus būdas apskaičiuoti laivybos bendrovių apmokestinamąjį pelną iš jų atitinkamos transporto veiklos remiantis ne pajamų ir išlaidų skirtumu, o eksploatuojamu tonažu.
- (31) Komisija leido taikyti ⁽¹⁹⁾ Ispanijos TA schemą kaip su vidaus rinka suderinamą valstybės pagalbą pagal Bendrijos gaires dėl valstybės pagalbos jūrų transportui ⁽²⁰⁾ (toliau – Jūrų transporto gairės). TA schemą reglamentuojančios nuostatos pateiktos TRLIS XVII skyriaus 124–128 straipsniuose.
- (32) Ispanija taip pat priėmė įgyvendinimo priemones, kurios pateiktos RIS VI antraštinės dalies 50–52 straipsniuose. Komisija pažymi, kad priešingai TRLIS 124–128 straipsniuose nustatytoms taisyklėms, apie kurias buvo pranešta Komisijai ir kurioms Komisija pritarė, apie šias įgyvendinimo priemones – ypač RIS 50 straipsnio 3 dalyje nustatytą išimtį (žr. 2.2.5 skirsnį) – Komisijai nebuvo pranešta ir Komisija nebuvo leidusi jų taikyti.
- (33) Ispanijoje, kaip ir kitose valstybėse narėse, dalyvavimas TA sistemoje nėra privalomas; norint dalyvauti reikia gauti išankstinių mokesčių administratoriaus leidimą, kuris galioja 10 metų. Su laivyba nesusijusios (arba reikalavimų neatitinkančios) veiklos pajamoms taikomos įprastos pajamų mokesčio taisyklės.
- (34) Pagal Ispanijos teisę IMN sistemoje dalyvaujančios EIG gali būti įtrauktos į kurį nors iš laivybos bendrovių registru ⁽²¹⁾, nes, pasak Ispanijos valdžios institucijų, jų veikla apima ir nuosavų bei frachtuojamų laivų eksploatavimą. Taigi į laivo eksploatavimo sampratą įeina ir jo pateikimas naudotis trečiajai šaliai pagal laivo frachtavimo be įgulos sutartį.
- (35) Reikalavimus atitinkančios laivybos veiklos apmokestinamoji bazė apskaičiuojama pagal bendrą tonažą:

Grynasis registruotasis	tonažas Kasdienė suma (EUR), tenkanti 100 tonų
Nuo 0 iki 1 000	0,90
Nuo 1 001 iki 10 000	0,70
Nuo 10 001 iki 25 000	0,40
Virš 25 001	0,20

- (36) Apskaičiuojant šią alternatyvią apmokestinamąją bazę pagal bendrą laivybos bendrovės eksploatuojamą tonažą, šiai bazei taikomas įprastas pelno mokesčio tarifas.
- (37) Pagal TRLIS 125 straipsnio 2 dalies pirmą įtrauką į TA apmokestinamąją bazę įeina visos pajamos iš (atitinkančios reikalavimus) laivybos atviroje jūroje veiklos, įskaitant visų pirma kapitalo prieaugį, gaunamą, kai laivai (naujai įsigyti TA sistema besinaudojančios įmonės) yra vėliau parduodami tai įmonei toliau dalyvaujant TA sistemoje. Taikant įprastas pelno mokesčio taisykles, priešingai, kadangi apmokestinamoji bazė nustatoma kaip pajamų ir

⁽¹⁹⁾ 2002 m. vasario 27 d. Komisijos sprendimas C(2002) 582 *final* dėl valstybės pagalbos N 736/2001, su pakeitimais, padarytais Sprendimu Nr. 528/2003.

⁽²⁰⁾ OL C 13, 2004 1 17, p. 3.

⁽²¹⁾ Kaip nurodyta 1992 m. lapkričio 24 d. Įstatyme Nr. 27/1992 dėl valstybinių uostų ir prekybos laivyno.

išlaidų skirtumas, kai įmonė įsigyja laivus ir vėliau juos parduoda, gaudama kapitalo prieaugį, šis išskirtinis kapitalo prieaugis yra apmokestinamosios pajamos, todėl padidėja apmokestinamoji bazė, nuo kurios apskaičiuojamas pelno mokeskis.

Išskirtinio kapitalo prieaugio apmokestinimo tvarka pradedant taikyti laivams TA sistemą

- (38) Taikomos specialios taisyklės, pagal kurias laivui (kuris nebėra naujas) ir jo pajamų apmokestinimui vietoj įprastos pelno mokesčio sistemos pradedama taikyti TA sistema. Tuo atveju, kai į TA sistemą pereinanti įmonė jau yra laivų savininkė, arba kai naudoti laivai perkami įmonei jau naudojantis TA sistema, taikoma speciali TRLIS 125 straipsnio 2 dalyje nustatyta procedūra⁽²²⁾. Pagal šią procedūrą tam tikrų sumų apmokestinimas įprastu pelno mokesčiu taikomas tik tada, kai laivas vėliau parduodamas:

— pirmisiais finansiniais metais, kuriais taikoma TA sistema arba kuriais įsigijami naudoti laivai, turi būti atidedami nepaskirstytini rezervai, lygūs skirtumui tarp kiekvieno laivo, kuriam taikoma ši taisyklė, įprastos rinkos vertės ir grynosios apskaitinės vertės, arba šis skirtumas turi būti atskirai nurodytas metinėje kiekvieno laivo ataskaitoje kiekvienais finansiniais metais, kuriais pasiekama to laivo nuosavybė,

— minėto teigiamo rezervo suma kartu su nuosavybės teisių perdavimo dieną esančiu teigiamu skirtumu tarp parduodamo laivo mokesčio nusidėvėjimo ir apskaitinio nusidėvėjimo pardavus laivą pridedama prie TRLIS 125 straipsnio 2 dalyje nurodytos TA apmokestinamosios bazės.

- (39) Taigi, įprasta tvarka taikant Ispanijos TA sistemą, kurią leido taikyti Komisija, galimas kapitalo prieaugis apmokestinamas pereinant į TA sistemą ir daroma prielaida, kad, nors kapitalo prieaugio apmokestinimas yra atidėtas, jis atliekamas vėliau parduodant ar sunaikinant laivą. Kaip paaiškinta 2.2.5 skirsnyje, pagal IMN sistemą toks apmokestinimas yra ne atidedamas, o jo išvengiama visiškai, nes atitinkamai laivai laikomi ne naudotais, o naujais. Todėl ši speciali procedūra netaikoma.

2.2.5. 5 priemonė. RIS 50 straipsnio 3 dalis

- (40) Dėl leidžiamų IMN operacijų Komisija pažymi, kad EIG gali iš įprastos pelno mokesčio sistemos pereiti į TA sistemą neįvykdydamos paslėpto mokesčio išsipareigojimo, kuris susidaro dėl ankstyvo ir pagreitinto nusidėvėjimo pereinant į TA sistemą arba vėliau, kai laivas yra parduodamas ar sunaikinamas.

- (41) Iš tiesų, darant išimtį iš TRLIS 125 straipsnio 2 dalyje nustatytos taisyklės, RIS 50 straipsnio 3 dalyje⁽²³⁾ nustatyta, kad kai laivai įsigijami per pasirinkimo pirkti sandorį pagal išperkamosios nuomos sutartį, pirmiau patvirtintą mokesčių administratoriaus, tie laivai laikomi naujais⁽²⁴⁾, o ne naudotais, nepaisant to, ar jie jau buvo eksploatuoti ar nusidėvėję, nuo tos dienos, kurią įvykdomas išperkamosios nuomos sandoris, t. y. EIG perėjus prie TA sistemos. Remiantis Komisijos turima informacija, ši išimtis taikyta tik konkrečioms išperkamosios nuomos sutartims, mokesčių administratoriaus patvirtintoms gavus prašymus leisti taikyti ankstyvą nusidėvėjimą pagal TRLIS 115 straipsnio 11 dalį (žr. 2.2.2 skirsnį dėl 2 priemonės – išnuomoto turto ankstyvo nusidėvėjimo taikymo savo nuožiūra), t. y. kai išnuomoti naujai pastatyti jūrų laivai, įsigyti per IMN operacijas; visi jie, išskyrus vieną, buvo gauti iš Ispanijos laivų statyklų.

- (42) Tokiais atvejais laikoma, kad laivas yra EIG įsigytas tą dieną, kurią buvo įvykdytas išperkamosios nuomos sandoris, t. y. po EIG perėjimo į TA sistemą. Šios RIS 50 straipsnio 3 dalyje nustatytos išimties pirmasis padarinys yra tai, kad išvengiama TRLIS 125 straipsnio 2 dalyje nustatytų taisyklių taikymo. EIG nereikia sudaryti nepaskirstytino

⁽²²⁾ Žr. TRLIS 125 straipsnio 2 dalį.

⁽²³⁾ Priimta 2003 m. vasario 28 d. Karaliaus dekretu Nr. 252/2003, Ispanijos oficialusis leidinys Nr. 62, 2003 m. kovo 13 d.

⁽²⁴⁾ RIS 50 straipsnio 3 dalis. Reikia pažymėti, kad ši išimtis taikoma tik toms EIG, kurios jau yra gavusios mokesčių administratoriaus leidimą taikyti ankstyvą nusidėvėjimą.

rezervo, be to, neapmokestinama nei teigiamas skirtumas tarp laivybos bendrovės sumokėtos laivo kainos ir apskaitinės jo vertės EIG apskaitoje⁽²⁵⁾, nei teigiamas skirtumas tarp laivo apskaitinės vertės ir jo mokesstinės vertės⁽²⁶⁾. Antrasis jos taikymo padarinys yra tai, kad pardavus laivą laivybos bendrovei gautos pajamos (reikšminga kaina, mokama už laivo be įgulos frachtavimo sandorio panaudojimą) laikomos gautomis už TA sistema besinaudojančios įmonės nupirktą ir parduotą laivą ir įtraukiamos į TA apmokestinamąją bazę pagal TRLIS 125 straipsnio 2 dalį.

3. PRIEŽASTYS, DĖL KURIŲ PRADĖTA OFICIALI TYRIMO PROCEDŪRA

(43) Visų pirma Komisija manė, kad Ispanijos mokesstinės nuomos sistemą reikėtų tirti kaip vieną bendrą sistemą (pagal bendrą metodą), nepaisant to, kad ji apėmė keletą mokesčių priemonių, kadangi tos priemonės *de jure* arba *de facto* galėjo būti taikomos tik visos kartu, ir padarė išvadą, kad toji sistema yra valstybės pagalba.

(44) Antras žingsnis buvo pavienių priemonių atskiras įvertinimas (pagal individualų metodą), kurį atlikdama Komisija padarė išvadą, kad:

— pagreitintas išnuomoto turto nusidėvėjimas (1 priemonė) gali būti valstybės pagalba, tačiau ji bet koku atveju būtų esama pagalba, suteikta dar iki narystės ES. Todėl oficiali šios priemonės tyrimo procedūra nepražėta.

— Ankstyvas išnuomoto turto nusidėvėjimas (2 priemonė) gali būti valstybės pagalba, nes taip suteikiamas atrankinis pranašumas, turint omenyje nepakankamai aiškias Ispanijos teisės aktų nustatytas sąlygas ir Ispanijos mokesčių administratoriaus įgaliojimus aiškinti šias sąlygas savo nuožiūra. Ši nuo 2002 m. taikoma priemonė⁽²⁷⁾ laikoma neteisėta ir galbūt su vidaus rinka nesuderinama valstybės pagalba.

— EIG statusas (3 priemonė) nebuvo laikytas galima valstybės pagalba, dėl šios priemonės oficiali tyrimo procedūra nepražėta.

— 2002 m. Komisija leido taikyti TA sistemą (4 priemonę) kaip su vidaus rinka suderinamą valstybės pagalbą. Dėl šios patvirtintos TA sistemos suderinamumo su vidaus rinka neabejojama Sprendime C(2011) 4494 *final*. Komisijai leidus taikyti šią priemonę, ją bet koku atveju reikėtų laikyti esama pagalba.

Tačiau Komisija suabejojo dėl dviejų TA sistemos aspektų:

— Komisijai kilo abejonų dėl kai kurioms įmonėms, tokioms kaip IMN operacijose dalyvaujančios EIG, suteiktos galimybės naudotis TA sistema, nors jų veikla apsiriboja laivų be įgulos nuoma ar išperkamoji nuoma. Komisijos manymu, šios įmonės veikė ne krovinio ar keleivinio jūrų transporto sektoriuje, kaip apibrėžta Tarybos reglamente (EEB) Nr. 4055/86⁽²⁸⁾ ir Tarybos reglamente (EEB) Nr. 3577/92⁽²⁹⁾, o finansinio investavimo ir prekių nuomos ar išperkamosios nuomos sektoriuje. Komisija pažymėjo, kad jai niekada nebuvo pranešta apie tų įmonių tinkamumą naudotis Ispanijos TA sistema ir ji nebuvo davusi leidimo tai daryti.

— Atleidimas nuo mokesčių už kapitalo prieaugį (5 priemonė) pagal TA sistemos įgyvendinimo priemones (RIS 50 straipsnio 3 dalis), kuris, pasak Ispanijos valdžios institucijų, yra leidžiamas taikyti TA sistemos dalis, Komisijos yra laikomas papildoma priemone, kuriai jos 2002 m. suteiktas leidimas netaikomas. Ši priemonė taip pat laikoma neteisėta ir galbūt su vidaus rinka nesuderinama pagalba.

⁽²⁵⁾ Tą dieną, kurią pereinama prie TA.

⁽²⁶⁾ Tą dieną, kurią laivo nuosavybės teisės perduodamos laivybos bendrovei.

⁽²⁷⁾ Žr. 17 išnašą.

⁽²⁸⁾ 1986 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 4055/86 dėl laisvės teikti paslaugas principo taikymo jūrų transporto paslaugoms tarp valstybių narių bei valstybių narių ir trečiųjų šalių (OL L 378, 1986 12 31, p. 1).

⁽²⁹⁾ 1992 m. gruodžio 7 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 3577/92, taikantis laisvės teikti paslaugas principą jūrų transportui valstybėse narėse (jūrų kabotazas) (OL L 364, 1992 12 12, p. 7).

- (45) Nustatyti galimi šios pagalbos gavėjai:
- EIG – pirminės šių mokesčių lengvatų gavėjos,
 - EIG nariai (investuotojai), kurie šiomis mokesčių lengvatomis naudojami dėl EIG skaidrumo,
 - laivybos bendrovės, kurios gauna dalį šių mokesčių lengvatų kaip laivo kainos nuolaidą,
 - galbūt laivų statyklos, susiję bankai, išperkamosios nuomos bendrovės ir kiti tarpininkai.
- (46) Komisijos manymu, tokia pagalba neatrodo suderinama su vidaus rinka.

4. ISPANIJOS IR SUINTERESUOTŲJŲ ŠALIŲ PASTABOS

- (47) Gauta pastabų iš Ispanijos valdžios institucijų ir iš 41 trečiosios šalies, įskaitant valdžios institucijas, sektorių asociacijas ir pavienes įmones, kurios arba dalyvauja IMN operacijose, arba yra tų operacijų dalyvių konkurentės, pavyzdžiui, užsienio laivų statyklos ar laivų statybos asociacijos.
- (48) Pastabos gautos dėl šių Sprendime C(2011) 4494 *final* pateikto Komisijos vertinimo aspektų:
- procedūrinių aspektų,
 - bendrojo požiūrio – IMN kaip sistemos vertinimo kitaip negu vertinamos IMN sistemą sudarančios pavienės priemonės,
 - ar pavienės priemonės yra valstybės pagalba (pranašumo suteikimas, valstybinių išteklių naudojimas, priemonių priskyrimas valstybei, poveikis konkurencijai ir prekybai) ir ar kai kurios iš jų laikytinos esama pagalba,
 - pagalbos gavėjų nustatymo,
 - galimos valstybės pagalbos suderinamumo su vidaus rinka,
 - kliūčių susigrąžinti pagalbą (vienodo požiūrio, teisėtų lūkesčių, teisinio tikrumo).

4.1. PROCEDŪRA

- (49) Ispanijos manymu, Komisija pradėjo oficialią tyrimo procedūrą deramai nepasitarusi dėl savo svarbiausių išvadų su Ispanijos valdžios institucijomis. Taip buvo pažeista Ispanijos valstybės teisė į gynybą ir nesilaikyta bet kokiai administracinei procedūrai būtino rungimosi principo.
- (50) Kelių trečiųjų šalių teigimu, Komisijai derėjo rinktis esamai pagalbai skirtą procedūrą, nes jeigu abi atitinkamos mokesstinės priemonės (išnuomoto turto nusidėvėjimo sistema ir TA sistema) yra valstybės pagalba, tai jos laikytinos esama pagalba.

4.2. IMN SISTEMOS VERTINIMAS IR PAVIENIŲ PRIEMONIŲ VERTINIMAS

4.2.1. Skundų pateikėjai

- (51) *Holland Shipbuilding* mano, kad IMN reikėtų laikyti viena bendra sistema todėl, kad tai yra organizuota sistema, kurioje atskiros mokesstinės priemonės tikslingai naudojamos siekiant ekonominio pranašumo, kur kas didesnio nei bendras pranašumas, kurį būtų įmanoma įgyti taikant tas priemones atskirai, ir todėl, kad tos priemonės yra viena nuo kitos priklausomos. Naudodamasi TA sistema EIG gali dėl ankstyvo ir pagreitinto nusidėvėjimo gautą laikiną mokesstinę naudą paversti nuolatine. Dėl nustatytų neaiškių ankstyvo nusidėvėjimo taikymo sąlygų ir to, kaip jas aiškina Ispanijos valdžios institucijos, mokesčių administratoriui suteikti įgaliojimai veikti savo nuožiūra; taip yra todėl, kad ankstyvą nusidėvėjimą praktikoje leidžiama taikyti tik pereinant nuo įprastos pelno mokesčio sistemos prie TA sistemos.

- (52) *Danish Maritime* ir [...] (*) ⁽³⁰⁾ taip pat laiko visą IMN sistemą valstybės pagalbos schema, kuria kai kurioms įmonėms aiškiai suteikiamas ekonominis pranašumas nepriklausomai nuo to, kas yra pagalbos gavėjai.

4.2.2. Ispanija ir mokestinės nuomos sandorių dalyviai

- (53) Vis dėlto tokio bendro požiūrio taikymui prieštarauja Ispanija ir įmonės, kurias Komisija nurodė kaip galimas pagalbos gavėjas (laivybos bendrovės, bankai, EIG investuotojai, IMN operacijose dalyvaujančios laivų statyklos).
- (54) Jos mano, kad pati IMN koncepcija nėra nustatyta Ispanijos mokesčių teisės aktuose ir kad IMN operacijos yra privatus susitarimai (išperkamosios nuomos, frachtavimo be įgulos, EIG) tarp privačių subjektų, kurie savo nuožiūra renka pigiausias turto finansavimo būdus ir naudojami jiems tinkamomis sutarčių nuostatomis ir apmokestinimo tvarka. Jos taip pat teigia, kad Ispanija neturėtų atsakyti už tuos pranašumus, kuriuos ji suteikia mokesčių mokėtojams stengdamasi mažinti jų mokesčių našta. Be to, pagal mokesčių teisės aktus yra neprivaloma taikyti visų Komisijos sprendime C(2011) 4494 *final* nurodytų priemonių.
- (55) *Asociación Española de Banca* (Ispanijos bankų asociacija, AEB) mano, jog tai pirmas kartas, kai Komisija išvelgia valstybės pagalbą privačių subjektų sudaromų teisėtų sandorių derinyje, o ne teisės nuostatose.
- (56) AEB manymu, yra ne viena sistema, o dvi atskiros sistemos (nusidėvėjimo schema ir TA), kurias galima aiškiai atskirti ir atskirai vertinti nepaisant to, ar jos taikomos kartu, ar atskirai.
- (57) Be to, AEB mano, kad Komisija prieš pripažindama atrankinį pranašumą nenustatė bendros atskaitos sistemos. Pasak AEB, esama daugybės įvairių būdų finansuoti turto įsigijimą įvairiai derinant teises ir mokesčines priemones, todėl Komisija turėtų palyginti visus šiuos skirtingus atvejus. Taigi išvada, kad taikant IMN tam tikroms įmonėms suteikiamas atrankinis pranašumas, daroma dirbtinai, ypač jei Komisija kaip atskaitos tašką renka daugiausia kainuojantį (mokestiniu požiūriu) investicijos finansavimo būdą, taip nekreipdama dėmesio į visas skatinamąsias priemones, kuriomis gali naudotis investuotojai.
- (58) Todėl IMN atrankinio pranašumo nesuteikia. Šis teiginys grindžiamas visų pirma tuo, kad Komisija nurodė kelis galimus pagalbos gavėjus ne iš atitinkamų ekonomikos sektorių. Remdamasi Komisijos pranešimu dėl valstybės pagalbos taisyklių taikymo su tiesioginiu verslo apmokestinimu susijusioms priemonėms ⁽³¹⁾ (toliau – Komisijos pranešimas dėl verslo apmokestinimo) ir Komisijos sprendimu dėl Nyderlandų *Groepsrentebox* ⁽³²⁾ AEB mano, jog negalima daryti išvados, kad priemonė yra atrankinė, vien todėl, kad ji yra naudingesnė EIG nariams, kurie daugiau investuoja į jūrų laivus negu į kitą turtą.
- (59) Kadangi IMN naudojami tik privatus subjektai, kuriems taikomos bendrosios mokesčinės priemonės pagal privačius susitarimus, tam nenaudojami valstybiniai išteklių.
- (60) Pasak AEB, pagalba nedaro poveikio konkurencijai ir prekybai tarp valstybių narių, nes svarbiausios Komisijos nurodytos pagalbos gavėjos yra laivybos bendrovės, o šia priemone gali naudotis visos laivybos bendrovės iš Europos ir pasaulio.
- (61) Šios trečiosios šalys savo pastabose apibūdino IMN kaip nesusijusių priemonių rinkinį (kuriam taikytinas individualus metodas) ir nepateikė daugiau jokių pastabų apie IMN kaip visumą.

(*) Verslo paslaptis/konfidenciali informacija.

⁽³⁰⁾ [...]

⁽³¹⁾ OL C 384, 1998 12 10, p. 3. Žr. 14 dalį.

⁽³²⁾ Žr. 2009 m. liepos 8 d. Komisijos sprendimą 2009/809/EB dėl Nyderlandų valstybės pagalbos *Groepsrentebox*, C 4/07.

4.3. SU PAVIENIŲ PRIEMONIŲ VERTINIMU SUSIJUSIOS PASTABOS

4.3.1. **Pagreitintas nusidėvėjimas (TRLIS ⁽³³⁾ 115 straipsnio 6 dalis) – 1 priemonė**

- (62) Pasak Ispanijos ir kai kurių trečiųjų šalių, ši priemonė paprastai taikoma visų rūšių turtui ir visuose sektoriuose. Skirtinga išperkamosios nuomos įmokų apmokestinimo ir apskaitos tvarka nereiškia jokio tikro atrankumo, ir tai patvirtina sektorių, kuriems taikoma ši priemonė, įvairovė. Be to, Ispanijos pelno mokesčio sistemoje leidžiama ir kitokia pagreitinto nusidėvėjimo tvarka. AEB teigia, kad tiesinio nusidėvėjimo negalima laikyti (vieninteliu) atskaitos tašku nustatant, ar suteikiamas pranašumas, nes paprastai leidžiama taikyti ir kitokius nusidėvėjimo metodus. TRLIS 11 straipsnyje ir RIS 1–5 straipsniuose nustatyta galimybė taikyti laipsniško mažinimo metodus, pavyzdžiui, mažėjančio nusidėvėjimo metodą ⁽³⁴⁾ ar metų sumos skaičiaus metodą ⁽³⁵⁾, taip pat galimybė turto nusidėvėjimui taikyti su mokesčių administratoriumi suderintą specialų planą ⁽³⁶⁾. AEB kaip pavyzdį nurodo, kad taikant mažėjančio nusidėvėjimo metodą nusidėvėjimo norma būtų 2,5 karto didesnė nei tiesinio nusidėvėjimo norma, t. y. 25 %

4.3.2. **Ankstyvo nusidėvėjimo taikymas savo nuožiūra (TRLIS 115 straipsnio 11 dalis, TRLIS 48 straipsnio 4 dalis ir RIS 49 straipsnis) – 2 priemonė**

- (63) Teigiama, kad ankstyvas nusidėvėjimas tėra pagreitinto nusidėvėjimo metodas, pagal kurį nustatoma, kad pagreitintas nusidėvėjimas tam tikromis sąlygomis gali prasidėti iki tos dienos, kai turtas pristatomas galutiniam naudotojui ir pradedamas eksploatuoti. Jeigu nebūtų įmanoma išskaičiuoti turto statybos etape sumokėtų sumų, tai iš tiesų reikštų apmokestinimo numatymą. Taikant ankstyvą nusidėvėjimą tik atkuriamas neutralumas ir finansinių srautų bei apmokestinimo tvarkos dermė.
- (64) AEB tvirtina, kad galimybė numatyti nusidėvėjimo laikotarpio pradžią yra bendro pobūdžio priemonė, taip pat numatyta TRLIS 11 straipsnio 1 dalies d punkte ir RIS 5 straipsnyje, kuriuose nustatytos bendros nusidėvėjimą reglamentuojančios taisyklės. Pagal šias nuostatas mokesčių administratorius gali patvirtinti specialų mokesčių mokėtojo pateiktą ir pagrįstą nusidėvėjimo (taikomo, be kita ko, turtui statybos etape) planą.
- (65) Iš anksto leidžiant taikyti ankstyvą nusidėvėjimą ir laikantis atitinkamos mokesčių administratoriaus procedūros siekiama vienintelio tikslo – įsitikinti, kad atitinkama operacija yra tikra ir kad tenkinami objektyvūs teisės aktais nustatyti kriterijai. Visų pirma būtina iš anksto užtikrinti, kad būtų sudarytas išperkamosios nuomos susitarimas, kurio pradžios data būtų ankstesnė nei to turto perdavimo eksploatuoti ar pristatymo data; teikiant prašymą būtų nurodoma, kad nuo to turto kainos susigrąžinimo įmokų atskaitomi mokesčiai; sutartis būtų skirta įsigyti turtui, kuriam pagal jo eksploatavimo sąlygas yra reikalingas ilgas sutarties ir (arba) statybos terminas; būtų pasirašyta sutartis dėl to turto statybos ir nurodytos to turto naudojimą reglamentuojančios konkrečios sutarties sąlygos.
- (66) Kartu su bendromis RIS 49 straipsnyje nustatytomis sąlygomis TRLIS 48 straipsnio 4 dalyje nustatyta papildoma sąlyga, taikoma, kai prašymą pateikia EIG. Leidimo suteikimas nepriklauso nuo kitų priemonių taikymo ar papildomų dokumentų pateikimo. Galiausiai tai, kad ši procedūra visiškai nėra taikoma savo nuožiūra, įrodo faktas, kad nebuvo atmestas nė vienas mokesčių administratoriui pateiktas prašymas. AEB šiuo klausimu mano, kad Komisija turėtų atidžiau ištirti finansavimo operacijų nevykdymo priežastis. Jeigu, kaip remdamasi neoficialiai gauta informacija teigia Komisija, kai kurios laivybos bendrovės negalėjo rasti banko, kuris finansuotų operaciją, tai daugiau lėmė tų subjektų nesugebėjimas susitarti dėl tam tikrų operacijų sąlygų, pavyzdžiui, kainų. AEB oficialiai neigia, kad jos nariai dalyvavo kokiuose nors susitikimuose ar palaikė neoficialius ryšius su Ispanijos valdžios institucijomis. Iš tiesų padėtis nėra tokia, kaip aprašyta Komisijos sprendime dėl Prancūzijos *GIE fiscaux* ⁽³⁷⁾, kuriame buvo nustatyta,

⁽³³⁾ TRLIS yra Pelno mokesčio įstatymo jungtinė redakcija.

⁽³⁴⁾ Žr. 15 išnašą.

⁽³⁵⁾ Žr. 16 išnašą.

⁽³⁶⁾ Žr. TRLIS 11 straipsnio 1 dalies d punktą ir RIS 5 straipsnį.

⁽³⁷⁾ Valstybės pagalba C 46/2004, 2006 m. gruodžio 20 d. Komisijos sprendimas dėl pagalbos sistemos, Prancūzijos skirtos pagal Bendrojo mokesčių kodekso 39 CA straipsnį (OL L 112, 2007 4 30, p. 43).

jog sąlyga, kad atitinkama operacija turi būti svarbi ekonominiu ir socialiniu atžvilgiu, yra netiksliai, ir šis klausimas paliktas mokesčių administratoriui spręsti savo nuožiūra. Priešingai, AEB neigia, kad kuri nors iš RIS 49 straipsnyje nustatytų sąlygų yra netiksliai ir gali būti įvairiai aiškinama.

- (67) Todėl ankstyvą nusidėvėjimą, taip pat kaip pagreitintą nusidėvėjimą, paprastai galima taikyti visų rūšių turtui ir visuose sektoriuose. Tai yra bendro pobūdžio priemonė.
- (68) Kadangi tai yra pagreitinto nusidėvėjimo taikymo metodas, jeigu jis laikomas pagalba, tuomet jį reikėtų laikyti esama pagalba.

4.3.3. Ekonominių interesų grupių mokesčių skaidrumas (TRLIS 48 straipsnis) – 3 priemonė

- (69) Pasak AEB, EIG skaidrumas atitinka Ispanijos mokesčių sistemos principus. Dėl šio skaidrumo keli investuotojai gali kartu atlikti investiciją, kurios nė vienas iš jų atskirai nesiimtų, ir kartu prašyti (dėl šio skaidrumo, atitinkamai savo investicijos daliai) taikyti tokią apmokestinimo tvarką, kokia būtų buvusi taikoma jiems investuojant savarankiškai. Todėl naudojimas EIG statusu neteikia jokio pranašumo, be to, nėra jokių su šiuo statusu susijusių sektorinių apribojimų. Bet kuris Ispanijos mokesčių mokėtojas gali tapti EIG nariu; taigi ši priemonė nėra atrankinė.

4.3.4. TA sistema (TRLIS 124–128 straipsniai) – 4 priemonė

- (70) Kadangi Komisija Sprendime C(2011) 4494 *final* pažymėjo, kad ji 2002 m. leido taikyti Ispanijos TA sistemą kaip Jūrų transporto gaires atitinkančią pagalbą⁽³⁸⁾, Ispanijos valdžios institucijos ir trečiosios šalys savo pastabose skyrė dėmesį šio 2002 m. suteikto leidimo taikymo sričiai ir konkrečioms klausimams, ar TA sistema turėtų naudotis IMN operacijose dalyvaujančios finansinės EIG⁽³⁹⁾.
- (71) Dėl to, ar TA sistema turėtų naudotis IMN operacijose dalyvaujančios finansinės EIG⁽³⁹⁾, kurios pačios laivų neeksploatuoja, tačiau į juos investuoja ir juos frachtuoja darydamos finansines investicijas, Ispanija teigia, kad šios bendrovės eksploatuoja laivus juos frachtuodamos ir todėl yra įtrauktos į Ispanijos laivybos registrus (kaip laivybos bendrovės) nuo tada, kai įsigaliojo 1989 m. liepos 28 d. Karaliaus dekreto Nr. 1027/1989 1 straipsnio nuostata⁽⁴⁰⁾, vėliau pakartota 1992 m. lapkričio 24 d. įstatymo Nr. 27/1992 9 straipsnyje. Kadangi Komisija leido taikyti TA sistemą visoms į Ispanijos laivybos registrus įtrauktoms bendrovėms⁽⁴¹⁾, šis leidimas taikomas ir bendrovėms, turinčioms nuosavus laivus, kuriuos pagal nuomos ar išperkamosios nuomos sutartis jos išnuomoja trečiosioms šalims. Todėl jeigu ši priemonė laikoma valstybės pagalba, ją reikėtų laikyti esama pagalba.

4.3.5. RIS 50 straipsnio 3 dalis – 5 priemonė

- (72) Ispanija, PYMAR ir kai kurie bankai teigia, kad RIS 50 straipsnio 3 dalyje nustatytos tik įgyvendinimo priemonės, kuriomis siekiama teisinio tikrumo. Jie tvirtina, kad pagal Ispanijos teisinės sistemos principus įstatymai visada turi reglamentuoti esminius mokesčių priemonės elementus ir kad ši karaliaus dekretu pateikta nuostata nereiškia nieko naujo, o tik paaiškina TRLIS 125 straipsnio 2 dalies taikymo sritį, ji nenukrypsta nuo įstatymo ir neduoda papildomos naudos. Kapitalo prieaugio neapmokestinimas jau buvo įtrauktas į sistemą, kurią leido taikyti Komisija, tad jeigu ši priemonė yra valstybės pagalba, ją reikėtų laikyti esama pagalba.

⁽³⁸⁾ Žr. 20 išnašą.

⁽³⁹⁾ Komisija nemano, kad tonažo mokesčio taikymas EIG yra problema, jei jos iš tiesų eksploatuoja laivus teikdamos jūrų transporto paslaugas ir atitinka Jūrų transporto gairėse nustatytas sąlygas.

⁽⁴⁰⁾ „Ši nuostata taikoma visiems laivams, valtimis ir jūriniam statiniams nepriklausomai nuo jų kilmės, tonažo ar vykdomos veiklos. Ji taip pat taikoma laivus eksploatuojančioms laivybos bendrovėms <...> nepriklausomai nuo to, ar jos yra tų laivų savininkės, ar eksploatuoja juos pagal išperkamosios nuomos susitarimą, frachtavimo susitarimą ar bet kokia kitokia tvarka pagal įstatymus.“

⁽⁴¹⁾ Žr. 2002 m. vasario 27 d. Komisijos sprendimo C(2002) 582 *final* 2.4 skirsnį (Naudos gavėjai): „Tonažo apmokestinimo sistemos naudos gavėjai gali būti pagal Ispanijos teisę registruotos laivybos bendrovės, kurių veikla apima nuosavų ir frachtuojamų laivų eksploatavimą.“

- (73) Be to, Ispanija ir tariami pagalbos gavėjai teigia, kad laivą galima pagrįstai laikyti „nauju“, nes iki nuomininko niekas kitas juo nesinaudojo, o dėl pasirinkimo sandorio panaudojimo susitarta pasirašant išperkamosios nuomos sutartį ⁽⁴²⁾. AEB teigimu, turtas paprastai laikomas nauju, kai jis įsigyjamas per išperkamosios nuomos sutarties pasirinkimo sandorį.

4.4. PASTABOS DĖL VALSTYBINIŲ IŠTEKLIŲ PERDAVIMO IR PRIEMONIŲ PRISKYRIMO VALSTYBEI

- (74) Pasak skundų pateikėjų, nuolaida yra valstybinių išteklių perdavimas, nes netenkama mokestinių pajamų. IMN sistema ir mokestinės priemonės priskirtinos valstybei, nes visas šias priemones reglamentuoja Ispanijos teisė. Be to, IMN sistemoje dalyvaujama tik mokesčių administratoriui leidus. NET jeigu tokie leidimai yra skirti pavienėms priemonėms, akivaizdu, kad praktikoje jie suteikiami visiems IMN sandoriams. Tai patvirtina faktas, kad mokesčių administratoriui teikiamame prašyme leisti taikyti ankstyvą nusidėvėjimą išsamiai aprašomas mokestinės naudos susidarymas ir paskirstymas tarp EIG arba investuotojų ir laivybos bendrovės, taip pat pateikiamas laivų statyklos pranešimas dėl numatomos tokio susitarimo socialinės ir ekonominės naudos. Nėra priežasties, kodėl šie dokumentai turėtų būti sistemingai teikiami, jeigu nuo jų nepriklausytų leidimo suteikimas.
- (75) Kita vertus, laivybos bendrovės teigia, kad laivų statyklos arba EIG suteikta nuolaida nuo pradinės kainos nepriškertina valstybei, nes ji suteikiama remiantis privačiais sutartiniais santykiais tarp EIG ir toje operacijoje dalyvaujančios laivybos bendrovės.

4.5. PASTABOS DĖL KONKURENCIJOS IŠKRAIPYMO IR POVEIKIO PREKYBAI

- (76) [...] mano, kad suteikti pranašumai (Sprendimo C(2011) 4494 *final* pavyzdyje įvertinti 14 mln. EUR) dėl savo dydžio neabejotinai daro poveikį jos gavėjų padėčiai rinkoje, taigi dėl jų atsiranda didelių iškraipymų rinkose, kurioms yra būdinga didelė konkurencija. Ši pagalbos schema teikia didelį pranašumą Ispanijos laivų statykloms, kurios gali siūlyti savo laivus už (mažesnę nei kitų Europos laivų statyklų) kainą, į kurią įskaitytos IMN sistemos teikiamos lengvatos. [...] remiasi Ispanijos pramonės ministerijos statistika, iš kurios matyti, kad laikui bėgant tarp Ispanijos laivų statyklų klientų vis daugėja laivų savininkų iš užsienio.
- (77) [...] mano, kad laivybos bendrovės, pirkdamos laivus iš Ispanijos laivų statyklų už kur kas mažesnę kainą, gali sutaupyti milijonus eurų, t. y. didelę savo nustatytųjų išlaidų dalį. Kadangi ši nauda paskirstoma per visą laivo kainos susigrąžinimo laikotarpį, jos įgyja konkurencinį pranašumą prieš kitus laivybos veiklos vykdytojus. Taip daugybei metų iškraipoma konkurencija.
- (78) Kaip jau minėta, laivų savininkai teigia, kad visos laivybos bendrovės gali pasinaudoti Ispanijos laivų statyklų siūlomomis sąlygomis, taigi ir bet kokiomis mokesčių atskaitomis nuo kainų, kurias siūlo Ispanijos laivų statyklos. Jie taip pat teigia, kad sumokėjo teisingą rinkos kainą ir neįgijo jokio ekonominio pranašumo. Todėl negali būti, kad laivų įsigijimas iš Ispanijos laivų statyklų labai sumažintų jų veiklos sąnaudas arba sustiprintų jų pozicijų ilgesniam laikui, kaip teigė Komisija Sprendime C(2011) 4494 *final*.

4.6. PASTABOS DĖL PAGALBOS GAVĖJŲ NUSTATYMO

- (79) Pasak AEB, EIG negali būti pagalbos gavėjos. Dėl jų mokesčių skaidrumo investuotojai turi mokėti mokesčių, kuriuo apmokestinama EIG komercinė veikla. Todėl mokesčių lengvata negali teikti EIG jokio ekonominio pranašumo. Be to, EIG nariu-investuotoju gali būti kiekvienas Ispanijos mokesčių mokėtojas.

⁽⁴²⁾ Žr. visų pirma 2011 m. rugpjūčio 2 d. Ispanijos valdžios institucijų raštą, kuriame jos atsakė į Komisijos sprendimo C(2011) 4494 *final* 3.2.3.2 skirsnį (Tariama nauja valstybės pagalba: RIS 50 straipsnio 3 dalies 9 pastraipa): „<...> sąvoka „naudota“ pagal pelno mokesčio įstatymą vartojama apibūdinti turtui, kurį jau naudojo trečioji šalis, o ne pats mokesčių mokėtojas, siekiantis, kad jam būtų taikoma konkreti nuostata.“

- (80) Kita vertus, kelios laivybos bendrovės laiko EIG vienintelėmis galimomis pagalbos gavėjomis. Laivų savininkai negali būti pagalbos gavėjai, nes jie nemoka mokesčių Ispanijoje. Be to, šių laivybos bendrovių teigimu, Komisija be jokio paaiškinimo padarė klaidingą prielaidą, kad mokesčių lengvatos iš EIG atitenka laivybos bendrovei per kainų nuolaidas. Iš tikrųjų kainas lemia privačių turto savininkų komerciniai sprendimai.
- (81) Laivų savininkų teigimu, viso pasaulio laivybos bendrovės paprastai įsigyja laivus iš įvairių šalių (taip pat, jeigu nori, Ispanijos) laivų statyklų. Todėl bet kokiais Ispanijos laivų statyklų siūlomomis kainų nuolaidomis gali naudotis visos laivybos bendrovės.
- (82) Keli laivų savininkai teigia, kad jeigu IMN yra valstybės pagalba, tai jie nėra šios pagalbos gavėjai. Jie tai pagrindžia dviem argumentais: pirma, iš IMN sistemos veikimo akivaizdu, kad EIG ir laivų statykla derina veiksmus turėdamos bendrą pagrindinį interesą ir nustatydamos pardavimo kainą; antra, vilkikus ir gelbėjimo laivus eksploatuojančios bendrovės pateikia pavyzdžių apie gautus ne Ispanijos laivų statyklų pasiūlymus statyti panašius laivus vilkikus. Tų pasiūlymų kainos yra panašios ar net mažesnės nei tos, kurias siūlė galiausiai pasirinktos Ispanijos laivų statyklos. Todėl laivų savininkai tvirtina, kad sumokėjo teisingą rinkos kainą ir neįgijo jokio ekonominio pranašumo pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį. Jeigu IMN sistema teiktų ekonominį pranašumą, tai juo naudotųsi IMN operacijose dalyvaujančios laivų statyklos, o ne laivybos bendrovės.
- (83) *Holland Shipbuilding* manymu, pagalbos gavėjai yra EIG, jų investuotojai ir laivybos bendrovės, tačiau taip pat Ispanijos laivų statyklos, nes laivo savininko sumokėta kaina iš esmės skiriasi nuo laivų statyklos gautos kainos, kuri viršija rinkos kainą. Pasak vienos nacionalinės laivų statybos asociacijos, ši sistema buvo sukurta siekiant suteikti pranašumą laivų statykloms. Būtų klaidinga daryti išvadą, kad IMN yra naudinga laivybos bendrovėms. Laivo statybos kainos sumažinimas nebūtinai yra naudingas laivo pirkėjui. Be to, Ispanijos laivų statyklos gali pasiūlyti šią nuolaidą tik tiems pirkėjams, kurie naudojami IMN sistema. IMN yra neteisėta pagalba laivų statybai, daranti žalą šios šalies laivų statykloms, kurios yra Ispanijos laivų statyklų tiesioginės konkurentės.
- (84) PYMAR mano, kad Komisija sprendime C(2011) 4494 *final* nepakankamai pagrindė, kodėl ji laiko laivų statyklas galimomis valstybės pagalbos gavėjomis. PYMAR taip pat pažymi, kad sprendimuose dėl *GIE Fiscaux*, *Brittany Ferries*, *Air Caraïbes* ir *Le Levant* ⁽⁴³⁾ atveju, susijusių su panašiomis apmokestinimo sistemomis, Komisija nelaukė turto kūrėjo valstybės pagalbos gavėju.

4.7. PASTABOS DĖL PRIEMONĖS LAIKYMO ESAMA ARBA NETEISĖTA PAGALBA

- (85) Kaip minėta 4.3 skirsnyje, Ispanija ir kai kurios trečiosios šalys mano, kad yra tik dvi susijusios priemonės. Pirmoji iš jų – TRLIS 115 straipsnio nuostatos dėl pagal finansinės nuomos sutartį įsigyto turto kainos atskaitos. Ispanija priėmė šias nuostatas dar iki narystės ES, tad jeigu ši priemonė laikytina pagalba, ji yra esama pagalba, kaip Komisijos buvo nustatyta Sprendime C(2011) 4494 *final*, o TRLIS 115 straipsnio 11 dalis, kurioje mokesčių administratoriui leista nustatyti amortizacijos pradžią, tėra 115 straipsnio įgyvendinimo priemonė. Antra, TRLIS 124–128 straipsniuose nustatyta TA sistema buvo Komisijos patvirtinta 2002 m., todėl taip pat yra esama pagalba. Įgyvendinimo nuostatos, ypač RIS 50 straipsnio 3 dalis, nekeičia įstatymo nustatytų taisyklių, taigi Komisijos suteiktas leidimas taikomas ir joms.

4.8. PASTABOS DĖL PAGALBOS SUDERINAMUMO SU VIDAUS RINKA

- (86) Ispanijos valdžios institucijos ir tariami pagalbos gavėjai teigia, kad pagalba yra suderinama su vidaus rinka pagal 2002 m. patvirtintą TA sistemą, nes teikiama „pagal Ispanijos teisę registruotoms laivybos bendrovėms ⁽⁴⁴⁾, kurių veikla apima nuosavų ir frachtuojamų laivų eksploatavimą“. Kadangi RIS 50 straipsnio 3 dalimi tik įgyvendinama TA sistema, jai taip pat taikomas 2002 m. sprendimas.

⁽⁴³⁾ Komisijos sprendimai: 2006 m. gruodžio 20 d. C 46/04 dėl *GIE Fiscaux*; 2001 m. gegužės 8 d. C 31/98 dėl *Brittany Ferries*; 2003 m. gruodžio 16 d. N 474/03 dėl *Air Caraïbes* ir 2008 m. gegužės 20 d. C 74/99 dėl *Le Levant*.

⁽⁴⁴⁾ Daroma nuoroda į Ispanijos įstatymą Nr. 27/92. Taigi pagalbos gavėjai gali būti bendrovės, kurių pagrindinė buveinė yra Ispanijoje, arba kitose ES šalyse įsteigtos bendrovės, turinčios padalinius Ispanijoje.

- (87) Trečiosios šalys taip pat teigia, kad bet kokia pagalba yra suderinama su Jūrų transporto gairėmis, kurios, be kita ko, taikomos nuosavų ir *frachtuojamų laivų eksploatavimui*, ir ši pagalba nevirsija tose gairėse nustatyto didžiausio pagalbos intensyvumo.
- (88) *Asociación de Ingenieros Navales y Oceánicos de España* (Ispanijos laivų architektų ir jūrų inžinierių asociacija) mano, kad bet kokios pagalbos suderinamumą su vidaus rinka reikėtų ištirti atsižvelgiant į visuotinę konkurenciją, užuot skyrus daugiausia dėmesio vidaus rinkai, nes trečiųjų šalių laivų statyklos gauna paramą ne pagal konkurencijos taisykles, kurių privaloma laikytis ES.
- (89) [...], priešingai, mano, kad šios schemos jokiū būdu negalima laikyti su vidaus rinka suderinama pagalba net ir pagal Jūrų transporto gaires, kaip nurodyta Sprendime C(2011) 4494 *final*. Ji mano, jog visų pirma Ispanija negalės įrodyti, kad pagalba pagal šias gaires galėjo būti teikiama visiems pastatytiems laivams, ir, antra, kad tokia pagalba gali panaikinti jos gavėjo mokėtiną mokestį tik toje šalyje, kurioje taikoma ta pagalbos schema. Todėl ši schema nebūtų naudinga ne Ispanijos laivų savininkams, o Ispanijos laivų savininkų mokamas mokestis tikriausiai sumažėtų, nes jie naudojami TA sistema ir moka sumažintas socialines įmokas.

4.9. PASTABOS DĖL PAGALBOS SUSIGRAŽINIMO

- (90) Tiek Ispanijos valdžios institucijos, tiek galimi pagalbos gavėjai teigia, kad pagalbos susigrąžinimo galimybė atmestina, nes taip būtų pažeisti pagrindiniai ES teisės principai ⁽⁴⁵⁾ dėl vienodo požiūrio, teisėtų lūkesčių apsaugos ar teisinio tikrumo.

4.9.1. Vienodas požiūris

- (91) PYMAR teigia, kad panašios mokesstinės priemonės tirtos kitais dviem atvejais (*Brittany Ferries* ⁽⁴⁶⁾ ir *GIE Fiscaux*), kai nebuvo nustatyta, kad pagalbą reikia susigrąžinti. Jeigu Komisija nuspręstų, kad pagalba yra teikiama, tai šią pagalbą reikėtų laikyti suderinama su vidaus rinka iki Jūrų transporto gairių 11 skyriuje nustatytos ribos, o kiek pagalbos suma viršija tą ribą, pagal teisinio tikrumo apsaugos principą, kaip ir Prancūzijos atveju, Komisija neturėtų reikalauti jos susigrąžinti. [...] teigimu, kadangi pagalba nebuvo susigrąžinta iš Prancūzijos veiklos vykdytojų, tai jeigu pagalba labai panašiu atveju būtų susigrąžinta iš Ispanijos veiklos vykdytojų, jie atsidurtų nepalankioje konkurencinėje padėtyje ir būtų pažeistas vienodo požiūrio principas.
- (92) Ispanija ir PYMAR remiasi keliais sprendimais, kuriuose Komisija jau nutarė nereikalauti susigrąžinti pagalbos remdamasi savo ar kurio nors savo nario vardu padarytais viešais pareiškimais. Primenami sprendimai dėl Belgijos koordinavimo centrų, Liuksemburgo 1929 m. įstatymo reglamentuojamų kontroliuojančiųjų bendrovių bei kitų koordinavimo centrų ir daugiašalių bendrovių grupių vidaus veiklos ⁽⁴⁷⁾, prestižo Ispanijoje ⁽⁴⁸⁾, Italijos pagalbos didelėms sunkumų patiriančioms įmonėms ⁽⁴⁹⁾ ir dviejų su žvejyba susijusių atvejų ⁽⁵⁰⁾ (Šetlando ir Orknio salose).

⁽⁴⁵⁾ Žr. 1999 m. kovo 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 659/1999, nustatančio išsamias EB Sutarties 93 straipsnio taikymo taisykles, 14 straipsnio 1 dalį.

⁽⁴⁶⁾ 2001 m. gegužės 8 d. Komisijos sprendimas dėl valstybės pagalbos C 31/98 (OL L 12, 2002 1 15, p. 33–69).

⁽⁴⁷⁾ Koordinavimo centrai (DE), koordinavimo centrai ir finansų bendrovės (LU), Biskajos koordinavimo centrai (ES), pagrindinės buveinės ir tarptautiniai kapitalo fondai (FR), užsienio pajamos (IE), tarptautinė finansinė veikla (NL).

⁽⁴⁸⁾ 2011 m. sausio 12 d. Komisijos sprendimas dėl finansinės prestižo vertės amortizacijos mokesčių tikslais įsigyjant užsienio bendrovės akcijų (C 45/07, OL L 135, 2011 5 21, p. 1).

⁽⁴⁹⁾ 2000 m. gegužės 16 d. Komisijos sprendimas dėl Italijos pagalbos didelėms sunkumų patiriančioms įmonėms schemos (OL L 79, 2001 3 17, p. 29).

⁽⁵⁰⁾ 2003 m. birželio 3 d. Komisijos sprendimas C87/2001 dėl Orknio salų tarybos registro schemos (OL L 211, 2003 8 21, p. 49) ir 2003 m. birželio 3 d. Komisijos sprendimas dėl paskolų žvejybos kvotoms Šetlando salose įsigyti (OL L 211, 2003 8 21, p. 63).

4.9.2. Teisėti lūkesčiai ir (arba) teisinis tikrumas

- (93) Pasak Ispanijos⁽⁵¹⁾ ir kai kurių IMN operacijose dalyvavusių trečiųjų šalių, šių operacijų dalyviai manė, kad per jas taikomos mokesstinės priemonės nėra valstybės pagalba, dėl tokių priežasčių:
1. Komisijos pareiškimo 2001 m. sprendime dėl *Brittany Ferries*⁽⁵²⁾, kad į IMN panaši sistema – Prancūzijos *GIE Fiscaux* – buvo bendro pobūdžio priemonė;
 2. paskelbimo apie planuojamas priemones (ankstyvą nusidėvėjimą ir TA sistemą) Ispanijos Parlamento oficialiajame leidinyje 2001 m. spalio 10 d.⁽⁵³⁾;
 3. 2001 m. Komisijos rašto, kuriame Ispanijos prašyta suteikti informacijos atliekant tyrimą dėl kelių tariamos pagalbos laivų statybai priemonių, įskaitant mokesstinės nuomos sistemą;
 4. 2004 m. Komisijos sprendimo⁽⁵⁴⁾, kuriame neleista teikti pagalbos Nyderlandų laivų statykloms kaip kompensacijos už tariamą Ispanijos pagalbą savo laivų statykloms, konkuruojančioms dėl tų pačių laivų statybos sutarčių;
 5. 2006 m. sprendimo dėl Prancūzijos *GIE Fiscaux*⁽⁵⁵⁾;
 6. Komisijos narės N. Kroes, kuri tuo metu buvo atsakinga už konkurenciją, 2009 m. rašto⁽⁵⁶⁾ Norvegijos prekybos ir pramonės ministrui dėl skundo, esą Ispanijos mokesstinės nuomos sistema yra palankesnė Ispanijos laivų statykloms;
 7. kiek laiko praėjo nuo planuojamų priemonių paskelbimo 2001 m., pagalbos schemos taikymo pradžios 2002 m. ir pirmųjų skundų pateikimo Komisijai 2006 m. iki procedūros pradžios 2011 m. birželio mėn. Toks ilgas praėjęs laiko tarpas tariamai dar labiau pagrindžia įsitikinimą, jog nepakanka argumentų, kad būtų galima imtis tolesnių veiksmų;
 8. atidus ekonominės veiklos vykdytojas negalėjo numatyti, kad gali būti teikiama valstybės pagalba pagal kelias atskiras schemas, kurios arba jau ilgą laiką yra įprasta nacionalinės apmokestinimo sistemos dalis (išnuomoto turto pagreitinimas nusidėvėjimas, EI_G statusas), arba joms pirmiau pritarė Komisija (TA sistema);
 9. Komisijos pranešime dėl verslo apmokestinimo⁽⁵⁷⁾ padarytų pareiškimų dėl pagalbos nebuvimo taikant su nusidėvėjimo metodais susijusias priemones.

4.9.2.1. 2001 m. Komisijos sprendimas dėl *Brittany Ferries* (BAI)

- (94) Šio sprendimo 193 konstatuojamojoje dalyje Komisija pažymėjo, kad „...dėl ekonominių interesų grupių ir mokesstinės naudos, kurią jos gali teikti, Komisija mano, kad tai yra bendro pobūdžio priemonė, kadangi jos yra įprastos Prancūzijoje, gali būti steigiamos visuose ekonominės veiklos sektoriuose ir joms taikoma bendroji teisė.“

⁽⁵¹⁾ Žr. visų pirma 2011 m. rugpjūčio 2 d. raštą.

⁽⁵²⁾ 2001 m. gegužės 8 d. Komisijos sprendimas dėl valstybės pagalbos, kurią Prancūzija suteikė bendrovei *Bretagne Angleterre Irlande* (kitai vadinama BAI arba *Brittany Ferries*) (OL L 12, 2002 1 15, p. 33).

⁽⁵³⁾ Ispanijos Parlamento oficialusis leidinys, Deputatų Kongresas, VII įstatymų leidžiamasis organas, A serija: įstatymų projektai, Nr. 50–1, 2001 m. spalio 10 d., p. 22–25 (<http://www.congreso.es>).

⁽⁵⁴⁾ Valstybės pagalba C 66/2003. 2004 m. birželio 30 d. Komisijos sprendimas dėl valstybės pagalbos, kurią Nyderlandai ketina suteikti keturioms laivų statykloms šešioms laivų statybos sutartims įvykdyti (OL L 39, 2005 2 11, p. 48).

⁽⁵⁵⁾ Valstybės pagalba C 46/2004. 2006 m. gruodžio 20 d. Komisijos sprendimas dėl pagalbos sistemos, Prancūzijos skirtos pagal Bendrojo mokesčių kodekso 39 CA straipsnį (OL L 112, 2007 4 30, p. 43).

⁽⁵⁶⁾ 2009 m. kovo 9 d. raštas.

⁽⁵⁷⁾ Žr. visų pirma 13 dalį (OL C 384, 1998 12 10, p. 3).

- (95) Šis sprendimas 2002 m. sausio 15 d. buvo paskelbtas Oficialiajame leidinyje. 2006 m. sprendime dėl Prancūzijos *GIE Fiscaux* Komisija pažymėjo: „Nors iš tikrųjų toje byloje aptariama sistema buvo ta, kuri galiojo iki 1998 m., vis dėlto reikia konstatuoti, kad šis faktas aiškiai neišplaukė iš šio sprendimo motyvų ir todėl ši aplinkybė galėjo prisidėti prie besinaudojančiųjų dabar aptariama sistema suklaudinimo.“
- (96) Ispanija ⁽⁵⁸⁾ ir kai kurios trečiosios šalys teigė, kad dėl šios nuostatos arba susiklostė teisinio netikrumo dėl IMN (kurios sandara ir poveikis yra labai panašūs) teisėtumo padėtis, arba atsirado pagrįstų lūkesčių, kad IMN nėra valstybės pagalba.

4.9.2.2. Paskelbimas apie planuojamas priemones Ispanijos Parlamento oficialiajame leidinyje

- (97) Pasak PYMAR, Komisija sužinojo apie taikomą IMN sistemą, kai apie ją sudarančias priemones (išnuomoto turto ankstyvo nusidėvėjimo taikymą savo nuožiūra ir TA sistemą) buvo paskelbta to paties įstatymo projekte 2001 m. spalio 10 d. Ispanijos Parlamento oficialiajame leidinyje. Po šio paskelbimo laivų statyklos pradėjo atsižvelgti į šių priemonių naudą teikdamos savo pasiūlymus dėl naujų laivų statybos projektų, nelaukdamos tų priemonių įsigaliojimo, kad galėtų užbaigti derybas ir įgyvendinti pirmąsias IMN operacijas.

4.9.2.3. 2001 m. prašymas suteikti informaciją apie Ispanijos mokesstinės nuomos sistemą

- (98) PYMAR remiasi Komisijos 2001 m. gruodžio 21 d. nusiųstu raštu gavus skundą dėl kelių valstybinių priemonių, kuriomis tariamai buvo sumažinta iš Ispanijos laivų statyklų perkamų laivų kaina. Tame rašte Komisija konkrečiai paprašė suteikti informaciją apie mokesstinės nuomos sistemą:

„Komisija gavo informacijos apie keletą priemonių, kuriomis mažinama iš Ispanijos laivų statyklų perkamų laivų kaina. Komisijai visų pirma suteikta informacija apie tai, kad taikomos šios priemonės:

<...>

3. Mokesstinės nuomos sistema, kurią taikant Ispanijoje pastatytus laivus galima panaudoti mokesčiams mažinti, naudojant specialiosios paskirties vienetus (SPV). Atrodo, kad šio priemonių derinio nauda perduodama ir laivo savininkui, sumažinant to laivo kainą ar nuomos įmokas. Ispanijos prašoma suteikti visą svarbią informaciją, kad Komisija galėtų įvertinti šį reiškinį.“

- (99) Pasak PYMAR, šis raštas parodo, kad Komisija turėjo informacijos ir žinojo apie mokesstinės nuomos sistemos taikymą ir kad ji jau ištyrė šį reikalą 2001 m. ir jokių veiksmų nesiėmė, todėl atsirado teisėtas lūkestis, kad ši Ispanijos priemonė nėra valstybės pagalba.

4.9.2.4. 2004 m. sprendimas dėl Nyderlandų pateikto pranešimo

- (100) 2002 m. rugsėjo 9 d. Nyderlandų valdžios institucijos pranešė apie „kompensacinę pagalbą“, kurią ketino teikti Nyderlandų laivų statykloms siekdamas kompensuoti Ispanijos tariamai teikiamą pagalbą ⁽⁵⁹⁾. Užbaigusi oficialų tyrimą ⁽⁶⁰⁾ Komisija savo galutiniame sprendime ⁽⁶¹⁾ padarė išvadą, kad „Ispanijos valdžios institucijos aiškiai paneigė, kad pagalba buvo suteikta“, ir todėl ji neturinti „pakankamai tariamos Ispanijos pagalbos įrodymų“ ⁽⁶²⁾; Komisija nusprendė, kad ta pagalba, apie kurią pranešta, yra nesuderinama su vidaus rinka.
- (101) Pasak PYMAR, kadangi IMN sistema jau buvo taikoma 2002 m., dar iki Nyderlandų pranešimo apie šią pagalbą, tai dėl 2004 m. Komisijos sprendimo būtų atsiradęs teisėtas lūkestis, kad IMN sistema nėra pagalba.

⁽⁵⁸⁾ Žr. 2011 m. rugpjūčio 2 d. raštą.

⁽⁵⁹⁾ Pranešimai užregistruoti bylų Nr. N 601–N 606/2002.

⁽⁶⁰⁾ Žr. 2003 m. lapkričio 11 d. raštą (OL C 11, 2004 1 15, p. 5).

⁽⁶¹⁾ Žr. Sprendimą C(2004) 2213 (OL L 39, 2005 2 11, p. 48).

⁽⁶²⁾ Žr. Sprendimo C(2004) 2213 24 konstatuojamąją dalį.

4.9.2.5. 2006 m. sprendimas dėl Prancūzijos „GIE Fiscaux“ atvejo

- (102) Pasak PYMAR, Prancūzijos GIE Fiscaux pagalbos schema yra labai panaši į IMN sistemą, taigi dėl 2006 m. priimto sprendimo dėl Prancūzijos atvejo veiklos vykdytojams kilo teisėtų lūkesčių, kad: 1) IMN sistema laikoma suderinama su vidaus rinka, kiek ji neviršija Jūrų transporto gairių 11 skyriuje nustatytų ribų, ir 2) nebus reikalaujama susigrąžinti valstybės pagalbos, viršijančios minėtų gairių 11 skyriuje nustatytas ribas, turint omenyje procedūrinius abiejų atvejų panašumus.
- (103) Be to, PYMAR remiasi keliais Komisijos sprendimais, kai priemonės panašumas su kita Komisijos pirmiau patvirtinta priemone buvo veiksnys, kuriuo pagrįsti teisėti veiklos vykdytojų lūkesčiai. PYMAR ypač primena, kad nebuvo reikalaujama susigrąžinti pagalbos tokiais atvejais⁽⁶³⁾ kaip, pavyzdžiui, užsienio pajamų (Airija), tarptautinės finansinės veiklos (Nyderlandai), koordinavimo centrų ir finansų bendrovių (Liuksemburgas), Biskajos koordinavimo centrų (Ispanija), kontrolės ir koordinavimo centrų (Vokietija), bendrovių išdo centrų, pagrindinių buveinių ir logistikos centrų (Prancūzija), JAV „Foreign Sales Corporations“ apmokestinimo sąlygų (Belgija) ir Gibraltaro lengvatinių mokesčių bendrovių (Jungtinė Karalystė), nes šios pagalbos schemas buvo labai panašios į Komisijos pirmiau patvirtintas Belgijos koordinavimo centrų pagalbos schemas.

4.9.2.6. Komisijos narės N. Kroes 2009 m. nusiųstas raštas

- (104) Atsakydama į Norvegijos valdžios institucijų raštą, kuriame skūstasi dėl įtariamo Norvegijos laivų statyklų diskriminavimo pagal Ispanijos mokesstinės nuomos sistemą, Komisijos narė N. Kroes parašė, kad Konkurencijos generalinis direktoratas „jau ištyrė šį klausimą“ ir kad jo prašoma Ispanija paskelbė viešą pareiškimą kaip mokesčių administratoriaus atsakymą į mokesčių mokėtojo klausimą⁽⁶⁴⁾, t. y. mokesčių administratoriaus sprendimą, patvirtinantį, kad ta priemonė taikoma ne tik Ispanijos laivų statykloms ir kad ja taip pat galima naudotis įsigyjant laivus, pastatytus kitose valstybėse narėse. Šiame rašte padaryta išvada, kad gavus tokį paaiškinimą jokių papildomų veiksmų imtis nereikia.
- (105) Pasak PYMAR, 2009 m. balandžio 2 d. vienas Norvegijos laivų savininkas pranešė Komisijos narės N. Kroes rašto turinį Ispanijos laivų statyklai, su kuria kartu dalyvavo IMN operacijose. PYMAR taip pat pateikė 2012 m. rugsėjo 13 d. raštą, gautą iš *Gerencia del Sector de la Construcción Naval*⁽⁶⁵⁾ (GSN), kuriame patvirtinta, kad ji 2009 m. jau žinojo Komisijos narės N. Kroes rašto turinį ir perdavė jį subjektams, dalyvaujantiems IMN operacijose, ir PYMAR per reguliariai su jais rengiamus susitikimus.

4.9.2.7. Nuo skundo pateikimo iki procedūros pradžios praėjus laiko tarpas

- (106) Pasak PYMAR, praėjo devyneri metai nuo tada, kai Komisija sužinojo apie šią pagalbos schemą (2001 m. gruodžio mėn.), ir jos taikymo pradžios 2002 m. (prieš penkerius metus iki pirmųjų skundų pateikimo Komisijai 2006 m.) iki procedūros pradžios 2011 m. birželio mėn. Šis praėjęs laiko tarpas, per kurį Komisija nesiėmė jokių veiksmų, dar labiau pagrindžia įsitikinimą, jog nepakanka argumentų oficialiai tyrimo procedūrai pradėti.

4.9.2.8. Atidus ekonominės veiklos vykdytojas negalėjo numatyti, kad kelių priemonių derinimas gali būti valstybės pagalba

- (107) Pasak PYMAR ir kitų trečiųjų šalių, tai pirmas atvejis, kai Komisija mano, kad kelių priemonių taikymas kartu yra valstybės pagalba, o įprastai apdairūs veiklos vykdytojai nebūtų galėję to numatyti.

⁽⁶³⁾ Žr. 2003 m. vasario 17 d. Sprendimą OL L 204, 2003 8 13, p. 51 (IE); 2003 m. vasario 17 d. Sprendimą OL L 180, 2003 7 18, p. 52 (NL); du 2002 m. spalio 16 d. sprendimus: OL L 153, 2003 6 20, p. 40 ir OL L 170, 2003 7 9, p. 20 (LU); 2002 m. rugpjūčio 22 d. Sprendimą OL L 31, 2003 2 6, p. 26 (ES); 2002 m. rugsėjo 5 d. Sprendimą OL L 177, 2003 7 16, p. 17 (DE); 2002 m. gruodžio 11 d. Sprendimą OL L 330, 2003 12 18, p. 23 ir 2003 m. gegužės 13 d. Sprendimą OL L 23, 2004 1 28, p. 1 (FR); 2003 m. birželio 24 d. Sprendimą OL L 23, 2004 1 28, p. 14 (BE), ir 2004 m. kovo 30 d. Sprendimą OL L 29, 2005 2 2, p. 24 (UK).

⁽⁶⁴⁾ Ispanija paskelbė savo sprendimą dėl mokesčių 2008 m. gruodžio 1 d.: <http://petete.meh.es/Scripts/know3.exe/tributos/CONSUVIN/texto.htm?Consulta=CONSULTA&Pos=7262> (paskutinė konsultacija įvyko 2013 m. birželio 19 d.).

⁽⁶⁵⁾ *La Gerencia Naval* (<http://www.gernaval.org/>) – valstybės įmonė pagal savo įstatus, kaip patvirtinta 2000 m. gruodžio 22 d. Karaliaus dekretu Nr. 3451(2001 m. sausio 11 d. Ispanijos oficialusis leidinys).

4.9.2.9. Komisijos pranešimo dėl verslo apmokestinimo nuostatos dėl nusidėvėjimo metodų

- (108) PYMAR teigia, kad pagal Komisijos pranešimo dėl verslo apmokestinimo 13 straipsnį visiškai techninio pobūdžio priemonės, tokios kaip nusidėvėjimo taisyklės, nėra valstybės pagalba. Tuo remdamiesi operatoriai pagrįstai manė, kad ankstyvo nusidėvėjimo priemonė nėra valstybės pagalba.

4.9.3. Pagalbos susigrąžinimo padariniai

- (109) Nuo tada, kai Komisija sužinojo apie IMN sistemą, dėl jos veiksmų ir praėjusio laiko atsirado teisėtų lūkesčių, kad jokios pagalbos nėra ir todėl pagalbos, suteiktos per pirmiau vykdytas operacijas, susigrąžinti nereikės. Taigi Komisija neturėtų reikalauti susigrąžinti pagalbos, suteiktos per visas operacijas.
- (110) Komisijos narės N. Kroes 2009 m. rašte taip pat patvirtinta, kad Komisija ištyrė šią sistemą. Visos šalys, dalyvaujančios mokstinės nuomos operacijose (laivybos bendrovės, EIG, bankai, tarpininkai ir t. t.), galėjo turėti teisėtų lūkesčių, kad Komisija būtų nustačiusi bet kokią pagal tą sistemą teikiamą pagalbą ir, kadangi jokių tolesnių tyrimų atlikti nenumatyta, tai reiškia, kad jokios pagalbos nėra.
- (111) PYMAR taip pat remiasi sprendimais, kuriuose Komisija pripažino, jog dėl ES institucijų (Teisingumo Teismo, Komisijos ir t. t.) veiksmų gali kilti teisėtų lūkesčių, kad praeityje suteikta pagalba nebus susigrąžinta, taigi Komisija negalėtų įsakyti susigrąžinti pagalbos, be kita ko, tada, kai ji buvo suteikta dar iki įvykio, dėl kurio atsirado teisėtų lūkesčių. Tai teigdama PYMAR remiasi sprendimais dėl prestižo Ispanijoje, Belgijos koordinavimo centrų, Austrijos energijos mokesčio atskaitos ir Italijos pagalbos didelėms sunkumų patiriančioms įmonėms⁽⁶⁶⁾.

4.9.4. Sutarčių sąlygos

- (112) Ispanijos valdžios institucijų ir PYMAR teigimu, bet kokia Komisijos nustatyta pagalba laivybos bendrovėms arba EIG ir investuotojams bet koku atveju darytų poveikį laivų statykloms, kurių būtų prašoma mokėti kompensacijas EIG ar jų investuotojams arba investuojančioms bendrovėms remiantis sutartiniais santykiais tarp įvairių IMN operacijų dalyvių. Iš tiesų, pasak PYMAR, pagal kai kurias sutarčių sąlygas laivų statyklos privalo mokėti kompensacijas investuotojams ir laivybos bendrovėms, visų pirma tuo atveju, jeigu tai operacijai darytų poveikį teisės aktų, įskaitant mokesčių teisės aktus, pakeitimais.

5. VERTINIMAS

5.1. PROCEDŪRA

- (113) Komisija mano, kad jos taikyta procedūra nepažeidė nei Ispanijos teisės į gynybą, nei jokios trečiosios šalies teisės būti išklaustyti. Priešingai, sprendimas pradėti oficialią tyrimo procedūrą yra pirmas oficialus veiksmas, kurį Komisija privalo atlikti pagal 1999 m. kovo 22 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 659/1999, nustatantį išsamias EB Sutarties 93 straipsnio taikymo taisykles⁽⁶⁷⁾ (toliau – Reglamentas (EB) Nr. 659/1999), jeigu po preliminarus tyrimo jai kyla abejonių dėl valstybės pagalbos priemonės suderinamumo su vidaus rinka (Reglamento (EB) Nr. 659/1999 13 straipsnis ir 4 straipsnio 4 dalis). Konkretus sprendimo pradėti šią procedūrą tikslas ir yra apibendrinti reikšmingus ginčytinus faktus ir teisės klausimus, pateikti pirminį pasiūlytos pagalbos pobūdžio priemonės vertinimą, išdėstyti abejones dėl jos suderinamumo su vidaus rinka ir paraginti suinteresuotąją valstybę narę bei kitas suinteresuotąsias šalis pateikti savo pastabas (Reglamento (EB) Nr. 659/1999 6 straipsnis).
- (114) Be to, Komisija nepradėjo oficialios tyrimo procedūros dėl išnuomoto turto pagreitinto nusidėvėjimo (TRLIS 115 straipsnio 6 dalis), nes nustatė, kad jeigu ši priemonė yra valstybės pagalba, tai ją bet koku atveju galima laikyti esama pagalba. Jai nekilo abejonių dėl TA sistemos, bent jau tokios, apie kurią jai buvo pranešta ir kurią Komisija

⁽⁶⁶⁾ 2011 m. sausio 12 d. Komisijos sprendimas C-45/2007, 192 konstatuojamoji dalis, OL L 135, 2011 5 21, p. 1; 2007 m. lapkričio 13 d. Komisijos sprendimas C-15/2002, 85 konstatuojamoji dalis, OL L 90, 2008 4 2, p. 7; 2004 m. kovo 9 d. Komisijos sprendimas C-33/2003, 47, 48 ir 66 konstatuojamosios dalys, OL L 190, 2005 7 22, p. 13, ir 2000 m. gegužės 16 d. Komisijos sprendimas C-68/1999, 73 konstatuojamoji dalis, OL L 79, 2001 3 17, p. 29.

⁽⁶⁷⁾ OL L 83, 1999 3 27, p. 1.

leido taikyti (TRLIS 124–128 straipsniai), nes ši priemonė taip pat laikyta esama pagalba. Šios dvi priemonės paminėtos ir aprašytos Sprendime C(2011) 4494 *final* tik todėl, kad jos yra svarbios IMN sistemos dalys, susijusios su priemonėmis, kurių oficialus tyrimas atliktas (TRLIS 115 straipsnio 11 dalis ir 48 straipsnio 4 dalis, RIS 49 straipsnis, taip pat RIS 50 straipsnio 3 dalis ir TA sistemos taikymas ne transporto veiklai).

- (115) Komisija mano, kad TRLIS 115 straipsnio 11 dalį ir 48 straipsnio 4 dalį, RIS 49 straipsnį, RIS 50 straipsnio 3 dalį ir TA sistemos taikymą ne transporto veiklai galima atskirti nuo kitų pirmesnėje konstatuojamojoje dalyje nurodytų priemonių (t. y. TRLIS 115 straipsnio 6 dalies ir TRLIS 124–128 straipsnių) ir tai nėra esama pagalba pagal Reglamento (EB) Nr. 659/1999 1 straipsnio b punktą, nes tos priemonės pradėtos taikyti 2002 ir 2003 m., kai Ispanija jau buvo tapusi ES nare, ir taikytos be išankstinio Komisijos sutikimo. Todėl Komisija dėl šių priemonių pagrįstai pradėjo procedūrą, kuri taikoma neteisėtoms pagalbos atvejais (Reglamento (EB) Nr. 659/1999 1 straipsnio f punktas, 13 straipsnis ir 4 straipsnio 4 dalis).

5.2. IMN SISTEMOS VERTINIMAS. PAVIENIŲ PRIEMONIŲ VERTINIMAS

- (116) Tai, kad IMN sistema susideda iš keleto priemonių ir ne visas iš jų reglamentuoja Ispanijos mokesčių teisės aktai, nėra pakankama priežastis, kad Komisijai nereikėtų apibrėžti ir įvertinti jos kaip sistemos. Iš tiesų, kaip paaiškinta Sprendime C(2011) 4494 *final*, Komisija mano, kad įvairios per IMN operacijas taikytos mokesstinės priemonės buvo *de jure* arba *de facto* tarpusavyje susijusios. *De jure* išnuomoto turto ankstyvo nusidėvėjimo taikymas savo nuožiūra (TRLIS 115 straipsnio 11 dalis) atitinka išnuomoto turto pagreitinto nusidėvėjimo paankstintą taikymą (TRLIS 115 straipsnio 6 dalis). Taip pat RIS 50 straipsnio 3 dalyje nustatyta pagal TA sistemą taikytinos specialios procedūros išimtis. *De jure* RIS 50 straipsnio 3 dalis taikoma tik tiems laivams, kurie atitinka TA sistemos taikymo reikalavimus, ir išperkamosios nuomos sutartims, kurias leidžia sudaryti mokesčių administratorius. Išperkamosios nuomos sutartys *de facto* mokesčių administratoriaus leidžiamomis buvo laikomos tik tais atvejais, kai leidimas būdavo suteikiamas ankstyvam išnuomoto turto nusidėvėjimui. *De jure* gali būti numatytas labai įvairaus turto, kurį galima įsigyti pagal išperkamosios nuomos sutartį, ankstyvas nusidėvėjimas. Tačiau ankstyvo nusidėvėjimo sąlygos gali būti įvairiai aiškinamos; *de facto* buvo manoma, kad jos tenkinamos, ir leidimai buvo išduodami tik dėl laivų, atitinkančių TA sistemos taikymo reikalavimus.
- (117) Be to, Komisija pažymi, kad dvi iš trijų pagrindinių į IMN sistemą įtrauktų priemonių (ankstyvo nusidėvėjimo taikymas savo nuožiūra ir atitikties TA sistemos reikalavimams taisyklės) įsigaliojo tą pačią dieną (2002 m. sausio 1 d.) pagal tą patį įstatymą.
- (118) Komisija taip pat pažymi, kad tos pačios trečiosios šalys, kurios prieštarauja bendram Komisijos požiūriui, pateikdamos argumentus dėl teisėtų lūkesčių ir vienodo vertinimo apibūdino IMN sistemą kaip labai panašią į Prancūzijos *GIE Fiscaux* pagalbos schemą. Visas šios Prancūzijos priemonės dalis reglamentavo viena teisės akto nuostata, todėl ji neišvengiamai turėjo būti vertinama bendrai. Laikantis tokio požiūrio, vien to, kad įvairias IMN sistemos dalis reglamentuoja atskiros (tačiau *de facto* susijusios) teisinės nuostatos, nepakanka, kad dėl jos reikėtų laikytis kitokio požiūrio.
- (119) Dėl šių priežasčių Komisija mano, kad mokesstinę nuomą Ispanijoje yra būtina apibrėžti kaip tarpusavyje susijusių mokesčių priemonių sistemą ir vertinti šių priemonių poveikį atsižvelgiant į jų abipusį sąryšį, visų pirma remiantis *de facto* santykiais, kuriuos nustatė (arba patvirtino) Ispanijos valstybė.
- (120) Bet kokių atveju Komisija nesivadovauja vien tik bendru požiūriu; ji taikydama Komisija taip pat analizavo pavienes priemones, iš kurių sudaryta IMN sistema. Komisija mano, kad abu šie požiūriai yra susiję ir jais remiantis galima padaryti nuoseklias išvadas. Pavienes priemones yra būtina įvertinti nustatant, kokia IMN sistemos teikiama ekonominių pranašumų dalis gaunama dėl bendro pobūdžio priemonių ir kokia – dėl atrankinių priemonių. Vertindama pavienes priemones Komisija taip pat gali pririnkti nustatyti, kokia pagalbos dalis yra suderinama su vidaus rinka ir kokią jos dalį reikėtų susigrąžinti.

- (121) Laikydamosi šio dvejopo požiūrio, tokio paties kaip ir Sprendime C(2011) 4494 *final*, Komisija gali sukurti atskaitos sistemą, kuri būtų tinkama vertinti tiek visoms pavienėms priemonėms, tiek IMN sistemai kaip visumai, kad galėtų nustatyti suteiktus atrankinius pranašumus, laikytinus valstybės pagalba. Tariant kiekvieną IMN operaciją, vertinant pagalbos buvimą bus atliekama priešingos padėties analizė vertinant tą pačią operaciją tuo atveju, jeigu ji būtų vykdoma pagal tokias pačias sutarties nuostatas, tik be nustatytų valstybės pagalbos priemonių. Laikantis tokio požiūrio, jeigu būtų tiriama visiškai kita operacija, vykdoma pagal kitokias sutartines (sutarčių ir finansines) nuostatas, tai nebūtų tinkama priešingos padėties analizė.
- (122) Ekonominės veiklos vykdytojai gali laisvai savo nuožiūra planuoti savo turto finansavimo operacijas ir šiuo tikslu naudotis tomis bendrosiomis mokestinėmis priemonėmis, kurias jie laiko tinkamiausiomis. Tačiau per šias operacijas taikomos ir atrankinės mokestinės priemonės, kurioms taikytina valstybės pagalbos kontrolė, todėl tokiuose sandoriuose dalyvaujančios įmonės gali būti valstybės pagalbos gavėjos. Viena vertus, vien tai, kad galimi pagalbos gavėjai priskiriami keliems sektoriams ar kelioms įmonių kategorijoms, nereiškia, kad IMN sistema yra bendro pobūdžio priemonė⁽⁶⁸⁾. Kita vertus, tai, kad ši sistema naudojama jūrų laivų įsigijimui, frachtavimui be įgulos ir perpardavimui finansuoti, galima laikyti aiškiu požymiu, kad ta priemonė yra atrankinė sektorių atžvilgiu.

5.3. PAGALBA, KAIP APIBRĖŽTA SESV 107 STRAIPSNIO 1 DALYJE

- (123) Pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį „valstybės narės arba iš jos valstybinių išteklių bet kokia forma suteikta pagalba, kuri, palaikydama tam tikras įmones arba tam tikrų prekių gamybą, iškraipo konkurenciją arba gali ją iškraipyti, yra nesuderinama su vidaus rinka, kai ji daro įtaką valstybių narių tarpusavio prekybai“.
- (124) Valstybės pagalbos taisyklės taikomos tik pagalbai, teikiamai ekonominę veiklą vykdančioms įmonėms. Be to, SESV 107 straipsnio 1 dalyje nustatyti kriterijai yra taikytini visi kartu, todėl vertinamos priemonės yra valstybės pagalba, kaip apibrėžta Sutartyje, tik jei tenkinamos visos minėtos sąlygos. Finansinė parama iš esmės turėtų būti:
- teikiama valstybės ir naudojant valstybinius išteklius,
 - palaikanti tam tikras įmones arba tam tikrų prekių gamybą,
 - iškraipanti arba galinti iškraipyti konkurenciją ir
 - daranti poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai.
- (125) Komisija atliko savo vertinimą dviem skirtingais lygmenimis:
- pavienių susijusių priemonių lygmeniu. Komisija įvertino, ar kiekviena tokia priemonė yra valstybės pagalba, nepriklausomai nuo jos naudojimo IMN sistemoje,
 - visos IMN sistemos lygmeniu. Kaip jau minėta, IMN yra šių *de jure* arba *de facto* tarpusavyje susijusių priemonių derinys.

5.3.1. Įmonės, kaip apibrėžta SESV 107 straipsnyje

- (126) Komisija mano, kad visos IMN operacijose dalyvaujančios šalys yra įmonės, kaip apibrėžta SESV 107 straipsnio 1 dalyje, ir nei Ispanija⁽⁶⁹⁾, nei jokia trečioji šalis tam neprieštarauja, nes šių subjektų veikla apima prekių ir paslaugų

⁽⁶⁸⁾ Žr. 1999 m. birželio 17 d. Sprendimo *Belgija prieš Komisiją (Maribel bis/ter)*, C-75/97, Rink. p. I-3671, 32 punktą.

⁽⁶⁹⁾ Žr. visų pirma Ispanijos valdžios institucijų 2011 m. rugpjūčio 2 d. raštą, kuriame jos atsakė į Komisijos sprendimo C(2011) 4494 *final* 3.2.2 skirsnio „EIG taikomos nuostatos dėl skaidrumo“ pirmąją dalį: „Pagal 1991 m. balandžio 29 d. Įstatymo dėl ekonominių interesų grupių 1 straipsnį <...> šie subjektai turi teisinį subjektiškumą, yra komercinio pobūdžio ir geba užsiimti ekonomine veikla“.

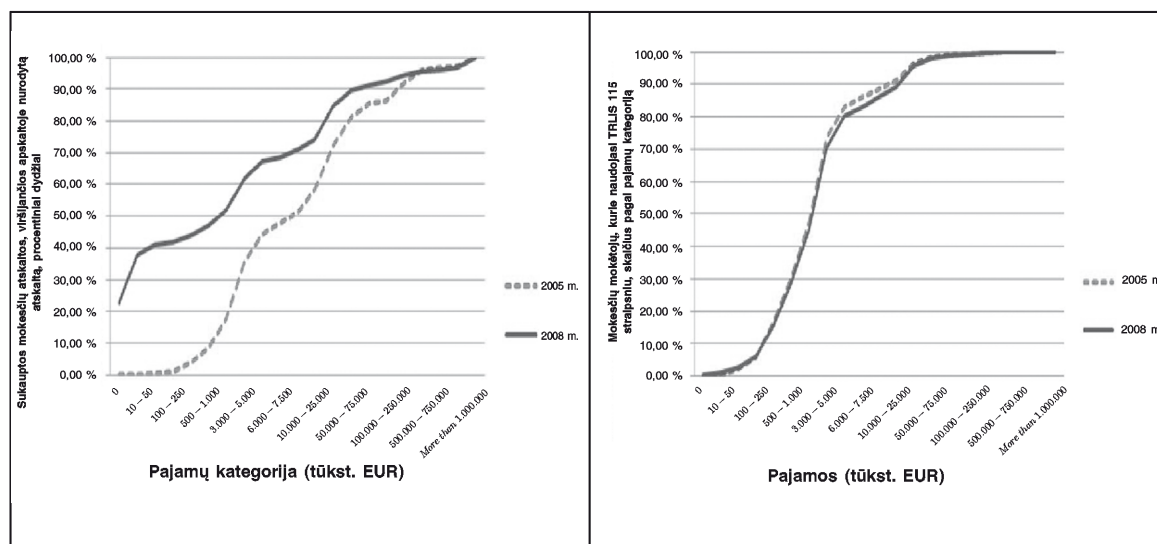
pasiūlą rinkoje ⁽⁷⁰⁾. Konkrečiau kalbant, laivų statyklos rinkoje siūlo naujai pastatytus laivus ar statybos, remonto ir renovacijos paslaugas; išperkamosios nuomos bendrovės siūlo finansines priemones; EIG frachtuoja ir parduoda laivus; investuotojai siūlo prekes ir paslaugas labai įvairiose rinkose, išskyrus atvejį, kai jie yra fiziniai asmenys, nevykdantys jokios ekonominės veiklos, – jiems šis sprendimas netaikomas; laivybos bendrovės siūlo jūrų transporto paslaugas; bankai organizatoriai siūlo tarpininkavimo ir finansavimo paslaugas, kiti tarpininkai teikia tarpininkavimo ar konsultavimo paslaugas.

5.3.2. Atrankinis pranašumas

- (127) Pagal nusistovėjusią teismo praktiką „Sutarties 107 straipsnio 1 dalis numato, kad turi būti nustatyta, ar tam tikros teisės sistemos valstybinė priemonė suteikia pranašumą „tam tikroms įmonėms ar tam tikrai gamybai“, palyginti su kitomis, kurios, atsižvelgiant į šia tvarka siekiamą tikslą, yra panašioje faktinėje ir teisinėje situacijoje. Teigiamo atsakymo atveju aptariama priemonė atitiktų <...> atrankos sąlygą“ ⁽⁷¹⁾.

5.3.2.1. Pagreittintas nusidėvėjimas (TRLIS 115 straipsnio 6 dalis) – 1 priemonė

- (128) Sprendime C(2011) 4494 *final* Komisija teigė, kad jeigu atitinkama priemonė yra valstybės pagalba, tai ji yra esama pagalba, ir jos nevertino. Atlikusi oficialų tyrimą Komisija padarė išvadą, kad ši priemonė, vertinama atskirai, nėra valstybės pagalba, nes nepalaiko tam tikrų įmonių ar tam tikrų prekių gamybos. Komisija pažymi, kad ši priemonė taikoma visoms įmonėms, kurios Ispanijoje moka pelno mokestį, netaikant jokių išimčių dėl veiklos sektoriaus, įsisteigimo vietos, dydžio, teisinio statuso ar turto buvimo vietos. Ji taip pat be išimčių taikoma visoms prekėms, kurių nusidėvėjimas atliekamas.
- (129) Be to, tai, kad ši priemonė taikoma tik išnuomotam turtui, nereiškia jos atrankumo, nes bet kokio turto įsigijimas gali būti finansuojamas pagal finansinės nuomos sutartis, kurias gali sudaryti iš esmės visų sektorių ir bet kokio dydžio bendrovės. Neatrodė, kad šios priemonės naudos gavėjai būtų *de facto* susitelkę tam tikruose sektoriuose ar vykdytų tik tam tikrų rūšių gamybą. Ispanijos pateikti statistiniai duomenys apie Ispanijos mokesčių mokėtojų naudojimąsi TRLIS 115 straipsniu (žr. toliau pateiktus grafikus) patvirtina, kad finansinės nuomos priemone naudojasi bendrovės, gaunančios labai įvairaus dydžio apmokestinamąsias pajamas (45 % žinomų 115 straipsnį taikančių įmonių pajamos yra mažesnės kaip 1 mln. EUR, o 70 % įmonių pajamos nesiekia 3 mln. EUR) (žr. kairinį grafiką). Mokesčių lengvatų, kurias galima gauti atskaičius papildomas sąnaudas ⁽⁷²⁾ pagal TRLIS 115 straipsnį, absoliuti suma taip pat priklauso nuo mokesčių mokėtojo pajamų (žr. dešinįjį grafiką).

Šaltinis: Ekonomikos ir finansų ministerija.

⁽⁷⁰⁾ Žr. 1987 m. birželio 16 d. Sprendimo *Komisija prieš Italiją*, 118/85, Rink. p. 2599, 7 punktą; 1998 m. birželio 18 d. Sprendimo *Komisija prieš Italiją*, C-35/96, Rink. p. I-3851, 36 punktą; 2000 m. rugšėjo 12 d. Sprendimo *Pavlov ir kt.*, sujungtos bylos C-180/98 iki C-184/98, Rink. p. I-6451, 75 punktą.

⁽⁷¹⁾ Žr. 2005 m. kovo 3 d. Sprendimo *Heiser*, C-172/03, Rink. p. I-1627, 40 punktą.

⁽⁷²⁾ Šios papildomos sąnaudos, atitinkančios teigiamą skirtumą tarp mokesčių tikslais atskaitytų sąnaudų pagal 115 straipsnį ir apskaitytųjų sąnaudų, turi būti nurodytos pagalbos gavėjo mokesčių deklaracijoje.

(130) Ispanijos valdžios institucijos taip pat patvirtino, kad išperkamosios nuomos sutartimis ir TRLIS 115 straipsniu galima naudotis ir tada, kai turtas yra sukurtas kitoje valstybėje narėje (arba iš jos kilęs). Galiausiai Komisija pažymi, kad TRLIS 115 straipsnio 6 dalies taikymo sąlygos yra aiškios, objektyvios ir neutralios ir kad nereikia jokio išankstinio leidimo ją taikyti. Todėl mokesčių administratorius neturi galios savo nuožiūra leisti arba drausti taikyti šią priemonę ⁽⁷³⁾.

(131) Todėl Komisija daro išvadą, kad pagreitintas išnuomoto turto nusidėvėjimas (TRLIS 115 straipsnio 6 dalis) iš esmės neteikia atrankinio pranašumo IMN operacijose dalyvaujančioms EIG.

5.3.2.2. Ankstyvo nusidėvėjimo taikymas savo nuožiūra (TRLIS 115 straipsnio 11 dalis ir 48 straipsnio 4 dalis, RIS 49 straipsnis) – 2 priemonė

(132) Pagal Ispanijos mokesčių teisės aktuose nustatytas nusidėvėjimo taisykles (TRLIS 11 straipsnis) turto kaina paprastai turėtų būti paskirstyta per visą jo naudojimo trukmę, taigi nuo jo naudojimo ekonominei veiklai pradžios. Pagal TRLIS 115 straipsnio 6 dalį išnuomoto turto pagreitintas nusidėvėjimas turėtų priklausyti nuo datos, kurią tas turtas pradedamas eksploatuoti. Kadangi TRLIS 115 straipsnio 11 dalyje leidžiama pradėti pagreintą nusidėvėjimą dar iki turto naudojimo pradžios, šiuo straipsniu suteikiamas ekonominis pranašumas.

(133) Ši galimybė yra 115 straipsnio 6 dalyje nustatytų bendrų taisyklių išimtis ir Ispanijos valdžios institucijos savo nuožiūra sprendžia, kada ją suteikti, todėl iš pirmo žvilgsnio atrodo, kad ši priemonė yra atrankinė. Priešingai tam, ką teigia Ispanija ir kai kurios trečiosios šalys, tokio leidimo suteikimo kriterijai nėra aiškūs ir objektyvūs ir net jei jie būtų aiškūs objektyvūs, to nepakaktų, kad būtų galima atsteigti prielaidą dėl jų atrankinio pobūdžio ⁽⁷⁴⁾. Komisija pažymi, kad TRLIS 115 straipsnio 11 dalyje nustatyti kriterijai yra nepakankamai aiškūs, todėl juos turi išaiškinti mokesčių administratorius, kuris dėl to nėra paskelbęs jokių administracinių taisyklių ar paaiškinimų. Ankstyvo nusidėvėjimo taikymas savo nuožiūra ir remiantis neaiškiais kriterijais reiškia, kad IMN sistema yra atrankinio pobūdžio net ir tuo atveju, jei šia veiksmų laisve nepiktnaudžiuojama ⁽⁷⁵⁾. Be to, Komisija pažymi, kad Ispanija įtikinamai nepaaiškino, kodėl visos TRLIS 48 straipsnio 4 dalyje ir RIS 49 straipsnyje nustatytos sąlygos yra būtinos norint išvengti piktnaudžiavimo. Pavyzdžiui, yra privaloma nurodyti konkretų turto ekonominės naudos pobūdį ⁽⁷⁶⁾ ir įrodyti, kad nebus jokio poveikio apmokestinamajai sumai, gautai naudojant tą turtą arba perleisus jo nuosavybę ⁽⁷⁷⁾. Nepateikta jokio pagrindimo, kodėl taikomi šie apribojimai, dar labiau sustiprinantys atrankinį priemonės pobūdį. Taip pat Ispanija nepagrindė, kodėl reikia gauti išankstinį leidimą. Pavyzdžiui, užtikrinti išperkamosios nuomos operacijos tikrumą atrodo vienodai svarbu tiek leidžiant įprastai atskaityti turto išperkamosios nuomos (nusidėvėjimo) sąnaudas ar taikant pagreintą nusidėvėjimą, tiek paankstinant šį nusidėvėjimą. Tačiau pirmosioms iš šių priemonių taikyti nereikia išankstinio leidimo ir atrodo, kad dėl jų pakanka vėliau (*ex post*) patikrinti, ar tenkinami aiškūs ir objektyvūs kriterijai, taikytini ankstyvam išnuomoto turto nusidėvėjimui.

(134) Kaip Komisija pažymi Sprendime C(2011) 4494 *final*, Ispanijos valdžios institucijos su jomis surengtame susitikime patvirtino, kad sprendžiant iš išduotų leidimų, TRLIS 115 straipsnio 11 dalies sąlygos buvo laikomos tenkinamomis tik įsigyjant laivus, dėl kurių buvo pereita nuo įprastos pelno mokesčio sistemos prie TA sistemos ⁽⁷⁸⁾, ir vėliau perleidžiant tokio laivo nuosavybę laivybos bendrovei, frachtuojant jį be igulos pasinaudojus pasirinkimo

⁽⁷³⁾ Žr. 1999 m. birželio 17 d. Sprendimo *Piaggio*, C-295/97, Rink. p. I-3735, 39 punktą ir minėtąją teismo praktiką.

⁽⁷⁴⁾ Žr. 2002 m. kovo 6 d. Sprendimo *Diputación Foral de Álava prieš Komisiją*, sujungtos bylos T-92/00 ir T-103/00, Rink. p. II-1385, 58 punktą.

⁽⁷⁵⁾ Ten pat, 35 punktas.

⁽⁷⁶⁾ TRLIS 115 straipsnio 11 dalis: „Ministerija <...> gali nustatyti 6 dalyje nurodytą datą <...> atsižvelgdama į konkrečius to turto naudojimo pagal sutartį ar statybos laikotarpio ypatumus ir į konkretų jo ekonominės naudos pobūdį, su sąlyga, kad nuo šios datos nustatymo nepriklausytų tai, kaip apskaičiuojama apmokestinamoji suma, gaunama iš tikrųjų naudojant tą turtą, arba įmokos perleisus jo nuosavybę – jos turi būti nustatomos arba pagal bendrąją apmokestinimo tvarką, arba specialia <...> tvarka“ (pabraukta mūšų).

⁽⁷⁷⁾ RIS 49 straipsnio 3 dalies c punktas: „Prašyme pateikiama bent tokia informacija: c) konkrečių to turto naudojimo ypatumų įrodymas. Turi būti pateiktos teisinės ir finansinės atskaitos dėl nustatytos to turto, nupirkto pagal finansinės nuomos sutartį, paskirties; jose turi būti nurodytos konkrečios būsimų sutarčių formuluotės ir susijęs teigiamas bei neigiamas kapitalo judėjimas.“

⁽⁷⁸⁾ Ispanijos valdžios institucijų 2008 m. kovo 27 d., 2010 m. kovo 10 d. ir 2010 m. liepos 27 d. raštai, kuriuose apibendrinti leidimai, išduoti iki 2010 m. birželio mėn. pabaigos.

sandoriu. Ispanija neigė ⁽⁷⁹⁾ tai patvirtinusi, tačiau pripažino, kad kilo sunkumų aiškinant atitinkamas nuostatas ⁽⁸⁰⁾. Komisija pažymi negavusi jokių įrodymų, kad leidimai taikyti ankstyvą nusidėvėjimą buvo suteikti ir kitokiomis aplinkybėmis ⁽⁸¹⁾.

- (135) Iš Ispanijos valdžios institucijų pateiktų pavyzdžių matyti, kad mokesčių administratoriui EIG pateiktuose prašymuose leisti taikyti ankstyvą nusidėvėjimą išsamiai aprašyta visa IMN organizacinė struktūra ir pateiktos visos susijusios sutartys (visų pirma laivo statybos sutartis, išperkamosios nuomos sutartis, frachtavimo be įgulos sutartis, pasirinkimo sandorių sutartys, skolos prisiėmimo ir atleidimo nuo skolos susitarimas). Pasak Ispanijos, šie duomenys yra būtini tikrinant, ar tenkinamos TRLIS 115 straipsnio 11 dalyje ir 48 straipsnio 4 dalyje, taip pat RIS 49 straipsnyje nustatytos sąlygos.
- (136) Tačiau Komisija pažymi, kad įgyvendinimo teisės aktuose ⁽⁸²⁾ nustatyta tvarka mokesčių administratoriui suteikta didelė veiksmų laisvė savo nuožiūra aiškinti teisės aktų reikalavimus ir galbūt nustatyti papildomas sąlygas. Mokesčių administratorius visų pirma gali reikalauti suteikti bet kokią papildomą informaciją, kurią, jo manymu, reikia žinoti atliekant vertinimą ⁽⁸³⁾. Šiuo klausimu Komisija taip pat pažymi, kad kai kuriuose iš pateiktų pavyzdžių prie prašymų teikėjų užpildytų prašymų buvo pridėti papildomi priedai, neprivalomi norint įrodyti atitiktį TRLIS 115 straipsnio 11 dalyje ir 48 straipsnio 4 dalyje ir RIS 49 straipsnyje nustatytoms sąlygoms: 1) išsamus visos mokesstinės naudos apskaičiavimas kartu su informacija, kaip laivybos bendrovė ketina ja dalytis su EIG ar jos investuotojais, ir 2) laivų statyklos pareiškimas, kuriame išsamiai apibūdinta ekonominė ir socialinė nauda, kurią tikimasi gauti pagal tą laivo statybos sutartį. Pasak kai kurių skundų pateikėjų, mokesčių administratorius reikalauja pateikti šiuos dokumentus per leidimo išdavimo procesą. Ispanijos teigimu, prašymų teikėjai (EIG) pateikė šiuos duomenis savo iniciatyva. Iš šių dokumentų visų pirma matyti, kad atsižvelgiama į laivo statybos sutarties reikšmę Ispanijos ekonomikai ir į bendrą tos IMN operacijos teikiamą mokesstinę naudą.
- (137) Komisija daro išvadą, kad privaloma išankstinio leidimo procedūra, poreikis išaiškinti TRLIS 115 straipsnio 11 dalyje ir 48 straipsnio 4 dalyje ir RIS 49 straipsnyje pateiktas neaiškias sąlygas ir tai, kad mokesčių administratorius gali reikalauti pateikti bet kokius papildomus dokumentus ar informaciją, aiškiai įrodo, kad mokesčių administratorius naudojasi didele veiksmų laisve atlikdamas savo užduotį – leisdamas vykdyti IMN operacijas.
- (138) Kaip minėta Komisijos pranešime dėl valstybės pagalbos taisyklių taikymo su tiesioginiu verslo apmokestinimu susijusioms priemonėms (toliau – Pranešimas dėl mokesstinės pagalbos) ⁽⁸⁴⁾, Teisingumo Teismas pripažįsta, jog ūkio subjektų vertinimas savo nuožiūra gali reikšti, kad individualiai taikoma bendroji priemonė įgyja atrankinės priemonės bruožų, ypač jei įgaliojimai, leidžiantys veikti savo nuožiūra, apima ne tik paprastą objektyviais kriterijais pagrįstą mokesčių pajamų valdymą ⁽⁸⁵⁾ ⁽⁸⁶⁾.
- (139) Todėl Komisija mano, kad leidžiant mokesčių administratoriui savo nuožiūra taikyti ankstyvą išnuomoto turto nusidėvėjimą pagal TRLIS 115 straipsnio 11 dalį ir 48 straipsnio 4 dalį ir RIS 49 straipsnį suteikiamas atrankinis pranašumas IMN operacijose dalyvaujančioms EIG ir jų investuotojams.

⁽⁷⁹⁾ „Ispanijos valdžios institucijos neigia „praktiškai“ patvirtinusias, kaip rašoma Komisijos sprendimo 34 punkte, kad TRLIS 115 straipsnio 11 dalies nuostatos galėjo būti taikomos tik tokiam turtui, kuriam vėliau pradėta taikyti tonažo apmokestinimo schema.“

⁽⁸⁰⁾ Ispanijos valdžios institucijos paprasčiausiai nurodė, kad kilo sunkumų aiškinant įstatymų leidėjo nustatytą reikalavimą teikti prašymą leisti taikyti ankstyvą nusidėvėjimą tik su sąlyga, kad tai nedarytų poveikio apmokestinamosios bazės, gautos iš tikrųjų naudojant tą turtą, apskaičiavimui ir jį perleidžiant gautinoms pajamoms.

⁽⁸¹⁾ Atrodo, kad EIG sutartis su laivybos bendrove dėl laivo be įgulos frachtavimo buvo sudaryta remiantis vienos TRLIS 48 straipsnyje nustatytų sąlygų aiškinimu, o ją patikrino ir leido sudaryti mokesčių administratorius.

⁽⁸²⁾ Ypač RIS 49 straipsnyje.

⁽⁸³⁾ RIS 49 straipsnio 4 dalis: „Mokesčių generalinis direktoratas gali reikalauti, kad mokesčių mokėtojas pateiktų bet kokius reikalingais laikomus duomenis, ataskaitas, įrašus ir įrodymus.“

⁽⁸⁴⁾ OL C 384, 1998 12 10.

⁽⁸⁵⁾ Žr. Pranešimo dėl mokesstinės pagalbos skyriaus „Mokesčių inspekcijos nuožiūra taikoma administracinė praktika“ 21 ir 22 punktus.

⁽⁸⁶⁾ 1996 m. rugėjo 26 d. Sprendimas *Prancūzija prieš Komisiją (Kimberly Clark Sopalin)*, C-241/94, Rink. p. I-4551.

5.3.2.3. *Ekonominių interesų grupių mokesčių skaidrumas (TRLIS 48 straipsnis) – 3 priemonė*

- (140) Komisija mano, kad EIG mokesčių skaidrumo statusas, nustatytas TRLIS 48 ir 49 straipsniais, paprasčiausiai teikia galimybę įvairiems veiklos vykdytojams dalyvauti ir finansuoti bet kokią investiciją ar vykdyti bet kokią ekonominę veiklą. Todėl ši priemonė neteikia jokio atrankinio pranašumo EIG ar jų nariams.

5.3.2.4. *Tonažo apmokestinimo sistema (TRLIS 124–128 straipsniai) – 4 priemonė*

- (141) Kaip paaiškinta 2.2.4 skirsnyje, TA sistema yra esamos valstybės pagalbos schema, patvirtinta 2002 m. vasario 27 d. Komisijos sprendimu C(2002)582 *final*. Ją sudaro pagal TRLIS 125 straipsnio 2 dalį nustatytos taisyklės dėl su naudotu turtu, kuriam pirmiau taikyta bendroji mokesčių sistema, susijusių paslėptų mokestinių išpareigojimų ir kapitalo prieaugio perėjus prie TA sistemos vertinimo.

- (142) Iš tiesų, kaip paaiškinta 17 konstatuojamojoje dalyje, įprastomis aplinkybėmis, t. y. kai bendrovė nepereina prie TA sistemos ir jai toliau taikoma bendroji pelno mokesčio sistema, dėl ankstyvo ar pagreitinto turto nusidėvėjimo (didinančio paslėptus mokestinius išpareigojimus) didelė dalis per kelerius pirmuosius metus gautų mokesčių lengvatų yra kompensuojama vėlesniais metais (mažinant paslėptus mokestinius išpareigojimus) arba pardavus ar sunaikinus tą turtą (apmokestinus kapitalo prieaugį). Per visą šio proceso laikotarpį atidedamas tam tikrų mokesčių sumų mokėjimas. Kadangi pagal TA sistemą mokamas mokestis nepriklauso nuo pajamų ir išlaidų skirtumo, šio laikotarpio viduryje perėjus prie TA sistemos paslėpti mokestiniai išpareigojimai lieka neįvykdyti.

- (143) Palyginus su atitinkama bendrosios mokesčių sistemos tvarka, paslėptų mokestinių išpareigojimų įvykdymo atidėjimas TA sistemoje, kaip tai leidžiama daryti pagal TRLIS 125 straipsnio 2 dalį, teikia papildomą atrankinį ekonominį pranašumą toms bendrovėms, kurios pereina prie TA sistemos, prieš tas, kurioms toliau taikoma bendroji mokesčių sistema.

- (144) Kaip toliau paaiškinta 5.4 skirsnyje, Komisijos patvirtinta TA sistema neapima laivo be įgulos frachtavimo pajamų apmokestinimo tvarkos, todėl tai yra ne esama, o nauja pagalba.

5.3.2.5. *RIS 50 straipsnio 3 dalis – 5 priemonė*

- (145) Palyginti su tuo, kas buvo leista pagal TA sistemą, apie kurią pranešta, RIS 50 straipsnio 3 dalimi suteiktas dar didesnis pranašumas: pagal jame nustatytą TRLIS 125 straipsnio 2 dalies įprasto taikymo išimtį tam tikri jūrų laivai, kurie būtų įprastai laikomi naudotais, pereinant prie TA sistemos laikomi naujais laivais. Todėl visam laikui išnyksta paslėpti mokestiniai išpareigojimai, kurie įprastai būtų atidėti, kol bus parduotas arba sunaikintas atitinkamas turtas pagal TRLIS 125 straipsnio 2 dalį. Taip panaikinant išpareigojimus suteikiamas ekonominis pranašumas.

- (146) RIS 50 straipsnio 3 dalimi suteikiamas ekonominis pranašumas yra atrankinis, nes taikomas ne visam turtui. Jis taikomas net ne visiems laivams, kuriems taikoma TA sistema ir TRLIS 125 straipsnio 2 dalis. Šis pranašumas iš tikrųjų įgyjamas tik su sąlyga, kad laivas yra išsigytas pagal finansinės nuomos sutartį, kurią sudaryti pirmiau leido mokesčių administratorius. Kaip jau minėta, Ispanijos valdžios institucijos patvirtino, jog mokesčių administratorius manė, kad ši sąlyga tenkinama, tik tais atvejais, kai buvo leista sudaryti finansinės nuomos sutartį teikiant prašymą taikyti ankstyvą nusidėvėjimą pagal TRLIS 115 straipsnio 11 dalį. Nei Ispanija, nei jokia trečioji šalis nenurodė jokių kitokių aplinkybių, kuriomis išperkamosios nuomos sutartis galėtų būti pirmiau patvirtinta mokesčių administratoriaus. Kaip minima 5.3.2.2 skirsnyje, šie leidimai buvo išduoti mokesčių administratoriaus, kuris naudojosi didele jam suteikta veiksmų laisve, ir tik naujai pastatytiems jūrų laivams.

- (147) Priešingai Ispanijos ir kai kurių trečiųjų šalių pateiktam argumentui, RIS 50 straipsnio 3 dalyje ne tik paaiškinta taikoma speciali procedūra, apie kurią pranešta, arba „naudoto laivo“ samprata. Kadangi išnuomotas laivas tebėra naujas tą dieną, kurią nuomininkas pasinaudoja pasirinkimo pirkti sandoriu, jeigu mokesčių administratorius prieš

tai patvirtino jo išperkamosios nuomos sutartį, ši nuostata nukrypsta nuo specialios procedūros ⁽⁸⁷⁾, kuri nustatyta TRLIS 125 straipsnio 2 dalyje. Taip suteikiamas papildomas atrankinis pranašumas, nes neįmanoma apmokestinti vėlesnio kapitalo prieaugio.

- (148) Komisija mano, kad šio papildomo atrankinio pranašumo suteikimo – nesvarbu, ar tai būtų padaryta remiantis bendrąja mokesčių sistema, ar net įprasta tvarka taikant alternatyvią TA sistemą ir TRLIS 125 straipsnio 2 dalį, kaip tai leido daryti Komisija – negalima pateisinti vien dėl Ispanijos mokesčių sistemos pobūdžio ir bendros tvarkos.
- (149) Komisija iš tiesų leido taikyti TRLIS 125 straipsnio 2 dalį kaip specialią procedūrą, kuria siekta išvengti piktnaudžiavimo 125 straipsnio 1 dalimi, t. y. neleisti veiklos vykdytojams pradėti taikyti TA sistemos naudotiems ir per daug nusidėvėjusiems laivams siekiant vienintelio tikslo juos pardavus gauti didelį kapitalo prieaugį, kuris nebūtų apmokestintas TA sistemoje. Šiuo klausimu Komisija pažymi, kad IMN operacijose dalyvauja EIG, kurios nuomoja vienintelį laivą (ir vėliau trumpam laikui tampa jo savininkėmis), nors pačios jo neeksploatuoja ir tik trumpam pereina prie TA sistemos, kad galėtų pasinaudoti galimybe sudaryti išperkamosios nuomos sutartį ir perleisti savo vienintelio laivo nuosavybę laivybos bendrovei. Neatrodo, kad tokios operacijos atitiktų TA sistemos tikslus, kaip tai numatyta Jūrų transporto gairėse.
- (150) Todėl Komisija nesutinka, kad laivą galima pagrįstai laikyti „nauju“ nuo tos dienos, kurią pasinaudota pasirinkimo sandoriu, vien tik todėl, kad iki nuomininko niekas kitas juo nesinaudojo arba kad pasinaudoti pasirinkimo sandoriu jau buvo susitarta pasirašant išperkamosios nuomos sutartį.
- (151) Dėl pirmosios šio argumento dalies Komisija pažymi, kad veiklos atskyrimo taisyklė taikoma ir tiems laivams, kuriems vienas veiklos vykdytojas vietoj įprastos apmokestinimo sistemos pradeda taikyti TA sistemą, t. y. laivo nuosavybė visiškai nesikeičia ir jokia trečioji šalis juo nesinaudoja.
- (152) Dėl antrosios šio argumento dalies pažymėtina, jog nuo to, kad jau susitarta dėl pasirinkimo sandorio, niekaip nepriklauso tai, ar laivas laikomas nauju, ar nenuju. Komisija negavo jokio paaiškinimo, kodėl tokį laivą reikėtų laikyti nauju nuo tos dienos, kurią pasinaudota pasirinkimo sandoriu, nepriklausomai nuo to, kas yra jo savininkas. Ji taip pat negavo jokio įtikinamo paaiškinimo, kodėl ši prielaida būtų pagrįsta tik tuo atveju, jeigu išperkamosios nuomos sutartis būtų buvusi pirmiau patvirtinta mokesčių administratoriaus.
- (153) Šiuo klausimu Komisija pažymi, kad kapitalo prieaugiui nebūtų taikomas atleidimas nuo mokesčių, jeigu RIS 50 straipsnio 3 dalyje būtų tik paaiškinta, kad išnuomoti laivai yra laikomi naujais nuo išperkamosios nuomos sutarties pasirašymo dienos nepaisant to, kurią dieną pasinaudota pasirinkimo sandoriu. Tokiu atveju EIG reikėtų laikyti laivo savininke prieš tai, kai jam pradeda taikyti TA sistema, laivas, kuriam pradeda taikyti TA sistema, būtų laikomas naudotu laivu, ir būtų taikoma TRLIS 125 straipsnio 2 dalis, taigi būtų atidėtas paslėptų mokesčių išipareigojimų įvykdymas arba kapitalo prieaugio apmokestinimas parduodant ar sunaikinant laivą.
- (154) Todėl Komisija mano, kad RIS 50 straipsnio 3 dalimi suteikiamas atrankinis pranašumas įmonėms, įsigyjančioms laivus pagal finansinės nuomos sutartis, kurias pirmiau leido sutaryti mokesčių administratorius, ir ypač IMN operacijose dalyvaujančioms EIG ar jų investuotojams.

⁽⁸⁷⁾ Žr. 2002 m. vasario 27 d. Komisijos sprendimo C(2002) 582 final 2.12.1 skirsnį dėl nusidėvėjimo mokesčių lengvatų: „Kapitalo prieaugis, igytas iki tonažo apmokestinimo sistemos taikymo pradžios, yra visapusiškai apmokestinamas pagal įprastas pelno mokesčio taisykles tada, kai laivas parduodamas. Kad būtų užtikrintas šios nuostatos taikymas, naudos gavėjas privalo atidėti rezervą, lygų skirtumui tarp kiekvieno laivo įprastos rinkos vertės ir grynosios apskaitinės vertės, taip atsižvelgdamas į kapitalo prieaugį, kai laivui pradeda taikyti ši sistema. Šis rezervas visapusiškai apmokestinamas tuo atveju, jeigu perleidžiama laivo nuosavybė. Be to, siekiant neleisti išvengti mokesčių mokėjimo pereinant prie naujosios sistemos, galiausiai gaunamas teigiamas skirtumas tarp mokesčio nusidėvėjimo ir apskaitinio nusidėvėjimo taip pat visapusiškai apmokestinamas pagal įprastus tarifus tada, kai laivas parduodamas, taip neleidžiant, kad dėl mokesčio-apskaitinio nusidėvėjimo sumažėtų nominalusis kapitalo prieaugis, taip iš dalies išvengiant visų su kapitalo prieaugiu susijusių mokesčių mokėjimo“ (pabraukta mūsų).

5.3.2.6. Visos IMN sistemos teikiamas atrankinis pranašumas. Juo besinaudojantys subjektai

- (155) Visos IMN sistemos teikiamo ekonominio pranašumo dydis yra lygus pranašumui, kurio EIG nebūtų įgijusi vykdydama tą pačią finansinę operaciją, jeigu būtų buvusi taikomos tik bendro pobūdžio priemonės. Praktikoje šis pranašumas nustatomas sudėjus įvairius pranašumus, kuriuos EIG įgijo naudodamasi minėtomis atrankinėmis priemonėmis:
- sutaupyta palūkanas nuo mokesčių įmokų sumų, kurių mokėjimas atidėtas dėl ankstyvo nusidėvėjimo (TRLIS 115 straipsnio 11 dalis ir 48 straipsnio 4 dalis, RIS 49 straipsnis),
 - nesumokėtas mokesčių sumas arba sutaupyta palūkanas atidėjus mokesčių mokėjimą pagal TA sistemą (TRLIS 128 straipsnis), jeigu EIG netenkino TA sistemos taikymo reikalavimų,
 - nesumokėtas mokesčių sumas nuo kapitalo prieaugio pardavus laivą pagal RIS 50 straipsnio 3 dalį.
- (156) Vertinant visą IMN sistemą, įgytas pranašumas laikomas atrankiniu, nes jį suteikė mokesčių administratorius naudodamasis jam suteikta veiksmų laisve pagal privalomo išankstinio leidimo suteikimo procedūrą ir dėl neaiškiai suformuluotų ankstyvo nusidėvėjimo sąlygų. Kadangi nuo tokio išankstinio leidimo gavimo priklauso kitos priemonės, kurios taikytinos tik jūrų transporto veiklai, atitinkančiai reikalavimus pagal Jūrų transporto gaires, ypač TRLIS 50 straipsnio 3 dalies taikymas, tai reiškia, kad visa IMN sistema yra atrankinė, taigi mokesčių administratorius leisti vykdyti tik tokias IMN operacijas, kuriomis siekiama finansuoti jūrų laivus (atrankinė priemonė sektorių atžvilgiu). Kaip patvirtino Ispanijos pateikti statistiniai duomenys, visos 273 iki 2010 m. birželio mėn. vykdytos IMN operacijos buvo susijusios su jūrų laivais.
- (157) Šiuo požiūriu tai, kad visos laivybos bendrovės, įskaitant kitose valstybėse narėse įsisteigusias bendroves, potencialiai gali dalyvauti IMN finansavimo operacijose, nekeičia išvados, kad šia pagalbos schema yra palaikoma tam tikra veikla, t. y. jūrų laivų įsigijimas pagal išperkamosios nuomos sutartis, visų pirma siekiant juos frachuoti be įgulos ir vėliau perparduoti.
- (158) Europos laivų statyklos kelis kartus skundėsi negalinčios gauti Ispanijos bankų finansavimo IMN operacijoms.
- (159) Savo sprendime pradėti oficialią tyrimo procedūrą Komisija pažymėjo, kad visi, išskyrus vieną, laivai, kuriems leista taikyti IMN sistemą, buvo pastatyti Ispanijos laivų statyklose. Komisija suabejojo⁽⁸⁸⁾, ar tokį rezultatą įmanoma pagrįstai paaiškinti tik laisvai veikiančių ekonominės veiklos vykdytojų operacijomis laisvoje ir konkurencingoje rinkoje.
- (160) Tačiau kadangi nėra įrodymų, kad prašymai dėl ne Ispanijos laivų įsigijimo buvo atmesti, Komisija negali nustatyti, kad IMN sistema buvo *de facto* taikoma tik Ispanijos laivų įsigijimui. Komisija taip pat pažymi, kad savo 2008 m. gruodžio 1 d. privalomame pranešime, pateiktame atsakant į potencialaus investuotojo klausimą, Ispanijos mokesčių administratorius aiškiai patvirtino, kad IMN sistema taikoma ir kitose ES valstybėse narėse pastatytiems laivams⁽⁸⁹⁾. Tokiomis aplinkybėmis Komisija daro išvadą, kad IMN sistema neteikia jokie papildomo atrankinio pranašumo Ispanijos laivų statykloms ir nieko nediskriminuoja dėl laivų statyklos buvimo vietos.
- (161) Komisija mano, kad pranašumą įgyja EIG ir, dėl mokesčių skaidrumo, – jos investuotojai. EIG iš tiesų yra juridinis asmuo, taikantis visas susijusias mokesčines priemones ir, kai tinka, mokesčių administratoriui teikiantis prašymus išduoti leidimus. Pavyzdžiui, neginčijamai aišku, kad prašymai leisti taikyti ankstyvą nusidėvėjimą arba TA sistemą buvo pateikti EIG vardu. EIG yra mokesčių požiūriu skaidrus subjektas, kurio apmokestinamosios pajamos arba atskaitytinės sąnaudos iškart perleidžiamos jo investuotojams.

⁽⁸⁸⁾ Žr. Komisijos sprendimo C(2011) 4494 final 73 konstatuojamąją dalį.

⁽⁸⁹⁾ Žr. nuorodą <http://petete.meh.es/scripts/know3.exe/tlbutos/CONSUVIN/texto.htm?NDoc=12728&Consulta=buques&Pos=230>.

- (162) Vykdant IMN operaciją, ekonominiu požiūriu reikšminga EIG gautos mokesstinės naudos dalis perleidžiama laivybos bendrovei, jei taikant kainos nuolaidą. Kai kurių bylų dokumentų, EIG pateiktų iš anksto prašant leisti taikyti ankstyvą nusidėvėjimą (žr. 168 konstatuojamąją dalį), papildomi priedai patvirtina, jog IMN operacijose dalyvaujantys veiklos vykdytojai mano, kad dėl tos operacijos gautas mokesčių lengvatas EIG arba jų investuotojai dalijasi su laivybos bendrovėmis. Tačiau tolesniame skirsnyje svarstomas klausimas, kiek tokio pranašumo suteikimas priskirtinas valstybei.
- (163) Nors netiesioginiu taip suteikto pranašumo poveikiu naudojasi ir kiti IMN sandorių dalyviai, pavyzdžiui, laivų statyklos, išperkamosios nuomos bendrovės ir kiti tarpininkai, Komisija mano, kad EIG ir jos investuotojų iš pradžių igytas pranašumas jiems neperduodamas.

5.3.3. Valstybinių išteklių perdavimas ir pagalbos priskyrimas valstybei

Valstybiniai ištekliai

- (164) Nustatyti atrankiniai pranašumai yra suteikti EIG ir jų nariams pagal 2, 4 ir 5 priemones (žr. 5.3.2.2, 5.3.2.4 ir 5.3.2.5 skirsnius) taikant mokesčių teisės nuostatas.
- (165) Kiekvienai IMN operacijai naudojami valstybiniai ištekliai, todėl nesurenkamos palūkanos dėl mokesčių atidėjimo taikant ankstyvą išnuomoto turto nusidėvėjimą, nesurenkami mokesčiai, nes neįvykdomi paslėpti mokesčiai išsipareigojimai IMN pereinant nuo įprastos pelno mokesčio sistemos prie TA sistemų, taip pat nesurenkami mokesčiai, nes neapmokestinamas kapitalo prieaugis, gautas perleidžiant laivo nuosavybę laivybos bendrovei. Dėl visos IMN sistemos negrįžtamai prarandama dalis mokesčių pajamų ir tai prilygsta valstybinių išteklių naudojimui dėl biudžeto išlaidų ir nesumokėtų palūkanų.
- (166) Vykdant IMN veiklą valstybė iš pradžių perleidžia savo išteklius EIG, kurių atrankinį pranašumą ji finansuoja. Tada EIG dėl savo mokesčių skaidrumo perleidžia gautus valstybinius išteklius savo investuotojams.

Priskyrimas valstybei

- (167) Aptariamoms priemonėms taikomos pagal Ispanijoje galiojančią mokesčių teisę ir Ispanijos mokesčių administratoriaus išduodamus leidimus mokesčių tikslais taikyti tiek ankstyvą nusidėvėjimą, tiek TA sistemą. Šie leidimai buvo išduodami pavienių priemonių taikymui, pvz., leidimai taikyti ankstyvą (pagreitintą) kiekvieno EIG nuomojamo laivo nusidėvėjimą arba leidimai EIG pereiti prie TA sistemos. Be to, sprendžiant iš Ispanijos valdžios institucijų pateiktų pavyzdžių, šis leidimų išdavimo procesas buvo būtinas susijusioms finansavimo operacijoms vykdyti.
- (168) Pasak skundų pateikėjų, mokesčių administratorius tikrina ir kontroliuoja mokesstinės naudos pasidalijimą tarp laivybos bendrovės ir EIG bei jos investuotojų. Remiantis Ispanijos valdžios institucijų pateiktais pavyzdžiais, atrodo, kad iš tiesų mokesčių administratoriui pateiktuose prašymuose leisti taikyti ankstyvą nusidėvėjimą paprastai būdavo apskaičiuojama bendra IMN sistemos taikymo mokesstinė nauda ir nurodoma, kaip šią mokesstinę naudą tarpusavyje dalijasi laivybos bendrovė ir EIG investuotojai, arba kiekvienu atveju pateikiami tam apskaičiuoti reikalingi duomenys.
- (169) Tačiau visi šios mokesstinės naudos suteikimo EIG ekonominiai padariniai atsiranda dėl privačių subjektų tarpusavyje įvykdytų teisėtų sandorių derinio. Pagal galiojančias taisykles EIG neprivalo perduoti dalies savo gautos mokesstinės naudos laivybos bendrovėms ir juo labiau laivų statykloms ar tarpininkams. Tiesa, kad mokesčių administratorius turi didelę veiksmų laisvę ir ja naudodamasis vertina viso sandorio ekonominį poveikį, tačiau to nepakanka norint nustatyti, kad sprendimą dėl gautos naudos dalies perdavimo laivybos bendrovėms ar dėl perduodamos dalies dydžio priima Ispanijos valdžios institucijos. Ši padėtis skiriasi nuo tos, kuri išnagrinėta sprendimuose dėl *Air Caraïbes* ar Prancūzijos *GIE Fiscaux*, – pastaraisiais atvejais investuotojai buvo teisiškai

įpareigoti perleisti bent 60 % arba du trečdalius gautos mokestinės naudos savo turto naudotojams, o Prancūzijos valdžios institucijos per kiekvieną sandorį tikrino, ar laikomasi šio reikalavimo.

- (170) Todėl atrankiniai pranašumai buvo suteikti naudojant valstybinius išteklius. Jie aiškiai priskirtini Ispanijos valstybei, nes yra naudingi EIG ir jų investuotojams. Tačiau tai nebūdinga pranašumams, kuriais naudojasi laivybos bendrovės, ir *a fortiori* netiesioginei naudai, kuri tenka laivų statykloms ir tarpininkams.

5.3.4. Konkurencijos iškraipymas ir poveikis prekybai

- (171) Galiausiai pažymėtina, kad taip suteiktas pranašumas gali iškraipyti konkurenciją ir paveikti valstybių narių tarpusavio prekybą. Kai valstybės narės teikiama valstybės pagalba sustiprina įmonės poziciją kitų ES vidaus prekyboje konkuruojančių įmonių atžvilgiu, reikia manyti, kad ta pagalba daro poveikį šiai įmonei⁽⁹⁰⁾. Pakanka įrodyti, kad pagalbos gavėjas konkuruoja su kitomis įmonėmis rinkose, kurios yra atvertos konkurencijai⁽⁹¹⁾ ir valstybių narių tarpusavio prekybai.
- (172) Tiriamu atveju investuotojai, t. y. EIG nariai, vykdo veiklą įvairiuose ekonomikos sektoriuose, visų pirma tuose, kurie yra atverti ES vidaus prekybai. Be to, dalyvaudami operacijose, kurioms taikoma IMN sistema, jie per EIG veikia frachtavimo be įgulos ir jūrų laivų įsigijimo bei pardavimo rinkose, kurios yra atvertos ES vidaus prekybai. Taikant IMN sistemą įgyjami pranašumai stiprina jų poziciją atitinkamose rinkose ir taip iškraipo arba gali iškraipyti konkurenciją.
- (173) Todėl tiriamomis priemonėmis besinaudojančių EIG ir jų investuotojų įgytas ekonominis pranašumas gali paveikti valstybių narių tarpusavio prekybą ir iškraipyti konkurenciją vidaus rinkoje.

5.4. ESAMA AR NETEISĖTA PAGALBA

- (174) Reglamento (EB) Nr. 659/1999⁽⁹²⁾ 1 straipsnio b punkte nustatyti įvairūs atvejai, kada pagalbą reikia laikyti esama pagalba. Remiantis tiriamu atveju suteikta informacija, esama pagalba būtų: i) pagalba, teikta dar iki Sutarties įsigaliojimo Ispanijoje, arba ii) pagalba, kurią Komisija jau leido teikti.

Tonažo mokestis yra esama pagalba, tačiau jo taikymas iš laivų frachtavimo be įgulos gautoms pajamoms – nauja pagalba

- (175) Iš visų priemonių, kurios laikomos valstybės pagalba⁽⁹³⁾, Komisija esama valstybės pagalbos schema laiko tik TA sistemą reglamentuojančias teisės aktų nuostatas (TRLIS 124–128 straipsniai, 4 priemonė), nes Komisija jas patvirtino 2002 m.
- (176) Tačiau Komisija mano, jog mokestinės nuomos operacijose dalyvaujančios EIG neatitinka visų Ispanijos TA sistemos taikymo sąlygų.
- (177) Komisija leido taikyti Ispanijos TA sistemą kaip su vidaus rinka suderinamą pagalbą pagal Jūrų transporto gaires, kurios taikomos tik įmonėms, kurios vykdo tikrą jūrų transporto veiklą⁽⁹⁴⁾ tam naudodamos nuosavus arba frachtuojamus laivus. Išimties tvarka TA sistema taip pat gali būti taikoma veiksniams, kuri Jūrų transporto gairėse laikoma pagalbine arba priskiriama jūrų transportui. Pavyzdžiui, tam tikromis sąlygomis pagalba gali būti teikiama

⁽⁹⁰⁾ Žr. visų pirma 1980 m. rugsėjo 17 d. Sprendimo *Philip Morris prieš Komisiją*, 730/79, Rink. p. 2671, 11 punktą; 2001 m. lapkričio 22 d. Sprendimo *Ferring*, C-53/00, Rink. p. I-9067, 21 punktą; 2004 m. balandžio 29 d. Sprendimo *Italija prieš Komisiją*, C-372/97, Rink. p. I-3679, 44 punktą.

⁽⁹¹⁾ 1998 m. balandžio 30 d. Sprendimas *Het Vlaamse Gewest prieš Komisiją*, T-214/95, Rink. p. II-717.

⁽⁹²⁾ OL L 83, 1999 3 27, p. 1.

⁽⁹³⁾ Kaip paaiškinta 5.3.2.1 ir 5.3.2.3 skirsniuose, TRLIS 115 straipsnio 6 dalies (pagreitinto nusidėvėjimo) ir TRLIS 48 straipsnio (EIG teisinio statuso) nuostatų Komisija nelaiko valstybės pagalba.

⁽⁹⁴⁾ Žr. Jūrų transporto gairių 3.1 skirsnio „Bendrovių laivų savininkų apmokestinimas“ 12 punktą: „Šios gairės taikomos tik jūrų transportui“.

laivo valdymo, dugno gilinimo arba vilkikų veiklai⁽⁹⁵⁾, ir priešingai, reikalavimus atitinkanti veikla negalima laikyti vien tik laivo nuosavybės, jo įsigijimo finansinės nuomos būdu arba jo nuomos ar frachtavimo trečiosioms šalims, neprisiimant visos atsakomybės už to laivo eksploatavimą. Akivaizdu, kad naudos gavėjas TA sistemoje turėtų būti tas subjektas, kuris vykdo reikalavimus atitinkantią transporto veiklą, tam naudodamas reikalavimus atitinkantį laivą.

- (178) Tiesa, kad išimties tvarka Komisija pirmiau leido frachtavimo be įgulos veiklai taikyti kai kurias TA sistemas, apie kurias pranešta, tačiau tik laikinai ir konkrečiomis su pertekliu susijusiomis aplinkybėmis⁽⁹⁶⁾. Pagal šias sąlygas pagrindinė atitinkamų įmonių veikla tebėra jūrų transportas, o frachtavimo be įgulos veiklos pajamas galima laikyti papildomomis tos pagrindinės veiklos pajamoms. Ši išimtis visiškai atitinka Jūrų transporto gairių tikslus: „išlaikyti ir gerinti praktines žinias ir patirtį jūrų pramonės srityje ir užtikrinti bei skatinti Europos jūrininkų užimtumą“ ir „padėti stiprinti valstybėse narėse sukurtą jūrų pramonės kompleksą, kartu užtikrinant laivyno konkurencingumą pasaulio rinkose“⁽⁹⁷⁾.
- (179) Remiantis Jūrų transporto gairėmis, 2002 m. vasario 27 d. Komisijos sprendime C(2002) 582 *final*, kuriuo Ispanijai leista taikyti TA sistemą, aiškiai nurodyta, kad TA sistemos taikymo reikalavimus atitinka tik jūrų transporto veikla⁽⁹⁸⁾. Ir iš tiesų jo 2.4 skirsnyje „Gavėjai“ nustatyta: „Tonažo apmokestinimo sistemos pagalbos gavėjai gali būti pagal Ispanijos teisę registruotos laivybos bendrovės, kurių veikla apima nuosavų ir frachtuojamų laivų eksploatavimą“ (pabraukta mūsų), o 2.5 skirsnyje „Pagalbos reikalavimus atitinkanti veikla ir laivai“ nustatyta: „Tonažo apmokestinimo sistema taikoma tik pajamoms iš jūrų laivų, eksploatuojamų vykdam jūrų transporto veiklą. Tokios pagalbos reikalavimus atitinkantiai veiklai priskirtina tik jūrų transporto veikla“ (pabraukta mūsų).
- (180) Iš 2002 m. Komisijos sprendimo, priimto remiantis Jūrų transporto gairėmis, teksto galima spręsti, kad pagal Ispanijos teisę laivų savininkėmis laikomos įmonės gali naudotis TA sistema tik jeigu vykdo reikalavimus atitinkantią jūrų transporto veiklą, ir tik tiek, kiek tai susiję su šia veikla.
- (181) Komisija mano, kad IMN operacijose dalyvaujančių EIG vykdomos veiklos negalima laikyti transporto veikla. Pereidama prie TA sistemos EIG išsinuomuoja vienintelį laivą iš laivybos bendrovės ir jį be įgulos frachtuoja trečiajai šaliai – laivų savininkei. Jeigu ši trečioji šalis, laivų savininkė, eksploatuodama tą laivą teikia jūrų transporto paslaugas, jai gali būti taikoma TA sistema. Tačiau EIG tik perduoda laivą naudotis trečiajai šaliai – laivybos bendrovei, kuri jį eksploatuoja. Todėl EIG yra tarpininkė, teikianti nuomos ar išperkamosios nuomos paslaugas, tačiau neteikianti transporto paslaugų.
- (182) IMN operacijose dalyvaujančios EIG paprastai frachtuoja vienintelį joms priklausantį arba nuomojamą laivą, taigi jis ir yra visas jų laivynas. Tokiomis aplinkybėmis EIG nepatiria jokios rizikos ir neprisiima jokios atsakomybės už to laivo techninį, jo įgulos ar net su juo susijusio verslo valdymą. Ji yra tik tarpininkė ir iš to laivo frachtavimo be įgulos gautų pajamų negalima laikyti papildančiomis jūrų transporto veiklos pajamas.

⁽⁹⁵⁾ Žr. Jūrų transporto gairių 3.1 skirsnio „Bendrovių laivų savininkų apmokestinimas“ 11, 12 ir 16 dalis: „Laivus valdančioms bendrovėms gali būti skirta pagalba tik už tuos laivus, kuriuose jiems patikėtas visas techninis valdymas ir laivų įgulos valdymas. <...> norėdamos pasinaudoti pagalba, tokios bendrovės turi perimti iš laivo savininko visą atsakomybę už laivo eksploatavimą, taip pat visas ISM kodekse numatytas pareigas ir atsakomybę“; „Komisija gali sutikti, kad kitų laivų, naftos platformų ar kitų objektų vilkimas jūroje atitinka šią apibrėžtį“, tačiau „Pagalba jūrų transportui iš esmės neteiktina dugno gilinimo veiklai. Tačiau bendrovėms skirtos mokesinės priemonės (pvz., tonažo mokesčiai) gali būti taikomos tiems dugno gilintojams, kurių veikla apima „jūrų transportą“ <...>“.

⁽⁹⁶⁾ Žr. 2002 m. gruodžio 11 d. Komisijos sprendimo dėl Airijos valstybės pagalbos N 504/02 (tonažo mokesčio taikymo) 28 konstatuojamąją dalį; 2011 m. gruodžio 20 d. Komisijos sprendimo dėl Suomijos valstybės pagalbos SA.30515 (tonažo apmokestinimo pagalbos schemos pakeitimų) 10 konstatuojamąją dalį.

⁽⁹⁷⁾ Žr. Jūrų transporto gairių 2.2 punktą „Persvarstytų valstybės pagalbos gairių bendrieji tikslai“.

⁽⁹⁸⁾ Žr. 2.4 skirsnį „Gavėjai“: „Tonažo mokesčio schemos pagalbos gavėjai gali būti pagal Ispanijos teisę registruotos laivybos bendrovės, kurių veikla apima nuosavų ir frachtuojamų laivų eksploatavimą“; taip pat žr. 2.5 skirsnį „Pagalbos reikalavimus atitinkanti veikla ir laivai“: „Tonažo mokesčio pagalbos schema taikoma tik pajamoms iš jūrų laivų, eksploatuojamų vykdam jūrų transporto veiklą. Pagalbos reikalavimus atitinkantiai veiklai priskiriama tik jūrų transporto veikla“.

- (183) Be to, TA sistema EIG taikoma trumpą laiką, t. y. dvi savaites, tik tiek, kiek reikia norint pasinaudoti galimybe sudaryti išperkamosios nuomos sutartį ir kad laivo savininkas galėtų pasinaudoti pasirinkimo sandoriu, susietu su to laivo frachtavimo sutartimi. Neatrodo, kad leidimas taikyti tokio pobūdžio veiklai TA sistemą bent kiek reikšmingiau didintų su EEE valstybių vėliavomis plaukiojančių ar jų kontroliuojamų laivų tonažą. Dėl tų pačių priežasčių neatrodo, kad IMN operacijose dalyvaujančios EIG padėtų siekti tikslo „išlaikyti <...> praktines žinias jūrų pramonės srityje ir užtikrinti <...> Europos jūrininkų užimtumą“ arba „stiprinti jūrų pramonės kompleksą“.
- (184) Daroma išvada, jog 2002 m. sprendime pateiktas patvirtinimas nereiškia, kad tokių, kaip IMN operacijose dalyvaujančios EIG, įmonių veiklą galima laikyti jūrų transporto veikla.
- (185) Todėl Komisija mano, kad įtraukiant į TA sistemą tokias įmones kaip, pavyzdžiui, IMN operacijose dalyvaujančios EIG⁽⁹⁹⁾, suteikiama nauja pagalba skaičiuojant apmokestinamąsias pajamas pagal eksploatuojamą tonažą arba suteikiant galimybę atidėti paslėptų mokestinių išpareigojimų įvykdymą, kol laivas bus parduotas arba sunaikintas, pagal TRLIS 125 straipsnio 2 dalį.

Kitos priemonės yra nauja pagalba

- (186) Išnuomoto turto ankstyvas nusidėvėjimas (TRLIS 115 straipsnio 11 dalis ir 48 straipsnio 4 dalis, RIS 49 straipsnis, 2 priemonė) nėra esama pagalba, nes jis pradėtas taikyti 2002 m., t. y. Ispanijai jau tapus ES nare (1986 m.), apie jį niekada nebuvo pranešta Komisijai ir Komisija jo nepatvirtino. Be to, šios priemonės poveikį galima aiškiai atskirti nuo pagreitinto nusidėvėjimo poveikio. Ši priemonė yra neteisėta pagalba.
- (187) Taip pat RIS 50 straipsnio 3 dalis, pagal kurią atleidžiama nuo kapitalo prieaugio apmokestinimo, kai laivai įsigijami pagal pirmiau leistas sudaryti išperkamosios nuomos sutartis (5 priemonė), įsigaliojo 2002 m. apie tai iš anksto nepranešus Komisijai ir be jos sutikimo.
- (188) Komisija mano, kad jos 2002 m. patvirtinimas netaikytinas įgyvendinimo priemonėms ir ypač RIS 50 straipsnio 3 daliai, nes joje nustatyta išimtis iš veiklos atskyrimo taisyklių, taikytinų naudotiems laivams pagal TRLIS 125 straipsnio 2 dalį, todėl suteikiamas papildomas pranašumas. Apie šią išimtį derėjo pranešti kartu su kitomis teisės aktų nuostatomis, kurias Komisija patvirtino, tačiau apie ją nebuvo pranešta.
- (189) Neatrodo, kad taikant TRLIS 125 straipsnio 2 dalį reikėtų kokios nors papildomos apibrėžties ar paaiškinimo. Pagal ją įprastai būtų apmokestintas nuomotojo kapitalo prieaugis, gautas perleidus laivą nuomininkui (laivybos bendrovei). Jeigu Ispanija manė, kad šią nuostatą reikia paaiškinti, jai derėjo tai padaryti savo pranešime.
- (190) Todėl įgyvendinimo priemonės, visų pirma RIS 50 straipsnio 3 dalis, taip pat yra neteisėta pagalba.

5.5. SUDERINAMUMAS SU VIDAUS RINKA

- (191) Komisija daro išvadą, kad toliau išvardytos priemonės yra valstybės pagalba, tiek taikomos pavieniui, tiek kaip viena bendra IMN sistema:
- pagal finansinės nuomos sutartį įgyto turto ankstyvas nusidėvėjimas (TRLIS 115 straipsnio 11 dalis ir 48 straipsnio 4 dalis, RIS 49 straipsnis),
 - TA sistemos taikymas laivo frachtavimo be įgulos veiklai,
 - RIS 50 straipsnio 3 dalis.

⁽⁹⁹⁾ Reikia pažymėti, kad EIG, kaip ir kitų rūšių įmonėms, TA pagalbos schema iš esmės gali būti taikoma, jeigu jos vykdo tokios pagalbos reikalavimus atitinkančią veiklą.

- (192) Teikti valstybės pagalbą, kaip ji apibrėžta SESV 107 straipsnio 1 dalyje, iš esmės yra draudžiama. Tačiau SESV 107 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad tam tikrų rūšių pagalba yra suderinama su vidaus rinka, o 107 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad tam tikrų rūšių pagalba arba pagalba tam tikriems gavėjams Komisija gali paskelbti suderinama su vidaus rinka. Įvairių kategorijų pagalbos gavėjams gali būti taikomos specialios taisyklės, pavyzdžiui, Jūrų transporto gairės⁽¹⁰⁰⁾ ar Pagalbos laivų statybai sistema⁽¹⁰¹⁾.
- (193) Nei Ispanijos valdžios institucijos, nei šiame sprendime pagalbos gavėjomis laikomos trečiosios šalys nemanė, kad turėtų būti taikoma kuri nors kita SESV 107 straipsnio 2 ar 3 dalies nuostata arba kokia nors kita pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktą nustatyta valstybės pagalbos sistema.

5.5.1. Jūrų transporto gairių taikymas

Galimybė taikyti TA sistemą iš laivų frachtavimo be įgulos gautoms pajamoms

- (194) Kaip minėta 71 konstatuojamojoje dalyje, Ispanijos valdžios institucijos ir kai kurios trečiosios šalys mano, kad laivų frachtavimui taikomas 2002 m. sprendimas, kuriame Ispanijai leista taikyti TA sistemą, nes jame minimas nuosavų ir frachtuojamų laivų eksploatavimas.
- (195) Komisija nesutinka su tokiu 2002 m. sprendimo aiškinimu. Tiek Jūrų transporto gairėse, tiek 2002 m. sprendime aiškiai nustatyta, kad TA sistema turėtų būti taikoma tik jūrų transporto veiklai⁽¹⁰²⁾. Ne transporto, o kitokios veiklos pajamos paprastai negali būti apmokestinamos pagal TA sistemą⁽¹⁰³⁾, net kai tokią veiklą vykdo jūrų transporto bendrovė, nebent tai būtų daroma aiškia išimties tvarka ir nustatytais sąlygomis (taikoma pagalbinei veiklai, dugno gilinimui ar vilkikams).
- (196) Tokiomis aplinkybėmis „nuosavų ir frachtuojamų laivų eksploatavimas“, 2002 m. sprendime minimas kaip reikalavimus atitinkanti veikla, apima tik tų laivų, kurie yra nuosavi arba frachtuojami, eksploatavimą, kai juos (tiek nuosavus, tiek frachtuojamus laivus) eksploatuoja jūrų transporto bendrovė.
- (197) Kaip jau minėta 5.3.2.4 skirsnyje, IMN finansavimo operacijose dalyvaujančios finansinės EIG pačios laivų neeksploatuoja ir neteikia jokių jūrų transporto paslaugų. Jos yra turto kolektyvinio finansavimo veikloje dalyvaujančios finansinės tarpininkės. Jos nesikiša į savo frachtuojamo laivo strateginį, jo įgulos ar net su juo susijusio verslo valdymą, nepatiria jokios rizikos ir neprisiima atsakomybės už jūrų transporto paslaugų teikimą.
- (198) Be to, Komisija pažymi, kad IMN operacijose dalyvaujančios EIG frachtuoja savo vienintelį laivą per pasirinkimo pirkti sandorį, kuriuo pasinaudoti iš pat pradžių išpareigoja laivybos bendrovė, ir per pasirinkimo parduoti sandorį, kuriuo gali pasinaudoti EIG. Tai prilygsta pavélintam, tačiau galutiniam viso EIG laivyno nuosavybės perleidimui. Taigi EIG padėtis nėra tokia pati kaip laivų savininkų, kurie laikinai susiduria su perteklinio pajégumo problema ir, siekdami įgyti daugiau lankstumo, dalį savo laivyno laikinai frachtuoja trečiosioms šalims – veiklos vykdytojoms (žr. 178 konstatuojamąją dalį).
- (199) Dėl visų šių priežasčių Komisija mano, kad IMN operacijose dalyvaujančioms EIG negali būti taikoma Ispanijos tonazo apmokestinimo sistema, kurią leido taikyti Komisija, ir joms netaikytinos Jūrų transporto gairių nuostatos.

⁽¹⁰⁰⁾ Bendrijos gairės dėl valstybės pagalbos jūrų transportui (OL C 205, 1997 7 5, p. 5, taikytos iki 2004 m. sausio 16 d., ir OL C 13, 2004 1 17, p. 3, taikomos nuo 2004 m. sausio 17 d.).

⁽¹⁰¹⁾ Valstybės pagalbos laivų statybai sistema (OL C 317, 2003 12 30, p. 11). Kadangi laivų statyklos nėra pagalbos gavėjos ir jų gaunamos ekonominės naudos neįmanoma kiekybiškai išreikšti, pagalbos pagal šią sistemą vertinti nebūtina.

⁽¹⁰²⁾ Žr. Jūrų transporto gairių 2.1 skirsnio „Persvarstytų valstybės pagalbos gairių taikymo sritis“ pirmą dalį: „Šios gairės taikomos bet kokiai valstybių narių arba iš valstybinių išteklių suteiktai pagalbai jūrų transportui“; taip pat žr. 3.1 skirsnio „Bendrovių laivų savininkų apmokestinimas“ 12 dalį: „Šios gairės taikomos tik jūrų transportui“.

⁽¹⁰³⁾ Žr. Jūrų transporto gairių 3.1 skirsnio „Bendrovių laivų savininkų apmokestinimas“ paskutinę dalį: „Pirmiau minėtos mokesčių lengvatų skirtos tik laivybos veiklai. Tais atvejais, kai bendrovė laivų savininkė verčiasi ir kita komercine veikla, bus reikalaujama skaidrios apskaitos, kad būtų išvengta mokesčių lengvatų taikymo su laivyba nesusijusiai veiklai“.

- (200) Tačiau Komisija mano, kad dėl bendro išperkamosios nuomos operacijų pobūdžio IMN operacijose dalyvaujančios EIG ir jų investuotojai veikia kaip tarpininkai, kitiems pagalboms gavėjams (laivybos bendrovėms) perduodantys pranašumą, kuriuo siekiama bendruosius interesus atitinkančio tikslo.

EIG ir (arba) jų investuotojų, kaip tarpininkų, tinkamumas pagalbai gauti

- (201) Remdamasi 2006 m. gruodžio 20 d. sprendime dėl Prancūzijos *GIE fiscaux* ⁽¹⁰⁴⁾ išdėstyto požiūriu, Komisija mano, jog EIG arba jos investuotojų pasilikta pagalboms dalis, kaip teisingas atlyginimas už tarpininkavimą perduodant laivybos bendrovėms įgytą pranašumą, kuriuo siekiama bendruosius interesus atitinkančio tikslo, būtų atitinkamai proporcingai suderinama su vidaus rinka. Tiesa, kad tokiu atveju EIG nėra teisiškai įpareigotos perleisti dalį gautos pagalbos laivybos bendrovėms. Tačiau Komisija, naudodamasi savo įgaliojimu priimti sprendimą dėl vertinamos priemonės suderinamumo su vidaus rinka pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktą, mano, kad reikėtų atsižvelgti į tos priemonės teigiamą poveikį jūrų ekonomikos sektoriui ir *mutatis mutandis* taikyti Jūrų transporto gairių nuostatas, kurios paprastai taikytinos pagalbos priemonėms, tam pranašumui, kuris perduodamas laivybos bendrovei. Tad jeigu taikant Jūrų transporto gaires laivybos bendrovei, dalyvaujančiai konkrečioje IMN operacijoje, gaunamas proporcingai su vidaus rinka suderinamas pranašumas arba bendras x proc. dydžio pranašumas, tai toks pats EIG arba jos investuotojų pasiliktos pagalbos dalies procentas yra suderinamas su vidaus rinka.

Galutinėms naudotojoms (laivybos bendrovėms) suteikiamas pranašumas

- (202) Kadangi suteiktu pranašumu naudojasi laivybos bendrovės, tai SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktas kartu su Jūrų transporto gairėmis ⁽¹⁰⁵⁾ yra vienintelis tinkamas pagrindas jo suderinamumui su vidaus rinka vertinti.
- (203) Komisija mano, kad laivybos bendrovės negauna valstybės pagalbos, kaip ji apibrėžta SESV 107 straipsnio 1 dalyje. Nepaisant to, siekdama nustatyti, kokia EIG (kaip tarpininkų, perduodančių laivybos bendrovėms pranašumą, kuriuo siekiama bendruosius interesus atitinkančio tikslo) gaunamos pagalbos dalis yra suderinama su vidaus rinka, Komisija mano, kad Jūrų transporto gaires *mutatis mutandis* reikėtų taikyti tam pranašumui, kurį EIG perduoda laivybos bendrovei, siekiant nustatyti: 1) EIG iš pradžių gautos ir laivybos bendrovei perduotos pagalbos sumą, kuri būtų buvusi suderinama su vidaus rinka, jeigu taip perduodama suma būtų valstybės pagalba tai laivybos bendrovei; 2) kokią viso laivybos bendrovei perduodamo pranašumo procentinę dalį sudaro su vidaus rinka suderinamas pranašumas; ir 3) pagalbos sumą, kurią reikėtų laikyti suderinama su vidaus rinka kaip atlygį EIG už tarpininkavimą.
- (204) Jūrų transporto gairėse aprašytos įvairios valstybės pagalbos rūšys ir sąlygos, kurias atitinkančią pagalbą Komisija gali leisti teikti. Šiose gairėse ypač aiškiai nustatyta, kad jos taikomos tik jūrų transporto veiklai ir kelių kitų pagalbinių ar susijusių rūšių veiklai.
- (205) Jei galutinė naudotoja – laivybos bendrovė – teikia jūrų transporto paslaugas (ar vykdo susijusią veiklą) ir tenkina visas Jūrų transporto gairių sąlygas, šios bendrovės įgytas pranašumas, kuris yra valstybės pagalba, būtų suderinamas su vidaus rinka.
- (206) Pagal Jūrų transporto gaires pagalbą galima teikti naudojant įvairių rūšių priemones. Viena iš svarbiausių sąlygų, nustatyta 1997 m. gairių 10 straipsnyje ir 2004 m. Jūrų transporto gairių 11 straipsnyje, yra bendroji viršutinė pagalbos riba, t. y. didžiausia valstybės pagalbos suma, kurią gali gauti įmonė ir kuri gali būti laikoma suderinama su vidaus rinka ⁽¹⁰⁶⁾.

⁽¹⁰⁴⁾ Valstybės pagalba C 46/2004. 2006 m. gruodžio 20 d. Komisijos sprendimas dėl pagalbos sistemos, Prancūzijos skirtos pagal Bendrojo mokesčių kodekso 39 CA straipsnį (OL L 112, 2007 4 30, p. 43).

⁽¹⁰⁵⁾ Kaip minėta, Ispanija, siekdama įrodyti suderinamumą su vidaus rinka, rėmėsi 2002 m. Komisijos sprendimu, kuriame leista taikyti Ispanijos tonazės apmokestinimo sistemą. Iš tiesų išvada, kad TA yra suderinama su vidaus rinka, padaryta remiantis Jūrų transporto gairėmis.

⁽¹⁰⁶⁾ Ši viršutinė riba taikoma tik kelių rūšių pagalbai, kaip nurodyta gairėse: mokesstinėms ir socialinėms priemonėms konkurencingumui didinti, įgulai skiriamai pagalbai, investicinei pagalbai ir regioninei pagalbai.

- (207) Pagal 1997 m. gaires ši viršutinė pagalba riba atitinka „mokesčių ir socialinių įmokų jūrininkams ir iš laivybos veiklos gauto pelno apmokestinimo sumažinimą iki nulio“. Pagal 2004 m. gaires ši viršutinė riba atitinka mokesčių ir socialinių įmokų jūrininkams sumažinimą iki nulio ir mokesčių lengvatą taikant TA sistemą. Tačiau 2004 m. gairėse taip pat nustatyta, kad „visa skirtos pagalbos suma <...> neturėtų viršyti bendros mokesčių ir socialinių įmokų, surenkamų iš laivybos veiklos ir jūrininkų, sumos“.
- (208) Dėl viršutinės pagalbos ribos taikymo konkrečioms pagalbos gavėjams, kurie yra laivų savininkai, Komisija mano, kad tai turėtų būti nustatyta EEE lygmeniu. Tai reiškia, kad nustatant tokią viršutinę ribą derėtų atsižvelgti į pelno mokesčio ir socialines įmokas, pagalbos gavėjų mokamas kitose EEE valstybėse narėse. Toks požiūris atitinka teismo praktiką *FagorBrandt* byloje⁽¹⁰⁷⁾, patvirtinusią, kad vertinant valstybės pagalbos priemonę derėtų atsižvelgti į įvairiose valstybėse narėse galimai suteiktos pagalbos bendrą poveikį.
- (209) Kadangi tiriamu atveju pagalba teikiama EIG tam, kad laivo savininkas įsigytų ilgalaikį turtą, Komisija pritaria Ispanijos valdžios institucijoms, kad laivybos bendrovės įgytą pranašumą reikėtų paskirstyti per įprastą to turto nusidėvėjimo laikotarpį (mokestininiu požiūriu – dešimtį metų) ir palyginti su visa per tą patį laikotarpį mokėtinų mokesčių ir socialinių įmokų suma.
- (210) Atsižvelgiant į šią viršutinę ribą, visą gautą naudą, viršijančią bendrą jūrininkų pajamų mokesčio bei socialinių įmokų ir laivybos veiklos pelno mokesčio sumą, reikia laikyti neatitinkančia Sutarties nuostatų.

5.6. PAGALBOS SUSIGRAŽINIMAS

- (211) Reglamento (EB) Nr. 659/1999 14 straipsnyje nustatyta, kad, esant neteisėtai pagalbai priėmus neigiamą sprendimą, Komisija nusprendžia, kad suinteresuotoji valstybė narė turi imtis visų priemonių, kurios yra būtinos, kad pagalba būtų susigrąžinta iš jos gavėjo. Susigrąžinant pagalbą, kiek įmanoma, atkurama iki jos suteikimo buvusi konkurencinė padėtis.
- (212) Tačiau to paties reglamento 14 straipsnyje taip pat nustatyta, kad Komisija nereikalauja susigrąžinti pagalbos, jei tai prieštarautų kuriam nors iš bendrųjų Bendrijos teisės principų. Šiame skirsnyje nagrinėjama, ar dėl bendrųjų – vienodo požiūrio, teisėtų lūkesčių apsaugos arba teisinio tikrumo – principų Komisija negali reikalauti susigrąžinti visos suteiktos pagalbos ar jos dalies.

5.6.1. Vienodas požiūris

- (213) Pagal vienodo požiūrio ir nediskriminavimo principą reikalaujama panašių atvejų nevertinti skirtingai, o skirtingų – vienodai, nebent toks požiūris būtų objektyviai pagrįstas⁽¹⁰⁸⁾.
- (214) Prancūzijos *GIE Fiscaux* pagalbos schema iš tikrųjų yra keliais atžvilgiais panaši į IMN sistemą. Pagal ją reikalaujama, kad mokesčių požiūriu skaidri EIG ar investuotojai tarpininkautų tarp ilgalaikio turto kūrėjo ir jo pirkėjo, kuriam EIG tą turtą išnuomoja arba frachtuoja. EIG tokiam turtui taiko pagreitintą ir ankstyvą nusidėvėjimą, o kapitalo prieaugiui pardavus tą turtą netaikomas pelno mokestis. EIG arba jos investuotojai nemažą naudą, gautos pasinaudojus šiomis mokestinėmis priemonėmis, dalį grąžina turto pirkėjui (pavyzdžiui, laivybos bendrovei), sumažindama nuomos įmokas arba pasirinkimo pirkti sandorio kainą. Tačiau Prancūzijos sistemoje buvo aiškiai nustatytas atleidimas nuo kapitalo prieaugio apmokestinimo, o IMN sistemoje šis atleidimas pasiekiamas EIG kartu taikant TA sistemą ir RIS 50 straipsnio 3 dalį.

⁽¹⁰⁷⁾ Žr. 2012 m. vasario 14 d. Sprendimą *Electrolux AB ir Whirlpool Europe BV prieš Komisiją*, sujungtos bylos T-115/09 ir T-116/09.

⁽¹⁰⁸⁾ Žr. 2005 m. balandžio 14 d. Sprendimo *Belgija prieš Komisiją*, C-110/03, 71 punktą ir minėtąją teismo praktiką.

- (215) Komisija taip pat pažymi, kad Prancūzijos ir Ispanijos atvejų teisinės aplinkybės ir atitinkamų procesų eiga skiriasi ir kad ji savo 2006 m. galutiniame sprendime dėl *GIE Fiscaux* nereikalavo grąžinti vertinamuoju laikotarpiu suteiktos pagalbos dalies dėl konkrečių su tos bylos proceso eiga susijusių priežasčių. Visų pirma, Prancūzija nebuvo oficialiai pranešusi Komisijai apie šią pagalbos schemą, tačiau pranešė prieš pradėdama ją įgyvendinti. Komisija taip pat pažymi, kad tuo metu, kai pradėjo oficialią *GIE Fiscaux* tyrimo procedūrą, ji dar nebuvo priėmusi nė vieno sprendimo dėl panašaus atvejo, o pradėdama IMN oficialų tyrimą Komisija, priešingai, jau buvo nusprendusi, kad panaši schema, t. y. Prancūzijos *GIE Fiscaux*, buvo valstybės pagalbos schema. Kadangi *GIE Fiscaux* ir IMN sistemos teisinės ir faktinės aplinkybės skiriasi, Komisija mano, kad galima pagrįsti ir kitokių požiūrių į ją. Tačiau kaip toliau aiškinama 5.6.3 skirsnyje, dėl su teisinio tikrumo principu susijusių priežasčių Komisija tiriamu atveju negalėjo reikalauti susigrąžinti pagalbos, kuri buvo suteikta iki sprendimo dėl Prancūzijos *GIE Fiscaux* paskelbimo dienos.
- (216) Komisija taip pat mano, kad 92 konstatuojamojoje dalyje minėtais atvejais teisėtų lūkesčių principo taikymas panašioms priemonėms buvo pagrįstas dėl konkrečių kiekvienam tokiam atvejui būdingų aplinkybių. Dėl perviršinės vertės mokesčio mažinimo Ispanijoje pateiktas atsakymas EP nariui aiškiai parodė, kad ta pagalbos schema buvo bendro pobūdžio priemonė. Dėl koordinavimo centrų ir daugiašalių bendrovių grupių vidaus veiklos⁽¹⁰⁹⁾ Komisija nustatė, kad teisėtų lūkesčių kilo ne tik dėl pirmiau (1984 ir 1987 m.) suteikto leidimo naudoti Belgijos koordinavimo centrus kaip bendro pobūdžio priemonę, bet ir dėl Komisijos pateikto atsakymo į Parlamento klausimą⁽¹¹⁰⁾. Komisija į jį atsakė, kad daugeliui įvairių mokestinių priemonių – „mokestinių normų, taikomų Europoje įsteigtoms tarptautinių grupių pagrindinėms buveinėms, siekiant išvengti jų dvigubo apmokestinimo“ – „valstybės pagalbos taisyklės netaikomos“. Be to, visos šios pagalbos schemos buvo įgyvendintos jau po to, kai paskelbtas atsakymas į Parlamento klausimą. Gibraltaro lengvatinių mokesčių bendrovių atveju teisėtų lūkesčių buvimas buvo grindžiamas tuo, kad ši priemonė sukurta kaip pavyzdžiu remiantis kita tos pačios valstybės narės priemone – atleistų nuo mokesčių bendrovių pagalbos schema, t. y. esama pagalba. Taip pat Orknio ir Šetlando salų priemonės buvo sukurtos sekant viena kitos pavyzdžiu.
- (217) Taigi dėl IMN sistemos Komisija mano, kad bendrasis vienodo požiūrio principas tenkinamas, jeigu atsižvelgiant į konkrečias šios pagalbos schemos aplinkybes nustatoma, kad tenkinami teisėtų lūkesčių apsaugos ir teisinio tikrumo principai (žr. 5.6.2 ir 5.6.3 skirsnius).

5.6.2. Teisėti lūkesčiai

- (218) Teisėtų lūkesčių atsirastų dėl Komisijos veiksmo, kuriuo buvo suteikta tokių konkrečių, besąlyginių ir nuoseklių garantijų⁽¹¹¹⁾, jog tai sukėlė pagrįstų vilčių⁽¹¹²⁾ valdžios institucijoms arba taikomos pagalbos gavėjams, kad ta pagalba yra teisėta⁽¹¹³⁾. Pagal teismo praktiką jokių teisėtų lūkesčių iš esmės negalima pripažinti negavus deramo pranešimo⁽¹¹⁴⁾,⁽¹¹⁵⁾, nebent nustatoma, kad yra išimtinių aplinkybių⁽¹¹⁶⁾.

⁽¹⁰⁹⁾ Koordinavimo centrai (DE); koordinavimo centrai ir finansų bendrovės (LU); Biskajos koordinavimo centrai (ES); pagrindinės buveinės ir tarptautiniai kapitalo fondai (FR); užsienio pajamos (IE); tarptautinė finansinė veikla (NL).

⁽¹¹⁰⁾ 1990 m. liepos 12 d. atsakymas į G. de Vries klausimą raštu Nr. 1735/90 Komisijai (OL C 63, 1991 3 11, p. 37).

⁽¹¹¹⁾ 2007 m. spalio 25 d. Sprendimo *Komninou ir kt. prieš Komisiją*, 167/06 P, 63 punktą ir 2010 m. gruodžio 16 d. Sprendimo *Kahla Thüringen Porzellan prieš Komisiją*, C-537/08 P, Rink. p. I-12917, 63 punktą.

⁽¹¹²⁾ 2006 m. birželio 22 d. Sprendimo *Belgija ir Forum 187 prieš Komisiją*, sujungtos bylos C-182/03 ir C-217/03, Rink. p. I 5479, 147 punktą; 2007 m. spalio 25 d. Sprendimo *Komninou ir kt. prieš Komisiją*, C-167/06 P, Rink. p. I-141, 63 punktą; 2004 m. birželio 30 d. Sprendimo *GE Betz prieš VRDT - Atofina Chemicals (BIOMATE)*, T-107/02, Rink. p. II-1845, 80 punktą ir minėtoji teismo praktika.

⁽¹¹³⁾ 1983 m. gegužės 19 d. Sprendimas *Mavridis prieš Parlamentą*, C-289/81, Rink. p. 1731; 2000 m. sausio 18 d. Sprendimo *Mehibaz Dordtselaan BV prieš Komisiją*, T-290/97, Rink. p. II-15, 59 punktą. Taip pat žr. 1987 m. kovo 11 d. Sprendimo 265/85, Rink. p. 1155, 44 punktą ir 1990 m. birželio 26 d. Sprendimo *Sofrimport prieš Komisiją*, C-152/88, Rink. p. I-153, 26 punktą.

⁽¹¹⁴⁾ Pagal SESV 108 straipsnio 3 dalį valstybės narės privalo pranešti apie naujas pagalbos priemones Komisijai ir gauti jos leidimą įgyvendinti tą priemonę. Procedūrų reglamento (OL L 83, 1999 3 27) II skyriuje nustatytos išsamios 107 straipsnio taikymo pagalbai, apie kurią pranešta, taisyklės.

⁽¹¹⁵⁾ Žr. 2004 m. lapkričio 11 d. Sprendimo *Demesa ir Territorio Histórico de Álava prieš Komisiją*, sujungtos bylos C-183/02 P ir C-187/02 P, Rink. p. I-10609, 44–45 punktus ir 52 punktą.

⁽¹¹⁶⁾ Žr. 2009 m. lapkričio 30 d. Sprendimo *Prancūzija prieš Komisiją (France Télécom)*, sujungtos bylos T-427/04 ir T-17/05, Rink. p. II-4315, 263 punktą.

5.6.2.1. 2001 m. Komisijos sprendimas dėl „Brittany Ferries“ (BAI)

- (219) Komisija pažymi, kad Ispanija jai nepranešė apie IMN sistemą ir kad jos nuostata 2001 m. sprendime buvo dėl kitokios pagalbos schemos (*GIE Fiscaux* sprendime įvertintos schemos pirmtakės), kurioje pateikiama aiški nuoroda į kitos valstybės narės teisinę sistemą. Todėl Komisija mano, jog ši nuostata nereiškia, kad yra išimtinių aplinkybių, ir jos nepakanka norint pagrįstai pripažinti Ispanijos ir trečiųjų šalių – IMN operacijose dalyvaujančių veiklos vykdytojų – teisėtus lūkesčius. Tokia išvada atitinka požiūrį, kuriuo vadovautasi 2006 m. Komisijos sprendime dėl *GIE Fiscaux*, kuriame Komisija nenustatė jokių teisėtų lūkesčių pagrindžiančių aplinkybių ⁽¹¹⁷⁾.

5.6.2.2. Paskelbimas apie planuojamas priemones Ispanijos Parlamento oficialiajame leidinyje

- (220) Paskelbimas apie planuojamas priemones valstybės narės parlamento oficialiajame leidinyje neatitinka reikalavimo pateikti oficialų pranešimą ir nesiimti priemonių pagal atitinkamą Sutarties nuostatą. Komisija pažymi, kad ankstyvo nusidėvėjimo priemonė buvo įgyvendinta praėjus 21 mėnesiui nuo Reglamento (EB) Nr. 659/1999 paskelbimo, apie tai iš anksto nepranešus ir tuo pačiu metu kaip TA sistema, apie kurią buvo deramai pranešta Komisijai ir Komisija leido ją taikyti pagal Sutarties ir minėto reglamento nuostatas.

5.6.2.3. 2001 m. prašymas suteikti informaciją apie mokestinės nuomos sistemą

- (221) Komisija mano, kad remiantis šiuo raštu negalėjo atsirasti jokių pagrįstų vilčių dėl IMN sistemos ar per IMN operacijas taikomų pavienių priemonių.
- (222) Pagal Reglamento (EB) Nr. 659/1999 10 straipsnio 1 ir 2 dalis Komisija išnagrinėjo turimą informaciją apie įtariamą neteisėtą pagalbą ir 2001 m. gruodžio 21 d. paprašė valstybės narės suteikti daugiau informacijos. Visų pirma Komisija pažymi, kad prašymas suteikti informaciją nėra viešas dokumentas. Antra, priešingai PYMAR teiginiams, šis prašymas parodo, kad Komisija neturėjo informacijos, reikalingos įtariamai neteisėtai pagalbai nustatyti ir įvertinti. Todėl net jei šis dokumentas būtų buvęs paskelbtas viešai, dėl jo negalėjo atsirasti jokio pagrįsto lūkesčio, kad atitinkama schema nėra pagalba. Trečias, svarbiausias, argumentas yra tai, jog Ispanijos valdžios institucijos 2002 m. sausio 28 d. ir 2002 m. gegužės 28 d. raštais kategoriškai paneigė, kad kokios nors mokestinės priemonės taikomos kaip pagalba laivams įsigyti pagal sutartis, pasirašytas po 2000 m. gruodžio 31 d.

5.6.2.4. 2004 m. sprendimas dėl atvejo, apie kurį pranešė Nyderlandai ⁽¹¹⁸⁾

- (223) Komisija mano, kad 2004 m. sprendimas negalėjo sužadinti pagrįstų vilčių dėl IMN sistemos arba pavienių per IMN operacijas taikytų priemonių dėl toliau nurodytų priežasčių.
- (224) Pirma, šiuo atveju Komisijos tyrimo objektas buvo ne Ispanijos priemonė, o pagalbos schema, apie kurią pranešė Nyderlandų Vyriausybė, kuria siekta skirti kompensacijas Nyderlandų laivų statykloms arba padėti joms pasiekti 2000 m. buvusią Ispanijos laivų statyklų pasiūlą ⁽¹¹⁹⁾ šioms tariamai pasinaudojus Ispanijos skirta valstybės pagalba šešioms konkrečioms laivų statybos sutartims įvykdyti. Todėl 2004 m. Komisijos sprendimo tikslas buvo įvertinti pagalbą, apie kurią pranešė Nyderlandai, o ne pagalbą, kurią tariamai suteikė Ispanija.
- (225) Antra, Ispanijos priemonė, kurią siekė kompensuoti Nyderlandai, nebuvo nei IMN sistema, nei kuri nors iš jos dalių. Kaip minima 2003 m. sprendime pradėti oficialią procedūrą dėl šio atvejo, Nyderlandų valdžios institucijos aiškiai nurodė pagalbą, palūkanų subsidijomis už eksporto kreditus tariamai teikiamą laivų savininkams pagal Ispanijos karaliaus dekretą Nr. 442/94 ⁽¹²⁰⁾. Be to, Komisija pažymi, kad tiek išnuomoto turto ankstyvo nusidėvėjimo tvarka, tiek Ispanijos TA sistema įsigaliojo tik nuo 2002 m. sausio 1 d., o Ispanijos Parlamento oficialiajame

⁽¹¹⁷⁾ Žr. to sprendimo 187 konstatuojamąją dalį.

⁽¹¹⁸⁾ 2004 m. birželio 30 d. Komisijos sprendimas dėl valstybės pagalbos, kurią Nyderlandai ketina suteikti keturioms laivų statykloms šešioms laivų statybos sutartims įvykdyti.

⁽¹¹⁹⁾ Žr. 2003 m. lapkričio 11 d. Komisijos sprendimo, OL C 11, 2004 1 15, p. 7, 9 konstatuojamosios dalies 2 lentelę.

⁽¹²⁰⁾ Žr. minėto 2003 m. lapkričio 11 d. Komisijos sprendimo 8 konstatuojamąją dalį: „Pagalbos, apie kurią pranešta, tikslas yra skirti kompensacijas už Ispanijos tariamai teikiamas palūkanų subsidijas. Nyderlandai tvirtina, kad <...> į Ispanijos laivų statyklų nustatytas kainas buvo įskaičiuotos palūkanų subsidijos, skiriamos eksporto finansavimui, kurį remia Ispanijos valdžios institucijos, pagal Ispanijos karaliaus dekretą Nr. 442/94“.

leidinyje apie šias planuojamas priemones buvo paskelbta tik 2001 m. spalio 10 d. Todėl jomis nebuvo įmanoma pasinaudoti 2000 m. laivų statybos sutartims finansuoti.

- (226) Trečia, net jei veiklos vykdytojai klaidingai manė, kad Ispanijos priemonė, kurią siekta kompensuoti, yra IMN, tai dėl 2004 m. sprendimo nuostatų jiems negalėjo kilti jokių teisėtų lūkesčių. Jame Komisija nurodė iš tiesų neturinti „pakankamai tariamos Ispanijos pagalbos įrodymų“, nes Ispanija buvo pranešusi, kad pagalba pagal Karaliaus dekretą Nr. 442/94 nebebus teikiama po 2000 m. gruodžio 31 d. Po tos datos nebeleidžiama teikti pagalbą pagal Laivų statybos reglamentą⁽¹²¹⁾. Tačiau Komisijos tyrimo objektas buvo kompensacinė Nyderlandų pagalba, o ne tariama Ispanijos pagalba, ir Komisija savo sprendime pradėti procedūrą daugiausia išreiškė abejonę, ar pagal Pagalbos laivų statybos sistemą⁽¹²²⁾ kompensacinę pagalbą, įrodžius jos reikalingumą, gali teikti kita valstybė narė, ar tik trečioji valstybė.
- (227) Tariamos pagalbos įrodymų trūkumas tapo papildomu argumentu, kuriuo remdamasi Komisija išreiškė savo abejonę. Paprašiusi Ispanijos pateikti paaiškinimus remiantis Nyderlandų suteikta informacija, Komisija tegalėjo patvirtinti Ispanijos paneigimą, kad buvo suteikta pagalba⁽¹²³⁾ (pagal Karaliaus dekretą Nr. 442/94), ir padaryti išvadą, jog Nyderlandai nepateikė pakankamai įrodymų, kad Ispanija teikė pagalbą, kurią reikėtų kompensuoti. Toks valstybės pagalbos buvimo įrodymų trūkumas savaime nėra įrodymas, kad (jokia) Ispanijos priemonė nėra valstybės pagalba. Priešingai, sprendime pradėti šią procedūrą Komisija jau buvo paaiškinusi, jog ji „negali įrodyti, kad Ispanija neteisėtai suteikė įtariamą pagalbą, tačiau toliau stebi ES laivų statybos rinką ir galimus su valstybės pagalba susijusius pažeidimus“⁽¹²⁴⁾. Jeigu IMN pagalbos gavėjai ar galimi gavėjai būtų iš tiesų manę, kad Ispanijos pagalba, kurią ketino kompensuoti Nyderlandai, buvo IMN, tai jų įtarimą turėjo sukelti tai, kad Ispanija, užuot įrodžiusi tos pagalbos suderinamumą su vidaus rinka, neigė jos buvimą.

5.6.2.5. 2006 m. sprendimas dėl Prancūzijos „GIE Fiscaux“ atvejo

- (228) Komisija mano, kad, priešingai nei teigia PYMAR, nei dėl jos 2004 m. sprendimo pradėti oficialią procedūrą dėl Prancūzijos *GIE Fiscaux*, nei dėl jos 2006 m. galutinio sprendimo išvados, kad ta schema buvo su vidaus rinka iš dalies nesuderinama pagalba, nebūtų galėję kilti jokių teisėtų lūkesčių.
- (229) Apie pagalbos priemones iš tiesų yra privaloma pranešti Komisijai. Nepateikusi tokio pranešimo valstybė narė ir jos veiklos vykdytojai tik išimtinėmis aplinkybėmis gali pagrįstai tikėtis, kad atitinkama priemonė nėra pagalba. Tačiau nesilaikant pranešimo apie pagalbą ir jos patvirtinimo procedūros negalima pagrįstai tikėtis, kad ta valstybės pagalbos priemonė yra suderinama su vidaus rinka.
- (230) Priešingai, 2006 m. gruodžio 20 d. sprendime dėl Prancūzijos *GIE Fiscaux* Komisija aiškiai išreiškė poziciją, kad Prancūzijos mokesstinės nuomos sistema yra valstybės pagalba. Dėl to, kad IMN yra į šią Prancūzijos pagalbos schemą panaši mokesstinės nuomos sistema, Ispanijai ir jos pagalbos gavėjams turėjo kilti įtarimų, kad IMN galėtų būti valstybės pagalba. Todėl bet kokie teisėti lūkesčiai, kurių būta iki sprendimo dėl Prancūzijos pagalbos schemos paskelbimo 2007 m. balandžio 30 d. *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, po tos datos nebebūtų buvę teisėti.
- (231) Taip pat vien dėl to, kad Prancūzijos atveju su vidaus rinka nesuderinama pagalba nebuvo susigrąžinta, negalėjo atsirasti pagrįstų lūkesčių, jog su vidaus rinka nesuderinamos pagalbos, kuri gali būti nustatyta Ispanijos atveju, nereikės susigrąžinti. Iš tiesų net jei ir būtų kokių nors priežasčių, dėl kurių Komisija negalėtų reikalauti, kad valstybė narė susigrąžintų pagalbą, tai jas reikėtų nustatyti atsižvelgiant į to konkretaus atvejo aplinkybes.

⁽¹²¹⁾ OL L 202, 1998 7 18, p. 1.

⁽¹²²⁾ OL C 317, 2003 12 30, p. 11.

⁽¹²³⁾ Žr. minėto galutinio 2004 m. birželio 30 d. sprendimo 24 konstatuojamąją dalį: „Taikant valstybės pagalbos tvarką Komisija galiausiai turi pasitikėti valstybės narės, kuri tariamai suteikia ar suteikė pagalbą, paaiškinimais“.

⁽¹²⁴⁾ Žr. minėto 2003 m. lapkričio 11 d. Komisijos sprendimo 14 konstatuojamąją dalį.

5.6.2.6. Komisijos narės N. Kroes 2009 m. nusiųstas raštas

- (232) Komisija mano, kad Komisijos narės N. Kroes nusiųstas raštas negalėjo sužadinti jokių pagrįstų vilčių dėl IMN sistemos arba pavienių per IMN operacijas taikytų priemonių dėl toliau nurodytų priežasčių.
- (233) Pirma, šis raštas, kitaip negu oficialus Komisijos sprendimas ar atsakymas į Parlamento klausimą, nėra oficialus dokumentas, kuriame išdėstoma Komisijos, t. y. Komisijos narių kolegijos, pozicija. Šiame vieno puslapio rašte per dvišalį susirašinėjimą Komisijos narė N. Kroes atsakė į vieno puslapio apimties raštą, kurį jai atsiuntė Norvegijos prekybos ir pramonės ministrė S. Brustad. Šio rašto turinio Komisija viešai nepaskelbė.
- (234) Komisija pažymi, kad 105 konstatuojamojoje dalyje minimas Norvegijos laivų savininko raštas yra adresuotas vienintelei Ispanijos laivų statyklai, su kuria tas laivų savininkas palaiko verslo santykius, ir kad šis 2012 m. įrodymas gautas iš institucijos *Gerencia del Sector Naval*. Komisija taip pat pažymi, kad nei Ispanijos valdžios institucijos, kurios žinojo apie atliekamą tyrimą, nei veiklos vykdytojai, svarstantys galimybę dalyvauti IMN operacijose, neprašė Komisijos paaiškinti jos narės N. Kroes rašte išreikštos pozicijos.
- (235) Antras, dar svarbesnis, argumentas yra tai, kad net jeigu tas raštas būtų buvęs paskelbtas 2009 m., jame nebuvo pateikta konkrečių, besąlyginių ir nuoseklių garantijų, kad IMN sistema yra teisėta. Komisijos narės N. Kroes pateiktame atsakyme iš tiesų kalbama apie įtariamą įvairiose EEE šalyse įsikūrusių laivų statyklų diskriminavimą. Šiame rašte pateikta išvada, kad „tuo metu“ nebuvo numatoma imtis jokių tolesnių veiksmų, buvo aiškiai susijusi su neseniai paskelbtu pareiškimu, kuriame paaiškinta, kad IMN sistemą galima taikyti kitose Europos šalyse pagamintų laivų įsigijimui, ir taip jame tiesiai atsakyta į S. Brustad išreikštas abejones. Bet kokių atveju, tame rašte tikrai nepateikta ir net neminima jokia pozicija dėl valstybės pagalbos teikimo EIG ar jų investuotojų lygmeniu. Dėl laivybos bendrovių, laivų statyklų ir tarpininkų Komisija mano, kad jie nėra pagalbos gavėjai, taigi klausimas dėl teisėtų lūkesčių nekliamas.
- (236) Todėl Komisija mano, kad tame rašte tikrai nebuvo pateikta konkrečių, besąlyginių ir nuoseklių garantijų, dėl kurių būtų galėję kilti teisėtų lūkesčių, kad atitinkama sistema nėra valstybės pagalba EIG ar jų investuotojams.
- (237) Kadangi Komisija nenustatė jokių su šiuo raštu sietinų teisėtų lūkesčių, klausimas, ar tokių teisėtų lūkesčių būtų buvę ir laikotarpiu iki to rašto gavimo, netenka prasmės.

5.6.2.7. Atidus ekonominės veiklos vykdytojas negalėjo numatyti, kad kartu taikant kelias priemones gali būti teikiama valstybės pagalba

- (238) Kadangi pavienės priemonės (išskyrus išnuomoto turto pagreitintą nusidėvėjimą) yra valstybės pagalba, tai faktas, kad ekonominės veiklos vykdytojai negalėjo numatyti, jog tų priemonių derinys taip pat galėtų būti laikomas valstybės pagalba, yra nesvarbus ir tuo negalima grįsti jokių teisėtų lūkesčių ar teigti, kad buvo pažeistas kuris nors kitas pagrindinis ES teisės principas.
- (239) Priešingai – kelios trečiosios šalys (IMN operacijose dalyvavusios veiklos vykdytojos) teigė, kad 2006 m. sprendimas dėl Prancūzijos *GIE Fiscaux* atvejo joms suteikė teisėtų lūkesčių, nes ta priemonė buvo labai panaši į IMN. Visas Prancūzijos priemonės dalis reglamentavo viena teisės akto nuostata, todėl ji neišvengiamai turėjo būti vertinama bendrai. Laikantis tokio požiūrio, vien to, kad įvairios IMN sistemos dalys buvo priskirtos atskiroms priemonėms (kurios yra *de facto* susijusios ir taikomos kartu), jomis siekiant panašaus poveikio, nepakanka, kad dėl to ją reikėtų vertinti kitaip, ir tai nereiškia, kad tokios sistemos negalima vertinti bendrai kaip visumos.

- (240) Bet koku atveju Komisija mano, kad tiek ankstyvas išnuomoto turto nusidėvėjimas, tiek atleidimas nuo mokesčio už kapitalo prieaugį, gautą taikant TA sistemą, pagal RIS 50 straipsnio 3 dalį kiekvienu atveju yra valstybės pagalba. Kadangi apie šias nuostatas nebuvo pranešta, veiklos vykdytojai tik išimtinėmis aplinkybėmis galėjo turėti teisėtą lūkesčių dėl jų teisėtumo, tačiau tokių išimtinių aplinkybių buvimas neįrodytas.

5.6.2.8. Komisijos pranešimo dėl tiesioginio verslo apmokestinimo ⁽¹²⁵⁾ nuostatos dėl nusidėvėjimo metodų

- (241) Komisija pažymi, kad šio pranešimo nuostatų formuluotė nesuteikia veiklos vykdytojams jokio pagrindo turėti teisėtą lūkesčių, kad IMN sistema yra teisėta. Visų pirma, minėtos nuostatos yra susijusios tik su nusidėvėjimo metodais, tad jei ir būtų teisėtą lūkesčių, jie galėtų būti siejami tik su ankstyvu išnuomoto turto nusidėvėjimu.
- (242) Antra, šio pranešimo negalima aiškinti taip, kad valstybės pagalbos taisyklės netaikytinos jokiai su nusidėvėjimu susijusiai priemonei. Pranešimo 13 konstatuojamojoje dalyje iš tiesų nustatyta, kad nusidėvėjimo taisyklės ir taisyklės dėl nuostolių perkėlimo nėra valstybės pagalba, jeigu jos vienodai taikomos visoms įmonėms ir visų prekių gamybai. IMN sistema nėra vienodai taikoma visoms įmonėms ar visų prekių gamybai.
- (243) Be to, šio pranešimo 22 konstatuojamojoje dalyje paaiškinta, kad mokesčių administratoriaus teisė veikti savo nuožiūra ir veiksmų laisvė patvirtina prielaidą, kad gali būti teikiama valstybės pagalba. Kaip paaiškinta 2.2.2 skirsnyje, ankstyvas nusidėvėjimas taikomas tik tam tikromis sąlygomis, kurių konkreti formuluotė turi būti išaiškinta, ir tik mokesčių administratoriui iš anksto davus leidimą tai daryti. Prieš duodamas šį leidimą mokesčių administratorius gali reikalauti, kad prašymo pateikėjas pateiktų papildomus dokumentus, arba informacijos iš kitų valdžios institucijų. Kadangi papildomų dokumentų buvo pateikta visose Komisijos gautose prašymų bylose, Komisija daro prielaidą, kad mokesčių administratorius tiesiogiai ar netiesiogiai reikalavo šių dokumentų arba prašymų teikėjai žinojo, kad jie yra būtini norint gauti leidimą. Taigi mokesčių administratorius taikydamas šią priemonę naudojosi didele veiksmų laisve.
- (244) Todėl, turint omenyje tiriamos sistemos ypatumus, dėl minėto pranešimo nuostatų formuluotės negalėjo kilti jokių neaiškumų ar juo labiau teisėtą lūkesčių dėl pagalbos, susijusios su ankstyvu nusidėvėjimu.

5.6.2.9. Laivų be įgulos frachtavimo pajamų tinkamumas pagalbai gauti pagal tonažo apmokestinimo sistemą

- (245) 2002 m. vasario 27 d. Komisijos sprendime C(2002) 582 *final* suteiktame leidime minimos bendrovės, „registruotos pagal Ispanijos teisę, kurių veikla apima nuosavų ir frachtuojamų laivų eksploatavimą“. Tačiau Komisija mano, jog dėl šio sakinio negali kilti jokių teisėtą lūkesčių, kad TA sistema galėtų būti taikoma subjektams, kurių veikla tėra vienintelio laivo be įgulos frachtavimas. Iš tiesų, kaip paaiškinta 179 ir 180 konstatuojamosiose dalyse, 2002 m. sprendime aiškiai nustatyta, kad TA sistema turėtų būti taikoma tik reikalavimus atitinkantiems laivams ir reikalavimus atitinkančiai jūrų transporto veiklai.

5.6.3. Teisinis tikrumas

- (246) Teisinis tikrumas yra vienas iš pagrindinių Europos teisės reikalavimų, kuriuo siekiama užtikrinti teisinių situacijų ir santykių, kuriems jis taikomas, numatomumą. Remiantis teismo praktika, reikalavimas užtikrinti teisinį tikrumą neleidžia Komisijai neapibrėžtam laikui atidėti savo įgaliojimų vykdymo ir tai nereiškia, kad atitinkama institucija būtinai imasi veiksmų ⁽¹²⁶⁾. Tačiau iki šiol, kad būtų nustatytas to principo pažeidimas, reikėjo abiejų toliau nurodytų elementų:

— kad būtų tam tikrų veiksmų grupė, dėl kurios susidarytų neaiški padėtis dėl atitinkamos priemonės teisėtumo,

— kad Komisija, žinodama apie pagalbą, ilgą laiką dėl jos nesiimtų jokių veiksmų.

⁽¹²⁵⁾ Žr. Komisijos pranešimą dėl valstybės pagalbos taisyklių taikymo su tiesioginiu verslo apmokestinimu susijusioms priemonėms (OL C 384, 1998 12 10, p. 3).

⁽¹²⁶⁾ Žr. 2002 m. rugsėjo 24 d. Sprendimo *Falck ir Acciaierie di Bolzano prieš Komisiją*, sujungtos bylos C-74/00 P ir C-75/00 P, Rink. p. I-7869, 140 punktą.

- (247) Sprendimas dėl Prancūzijos *GIE Fiscaux* ir sprendimas *Salzgitter* byloje⁽¹²⁷⁾ yra du vieninteliai atvejai, kada atitinkamai Komisija ir Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad teisinio tikrumo principo pažeidimas gali sutrukdėti susigrąžinti pagalbą, net ir nesant teisėtų lūkesčių. Tačiau Teisingumo Teismas anuliavo *Salzgitter* bylos sprendimą būtent dėl teisinio tikrumo principo taikymo šiai bylai⁽¹²⁸⁾.

5.6.3.1. Veiksniai, dėl kurių atsirado netikrumas dėl atitinkamos priemonės teisėtumo

- (248) Kai kurie IMN sistemos ir Prancūzijos *GIE Fiscaux* sistemos pagrindiniai bruožai ir poveikis yra labai panašūs (žr. 5.6.1 skirsnį „Vienodas vertinimas“). Abi sistemos taikomos ilgalaikiam investiciniam turtui finansuoti. Jose dalyvauja mokesčių požiūriu skaidrios EIG, kurios taiko turto nusidėvėjimą ir perleidžia jo nuosavybę galutiniam naudotojui pagal kokią nors išperkamosios nuomos sutartį. Abiem atvejais taikomas ankstyvas arba pagreitintas nusidėvėjimas ir EIG atleidžiama nuo kapitalo prieaugio apmokestinimo. Abiem atvejais dėl ankstyvo ar pagreitinto nusidėvėjimo ir atleidimo nuo mokesčio už kapitalo prieaugį igytą ekonominę pranašumą EIG investuotojai dalijasi su galutiniu to turto naudotoju (per kainos nuolaidą), nors ir yra didelių skirtumų, susijusių su valstybės intervencija.
- (249) Abi IMN sistemą sudarančios pagrindinės priemonės buvo įgyvendintos nuo 2002 m⁽¹²⁹⁾. iki 2003 m., t. y. dar prieš tai, kai Komisija nusprendė, kad Prancūzijos sistema yra valstybės pagalba.
- (250) Todėl, Ispanijos valdžios institucijų ir kai kurių trečiųjų šalių teigimu, turint omenyje IMN ir *GIE Fiscaux* sistemų panašumą, gali būti taip, kad dėl įvykių, kurie lėmė teisinio tikrumo apsaugos užtikrinimą Prancūzijos sistemos atveju, taip pat susiklostė tokia padėtis, kai nebuvo tikrumo dėl IMN teisėtumo.
- (251) Šiuo klausimu Komisija daro išvadą, kad tokia netikrumo padėtis iš tiesų galėjo sudaryti dėl Komisijos 2001 m. sprendimo dėl *Brittany Ferries*⁽¹³⁰⁾ nuostatos, kad tam tikra suteikta mokesstinė nauda buvo bendro pobūdžio priemonė. Kaip paaiškinta sprendimo dėl *GIE Fiscaux* 192 konstatuojamojoje dalyje, šioje nuostatoje nebuvo nurodyta, kad ji taikoma *GIE Fiscaux* pagalbos schemos pirmtakei, ir tai galėjo suklaidinti tos schemos ir kitos panašios schemos, pavyzdžiui, IMN, pagalbos gavėjus.
- (252) Svarstydamą kitus veiksnius, kuriais rėmėsi Ispanija ir trečiosios šalys, Komisija ištyrė, ar dėl tų veiksmų, kuriais siekta pagrįsti teisėtų lūkesčių buvimą (žr. 5.6.1 skirsnį), galėjo susiklostyti netikrumo padėtis.
- (253) Pirma, valstybės narės pagal Sutartį privalo pranešti Komisijai apie savo planus teikti naują pagalbą. Paskelbimo apie planuojamas priemones Ispanijos Parlamento oficialiajame leidinyje negalima laikyti pranešimu Komisijai, todėl Komisijos atsako nebuvimo negalima laikyti veiksmu, prisidėjusiu prie netikrumo padėties susidarymo.
- (254) Antra, iš 2001 m. prašymo suteikti informaciją apie mokesstinės nuomos priemonę matyti, kad Komisija reagavo į skundo pateiktą pranešimą apie įtariamą pagalbą. Šis prašymas buvo pateiktas Ispanijai, kuri savo atsakymuose tvirtai paneigė, kad esama tokių priemonių. Komisija šio prašymo nepaskelbė viešai, tačiau jei būtumi IMN pagalbos gavėjai dėl kokios nors priežasties būtų žinoję apie šį prašymą suteikti informaciją tuo metu, kai ketino dalyvauti toje sistemoje, jie būtų atkreipę dėmesį ir į Komisijai pateiktą skundą, kuriame teigta, kad šios sistemos priemonės gali būti valstybės pagalba. Prašymas suteikti informaciją taip pat rodo, jog Komisijai nepakako žinių apie priemonę, kad būtų galima ją įvertinti, tačiau dėl to negalima daryti išvados, kad Komisija leido šią priemonę taikyti. Be

⁽¹²⁷⁾ Žr. 2004 m. liepos 1 d. Sprendimą *Salzgitter prieš Komisiją*, T-308/00, Rink. p. II-1933.

⁽¹²⁸⁾ 2008 m. balandžio 22 d. Sprendimas *Komisija prieš Salzgitter*, C-408/04 P, Rink. p. I-2767.

⁽¹²⁹⁾ Atrodo, kad praktikoje pirmosios IMN operacijos buvo pradėtos nuo 2002 m. liepos mėn.

⁽¹³⁰⁾ OL L 12, 2002 1 15, p. 33.

to, kadangi šis prašymas buvo nusiųstas dar iki IMN sistemos priemonių įsigaliojimo, Ispanija galėjo pranešti apie visas šios sistemos dalis, siekdama teisinio tikrumo, arba pagalbos gavėjams derėjo paklausti Ispanijos (arba Komisijos) apie tai, ar Ispanija pranešė apie tą pagalbos schemą ir ar Komisija ją patvirtino. Todėl nei Ispanija, nei veiklos vykdytojai negali tvirtinti, kad pateiktas prašymas arba, turint omenyje gautą atsakymą, tai, kad Komisija nesiėmė tolesnių veiksmų, prisidėjo prie netikrumo padėties susidarymo.

- (255) Trečia, dėl 2004 m. sprendimo dėl Nyderlandų kompensacinės priemonės Komisija pažymi, kad dėl kompensavimo už kitą priemonę, o ne IMN, negalėjo susidaryti netikrumo dėl IMN padėties. Vien iš to, kad įtariamos Ispanijos pagalbos tikslus aprašymas viešuose dokumentuose buvo pateiktas tik sprendimo pradėti oficialią tyrimo procedūrą tekste olandų kalba, negalima daryti išvados, jog to teksto skaitytojai galėtų pamanyti, kad tai taikytina IMN. Iš tiesų, išvertus sprendimą iš olandų kalbos arba uždavus dėl to klausimą Komisijai, būtų buvę galima lengvai išsiaiškinti, kad įtariama Ispanijos pagalba yra susijusi su palūkanų subsidijomis pagal Karaliaus dekretą Nr. 442/1994. Be to, Komisija paprasčiausiai pažymėjo, kad Ispanija paneigė atitinkamos savo pagalbos buvimą ir kad Nyderlandai nepateikė pakankamai tokios pagalbos buvimo įrodymų. Kaip minima tame sprendime, Komisija tegali pasikliauti valstybe nare ir negali būti atsakinga už netikrumą, kuris galėtų atsirasti jai nesiėmus tolesnių veiksmų. Todėl Komisija mano, kad 2004 m. sprendimas negalėjo prisidėti prie galimo netikrumo, ar IMN priemonė yra teisėta.
- (256) Ketvirta, Komisija mano, kad netikrumo dėl IMN teisėtumo padėtis, kuri buvo susidariusi dėl atitinkamos 2001 m. Komisijos sprendimo dėl *Brittany Ferries* nuostatos, išnyko tą dieną, kai buvo paskelbtas Komisijos sprendimas dėl Prancūzijos *GIE Fiscaux*. Tame sprendime aiškiai nustatyta, kad Komisija laiko Prancūzijos mokesstinės nuomos sistemą valstybės pagalba, ir iš to Ispanija ir jos IMN sistemos naudotojai turėjo suprasti, kad ta sistema gali būti valstybės pagalba. Taigi dėl to negalėjo susidaryti netikrumo šiuo klausimu padėtis ir tai negalėjo paskatinti jos susidaryti.
- (257) Penkta, dėl 5.6.2.6 skirsnyje nurodytų priežasčių Komisija mano, kad dėl Komisijos narės N. Kroes 2009 m. nusiųsto rašto nesusiklostė netikrumo padėtis ir šis raštas negalėjo paskatinti jos susidaryti.

5.6.3.2. Nuo skundo pateikimo iki procedūros pradžios praėjęs laikas

- (258) Komisija mano, kad tiriant IMN sistemą nuo oficialios tyrimo procedūros pradžios praėjęs laikas turėtų būti skaičiuojamas nuo 2006 m., kai Komisija gavo Europos laivų statyklių skundus. Iš tiesų dėl pirmiau išdėstytų priežasčių nei dėl planuojamų priemonių paskelbimo Ispanijos oficialiajame leidinyje, nei dėl Komisijai 2001 m. pareiktų įtarimų, kuriuos Ispanija tvirtai paneigė 2002 m., negalima spręsti, kad Komisija nepagrįstai delsė vykdyti jai suteiktus tyrimo įgaliojimus. Šio požiūrio nepagrindžia ir 2004 m. galutinis sprendimas dėl valstybės pagalbos C-66/2003 – kitos įtariamos valstybės pagalbos priemonės kompensavimo.
- (259) Nuo pirmojo skundo pateikimo 2006 m. iki oficialios procedūros pradžios 2011 m. praėjęs laikas tarpas neatrodo nepagrįstai ilgas, turint omenyje susijusių mokesčių priemonių skaičių, mokesstinės nuomos operacijų sudėtingumą ir nepakankamą su šiomis nuomos operacijomis susijusį skaidrumą. Be to, Komisija nuo 2006 m. rugsėjo mėn. iki 2010 m. gegužės mėn.⁽¹³¹⁾ nusiuntė aštuonis oficialius prašymus pateikti informacijos ir reguliariai palaikė ryšį su Ispanijos valdžios institucijomis.
- (260) Be to, tik 2010 m. spalio mėn. Komisija gavo naują skundą, kuriame pateikta šios pagalbos schemos vertinimui itin svarbi medžiaga – išsamus mokesčių sistemos ekspertų atliktas tyrimas, kuriame apibūdintas šios schemos veikimas ir jos poveikis. Todėl neatrodo, kad ilgai trunkantis IMN sistemos tyrimas yra pakankamas pagrindas abejoti dėl teisinio tikrumo.
- (261) Turėdama omenyje tiriamų priemonių sudėtingumą, Komisija negali atmesti prielaidos, kad dėl 2001 m. sprendimo dėl *Brittany Ferries* galėjo atsirasti teisinis netikrumas, kaip teigia Ispanija ir pagalbos gavėjai, dėl IMN laikymo

⁽¹³¹⁾ Ispanijai buvo nusiųsti aštuoni prašymai pateikti informacijos: 2006 9 15, 2007 1 30, 2007 11 6, 2008 2 5, 2008 3 3, 2008 9 23, 2010 1 11 ir 2010 5 12.

valstybės pagalba. Tačiau tai būtų buvę įmanoma tik iki Komisijos sprendimo dėl Prancūzijos *GIE Fiscaux*, kuriame Komisija nustatė, kad ta sistema yra valstybės pagalba, paskelbimo Oficialiajame leidinyje 2007 m. balandžio 30 d.

- (262) Todėl Komisija daro išvadą, kad ji neturėtų reikalauti susigrąžinti pagalbos, teiktos per IMN operacijas, kurioms ta pagalba buvo skirta nuo IMN sistemos įsigaliojimo 2002 m. iki 2007 m. balandžio 30 d.

5.6.4. Gražintinų pagalbos sumų nustatymas

- (263) Komisija įvertino įvairias mokesťines priemones, iš kurių susideda valstybės pagalbos schemos. Šiame sprendime nesiekama nustatyti tikslų pagalbos sumų, kurias turėjo gauti kiekvienas pagalbos gavėjas per kiekvieną IMN operaciją. Tačiau Komisija mano, kad valstybė narė turėtų pagal toliau aprašytą metodiką kiekvienu konkrečiu atveju nustatyti pagalbos gavėjus ir su vidaus rinka nesuderinamos pagalbos, kurią reikia iš jų susigrąžinti, sumas. Šią metodiką bus galima toliau tobulinti bendradarbiaujant su Ispanijos valdžios institucijomis, ypač siekiant nustatyti tikrąjį investuotojų gautos mokesťinės naudos dydį atsižvelgiant į jų individualią su mokesčiais susijusią padėtį.
- (264) 1 žingsnis. Visos mokesťinės naudos, gautos vykdant operaciją, apskaičiavimas. Tai yra EIG arba jos investuotojų iš tikrųjų gautos mokesťinės naudos (t. y. atskaičius tą mokesťinės naudos dalį, kuri per kainos nuolaidą buvo perduota laivybos bendrovei) grynoji dabartinė vertė (GDV). GDV reikėtų skaičiuoti nuo nusidėvėjimo (mokesčių administratoriaus leisto ankstyvo nusidėvėjimo) pradžios dienos, o ją apskaičiuojant taikytinos diskonto normos turėtų būti nustatytos pagal realias rinkos sąlygas. Komisija siūlo Ispanijai iš esmės remtis skaičiavimais, kuriuos EIG pateikė mokesčių administratoriui savo prašymuose leisti taikyti ankstyvą nusidėvėjimą (žr. 168 konstatuojamąją dalį). Mokesťinė nauda iš esmės laikoma suteikta tą dieną, kurią atsirado EIG arba jos investuotojų prievolė mokėti mokesčius.
- (265) 2 žingsnis. Mokesťinės naudos, gautos atitinkamai operacijai taikant bendrąsias mokesťines priemones, apskaičiavimas. Tai yra mokesťinės naudos, kurią EIG arba jos investuotojai būtų gavę analogišku atveju, jeigu nuo laivo eksploataavimo pradžios būtų taikyta tik pagreitinto nusidėvėjimo priemonė ir atitinkama operacija būtų apmokesťinta pagal įprastas pelno mokesčio taisykles, dydis – grynoji dabartinė vertė (GDV), apskaičiuojama taip pat kaip ir per 1 žingsnį. Pagal pastarąjį scenarijų kapitalo prieaugis, gautas pardavus laivą laivybos bendrovei, būtų buvęs apmokesťintas pelno mokesčiu, įprastai taikomu įmonių pelnui, nuo tos dienos, kurią laivybos bendrovė pasinaudojo pasirinkimo sandoriu. Mokesťinė nauda iš esmės laikoma gauta tą dieną, kurią atsirado EIG ar jos investuotojų prievolė mokėti mokesčius.
- (266) 3 žingsnis. Mokesťinės naudos, kuri yra valstybės pagalba, apskaičiavimas. Kadangi Komisija laiko pagreitintą nusidėvėjimą bendro pobūdžio priemone, tai priemonei priskiriama mokesťinė nauda (t. y. tam tikrų mokesčio sumų mokėjimo atidėjimas) nėra valstybės pagalba. Skirtumas tarp per 1 ir 2 žingsnius nustatytų sumų turėtų atitikti pagalbą, kurią EIG ir jos investuotojai gavo kaip atitinkamų mokesťinių priemonių naudos gavėjai, t. y. visą dėl ankstyvo nusidėvėjimo taikymo, TA sistemos (kuri negalėjo būti taikoma EIG) ir atleidimo nuo mokesčių už kapitalo prieaugį pagal RIS 50 straipsnio 3 dalį gautą naudą, išreikštą grynąja dabartine verte (GDV). Mokesťinė nauda iš esmės laikoma gauta tą dieną, kurią atsirado EIG ar jos investuotojų prievolė mokėti mokesčius.
- (267) 4 žingsnis. Su vidaus rinka suderinamos pagalbos sumos apskaičiavimas. Visų pirma, per 3 žingsnį apskaičiuota EIG ar jos investuotojų gauta pagalba yra suderinama su vidaus rinka, nes ji atitinka laivybos bendrovei perduotą naudą, kuri būtų buvusi suderinama su vidaus rinka, jei būtų laikyta valstybės pagalba tai laivybos bendrovei. Laivybos bendrovei perduotos pagalbos dalies procentinis dydis turi būti nustatytas atliekant skaičiavimą, panašų į tuos, kuriuos EIG pateikė savo prašymuose mokesčių administratoriui (žr. 136 konstatuojamąją dalį), ir paliekant pagal rinkos sąlygas nustatytą tinkamą atlygį už tarpininkavimą. Kaip paaiškinta 202–210 konstatuojamosiose dalyse, laivybos bendrovei perduotą gautos naudos dalį galima laikyti suderinama su vidaus rinka, jeigu toji laivybos bendrovė, atitinkamas laivas ir susijusi transporto veikla atitinka reikalavimus pagalbai gauti pagal Jūrų transporto gaires. Su vidaus rinka suderinamos pagalbos suma turėtų būti nustatyta pagal tų gairių 11 skyrių ir deramai atsižvelgiant į visą pagalbą, jau suteiktą tai laivybos bendrovei EEE šalyse. Ypač Ispanijoje suteiktos pagalbos sumos turi būti pridedamos prie pagalbos, suteiktos tos bendrovės įsisteigimo šalyje (jei ji yra EEE narė),

sumų. Pagalbos sumą, kuri viršija viršutinę pagalbos ribą arba neįrodytas jos suderinamumas su vidaus rinka pagal Jūrų transporto gairių 11 skyrių, reikia laikyti nesuderinama su vidaus rinka.

- (268) Kadangi viršutinė pagalbos riba pagal Jūrų transporto gairių 11 skyrių apskaičiuojama kasmet, o laivybos bendrovės gauta nauda yra susijusi su ilgalaikiu turtu, Komisija sutinka, kad taikant tą viršutinę ribą laivybos bendrovės per IMN operaciją gauta nauda gali būti paskirstyta per įprastą to laivo nusidėvėjimo laikotarpį (dešimtį metų).
- (269) Antra, kadangi tai yra rinkos sąlygomis tinkamas atlygis už finansinių investuotojų tarpininkavimą perduodant su vidaus rinka suderinamą pranašumą laivybos bendrovėms, šis atlygis taip pat laikomas su vidaus rinka suderinama arba nesuderinama pagalba tuo pačiu santykiu kaip ir laivybos bendrovei perduota nauda (žr. 201 konstatuojamąją dalį).

5.6.5. Sutarčių sąlygos

- (270) Kaip jau minėta, PYMAR pranešė Komisijai apie tam tikras sąlygas, nustatytas kai kuriose investuotojų, laivybos bendrovių ir laivų statyklų sutartyse. Tokiomis sąlygomis laivų statyklos įpareigojamos mokėti kompensacijas kitoms šalims, jei nepavyktų gauti numatomos mokestinės naudos.
- (271) Savo galutiniame neigiamame sprendime dėl Prancūzijos *GIE fiscaux* pagalbos, kurią nuspręsta iš dalies susigrąžinti⁽¹³²⁾, atveju, turinčio gana daug panašumų su tiriamu atveju, Komisija pažymėjo, jog „tai, kad EIG nariams tenkančią fiskalinę ir teisinę riziką tam tikrais atvejais pagal sutartį gali prisiimti turto naudotojai, nepažeidžia principo, pagal kurį tikslas, kurio siekia Komisija prireikus reikalaujama išieškoti neteisėtai gautą pagalbą, yra priversti įvairius naudos gavėjus netekti naudos, kurią jie, palyginti su konkurentais, gavo atitinkamoje rinkoje, ir atkurti tą padėtį, kuri buvo iki minėtos pagalbos suteikimo“. Komisija padarė išvadą, kad „šio tikslo įgyvendinimas negali priklausyti <...> nuo pagalbos gavėjų sudarytų sutarčių sąlygų“.
- (272) Pagal nusistovėjusią teismo praktiką, reikalaujant, kad valstybė panaikintų pagalbą, kurią Komisija laiko nesuderinama su vidaus rinka, siekiama tikslo atkurti prieš tai buvusią padėtį⁽¹³³⁾. Pagal kitą nuostatą svarbiausias tikslas, kurio siekiama susigrąžinant neteisėtai išmokėtas valstybės pagalbos sumas, yra panaikinti konkurencijos iškreipimą, atsiradusį dėl tokios pagalbos suteikto konkurencinio pranašumo⁽¹³⁴⁾. Grąžindamas pagalbą jos gavėjas atsisako rinkoje prieš konkurentus įgyto pranašumo ir atkuriamą iki pagalbos suteikimo buvusią padėtį⁽¹³⁵⁾.
- (273) Kad būtų pasiektas toks rezultatas, Komisija turi būti įgaliota reikalauti, kad pagalba būtų susigrąžinta iš jos tikrųjų gavėjų, taip siekiant atkurti iki tol buvusią konkurencinę padėtį toje rinkoje ar rinkose, kuriose konkurencija buvo iškreipyta. Todėl Komisija turi gebėti aiškiai nustatyti, kurios įmonės privalo grąžinti neteisėtą pagalbą, jos paskelbtą nesuderinama su vidaus rinka. Tačiau būtų negrįžtamai sukliudyta pasiekti šį tikslą, jei privati subjektai galėtų pagal sutarčių nuostatas keisti Komisijos priimtą pagalbos susigrąžinimo sprendimų poveikį. Pakankamą derybinę galią turintys ekonominės veiklos vykdytojai galėtų pasinaudoti tokia galimybe, jei ji yra, kad apsisaugotų nuo sprendimų susigrąžinti pagalbą įgyvendinimo, taigi valstybės pagalbos kontrolė neturėtų jokio praktinio poveikio.
- (274) Palyginimui galima nurodyti neseniai Teisingumo Teismo *Residex* byloje priimtą sprendimą⁽¹³⁶⁾, kuriame Teismas nustatė, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, atsižvelgdamas į visas nagrinėjamos bylos aplinkybes, turi nustatyti garantijas, kuri yra valstybės pagalba, gavėją arba gavėjus ir nurodyti susigrąžinti visą tos pagalbos sumą. Be to, neatsižvelgiant į tai, kas būtų pagalbos gavėjas, ir kadangi priemonėmis, kurių nacionaliniai teismai turi imtis, kai yra pažeidžiama SESV 108 straipsnio 3 dalis, iš esmės siekiama atkurti iki pagalbos suteikimo buvusią padėtį, nacionaliniai teismai turi įsitikinti, kad priemonės, kurių jie imasi dėl tokių veiksmų galiojimo, leidžia pasiekti šį tikslą. Tai reiškia, kad tais atvejais, kai būtinais reikia ištaisyti dėl pagalbos atsiradusį iškreipimą,

⁽¹³²⁾ Žr. to sprendimo 196 konstatuojamąją dalį.

⁽¹³³⁾ Žr. visų pirma 1995 m. balandžio 4 d. Sprendimo *Komisija prieš Italiją*, C-348/93, Rink. p. I-673, 26 punktą.

⁽¹³⁴⁾ 2004 m. balandžio 29 d. Sprendimo *Vokietija prieš Komisiją*, C-277/00, Rink. p. I-3925, 76 punktą.

⁽¹³⁵⁾ 1995 m. balandžio 4 d. Sprendimo *Komisija prieš Italiją*, C-350/93, Rink. p. I-699, 22 punktą.

⁽¹³⁶⁾ 2011 m. gruodžio 8 d. Sprendimo *Residex Capital IV*, C-275/10, dar nepaskelbto Oficialiajame leidinyje, 43–45 punktai.

nacionaliniai teismai gali išsikišti ir paskelbti sutartis negaliojančiomis, net jei tai pakenktų kitoms šalims, kurios nėra pagalbos gavėjos; aptariamam atveju tai yra skolintojai, kurių reikalavimų vykdymui užtikrinti skirta valstybės garantija. Tokiu pačiu principu *a fortiori* vadovaujasi Komisija, reikalaujama susigrąžinti pagalbą iš jos gavėjų. Šiuo klausimu reikia pabrėžti, kad Komisijos pareiga yra priimti galutinį sprendimą dėl pagalbos priemonės, o ne užtikrinti (kaip tai turi daryti nacionaliniai teismai), kad būtų ginamos fizinių asmenų teisės tais atvejais, kai nesilaikyta reikalavimo iš anksto pranešti Komisijai apie valstybės pagalbą pagal SESV 108 straipsnio 3 dalį.

- (275) Iš to galima spręsti, kad sutarčių sąlygos, kuriomis pagalbos gavėjai apsaugo nuo neteisėtos ir su vidaus rinka nesuderinamos pagalbos grąžinimo, perleisdami su tokiu grąžinimu siejamą teisinę ir ekonominę riziką kitiems asmenims, iš esmės prieštarauja Sutartyje nustatytos valstybės pagalbos kontrolės sistemos principams. Tokia sistema yra būtina Bendrijai patikėtiems uždaviniams atlikti ir ypač vidaus rinkos veikimui, taigi ji yra atitinkamų viešosios tvarkos normų rinkinys⁽¹³⁷⁾. Todėl privatūs subjektai negali nuo jos nukrypti savo sutarčių nuostatomis.
- (276) Tai patvirtina ir tiriamas IMN sistemos atvejis, kai kelios laivų statyklos yra kontroliuojamos valstybės. Tiek, kiek valstybinių laivų statyklų sudarytų sutarčių sąlygomis pagalbos gavėjai yra apsaugoti nuo pagalbos grąžinimo, jų elgesys kliudytų efektyviai susigrąžinti neteisėtą ir su vidaus rinka nesuderinamą valstybės pagalbą. Be to, valstybės kontroliuojami veiklos vykdytojai, bandydami apsaugoti nuo pagalbos grąžinimo kitas savo sutarties šalis, savo elgesiu gali daryti didelį spaudimą privatiems konkurentams, kurie gali būti priversti nustatyti analogiškas sąlygas savo sutartyse; taip apskritai visi pagalbos gavėjai galėtų išvengti prievolės grąžinti pagalbą.

6. IŠVADA

Komisija daro išvadą, kad:

- pagal Jūrų transporto gaires ir 2002 m. vasario 27 d. sprendimą, kuriame leista taikyti Ispanijos TA sistemą, transporto veiklai nepriskiriama tokia veikla, į kurią įeina tik laivų nuoma, išperkamoji nuoma ar frachtavimas. Todėl Ispanijos TA sistema, kurią leido taikyti Komisija, tokiai veiklai iš esmės netaikytina.
- TRLIS 115 straipsnio 11 dalis ir 48 straipsnio 4 dalis, RIS 49 straipsnis (ankstyvas išnuomoto turto nusidėvėjimas), TA sistemos taikymas jos reikalavimų neatitinkančioms EIG, taip pat RIS 50 straipsnio 3 dalis yra valstybės pagalba, kaip apibrėžta SESV 107 straipsnio 1 dalyje.
- Šios priemonės nėra esama pagalba, kaip apibrėžta Reglamento (EB) Nr. 659/1999 1 straipsnio b punkte, nes apie jas nebuvo pranešta ir Komisija nebuvo leidusi jas taikyti.
- Ispanija neteisėtai suteikė šią pagalbą pažeisdama Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 108 straipsnio 3 dalį.
- Todėl galima daryti išvadą, kad vadinamoji Ispanijos mokesinės nuomos sistema, pagal kurią kartu taikoma TRLIS 115 straipsnio 11 dalis, TRLIS 48 straipsnio 4 dalis ir RIS 49 straipsnis (ankstyvas išnuomoto turto nusidėvėjimas), TA sistemos taikymas jos reikalavimų neatitinkančioms EIG ir RIS 50 straipsnio 3 dalies taikymas yra neteisėti.
- Pagalbą EIG ar jų investuotojams galima laikyti suderinama su vidaus rinka, nes ji atitinka rinkos sąlygomis priimtina atlygį už finansinių investuotojų tarpininkavimą ir perduodama jūrų transporto bendrovėms, kurioms gali būti teikiama pagalba pagal Jūros transporto gaires, nes jos atitinka tose gairėse nustatytas sąlygas. Tai visų pirma reiškia, kad visa laivybos bendrovėms perleistos pagalbos suma negali viršyti šių gairių 11 skyriuje nustatytos viršutinės ribos.

⁽¹³⁷⁾ Pagal analogiją žr. 1999 m. birželio 1 d. Sprendimo *Eco Swiss China Time*, C-126/97, Rink. p. I-3055, 36–41 punktus.

- Ta pagalbos dalis, kuri viršija su vidaus rinka suderinamos pagalbos dydį, turėtų būti susigrąžinta iš gavėjų, t. y. EIG ir jų investuotojų, nesuteikiant tokiems gavėjams galimybės perduoti su šios pagalbos grąžinimu susijusią našą kitiems asmenims.
- Komisija neturėtų reikalauti susigrąžinti pagalbos, teiktos per IMN operacijas, kurioms ta pagalba buvo skirta nuo IMN sistemos įsigaliojimo 2002 m. iki 2007 m. balandžio 30 d., t. y. sprendimo dėl Prancūzijos valstybės pagalbos C-46/2004 *GIE Fiscaux* paskelbimo dienos (žr. 261 konstatuojamąją dalį).
- Reikalaujant susigrąžinti po šios datos suteiktą pagalbą neturi būti pažeisti bendrieji Europos Sąjungos teisėje įtvirtinti teisėtų lūkesčių apsaugos ir teisinio tikrumo principai,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Priemonės, taikomos pagal TRLIS 115 straipsnio 11 dalį (išnuomoto turto ankstyvas nusidėvėjimas), tonažo apmokes-tinimo sistemos taikymas jos reikalavimų neatitinkančioms įmonėms, laivams ar veiksniams ir RIS 50 straipsnio 3 dalies taikymas yra valstybės pagalba EIG ir jų investuotojams, Ispanijos valstybės neteisėtai teikta nuo 2002 m. sausio 1 d., taip pažeidžiant Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 108 straipsnio 3 dalį.

2 straipsnis

1 straipsnyje nurodytos valstybės pagalbos priemonės yra nesuderinamos su vidaus rinka, išskyrus pagalbos dalį, atitin-kančią atlygį rinkos sąlygomis už finansinių investuotojų tarpininkavimą, kuris yra perduodamas jūrų transporto bendro-vėms, galinčioms gauti pagalbą pagal Jūrų transporto gairėse nustatytas sąlygas.

3 straipsnis

1. Ispanija nutraukia pagalbos teikimą pagal 1 dalyje nurodytą schemą, nes ji yra nesuderinama su bendrąja rinka.

4 straipsnis

1. Ispanija susigrąžina pagal 1 straipsnyje nurodytą schemą suteiktą su vidaus rinka nesuderinamą pagalbą iš EIG investuotojų, kurie naudojo ta pagalbą, neleisdama tokios pagalbos gavėjams perduoti su jos grąžinimu susijusios naštos kitiems asmenims. Tačiau nereikalaujama grąžinti pagalbos, suteiktos per finansavimo operacijas, kurias kompetentingos nacionalinės institucijos įsipareigojo remti atitinkamomis priemonėmis iki 2007 m. balandžio 30 d. priimtu privalomu teisės aktu.

2. Nuo grąžintinų sumų apskaičiuojamos palūkanos už laikotarpį nuo šių sumų suteikimo pagalbos gavėjams iki jų faktinio grąžinimo dienos.

3. Apskaičiuojamos sudėtinės palūkanos pagal Komisijos reglamento (EB) Nr. 794/2004⁽¹³⁸⁾ V skyrių ir Komisijos reglamentą (EB) Nr. 271/2008⁽¹³⁹⁾, kuriuo iš dalies pakeistas Reglamentas (EB) Nr. 794/2004.

4. Ispanija nutraukia visus likusius pagalbos mokėjimus pagal 1 straipsnyje nurodytą schemą nuo šio sprendimo priėmimo dienos.

5 straipsnis

1. Pagal 1 straipsnyje nurodytą schemą suteikta pagalba turi būti išieškota nedelsiant ir veiksmingai.

2. Ispanija turi užtikrinti, kad šis sprendimas būtų įgyvendintas per keturis mėnesius nuo pranešimo apie jį dienos.

⁽¹³⁸⁾ OL L 140, 2004 4 30, p. 1.

⁽¹³⁹⁾ OL L 82, 2008 3 25, p. 1.

6 straipsnis

1. Per du mėnesius nuo pranešimo apie šį sprendimą dienos Ispanija privalo pateikti šią informaciją:
 - a) pagalbos pagal 1 straipsnyje nurodytą schemą gavėjų sąrašą ir bendrą pagalbą, kurią gavo kiekvienas iš jų, sumą;
 - b) bendrą sumą (pagrindinę sumą ir palūkanas), išieškotina iš kiekvieno gavėjo;
 - c) išsamų priemonių, kurių ėmėsi ar ketina imtis šiam sprendimui įvykdyti, aprašymą;
 - d) dokumentus, kuriais įrodoma, kad gavėjų pareikalauta pagalbą grąžinti.

2. Ispanija nuolat informuoja Komisiją apie pažangą nacionalinėmis priemonėmis įgyvendinant šį sprendimą, kol pagal 1 straipsnyje nurodytą schemą suteikta pagalba bus grąžinta. Komisijos prašymu ji nedelsdama pateikia informaciją apie numatytas priemones ir priemones, kurių ėmėsi, siekdama įvykdyti šį sprendimą. Ji taip pat pateikia išsamią informaciją apie pagalbos ir palūkanų sumas, susigrąžintas iš pagalbos gavėjų.

7 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Ispanijos Karalystei.

Priimta Briuselyje 2013 m. liepos 17 d.

Komisijos vardu
Joaquín ALMUNIA
Pirmininko pavaduotojas

PRIEDAS

Informacija apie gautas, susigrąžintinas ir jau susigrąžintas pagalbos sumas

Pagalbos gavėjas	Bendra pagal šią schemą gautos pagalbos suma (*)	Bendra susigrąžintinos pagalbos suma (*) (Pagrindinė suma)	Bendra jau grąžinta suma (*)	
			Pagrindinė suma	Palūkanos

(*) Mln. nacionaline valiuta.

KOMISIJOS SPRENDIMAS**2013 m. spalio 2 d.****dėl bendrovei „Simet SpA“ paskirtos kompensacijos už viešojo transporto paslaugas, teiktas nuo 1987 m. iki 2003 m. (valstybės pagalba SA.33037 (2012/C) – Italija)**

(pranešta dokumentu Nr. C(2013) 6251)

(Tekstas autentiškas tik italų kalba)

(Tekstas svarbus EEE)

(2014/201/ES)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 108 straipsnio 2 dalies pirmąją pastraipą,

atsižvelgdama į Europos ekonominės erdvės susitarimą, ypač į jo 62 straipsnio 1 dalies a punktą,

pakvietusi suinteresuotąsias šalis pateikti savo pastabas pagal minėtas nuostatas ⁽¹⁾ ir atsižvelgdama į tas pastabas,

kadangi:

1. PROCEDŪRA

- (1) 2011 m. gegužės 18 d. Italijos valdžios institucijos elektroniniu pranešimu pagal Sutarties 108 straipsnio 3 dalį pranešė Komisijai apie bendrovei „Simet SpA“ (toliau – „Simet“) paskirtą kompensaciją už 1987–2003 m. teiktas viešąsias tarpregionines keleivinio autobusų transporto paslaugas, įgyvendinant Valstybės Tarybos (it. *Consiglio di Stato*), Italijos vyriausiojo administracinio teismo, sprendimą (toliau – priemonė, apie kurią pranešta). Pranešimas užregistruotas numeriu SA.33037.
- (2) 2011 m. liepos 12 d., 2011 m. spalio 5 d., 2012 m. vasario 20 d., 2012 m. kovo 2 d. ir 28 d. ir 2012 m. balandžio 17 d. Italijos valdžios institucijos pateikė papildomos informacijos apie praneštą priemonę.
- (3) 2012 m. gegužės 31 d. raštu Komisija pranešė Italijos valdžios institucijoms apie savo sprendimą pradėti Sutarties 108 straipsnio 2 dalyje nustatytą procedūrą (toliau – sprendimas pradėti procedūrą).

Iki numatyto termino gautos šios pastabos:

- Italijos valdžios institucijos pateikė savo pastabas dėl sprendimo pradėti procedūrą 2012 m. birželio 1 d., 2012 m. rugsėjo 24 d. ir 2012 m. spalio 11 d. raštuose,
- vienintelė suinteresuotoji trečioji šalis, pateikusi pastabas dėl sprendimo pradėti procedūrą, buvo bendrovė „Simet“, galima priemonės, apie kurią pranešta, gavėja. Jos pastabos gautos 2012 m. rugpjūčio 4 d., 2012 m. spalio 31 d. ir 2012 m. gruodžio 13 d.,
- Italijos valdžios institucijų komentarai apie trečiosios suinteresuotosios šalies pastabas pateikti 2012 m. lapkričio 28 d., 2012 m. gruodžio 4 d., 2012 m. gruodžio 19 d. ir 2013 m. sausio 10 d. raštuose.

2. PRIEMONĖS APRAŠYMAS**2.1. BENDROVĖ IR TEIKIAMOS PASLAUGOS**

- (4) „Simet“ yra privati bendrovė, teikianti keleivinio autobusų transporto paslaugas pagal koncesiją, kurią Italijos valstybė suteikė pagal Įstatymą Nr. 1822/39 ⁽²⁾. Konkrečiau, „Simet“ teikia reguliariojo susisiekimo paslaugas maršrutų tarp Kalabrijos ir kitų Italijos regionų tinkle. Be šių paslaugų, kurias teikdama ji gauna maždaug du trečdalius pajamų, „Simet“ dar teikia tarptautinio transporto, turizmo, autobusų nuomos su vairuotoju ir kitas paslaugas ⁽³⁾, su kuriomis susijęs likęs trečdalis visų bendrovės pajamų.

⁽¹⁾ OL C 216, 2012 7 21, p. 45.

⁽²⁾ 1939 m. rugsėjo 28 d. įstatymas – Reguliariojo autobusų transporto paslaugų, skirtų keleiviams, bagažui ir žemės ūkio siuntoms, teikimo pagal privatiems subjektams suteiktą koncesiją, taisyklės (su pakeitimais, padarytais Įstatymų galią turinčiu dekretu Nr. 285/2005).

⁽³⁾ Plg. <http://ngs.Simetspa.it/portale/azienda/>

- (5) 1999 m. spalio mėn. „Simet“ pirmą kartą Infrastruktūros ir transporto ministerijai (toliau – ministerija) pateikė prašymą skirti kompensaciją už viešąją paslaugą, kuria būtų atlygintos bendrovės tarpregioninio autobusų transporto paslaugos nuo 1987 m.⁽⁴⁾. Ministerija atmetė šį ir vėlesnius prašymus, teigdama, kad nebuvo „Simet“ įpareigojusi teikti minėtų viešųjų paslaugų.
- (6) Italijos valdžios institucijų teigimu, „Simet“, kaip ir kiti tarpregioninių reguliarių maršrutų operatoriai, veikė pagal laikinąsias licencijas (koncesijas), kurios būdavo kasmet atnaujinamos, paslaugas teikiančiai bendrovei pateikus prašymą. Šiomis koncesijomis paslaugas teikiančiai bendrovei būdavo suteikiama išskirtinė teisė teikti aptariamą paslaugą. Remiantis metinės koncesijos specifikacijomis, leidimu teikti paslaugas operatoriui nebūdavo suteikiama teisė į kokią nors subsidiją ar kompensaciją, o visa su paslaugos teikimu susijusi rizika ir pavojus tekdavo paslaugas teikiančiai bendrovei. Pati bendrovė siūlė ministerijos patvirtintose metinių koncesijų specifikacijose pateiktus įkainius.
- (7) Bėgant metams bendrovė pateikė daugybę prašymų pakeisti paslaugų teikimo tvarką, kurie paprastai būdavo priimami laikantis Respublikos Prezidento dekretu 369/94 numatytos procedūros⁽⁵⁾. Respublikos Prezidento dekretu 369/94 4 ir 5 straipsniuose numatyta išsamiai prašymų vertinimo ir lyginamosios analizės procedūra, taikytina siekiant pradėti teikti bet kokią naują paslaugą koncesijos pagrindu.

2.2. VALSTYBĖS TARYBOS SPRENDIMAI, PRIIMTI PRIEŠ SPRENDIMĄ PRADĖTI PROCEDŪRĄ

- (8) Ministerijai atsisakius skirti kompensaciją už su viešąja paslauga susijusius išpareigojimus nuo 1987 m., „Simet“ pateikė ieškinį administraciniam teismui, reikalaudama kompensacijos už su viešąja paslauga susijusių išpareigojimų įvykdymą.
- (9) Po keleto įvairių instancijų teismų Valstybės Taryba 2010 m. kovo 9 d. sprendime Nr. 1405/2010 (toliau – Sprendimas Nr. 1405/2010) pripažino bendrovės „Simet“ teisę gauti kompensaciją už reguliariojo (daugiausiai tarpregioninio) autobusų transporto paslaugas, teiktas pagal Italijos valstybės suteiktą koncesiją. Be to, sprendime nustatyta, kad tiksli kompensacijos suma turėjo būti nustatyta remiantis patikimais bendrovės apskaitos duomenimis.
- (10) Sprendime pradėti procedūrą išsamiau paaiškinta, kad Sprendime Nr. 1405/2010 vis dėlto nebuvo tiksliai apibrėžta, kuriuo teisės aktu remiantis ir kaip buvo nustatyti su viešąja paslauga susiję išpareigojimai. 2011 m. sausio 18 d. nutartyje Nr. 2072/2011, išleistoje valdybai nesilaikius Sprendimo Nr. 1405/2010, Valstybės Taryba šiuo atžvilgiu buvo konkretnė, teigdama, kad „*ministerija ne kartą bendrovei neleido keisti maršrutų, tvarkaraščių, aptarnaujamų vietovių; be to, nustatė, kad įkainiai neturį viršyti „Valstybės geležinkelių“ (it. Ferrovie dello Stato) taikomų įkainių, o tai, pasak bendrovės, yra viešosios paslaugos teikimo požymiai*“.
- (11) Nors Sprendime Nr. 1405/2010 minimas naujasis Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1370/2007⁽⁶⁾, kuris reglamentuoja kompensacijas už viešąją paslaugą, nes „*juo nustatyti su kompensacijomis susiję kriterijai, panašūs į numatytuosius ankstesnėse Bendrijos nuostatose*“, Valstybės Taryba įsakė atsakingoms valdžios institucijoms sumokėti kompensaciją bendrovei „Simet“ vadovaudamasi Tarybos reglamento (EEB) Nr. 1191/69 6, 10 ir 11 straipsniais⁽⁷⁾.
- (12) Prieš vykdydamos Valstybės Tarybos sprendimus (Sprendimas Nr. 1405/2010 ir Nutartis Nr. 2072/2010) ir išmokėdamos kompensaciją bendrovei „Simet“, Italijos valdžios institucijos nusprendė palaukti Komisijos vertinimo dėl priemonių, apie kurias pranešta.

⁽⁴⁾ 1999 m. spalio 22 d. „Simet“ raštas, nuoroda 175/99.

⁽⁵⁾ 1994 m. balandžio 22 d. Respublikos Prezidento dekretas – Koncesijų, susijusių su valstybės kompetencijai priklausančiais nuolatiniais autobusų maršrutais, teikimo procedūros supaprastinimo taisyklės.

⁽⁶⁾ 2007 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1370/2007 dėl keleivinio geležinkelių ir kelių transporto viešųjų paslaugų ir panaikinant Tarybos reglamentus (EEB) Nr. 1191/69 ir (EEB) Nr. 1107/70 (OL L 315, 2007 12 3, p. 1).

⁽⁷⁾ 1969 m. birželio 26 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 1191/69 dėl valstybių narių veiksmų, susijusių išpareigojimais, neatskiriama nuo viešosios paslaugos geležinkelio, kelių ir vidaus vandenų transporto srityje sąvokos (OL L 156, 1969 6 28, p. 1).

2.3. PRADINĖ PRANEŠTA GALIMOS KOMPENSACIJOS UŽ SU VIEŠĄJA PASLAUGA SUSIJUSIUS ĮSIPAREIGOJIMUS SUMA

- (13) Dėl bendrovei „Simet“ mokėtinios kompensacijos už suteiktas paslaugas, Italijos valdžios institucijos pateikė Komisijai pas išorės konsultantą „Simet“ užsakytą ataskaitą (toliau – pradinė ataskaita), nepatvirtindamos joje pateiktų skaičiavimų. Pradinėje ataskaitoje kompensacijos suma apytiksliai siekė 59,4 mln. EUR ⁽⁸⁾.
- (14) Vis dėlto vėliau kompensacijos prašymai buvo dar kartą išnagrinėti, kadangi priėmus sprendimą pradėti procedūrą Valstybės Taryba paprašė nepriklausomo tinkamo kompensacijos dydžio įvertinimo. Šio vertinimo rezultatai aptarti 2.6 ir 2.7 skirsniuose.

2.4. TRUKMĖ

- (15) Nors „Simet“ reikalavo kompensacijos už paslaugas, teiktas iki 2013 m. pabaigos ⁽⁹⁾, Italijos valdžios institucijų nuomone, šiam pranešimui aktualus tik 1987–2003 m. laikotarpis, kadangi Sprendimas Nr. 1405/2010 susijęs tik su ieškiniu, pateiktu būtent dėl šio laikotarpio. Visų pirma, minėto sprendimo 3.1 punkte nurodytos kompensacijos už 1987–2003 m. laikotarpį.

2.5. NACIONALINIAME TEISME VYKSTANČIO PROCESO EIGA PRIĖMUS SPRENDIMĄ PRADĖTI PROCEDŪRĄ

- (16) Italijos valdžios institucijoms atsisakius vykdyti Sprendimą Nr. 1405/2010 ir Nutartį Nr. 2072/2011, Valstybės Taryba priėmė naują Nutartį Nr. 270/2012, kuria paskyrė nepriklausomą konsultacinę tarybą, kad šioji spręstų dėl Sprendimo Nr. 1405/2010 įgyvendinimo tvarkos.
- (17) Iš pirmininko ir dviejų narių sudarytai tarybai buvo pavesta apskaičiuoti bendrovei „Simet“ pagal Sprendimą Nr. 1405/2010 mokėtiną sumą. Tuo pat metu abi ginčo šalys paskyrė savo ekspertus, kurie pateikė komentarus apie konsultacinės tarybos pirminės išvadas. Bėgant laikui tai paskatino keistis pareiškimais, atsiliepimais ir paneigiančiais argumentais.
- (18) Konsultacinė taryba savo darbą baigė 2012 m. rugpjūčio mėn. Taryba nepriėjo prie vieningos išvados, tačiau pateikė Valstybės Tarybai dvi atskiras ataskaitas:
- 2012 m. rugpjūčio 29 d. pateikta mažumos ataskaita, pasirašyta Valstybės Tarybos paskirto konsultacinės tarybos pirmininko, kurioje padaryta išvada, jog nepakanka turimų duomenų, kad būtų galima nustatyti „Simet“ mokėtiną kompensaciją, todėl negalima skirti jokios kompensacijos,
 - 2012 m. rugpjūčio 20 d. pateikta daugumos ataskaita, pasirašyta dviejų iš trijų Valstybės Tarybos paskirtų konsultantų, kurioje šie padarė išvadą, kad „Simet“ mokėtina kompensacija siekia 22 049 796 EUR.
- (19) Kadangi Komisija dar vis nebaigė su valstybės pagalba susijusios procedūros, Valstybės Taryba dar nepriėmė galutinio sprendimo dėl „Simet“ mokėtinios kompensacijos sumos.

2.6. MAŽUMOS ATASKAITA

- (20) Mažumos ataskaitoje pabrėžiami šie punktai:
- patikimų duomenų trūkumas, siekiant apskaičiuoti kompensaciją (kurių reikalauta Nutartyje Nr. 2072/2011 ir Sprendime Nr. 1405/2010),
 - neatskirta apskaitos sistema, numatyta Reglamente (EEB) Nr. 1191/69, kuri yra būtina sąlyga, kad būtų galima skirti kompensaciją (siekiant, kad šioji nebūtų per didelė),

⁽⁸⁾ Metinė kompensacija už kiekvienus nurodytus metus apskaičiuota sudedant dėl veiklos nuostolių susidariusį deficitą, finansinius įsipareigojimus ir nuosavo kapitalo grąžą. Skaičiavimai rėmėsi daugybe teorinių prielaidų: viena jų susijusi su numanomomis reguliaraus tarprejoninio transporto paslaugos veiklos sąnaudomis iki 2000 m., kadangi iki tol netaikytas apskaitos atskyrimas. Remiantis skaičiavimais į reguliaraus transporto paslaugas investuoto nuosavo kapitalo numatyta grąža 1987–2003 m. turėjo siekti 20–36 %. Kadangi metinės kompensacijos tais metais, kuriems paskaičiuotos, nebuvo išmokėtos, ekspertizėje skaičiuota jų grynoji esamoji vertė (GEV). Daugiau informacijos apie pradiniam skaičiavime taikytą metodologiją galima rasti sprendime pradėti procedūrą.

⁽⁹⁾ Remiantis Įstatymų galią turinčio dekreto Nr. 285/2005, kuriuo panaikintas Įstatymas Nr. 1822/39, 9 straipsniu, reguliaraus transporto paslaugų koncesijos, išduotos pagal Įstatymą Nr. 1822/1939, gali būti pratęstos iki 2013 m. pabaigos.

- negalėjimas apskaitos atskyrimo sistemos pakeisti kitomis apskaitos sistemomis, kadangi dar neįrodyta, jog šios leidžia tiksliai nustatyti visus sąnaudų ir pajamų veiksnius,
- dėl analitinės apskaitos duomenų (turimų tik už dvejus metus, t. y. 2002 m. ir 2003 m.): prie balansų pridėtuose dokumentuose (aiškinamuosiuose raštuose ir finansinėse ataskaitose) visai nesiremiama tokiais duomenimis. Tai reiškia, kad bendrovės valdymo organai nenaudojo analitinės apskaitos įmonės veiklai kontroliuoti,
- iš anksto nustatytų parametrų kompensacijai apskaičiuoti nebuvimas,
- bendrovės nenurodyti tikslūs, konkretūs ir neabejotini su viešąja paslauga susiję įsipareigojimai (atsižvelgiant į Europos Sąjungos teisės aktuose išskirtus tipus) atskiriems maršrutams,
- nenurodytas „ekonominis nuostolis“, kylantis iš minėtų įsipareigojimų,
- „Simet“ nepateikti patirtos žalos įrodymai, kuriuos ji buvo įpareigota pateikti per procesus, lėmusius Sprendimą Nr. 1405/2010.

- (21) Atsižvelgiant į šiuos trūkumus, mažumos ataskaitoje daroma išvada, jog nėra patikimų duomenų, kad būtų galima apskaičiuoti Sprendime Nr. 1405/2010 numatytą kompensaciją, todėl negalima nurodyti jokios sumos.

2.7. DAUGUMOS ATASKAITA

- (22) Daugumos ataskaitoje, siekiant apskaičiuoti „Simet“ priskirtiną kompensaciją, naudojama ši metodologija:

2.7.1. Kompensacijos dalis, pagrįsta veiklos sąnaudų ir pajamų skirtumu

2.7.1.1. Pajamų skaičiavimo metodas

- (23) 1987–1992 m. ir 2002–2003 m. pajamas iš reguliaraus transporto paslaugos ekspertai ėmė tiesiai iš finansinių ataskaitų. 1993–2001 m. pajamoms apskaičiuoti ekspertai naudojo „Simet“ pajamų dokumentus, kadangi šio laikotarpio finansinėse ataskaitose nepateikta informacijos apie pajamas iš šios paslaugos⁽¹⁰⁾. Remiantis šiais skaičiavimais nustatyta, kad 1987–2003 m. pajamos siekė 57 213 440 EUR.

2.7.1.2. Autobusų transporto paslaugų sąnaudų skaičiavimo metodas

- (24) Kadangi 1987–1992 m. netaikyta analitinė apskaita, ekspertai išskyrė reguliaraus tarpregioninio transporto paslaugos sąnaudas remdamiesi iš tų pačių paslaugų tuo pačiu laikotarpiu gautų įplaukų procentu. Bendrąją sąnaudų sumą ekspertai paėmė iš kiekvienų metų balanso. Todėl norėdami apskaičiuoti tik veiklos sąnaudas atėmė iš bendrųjų sąnaudų visas ne veiklos sąnaudas, t. y. palūkanas, finansinius įsipareigojimus, nuostolius perleidžiant aktyvus, nuostolius ir įvairias sąnaudas, tiesioginius nuostolius ir galutinius likučius. Galiausiai, reguliaraus tarpregioninio transporto paslaugai priskirtinos veiklos sąnaudos buvo nustatytos remiantis iš tų pačių reguliaraus transporto paslaugų gautų pajamų procentu.
- (25) 1993–2001 m. „Simet“ pakeitė duomenų teikimą metiniuose balansuose⁽¹¹⁾. Todėl šių metų bendrą veiklos sąnaudų vertę konsultantai apskaičiavo aritmetiškai sudėdami šiuose metinio bendrovės balanso su gamybos sąnaudomis susijusiuose straipsniuose pateiktus skaičius: antrinės žaliavos ir komplektavimo gaminiai, paslaugos, naudojimas trečiųjų asmenų turtu, amortizacija ir nusidėvėjimas, pirminių, antrinių žaliavų ir komplektavimo gaminių pakitimas ir kitos veiklos sąnaudos. Reguliaraus transporto paslaugoms priskirtinos sąnaudos buvo nustatytos remiantis iš tų pačių reguliaraus transporto paslaugų gautų pajamų procentu (kaip ir už 1987–1992 m.). Nors 2000 m. ir 2001 m. taikyta analitinė apskaita, aptariamieji dokumentai nebuvo išsamūs, todėl nuspręsta naudoti tą patį metodą, pagal kurį nustatytos reguliaraus transporto paslaugų sąnaudos ankstesniais metais.

⁽¹⁰⁾ Greičiausiai remiantis 1978 m. liepos 25 d. ketvirtosios Tarybos direktyvos 78/660/EEB, grindžiamos Sutarties 54 straipsnio 3 dalies g punktu, dėl tam tikrų tipų bendrovių metinių atskaitomybių (OL L 222, 1978 8 14, p. 11).

⁽¹¹⁾ Žr. ankstesnę išnašą.

(26) 2002 m. ir 2003 m. vėsta analitinė apskaita. Todėl konsultantai suskirstė sąnaudas pagal šias kategorijas: i) su kilometražu susijusios sąnaudos; ii) tiesiogiai reguliaraus transporto paslaugoms priskirtinos sąnaudos; iii) sąnaudos, priskirtinos atsižvelgiant į apyvartą.

— Pirmoji sąnaudų kategorija apima išlaidas, susijusias su kuru, variklio tepalu, padangomis, atsarginėmis dalimis, išorės darbais, transporto priemonių plovimu, kelių mokesčiais, privaloma automobilių techninė priežiūra, nuoma ir veiklos amortizacija. Kiekvienas šių sąnaudų tipas buvo padalintas iš bendro nuvažiuotų kilometrų skaičiaus, tuomet kilometro įkainis buvo padaugintas iš teikiant reguliaraus susisiekimo paslaugas nuvažiuotų kilometrų skaičiaus.

— Antroji sąnaudų kategorija apima sąnaudas, kurios, remiantis analitine apskaita, yra tiesiogiai priskirtinos tarpregioninio reguliaraus susisiekimo paslaugoms. Jos apima tiesioginį užimtumą, atliekų šalinimą, komisinius išpareigojimus, kitus išpareigojimus, stovėjimo išlaidas, trečiųjų asmenų transporto priemonių nuomą reguliaraus susisiekimo paslaugoms teikti, pirkinius, susijusius su autobuse teikiamomis paslaugomis, keliaujančio personalo išlaidų kompensavimą.

— Trečioji kategorija apima „netiesiogines sąnaudas“, į kurias patenka netiesioginės darbo sąnaudos, fiksuotosios sąnaudos, autobusų draudimas, transporto priemonių turto mokestis, patalpų nuoma. Šios sąnaudos buvo paskirstytos remiantis iš tų pačių reguliaraus transporto paslaugų gautų pajamų procentu.

(27) Sudėjus taip apskaičiuotas sumas už kiekvieną minėtą laikotarpį, nustatyta, kad 1987–2003 m. bendrosios reguliaraus transporto sąnaudos siekė 59 510 413 EUR.

(28) Atėmus šias sąnaudas iš pajamų, gautų iš reguliarių paslaugų, mažumos ataskaitoje apskaičiuota veiklos nuostolių už 1987–2003 m. suma lygi 2 296 973 EUR.

2.7.2. Kompensacijos dalis, susidariusi dėl būtinybės užtikrinti panaudoto kapitalo grąžą:

(29) Konsultantai apskaičiavo kiekvienais nagrinėjamais finansiniais metais panaudoto kapitalo dydį sudėdami šiuos veiksnius:

— nuosavą kapitalą (E), kurio vertė, paimta iš metinio balanso, atsižvelgiant į įstatinį kapitalą,

— skolintąjį kapitalą (D). Konsultantai skolintuoju kapitalu laikė tik finansinę skolą, t. y. skolas bankams ir kitiems finansuotojams.

(30) Panaudoto kapitalo grąžos rodiklis nustatytas pagal šią vidutinės svertinės kapitalo kainos (WACC) formulę:

$$WACC = \frac{E}{V} * Re + \frac{D}{V} * Rd * (1 - T_c)$$

Šioje formulėje:

Re = numatytas nuosavo kapitalo grąžos rodiklis;

Rd = skolos kaina; E = įmonės nuosavas kapitalas;

D = įmonės skola; V = E + D;

E/V = finansavimo iš nuosavo kapitalo procentas;

D/V = finansavimo iš skolos procentas;

Tc = bendrovėms taikomas pelno mokesčio tarifas

(31) Numatyta nuosavo kapitalo grąža apskaičiuota naudojant finansinio turto vertinimo modelį, kuris apibrėžia rizikos ir numatytos grąžos santykį:

$$\bar{r}_a = r_f + \beta_a(\bar{r}_m - r_f)$$

Where:

r_f = Risk free rate

β_a = Beta of the security

\bar{r}_m = Expected market return

- (32) Kaip nerizikinga norma (r_f) taikyta 10 m. trukmės Vyriausybės obligacijų palūkanų norma, nustatyta remiantis nacionaliniais statistikos duomenimis.
- (33) Konsultantai priėjo prie išvados, kad tais metais, už kuriuos turėjo būti skirta kompensacija, investuotojai, kurie, užuot investavę į nerizikingus Italijos rinkos vertybinius popierius, investavo į akcijas⁽¹²⁾, prašydavo vidutiniškai 5,8 % rizikos priedo ($r_m - r_f$).
- (34) „Simet“ kapitalo akcijų beta rodiklis⁽¹³⁾ apskaičiuotas remiantis beta koeficiento, neįskaitant finansinio sveto (angl. *unlevered*), rodikliu⁽¹⁴⁾, kuris lygus 0,39, autobusų paslaugoms ir transporto sektoriui⁽¹⁵⁾. Vėliau ši beta vertė būdavo pritaikoma prie finansinės struktūros, kurią bendrovė pranešdavo kiekvienais metais:

$$\text{Beta koeficientas (angl. levered)} = \text{beta koeficientas neįskaitant finansinio sveto (unlevered)} \times \{1 + [(1 - \text{Mokesčio tarifas}) \times (\text{Skola/Nuosavas kapitalas})]\}$$

- (35) 1987–1994 m. Italijos bendrovėms taikytas pelno mokesčio tarifas buvo 36 %, 1995–2000 m. – 37 %, o 2001–2002 m. – 36 %.
- (36) Konsultantų teigimu, panaudoto kapitalo grąža nurodo kompensacijos sumą, kurią „Simet“ turi gauti be mokesčių. Kadangi kompensacijai bus taikomas mokestis, ji turi būti pritaikyta tokiu būdu:

$$\text{Grąža su mokesčiais} = \text{Grąža be mokesčių} \div (1 - \text{bendrovėms taikomas mokesčio tarifas})$$

- (37) Remdamiesi šia formule konsultantai apskaičiavo, kad „Simet“ priskirtina panaudoto kapitalo grąža siekia 5 948 150 EUR.
- (38) Todėl ekspertų apskaičiuota bendroji kompensacijos suma be palūkanų yra lygi 8 245 124 EUR (kompensacija už veiklos nuostolius ir panaudoto kapitalo grąžą).

2.7.3. Palūkanų skaičiavimas

- (39) Kadangi anksčiau apskaičiuotos kompensacijos sumos nebuvo sumokėtos tais metais, kuriais turėjo būti gautos, konsultantai padidino šias sumas laikydamiesi šios tvarkos:
- pradinės apskaičiuotos sumos buvo iš naujo įvertintos remiantis iki 2012 m. liepos mėn. ISTAT (Nacionalinio statistikos instituto) teiktu vartotojų kainų indeksu,
 - paskui pagal šį principą apskaičiuotoms sumoms taikytos pagal įstatymą numatytos palūkanos.
- (40) Tokiu būdu bendra konsultacinės tarybos nustatyta kompensacijos suma sudarė 22 049 796 EUR.

2.7.4. Kitos daugumos ataskaitoje pateiktos pastabos

- (41) Daugumos ataskaitoje išreikšta nuomonė, kad Valstybės Tarybos paskirta kompensacija nesusijusi su tiesioginiu Reglamento (EEB) Nr. 1191/69 taikymu, t. y. tiesiogiai nors ir atgaline data paskirta kompensacija pagal šį reglamentą. Priešingai, joje teigiama, kad Valstybės Taryba siūlė taikyti minėtame reglamente įtvirtintus kriterijus, susijusius su bendra kompensavimo tvarka, siekiant nustatyti žalą, kurią patyrė „Simet“ neteisėtai, laikui bėgant, padidinus jos su viešąja paslauga susijusius išpareigojimus.
- (42) Be to, daugumos ataskaitoje pastebima, kad tais atvejais, kai Komisija netaikydavo Reglamento (EEB) Nr. 1191/69 kompensacijoms už viešąją paslaugą vertinti, dažnai patvirtindavo šias kompensacijas analogiškai taikydama Europos Sąjungos teisės aktus valstybės pagalbai su viešąja paslauga susijusių išpareigojimų forma. Remiantis pagrindiniu kriterijumi, kuriuo vadovavosi Komisija, kompensacijos suma neturėjo viršyti vykdant tuos išpareigojimus patirtoms sąnaudoms padengti būtinos sumos. Dėl galimos per didelės kompensacijos šiuo atveju daugumos ataskaitoje teigiama, kad atsižvelgiant į tai, jog praeityje faktiškai patirtos bendrovės sąnaudos teikiant reikalaujamas reguliarias paslaugas apskaičiuotos vadovaujantis *ex post* principu, skaičiavimuose negali būti jokių netikslumų, galimų prognostinio pobūdžio vertinime, kai kompensacija nustatoma vadovaujantis principu *ex ante*. Todėl nekyla klausimų ir dėl per didelės kompensacijos.

⁽¹²⁾ Šie duomenys paimti iš prof. A. Damodarano sukurtos duomenų bazės. Žr. www.damodaran.com

⁽¹³⁾ Vertybinių popierių arba portfelio kintamumo arba pastoviosios rizikos matas visos rinkos atžvilgiu.

⁽¹⁴⁾ Beta koeficientas neįskaitant finansinio sveto (angl. *unlevered*) = bendrovės beta koeficientas be jokių skolų.

⁽¹⁵⁾ Šie duomenys paimti iš prof. A. Damodarano sukurtos duomenų bazės. Žr. www.damodaran.com. „auto e autocarri“ („automobiliai ir krovininiai automobiliai“).

- (43) Taip pat daugumos ataskaitoje primenama, kad nebuvo taikyta apskaitos atskyrimo sistema ir teigiama, kad apskaitos atskyrimas taikomas tose įmonėse, kurios gauna kompensaciją už viešosios paslaugos teikimą, kad šios lėšos nebūtų netinkamai panaudotos kitai įmonės veiklai. Tačiau kadangi šiuo atveju „Simet“ nebuvo pervesti valstybiniai išteklių kaip kompensacija už viešosios paslaugos teikimą, apskaitos atskyrimas neturėtų būti priežastis atsisakyti mokėti Valstybės Tarybos paskirtą kompensaciją.
- (44) Taip pat daugumos ataskaitoje pastebima, kad 2002 m. ir 2003 m., kai buvo taikyta analitinė apskaita, veiklos nuostoliai iš esmės buvo tokie patys kaip ir remiantis ankstesniais metais naudota metodologija, kai reguliarių tarpregioninio transporto paslaugų sąnaudos buvo paskirstytos remiantis pajamų, gautų iš tų pačių paslaugų, procentu (skaičiai skyrėsi tik 2,6 %). Todėl konsultantai laikosi nuomonės, kad tai, jog ankstesniu laikotarpiu nebuvo taikyta analitinė apskaita, neturi jokios praktinio pobūdžio reikšmės skiriant kompensacijas.

3. PRIEŽASTYS, DĖL KURIŲ PRADĖTA PROCEDŪRA

- (45) Sprendimas pradėti procedūrą rodo, kad Komisija turėjo daug abejonių dėl priemonės, apie kurią pranešta, suderinamumo su vidaus rinka.
- (46) Pirmiausia, Komisija turėjo abejonių dėl galimybės nepriskirti priemonės, apie kurią pranešta, prie pagalbos, visų pirma, atsižvelgiantį keturias sąlygas, kurias nustatė Europos Sąjungos Teisingumo Teismas *Altmark* sprendime⁽¹⁶⁾.
- (47) Antra, Komisija iškėlė klausimą dėl taikytinų teisės aktų. Kadangi Valstybės Tarybos nurodyta kompensacija buvo susijusi su viešąja paslauga susijusiais įsipareigojimais, kurie bendrovei „Simet“ buvo patvirtintai nustatyti 1987–2003 m., bet dar neapmokėti, iškilo klausimas, ar nagrinėjamu atveju galima taikyti Reglamentą (EEB) Nr. 1191/69 ar Reglamentą (EB) Nr. 1370/2007.
- (48) Komisija laikėsi nuomonės, kad nagrinėjamu atveju Reglamentą (EEB) Nr. 1191/69 būtų galima taikyti, jeigu būtų įmanoma įrodyti, kad Italijos valdžios institucijos iš tikrųjų vienašališkai nustatė bendrovei „Simet“ su viešąja paslauga susijusius įsipareigojimus, o pasiūlyta kompensacija atitiko visus tame reglamente nustatytus reikalavimus. Iš tikrųjų remiantis Reglamento (EEB) Nr. 1191/69 17 straipsnio 2 dalimi, kompensacijoms už įmonei vienašališkai nustatytus su viešąja paslauga susijusius įsipareigojimus, vadovaujantis šio reglamento nuostatomis, netaikoma išankstinio pranešimo Komisijai procedūra. Tačiau jeigu būtų įrodyta, kad netenkinama nė viena iš dviejų sąlygų, reikėtų įvertinti priemonės, apie kurią pranešta, suderinamumą remiantis Reglamentu (EB) Nr. 1370/2007.
- (49) Trečia, darant prielaidą, kad Valstybės Tarybos paskirtą kompensaciją iš tikrųjų lėmė vienašališkai nustatyti su viešąja paslauga susiję įsipareigojimai, Komisija, remdamasi turima informacija, abejoja, kad kompensacija atitinka Reglamento (EEB) Nr. 1191/69 nuostatas. Be to, Komisija abejoja, ar dera taikyti Reglamente (EEB) Nr. 1191/69 numatytą bendrą kompensavimo tvarką, taikytiną ne anksčiau kaip 1992 m. vienašališkai nustatytiems su viešąja paslauga susijusiems įsipareigojimams, atsižvelgiant į tai, kad nuo 1992 m. liepos mėn. tarpregioninių autobusų paslaugoms neturėtų būti galima taikyti vienašališkai nustatytą su viešąja paslauga susijusių įsipareigojimų⁽¹⁷⁾.
- (50) Ketvirta, jeigu papildomi tyrimai patvirtintų, kad, remiantis Reglamentu (EB) Nr. 1191/69, netenkinama bent viena sąlyga, atleidžianti nuo įpareigojimo pranešti, ir reikia atlikti vertinimą remiantis Reglamentu (EB) Nr. 1370/2007, Komisija abejotų, ar nagrinėjamu atveju laikytasi šio reglamento sąlygų.
- (51) Bet kokių atveju, neatsižvelgiant į taikytą teisinį pagrindą, Komisija abejoja, kad nėra Valstybės Tarybos paskirtos kompensacijos perviršio galimybės. Komisija nustatė, kad bent jau iki 2000 m.⁽¹⁸⁾ bendrovė „Simet“ nebuvo veiksmingai atskyrusi apskaitos, ir suabejojo dėl galimybės tiksliai *ex post* nustatyti išlaidas, susijusias su reguliarių maršrutų paslaugomis, kartu prieštaraudama ir dėl numatytos nuosavo kapitalo grąžos, panaudotos skaičiuojant kompensaciją, tinkamumo.

⁽¹⁶⁾ 2003 m. Sprendimo *Altmark Trans prieš Regierungspräsidium Magdeburg*, C-280/00, Rink. p. I-7747.

⁽¹⁷⁾ Žr. Reglamento (EEB) Nr. 1191/69 1 straipsnio 5 dalį, pakeisto 1991 m. birželio 20 d. Tarybos reglamentu (EEB) Nr. 1893/91 iš dalies keičiančiu Reglamentą (EEB) Nr. 1191/69 dėl valstybių narių veiksmų, susijusių įsipareigojimais, neatskiriamais nuo viešosios paslaugos geležinkelio, kelių ir vidaus vandens transporto srityje sąvokos (OL L 169, 1991 6 29, p. 1).

⁽¹⁸⁾ Iki 2000 m. apskaitos atskyrimo sistema netaikyta.

4. ITALIJOS PASTABOS

- (52) Atsiųstuose dokumentuose Italijos valdžios institucijos laikosi nuomonės, kad priemonė, apie kurią pranešta, yra valstybės pagalba remiantis Sutarties 107 straipsnio 1 dalimi, visų pirma, todėl, kad netenkina visų Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendime *Altmark* įtvirtintų sąlygų. Be to, Italijos valdžios institucijų nuomone, Valstybės Tarybos paskirta kompensacija neatitiko nė Reglamento (EEB) Nr. 1191/69, nė Reglamento (EB) Nr. 1370/2007.
- (53) Italijos valdžios institucijos pabrėžė, kad nagrinėjamu laikotarpiu su viešąja paslauga susiję išpareigojimai, susiję su tarpregioninio autobusų transporto paslaugomis, nebuvo nustatomi nė vienašališkai, nė sudarant sutartį. Teisinę priemonę, kuri reguliuoja viešųjų valdžios institucijų ir privačių įmonių, teikiančių keleivių vežimo paslaugas, santykius sudaro daugybė vienašalių koncesijos potvarkių, kuriais remdamasi viešoji valdžios institucija perduodavo privačiai įmonei įstatymuose nustatytą savo teisę teikti transporto paslaugas bendrai vartotojų visumai, kuri galiojant įstatymui Nr. 1822/39 pagal Italijos teisės sistemą buvo iš pradžių priskirta valstybei.
- (54) Italijos valdžios institucijos taip pat pastebėjo, kad koncesijos specifikacijoje, kurią ministerija išdavė bendrovės prašymu, aiškiai nurodyta, kad visą riziką ir pavojus, susijusius su paslaugos teikimu, prisiima pastarąją teikianti įmonė, išskyrus išskirtinių teisių garantiją, kuri taikyta nagrinėjamu laikotarpiu. Leidimas teikti paslaugą nesuteikė teisės į kokią nors subsidiją ar kompensaciją. Šios koncesijos būdavo laikinos ir įmonės prašymu kasmet galėdavo būti atnaujintos. Kiekvienais metais licencijoms taikyta daugybė pakeitimų, susijusių su maršrutais, sustojimais, išvykimų skaičiumi ir kt., atsižvelgiant į konkrečius bendrovių prašymus.
- (55) Dėl sprendime pradėti procedūrą minimų didžiausių tarifų, galiojusių iki 2001 m., Italijos valdžios institucijos atkreipia dėmesį, kad jie taikyti ne tik tam tikroje geografinėje vietovėje, bet visoje Italijos teritorijoje. Italijos valdžios institucijos taip pat pastebi, kad remiantis Reglamento (EEB) Nr. 1191/69 2 straipsnio 5 dalimi, tai buvo kainų politikos priemonė, tačiau ji nebuvo išpareigojimas dėl tarifų, kuriam, remiantis reglamentu, taikytina privaloma kompensacija.
- (56) Be to, pasak Italijos valdžios institucijų, nuo 1992 m. liepos mėn. ⁽¹⁹⁾, net nebuvo leidžiama vienašališkai nustatyti viešosios paslaugos tarpregioninėms autobusų paslaugoms remiantis Reglamentu (EEB) Nr. 1191/69. Minėto reglamento 1 straipsnio 5 dalyje vienašališki nustatymai leidžiami tik miesto, priemiesčio ir regiono paslaugoms.
- (57) Bet koku atveju, Italijos valdžios institucijos atkreipė dėmesį, kad bendrovė „Simet“ niekada nepateikė Reglamento (EEB) Nr. 1191/69 4 straipsnyje numatyto prašymo panaikinti su viešąja paslauga susijusį išpareigojimą, kuris laikytinas išankstine sąlyga, kuria remiantis galima tvirtinti, kad aptariamais išpareigojimais buvo nustatyti. 1999 m. bendrovės „Simet“ ministerijai pateiktame prašyme ⁽²⁰⁾ bendrai prašyta kompensacijos už su viešąja paslauga susijusius išpareigojimus, kurie buvo, kaip tvirtinta, nustatyti suteikiant koncesijas 1987 ir vėlesniems metams. Italijos valdžios institucijos atkreipė dėmesį, kad šiame prašyme nenurodyta, kurie su viešąja paslauga susiję išpareigojimai turėtų būti panaikinti, kad būtų užtikrintas tinkamas tarpregioninių reguliarių paslaugų pelningumas.
- (58) Todėl Italijos valdžios institucijos padarė išvadą, kad bendrovė „Simet“ neįrodė prisiėmusi su viešąja paslauga susijusių išpareigojimų (remiantis Reglamento (EEB) Nr. 1191/69 2 straipsnio 2 dalimi) ir, visų pirma, neįrodė, kokie išpareigojimai dėl darbo organizavimo, vežimo ir tarifų, jai buvo konkrečiai ir tiksliai taikyti. Italijos valdžios institucijų nuomone, bendrovė „Simet“ įrodė tik tai, kad teikė skirtingas visuotines susisiekimo paslaugas pagal valstybės koncesijas, kurias įmonės prašymu išdavė kompetentingos valdžios institucijos. Tai, kad visuotinės susisiekimo paslaugos buvo patikėtos bendrovei „Simet“ savaime neįrodo, kad pastaroji prisiėmė kokią nors su viešąja paslauga susijusį išpareigojimą, remiantis Reglamentu (EEB) Nr. 1191/69.
- (59) Be to, Italijos valdžios institucijos pastebi, kad didžiąją dalį nagrinėjamo laikotarpio (1987–2001 m.) „Simet“ netaikė Reglamento (EEB) Nr. 1191/69 1 straipsnio 5 dalyje numatytos veiksmingos apskaitos atskyrimo sistemos ⁽²¹⁾. Dėl to neįmanoma apskaičiuoti grynąjų pridėtinųjų sąnaudų, susidariusių dėl su viešąja paslauga susijusio išpareigojimo vykdymo. Todėl Reglamento (EEB) Nr. 1191/69 10 straipsnyje nustatytos sąlygos nėra tenkinamos.
- (60) Galiausiai, Italijos valdžios institucijos pastebi, kad kompetentinga ministerija iš anksto nenustatė jokios Reglamento (EEB) Nr. 1191/69 13 straipsnyje numatytos kompensacijos sumos, nes bendrovei „Simet“ nesuteikė jokio su viešąja paslauga susijusio išpareigojimo. Nagrinėjamu atveju bendrovei „Simet“ mokėtina kompensacija apskaičiuota remiantis tik *ex post* vertinimu.

⁽¹⁹⁾ Tuo metu įsigaliojo Reglamentas (EEB) Nr. 1893/91.

⁽²⁰⁾ 1999 m. spalio 22 d. bendrovės „Simet“ raštas, kurio nuoroda 175/99.

⁽²¹⁾ Iki 2000 m. apskaitos atskyrimo sistema netaikyta.

- (61) Italijos valdžios institucijų teigimu, atlikus vertinimą, remiantis Reglamentu (EB) Nr. 1370/2007, kiltų iš esmės tie patys klausimai (aiškiai neapibrėžti su viešąja paslauga susiję išpareigojimai, iš anksto neapibrėžti objektyvūs kriterijai, kuriais remiantis būtų galima apskaičiuoti kompensaciją, netaikyta apskaitos atskyrimo sistema ir kt.), kurie kyla atlikus vertinimą, remiantis Reglamentu (EEB) Nr. 1191/69. Dėl Reglamento (EB) Nr. 1370/2007 priede nustatyto „pagrįsto pelno“ sampratos, Italijos valdžios institucijos laiko per dideliu bendrovės „Simet“ pradinėje ataskaitoje pasiūlytą gražos rodiklį, atsižvelgiant į tai, kad kompensacija nustatoma *ex post* ir nėra nenumatytų išlaidų ir (arba) nuostolių rizikos.
- (62) Italijos valdžios institucijos pritarė mažumos ataskaitoje pateiktoms išvadoms, kuriose išreikšta nuomonė, kad nebuvo įmanoma apskaičiuoti kompensacijos dydžio. Taip pat Italijos valdžios institucijos laikosi nuomonės, kad daugumos ataskaitoje yra techninių ir metodologinių klaidų. Visų pirma, Italijos valdžios institucijos abejoja, ar tinkamas prielaida paremtas metodas, kuris naudotas šioje ataskaitoje apskaičiuojant grynąsias veiklos sąnaudas, patirtas dėl tariamų su viešąja paslauga susijusių išpareigojimų, taip pat Italijos valdžios institucijos prieštarauja tam, kad ataskaitoje:
- skaičiuojant kompensaciją, panaudoto kapitalo suma apima ne tik kapitalą, priskirtiną su viešąja paslauga susijusiems išpareigojimams, bet apima visą panaudotą kapitalą. Kitaip tariant, atliekant šiuos skaičiavimus buvo įtrauktas ir kapitalas, naudotas kitų rūšių įmonės veiklai, pavyzdžiui, kelionių agentūroms, tarptautinėms paslaugoms, autobusų su vairuotoju nuomai,
 - nustatant numatomą kapitalo grąžą, numatytas rizikos priedas viršija 100 bazinių punktų. Tai neatrodo tinkama, atsižvelgiant į tai, kad kompensacija skaičiuojama *ex post*,
 - palūkanos skaičiuojamos netinkamai, nes neatsižvelgiama į tai, kad kompensacijos sumos nebuvo sumokėtos už tuos metus, kuriems buvo paskirtos. Visų pirma, Valstybės Tarybos paskirti konsultantai taikė įstatymuose nustatytas palūkanas, apskaičiuotas ne nuo pradinių sumų, kaip būtų derėję, o nuo sumų, kurios buvo visiškai naujai įvertintos 2012 m.

5. TREČIŲJŲ ŠALIŲ PASTABOS

- (63) Vienintelė trečioji šalis, pateikusi pastabas dėl sprendimo pradėti procedūrą, buvo bendrovė „Simet“, galimas priemonės, apie kurią pranešta, gavėjas. Savo pareiškimuose bendrovė „Simet“ nesutinka su pirmine Komisijos pozicija, išreikšta sprendime pradėti procedūrą.
- (64) Siekdama paremti savo tvirtinimą, kad išpareigojimai jai buvo nustatyti, bendrovė „Simet“ pateikė jai išduotas maršrutų, kurie nagrinėti per teismo procesą, koncesijas. Pasak bendrovės „Simet“, šiose koncesijose įtvirtintuose reikalavimuose numatytos nuostatos, susijusios su tarifais, įpareigojimais dėl maršruto, sustojimais, maršrutų dažniu ir tvarkaraščiu, bei sąlygos, kurios reguliuoja keleivių bagažo vežimą, nemokamą įprastų laišku vežimą pašto užsakymu ir kitas pašto paslaugas už užmokestį, kurie numatyti tokio pobūdžio vežimą reglamentuojančiose nuostatose. Be to, koncesijose numatyta, kad bendrovė turi pranešti apie bet kokių teikiamų paslaugų nutraukimą, avariją ar jų teikimo pakeitimus, taip pat jose nustatytas įpareigojimas duoti bilietus vežant keleivius, bagažą ar žemės ūkio siuntas ir saugoti atitinkamus registrus penkerius metus. Taip pat bendrovė „Simet“ privalėjo gauti išankstinius ministerijos Nacionalinio transporto priemonių registravimo biuro provincijų skyrių leidimus, susijusius su autobusų, naudotinių koncesijose nurodytoms ir kitoms paslaugoms teikti, tipu ir savybėmis.
- (65) Be to, bendrovė „Simet“ pateikė raštus, kuriais jos manymu, ministerija visiškai arba dalinai atmetė jos prašymus pakeisti vykdytų paslaugų teikimo tvarką. Visų pirma, dėl nagrinėjamo laikotarpio bendrovė „Simet“ pateikė tokius (dalinius) atmetimus, susijusius su ⁽²²⁾:
- prašymais šalia esamų įtraukti naujus sustojimus vykdomų reguliarių maršrutų atkarpose: Rosanas–Neapolis (1992 m.), Karjatis–Milanas (1995 m.), Kozenca–Florencija (1999 m.), Kozenca–Florencija ir Kozenca–Piza (2000 m.) ir San Džovanis–Milanas (2003),
 - prašymu leisti teikti naujas reguliarias paslaugas atkarpoje Kozenca–Neapolis (2000 m.).

⁽²²⁾ Komisija nenagrino kitų dokumentų, nesusijusių su Valstybės Tarybos sprendimuose nagrinėjamu laikotarpiu.

- (66) Bendrovė „Simet“ laikosi nuomonės, kad šie atmetimai įrodo, jog Italijos valdžios institucijos vienašališkai nustatė su viešąja paslauga susijusius išpareigojimus. Be to, bendrovė „Simet“ teigia, kad valdžios institucijos neleido optimizuoti susisiekimo paslaugų, jas plečiant ir įvairinant. Bendrovės aptarnaujamos atkarpos buvo „užšaldytos“ ir, nors oficialiai priskirtos „verslo veikai“, liko priklausomos nuo ministerijos sprendimų.
- (67) Bendrovė „Simet“ nesutinka su sprendimo pradėti procedūrą 16 punkte pateiktu tvirtinimu, esą metinės koncesijos specifikacijoje pateikti tarifai yra tokie, kokius siūlė bendrovė. Esą iš pradžių reguliarių ilgųjų maršrutų paslaugų tarifai turėjo būti tokie patys kaip ir geležinkelių transporto antrosios klasės tarifai, kaip be kita ko nurodyta ir 1988 m. gruodžio 19 d. ministerijos atmintinėje (D.C. III Div 32 Nr. 3846): *„atsižvelgiant į tai, kad daug bendrovių, turinčių koncesijas vykdyti valstybinės kompetencijos reguliarias autobusų transporto paslaugas, pateikė prašymus padidinti tarifus; atsižvelgiant į tai, kad pastaruoju laikotarpiu nebebuvo leidžiamos bendrojo pobūdžio nuostatos dėl tarifų; belaukiant naujų direktyvų [...] nustatoma, kad [regioniniai skyriai] tiesiogiai leistų koncesininkams padidinti vykdomų reguliarių autobusų maršrutų tarifus iki įstaigos „Valstybės geležinkeliai“ II-ajai klasei taikomų tarifų, pridėdant priemoką už greituosius maršrutus, jeigu šie vykdomi autostrada [kaip yra šiuo atveju]; [...] be abejonės, tarifų nebus galima didinti tiems autobusų maršrutams, kuriems minėtas tarifas jau taikomas“*. Pasak bendrovės „Simet“, šios ištraukos rodo, kad jai nebuvo leidžiama nustatyti tarifų, kurie būtų didesni negu įstaigos „Valstybės geležinkeliai“ antrajai klasei taikomi tarifai (t. y. pats žemiausias „Valstybės geležinkelių“ taikomas tarifas). Tokiu būdu bendrovei buvo sukliudyta gauti iš savo veiklos didesnį pelną, kadangi valstybė iš esmės siekė tenkinti kolektyvinius poreikius ir tikslus.
- (68) 1992 m. liepos 3 d. ministerijos aplinkraštyje, užregistruotame Nr. A/7302, nurodyta, kad tais metais valstybinės kompetencijos autobusų maršrutams tarifus leista padidinti 6,1 %. Pasak bendrovės „Simet“, aplinkraštis, kuriuo ministerija leidžia padidinti tarifus tik todėl, kad jie būtų pritaikyti prie ISTAT (Nacionalinio statistikos instituto) nustatomų pragyvenimo išlaidų pokyčių, patvirtina tai, kad bendrovė neturi galimybės savarankiškai taikyti tarifų, kuriuos laiko tinkamais. Be to, bendrovė „Simet“ atkreipia dėmesį, kad 2002 m. balandžio 5 d. aplinkraščio Nr. 3/02 2 punkte ministerija, pateikdama nurodymus dėl tarifų keitimo iš lirų į eurus tvarkos, patvirtino, kad nagrinėjami tarifai yra „reglamentuojami“ tarifai ir įkainiai.
- (69) Galiausiai, ministerijos išduotos koncesijos rodo, kad tarifas yra „nustatytas“, t. y. jį remiantis įstatymais nustato valdyba. Kadangi tai yra „koncesija“, o ne šiaip „leidimas“ atitinkamose specifikacijose tiksliai nurodyta, kad ją „reguliuoja išlygos, nustatytos šiose [specifikacijose], bei išlygos, kurios gali būti vėliau nustatytos“, o „valdyba turi įgaliojimą bet kuriuo metu atšaukti koncesiją, veiklos vykdytoji negalint dėl to reikšti jokių pretenzijų“. Visų specifikacijų 6 punkte aiškiai nurodyta, kad tvarkaraščių grafikus ir tarifus tvirtina ministerijos Nacionalinio transporto priemonių registravimo biuro provincijų skyriai. Bendrovė „Simet“ tvirtina negalėjusi tenkinti nė rinkos poreikių, nė savo poreikių tokiu būdu, kurį laikė tinkamu, kadangi nustatyti tarifai neleido vartotojams siūlomų paslaugų teikti lanksčiai.
- (70) Dėl įpareigojimo taikyti jai nustatytus įkainius bendrovė „Simet“ teigia negalėjusi vykdyti tokios kainų politikos, kurią įprastai būtų vykdžiusi įmonė, veikianti modernioje, laisvoje ir konkurencingoje rinkoje. Viena vertus, bendrovė „Simet“ atkreipė dėmesį į tai, kad ministerijos nustatytų tarifų lygis (atitinkantis įstaigos „Valstybės geležinkeliai“ antrajai klasei taikomus tarifus) buvo toks žemas, kad bendrovė negalėjo padengti reguliarių autobusų paslaugų veiklos sąnaudų. Kita vertus, šiomis priemonėmis valstybė suteikė nepagrįstą paramą „Valstybės geležinkeliams“, kadangi tarpregioninių reguliarių autobusų paslaugų koncesininkams, tokiems kaip „Simet“, buvo uždrausta taikyti žemesnius tarifus negu minėtos bendrovės tarifai, taikyti antros klasės bilietams pridėdant priemoką už greituosius maršrutus. Be to, „Valstybės geležinkeliai“ gavo papildomą pranašumą dėl to, kad bendrovė „Simet“ ir kitos panašias paslaugas teikiančios bendrovės negalėjo gauti subsidijų.
- (71) Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, bendrovė „Simet“ laikosi nuomonės, kad ministerijos išduotos koncesijos ir vėlesni sprendimai atmetant prašymus pakeisti maršrutus rodo, jog šios koncesijos atitinka Reglamento (EEB) Nr. 1191/69 14 straipsnyje nustatytus paslaugos sutarties kriterijus, kadangi jose nustatomi išpareigojimai, susiję su maršrutais, sustojimais, tarifais, nemokamu įprastų laisvų vežimų pašto užsakymu ir kitomis pašto paslaugomis už užmokestį, kurie numatyti tokio pobūdžio vežimą reguliuojančiose nuostatose.

- (72) NET ir darant prielaidą, kad Reglamente (EEB) Nr. 1191/69 nenumatyta, kaip teigia ministerija, jokia tarpregioninių paslaugų koncesininkų teisė į kompensaciją, bendrovė „Simet“ teigia, kad tai reiškia, jog paslauga buvo liberalizuota, todėl valdyba negalėjo nustatyti įmonei jokių įpareigojimų, visų pirma, tarifų atžvilgiu. Dėl to bendrovė „Simet“ laikosi nuomonės, kad ministerija pažeidė įstatymą ir, remiantis nacionaliniais teisės aktais (Valstybės Tarybos taikyto įstatymų galią turinčio dekreto Nr. 80/1998 35 straipsniu), turi atlyginti žalą.
- (73) Bendrovės „Simet“ teigimu, tai ne įprastas Reglamentu (EEB) Nr. 1191/69 reguliuojamas atvejis, o veikiau ginčas dėl nuostolių atlyginimo. „Simet“ pastebi, kad Sprendime Nr. 1405/2010 pripažinta jos teisė į nuostolių atlyginimą, remiantis Įstatymų galią turinčio dekreto Nr. 80/1998 35 straipsniu, kompensuojant žalą, patirtą dėl neteisėtų ministerijos potvarkių, kuriais ši atsisakė panaikinti „Simet“ turimus su viešąja paslauga susijusius įsipareigojimus. Kadangi šie potvarkiai, pažeidžiantys Italijos Konstitucijos 41 straipsniu saugomą įmonės teisę į laisvę, daro įmonės veiklai turtinę žalą, jie turėjo būti laikomi neteisėtais ir kaip tokie turėjo suteikti teisę iš tikrųjų atlyginti patirtą žalą. Valstybės Taryba pripažino, kad ministerija bendrovei „Simet“ padarė neteisėtą žalą, nustatydamą jai su viešąja paslauga susijusių įpareigojimą, pažeidžiant jos teisę visiškai laisvai ir savarankiškai teikti sosisiekimo paslaugas.
- (74) Vis dėlto jeigu būtų laikoma, kad pakeistas Reglamentas (EEB) Nr. 1191/69 leidžia valdybai nustatyti su viešąja paslauga susijusius įsipareigojimus, siekiant patenkinti regiono poreikius, „Simet“ laikosi nuomonės, kad ministerija turėtų numatyti šiuos įsipareigojimus kompensuojantį atlygį. Iš tikrųjų, pasak „Simet“, Reglamentas (EEB) Nr. 1191/69 leidžia nustatyti su paslauga susijusius įsipareigojimus „siekiant patenkinti regiono transporto poreikius“ (1 straipsnio 2 dalis), o ne „regione“.

6. ITALIJOS KOMENTARAI DĖL TREČIOSIOS ŠALIES PASTABŲ

- (75) Komentuodamos trečiosios šalies pastabas Italijos valdžios institucijos patvirtino savo poziciją, teigdamos, kad nėra joki su viešąja paslauga susijusio įsipareigojimo nė remiantis Reglamentu (EEB) Nr. 1191/69, nė Reglamentu (EB) Nr. 1370/2007, todėl nereikia mokėti jokios kompensacijos.
- (76) Siekdamas paremti savo poziciją, Italijos valdžios institucijos dar paaikšino, kaip veikia sistema, reguliuojanti reguliaraus keleivinio autobusų transporto paslaugas, remiantis Įstatymu Nr. 1822/39⁽²³⁾ (įstatymas taikytinas nagrinėjamam laikotarpiui). Pagal šį įstatymą reguliariosioms valstybinės kompetencijos paslaugoms (žinomoms ir kaip „įprastiniai autobusų maršrutai“) taikytos šios taisyklės:
- i) paslauga vykdyta gavus koncesiją;
 - ii) koncesija buvo išduodama įmonės prašymu;
 - iii) skiriant koncesijas nebuvo numatytos nė vykdomos atrankinės procedūros;
 - iv) vadovaujantis įstatymais koncesija galėjo būti laikina arba galutinė; tai visiškai priklausė nuo ministerijos, kuri be jokie skirstymo visada teikdavo laikiną koncesiją visoms įmonėms. Todėl koncesijų trukmė buvo vieneri metai, o įmonės (įskaitant „Simet“) kasmet iš naujo pateikdavo prašymą, kad koncesija būtų atnaujinta;
 - v) koncesija suteikdavo išskirtinę teisę į koncesijos specifikacijoje nurodytą maršrutą;
 - vi) koncesininkai turėjo privalumų, susijusių su aptarnaujamomis transporto zonomis, kurios būdavo apibrėžtos laikantis vadinamojo „gretumo“ principo, t. y. maršrutų artumo ir ekonominių bei finansinių tarpusavio sąsajų glaudumo principų (įstatymo Nr. 1822/39 5 ir 6 straipsniai);
 - vii) be to, taikytas pirmenybės esamoms paslaugoms kriterijus, t. y. taupumo sumetimais laikyta, kad viešasis interesas labiau saugomas veikiau keičiant esamas paslaugas nei kuriant naujas;

⁽²³⁾ Vėliau panaikintas ir pakeistas Įstatymų galią turinčiu dekretu Nr. 285/2005.

- viii) be to, naujų paslaugų koncesijoms taikytas tam tikro vartotojų skaičiaus įlaipinimo zonoje kriterijus, atsižvelgiant į naujai steigiamos paslaugos maršrutą. Laikyta, kad tam tikroje zonoje būtinas ne mažesnis kaip 300 000 gyventojų skaičius paslaugoms, kurių maršrutas yra ne ilgesnis kaip 500 km, o ilgesnių atstumų paslaugoms naudotas proporcingumo kriterijus ⁽²⁴⁾.
- (77) Iš to, kas išdėstyta, išplaukia, kad ministerija, svarstydamą įmonių pateiktus prašymus pakeisti esamą paslaugą arba suteikti naujų paslaugų koncesiją, turėjo atsižvelgti į minėtas taisykles.
- (78) Dėl to, kad ministerija visiškai ar dalinai atmetė prašymus pakeisti „Simet“ teiktų paslaugų vykdymo tvarką, Italijos valdžios institucijos pastebėjo, kad tai susiję tik su Įstatymu Nr. 1822/39 reglamentuojama sistema. Visų pirma, remiantis šiuo įstatymu, ministerija negalėjo išduoti naujų koncesijų naujomis paslaugoms nė praplėsti esamų paslaugų apimties (patvirtindama naujus sustojimus) tais atvejais, kai toks elgesys būtų turėjęs pasekmių kitiems reguliaraus transporto operatoriams. Be to, ministerija patvirtino pakeitimus, kurie neprieštaravo Įstatyme Nr. 1822/39 įtvirtintiems principams ⁽²⁵⁾.
- (79) Nors ir pripažindamos, kad bendrovei „Simet“ ne kartą nebuvo suteiktas leidimas teikti naujas paslaugas ar prie esamų sustojimų pridėti naujus, Italijos valdžios institucijos laikosi nuomonės, kad „Simet“ pareiškimai ir pridėti dokumentai neįrodo, kad buvo pateikti ir vėliau atmeti oficialūs prašymai pakeisti turimos koncesijos specifikacijoje nustatytas teikiamų paslaugų savybes. Bet koku atveju, ministerija niekada neatmetė „Simet“ prašymų pašalinti sustojimus mažai gyvenamose vietovėse ar pakeisti tvarkaraščius.
- (80) Dėl koncesijos specifikacijos išlygų, susijusių su pašto siuntų vežimu, Italijos valdžios institucijų teigimu, „Simet“ nepateikė jokių įrodymų, patvirtinančių faktiškai suteiktas paslaugas ir patirtas grynąsias išlaidas. Be to, Italijos valdžios institucijos atkreipė dėmesį, kad „Simet“ SpA nėra pateikusi jokio dokumento, kuris įrodytų, jog ministerija „Simet“ nesuteikė galimybės pakeisti tarifus. Be kita ko patikslinama, kad „Simet“ niekada neprašė leidimo sumažinti tarifus.
- (81) Dėl 1988 m. gruodžio 19 d. ministerijos atmintinės (D.C. III Div 32 Nr. 3846) ir vėlesnio 1989 m. sausio 10 d. ministerijos aplinkraščio Nr. A/66 (kurį išleido ministerijos Nacionalinio transporto priemonių registravimo biuro Katancaro provincijos skyrius) Italijos valdžios institucijos laikosi nuomonės, kad šie dokumentai leido reguliarių paslaugų operatoriams pritaikyti savo tarifus prie „Valstybės geležinkelių“ taikomų tarifų, kurie dėl šios priežasties turėjo būti vertinti atsižvelgiant į bendresnę nacionalinę transporto ir kainų politiką. Tą patį reiktų pasakyti ir apie 1992 m. liepos 3 d. Katancaro provincijos skyriaus raštą Nr. 7302 (į kurį daro nuorodą „Simet“), kuriuo reguliarių autobusų paslaugų operatoriams leista 6,1 % padidinti tarifus, kad įgyvendinant aplinkraščių Nr. 801/92 ⁽²⁶⁾ šie būtų pritaikyti atsižvelgiant į infliaciją. Rašte informuojama, kad įmonės gali taikyti kitokią tarifų schemą su sąlyga, kad pateiks specialų prašymą. Italijos valdžios institucijos atkreipia dėmesį, kad „Simet“ niekada nepateikė jokio susijusio prašymo. Bet koku atveju, nei 1988 m. ministerijos atmintinės, nei 1992 m. ministerijos rašto negalima laikyti „Simet“ prašymo panaikinti viešosios paslaugos įpareigojimą tarifų atžvilgiu atmetimu.
- (82) Be to, Italijos valdžios institucijos nesutinka su „Simet“ teiginiais, t. y. kad 2002 m. balandžio 5 d. aplinkraščio Nr. 3/02 2 punktą rodo, jog reguliarių paslaugų tarifus nustatė ministerija. Šiame aplinkraštyje apsiribojama pateikti nurodymus dėl tarifų keitimo iš lirų į eurus tvarkos. Tai, kad ilgųjų maršrutų reguliarių paslaugų tarifai buvo „reglamentuoti“ nereiškia, kad jų nenustatė operatoriai. Priešingai tai reiškia, kad tarifai buvo nustatyti iš anksto ir vėliau patvirtinti kompetentingų ministerijos tarnybų, siekiant skaidrumo bei viešumo ir užtikrinant keleivių teises. Kadangi kalba eina apie reguliarias susisiekimo paslaugas, skirtas bendrai vartotojų visumai, kitaip negu nereguliarių paslaugų atveju, teikiamų paslaugų tvarka, pavyzdžiui, maršrutai, sustojimai, tvarkaraščiai ir tarifai turi būti žinomi iš anksto. Italijos valdžios institucijų teigimu, tas pats principas taikomas Europos Sąjungos lygmeniu reguliarioms paslaugoms, kurias reglamentuoja Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1073/2009 ⁽²⁷⁾, kuriuo remiantis tarifų nustatymas yra neatsiejama leidimų teikti reguliarias paslaugas dalis (šio reglamento 6 straipsnio 2 dalis). Pagrįsdamos šį išankstinio nustatymo įpareigojimą Italijos valdžios institucijos taip pat prieštarauja bendrovės

⁽²⁴⁾ 1994 m. balandžio 22 d. Respublikos Prezidento dekreto Nr. 369 2 straipsnio 2 dalies e punktas.

⁽²⁵⁾ Pavyzdžiui, 1992 m. ministerija sutiko saugumo sumetimais perkelti maršruto Rosanas–Neapolis sustojimus; 2000 m. ministerija priėmė prašymą įtraukti naujus sustojimus ir pakeisti Kozenca–Florencija, Kozenca–Piza maršrutus, kad būtų aptarnautos naujos vietovės, vadovaujantis ekonomiškumo principu. Be to, Italijos valdžios institucijos pastebėjo, kad „Simet“ pateikti dokumentai rodo, jog 1992 m. ministerija sutiko su bendrovės prašymu padidinti maršruto Rosanas–Neapolis tarifus.

⁽²⁶⁾ Kuriuo įprastoms reguliarioms autobusų paslaugoms nustatyta tarifų didinimo riba, atitinkanti infliacijos rodiklį.

⁽²⁷⁾ 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1073/2009 dėl bendrųjų patekimo į tarptautinę keleivių vežimo tolimojo susisiekimo ir miesto autobusais rinką taisyklių ir iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 561/2006 (OL L 300, 2009 11 14, p. 88).

„Simet“ pateiktai koncesijos specifikacijų 6 punkto interpretacijai⁽²⁸⁾, teigdamas, kad iš anksto buvo nustatyti (įmonės pateiktame prašyme ir ministerijos išduotoje koncesijoje) tiek pagal koncesiją suteiktų reguliarių paslaugų tvarkaraščiai, tiek įkainiai.

- (83) Dėl prašomos kompensacijos sumos, „Simet“ teigia reikalaujanti tik „kompensacijos [...] neviršijančios jai mokėtinų sumų ribos“. Pasak Italijos valdžios institucijų, bendrovės „Simet“ periodiškai teikti sąnaudų skaičiavimai yra nekonkretūs, kadangi apima visą komercinę veiklą, ir objektyviai vertinant neteisingi, kadangi nesiremia patikimais duomenimis, atsižvelgiant į tai, kad didžiąją nagrinėjamo laikotarpio dalį netaikyta apskaitos atskyrimo sistema.
- (84) Italijos valdžios institucijos laikosi nuomonės, kad visiškai nesvarbu, ar nagrinėjamas atvejis susijęs su kompensacija, skiriama už viešąją paslaugą (t. y. tiesiogiai taikant Reglamentą (EEB) Nr. 1191/69), ar su nuostolių atlyginimu. NET darant prielaidą, kad Valstybės Taryba norėjo pripažinti „Simet“ teisę į nuostolių atlyginimą, nors tokia išvada, pasak Italijos valdžios institucijų, skaitant Sprendimą Nr. 1405/2010⁽²⁹⁾ akivaizdžiai ir neginčijamai nesiperša, bet kokia patirta žala galėjo kilti tik vykdant su viešąja paslauga susijusius išpareigojimus. Italijos valdžios institucijos pakartotinai tvirtina, kad šie išpareigojimai bendrovei „Simet“ nebuvo nustatyti.
- (85) Galiausia, Italijos valdžios institucijos nesutinka su galimybe skirti žalos atlyginimą, remiantis Italijos Konstitucijos 41 straipsniu. Keleivių vežimo, teikiant tarpregionines reguliarias paslaugas, negalima laikyti visiškai liberalizuotu paprastai ir tiesiogiai taikant Konstitucijos 41 straipsnį, kadangi tokiam vežimui, visų pirma, taikoma koncesijų sistema (reglamentuota Įstatymu Nr. 1822/39 ir Respublikos Prezidento dekretu Nr. 369/94) ir patvirtinimų sistema (reglamentuota Įstatymų galią turinčiu dekretu Nr. 285/05).

7. PAGALBOS VERTINIMAS

7.1. PAGALBOS BUVIMAS

- (86) Remiantis Sutarties 107 straipsnio 1 dalimi „valstybės narės arba iš jos valstybinių išteklių bet kokia forma suteikta pagalba, kuri palaikydama tam tikras įmones arba tam tikrų prekių gamybą, iškraipo konkurenciją arba gali ją iškraipyti, yra nesuderinama su vidaus rinka, kai ji daro įtaką valstybių narių tarpusavio prekybai“.
- (87) Remiantis 107 straipsnio 1 dalimi, priemonė yra pagalba, jeigu atitinka visas šias sąlygas:
- pranašumas suteiktas valstybės arba iš jos valstybinių išteklių,
 - priemonė suteikia atrankų pranašumą, palaikydama tam tikras įmones arba tam tikrų prekių gamybą,
 - priemonė iškraipo konkurenciją arba gali ją iškraipyti,
 - daro įtaką valstybių narių tarpusavio prekybai.
- (88) Komisija įvertins, ar šiuo atveju, laikytasi visų šių sąlygų.

7.1.1. Valstybiniai ištekliai ir priskyrimas valstybei

- (89) Komisija pastebi, kad Valstybės Tarybos sprendimuose ministerijai nurodyta sumokėti kompensaciją bendrovei „Simet“ už tarpregioninio transporto paslaugas, teiktas 1987–2003 m. valstybinės kompetencijos maršrutais. Ištekliams kompensacijai mokėti disponuoja ministerija, todėl jie priskirtini valstybiniais ištekliams. Teismo priimtas sprendimas mokėti kompensaciją priskirtinas valstybei.

7.1.2. Atrankusis ekonominis pranašumas

- (90) Visų pirma, Komisija pastebi, kad „Simet“ užsiima ekonomine veikla, konkrečiai keleivių vežimu už atlygį. Todėl „Simet“ turi būti laikoma „įmone“ remiantis Sutarties 107 straipsnio 1 dalimi.
- (91) Be to, paskirta priemonė turėtų būti laikoma atrankiaja, kadangi suteikia pranašumą tik jos gavėjai „Simet“.

⁽²⁸⁾ Visų koncesijos specifikacijų 6 punkte nurodyta, kad tvarkaraščiai ir tarifai bus tokie, kokius patvirtins ministerijos Nacionalinio transporto priemonių registravimo biuro provincijos skyrius.

⁽²⁹⁾ Iš tikrųjų Sprendime Nr. 1405/2010 nurodyta teisė gauti kompensaciją, vadovaujantis Reglamento (EEB) Nr. 1191/69 6, 10 ir 11 straipsniais, kurios sumą turi nustatyti valdyba, remdamasi patvirtintais duomenimis (sprendimo 3.3 punktas, 21 puslapis). Be to, 3.3 punkte Valstybės Taryba tvirtina nevertinusi žalos, kadangi: „Bet kokia apeliančios pastebėtų nuostolių atlyginimo pretenzija šiuo metu negali būti priimta, kadangi tik valdybai nustačius minėtą kompensaciją, galės paaiškėti žala, kurios nustatyta kompensacijos suma nepadengia ir kurią turės pastebėti ir įrodyti suinteresuotoji šalis“.

- (92) Dėl suteikto atrankiojo ekonominio pranašumo iš sprendimo *Altmark* išplaukia, kad valstybės ar iš jos valstybinių išteklių suteikta kompensacija, tiesiogiai skirta įmonėms už paslaugas, suteiktas vykdant viešosios paslaugos įsipareigojimus, nesuteikia šioms įmonėms pranašumo, todėl nėra valstybės pagalba, remiantis 107 straipsnio 1 dalimi, jeigu tenkinami šie keturi kriterijai ⁽³⁰⁾:
- visų pirma, kompensaciją gaunanti įmonė turi būti iš tikrųjų įpareigota vykdyti viešosios paslaugos įsipareigojimus, o pastarieji turi būti aiškiai apibrėžti,
 - antra, parametrai, kuriais remiantis skaičiuojama kompensacija, turi būti apibrėžti iš anksto, objektyviai ir skaidriai,
 - trečia, kompensacija neturi viršyti būtinosios sumos, reikalingos visiškai ar iš dalies padengti vykdant su viešąja paslauga susijusius įsipareigojimus patirtas sąnaudas, atsižvelgus į susijusias pajamas ir pagrįstą pelno maržą, gautą už minėtų įsipareigojimų įvykdymą,
 - ketvirta, jeigu įmonė, įpareigota vykdyti su viešąja paslauga susijusius įsipareigojimus, pasirinkta ne viešojo konkurso būdu, būtinosios kompensacijos lygį privalo nustatyti remiantis veiksmingai valdomos vidutinės įmonės, tinkamai apsirūpinusios transporto priemonėmis, kad galėtų patenkinti viešosios paslaugos poreikius, sąnaudų, kurias būtų patyrusi vykdydama minėtus įsipareigojimus, analize, atsižvelgus į susijusias pajamas ir pagrįstą pelno maržą, gautą už minėtų įsipareigojimų įvykdymą.
- (93) Dėl antrosios sąlygos, kuria remiantis kompensacijos skaičiavimo parametrai turi būti apibrėžti iš anksto, objektyviai ir skaidriai, siekiant užtikrinti, kad nebūtų suteiktas ekonominis pranašumas, palaikantis kompensaciją gaunančią įmonę, nukenčiant konkurencinėms įmonėms. Vis dėlto tai, kad būtina iš anksto nustatyti kompensacijos parametrus, nereiškia, jog ji turi būti apskaičiuota remiantis konkrečia formule. Veikiau yra svarbu, kad nuo pat pradžių būtų aišku, kokių būdu nustatoma kompensacija.
- (94) Nagrinėjamu atveju „Simet“ nepateikė jokie įrodymo, kuris įrodytų, jog nagrinėjamam aptariamam laikotarpiu teiktų paslaugų kompensacijos parametrai buvo nustatyti iš anksto, objektyviai ir skaidriai. Koncesijos specifikacijose, kuriomis remiasi „Simet“, siekdama įrodyti turėjusi su viešąja paslauga susijusį įsipareigojimą, veikiau patikslinta, kad teikiama paslauga operatoriui nesuteikia teisės į kokią nors subsidiją ar kompensaciją ir, kad laikoma, jog visą su paslaugos teikimu susijusią riziką ir pavojų prisiima ją teikianti įmonė. Būtent dėl šios priežasties Valstybės Tarybos sprendime 1405/2010 nurodyta, kad kompensaciją privalo skaičiuoti remiantis patikimais duomenimis iš bendrovės apskaitos. Kadangi kompensacijos parametrai iš anksto nebuvo nustatyti, bet kokie tokie skaičiavimai, kaip pateikti pradinėje ir daugumos ataskaitose, neišvengiamai remiasi tik grynųjų sąnaudų, kurios patirtos teikiant aptariamą tarpregionines reguliariąsias paslaugas, *ex post* skaičiavimais. Todėl nagrinėjamu atveju netenkinama antroji sprendimo *Altmark* sąlyga.
- (95) Kadangi sprendime *Altmark* nustatyta, jog kompensacija turi atitikti visas keturias sąlygas, kad nesusidarytų ekonominis pranašumas, kai kompensacija suteikiama įmonei atsižvelgiant į jai nustatytus su viešąja paslauga susijusius įsipareigojimus. Komisija neturi pagrindo vertinti, ar nagrinėjamu atveju laikytasi kitų trijų sąlygų. Todėl kompensacija bendrovei „Simet“ už autobusų transporto tarpregioninių paslaugų teikimą 1987–2003 m. suteikia šiai įmonei atrankųjį ekonominį pranašumą.

7.1.3. Konkurencijos iškraipymas ir poveikis valstybių narių tarpusavio prekybai

- (96) Dėl šių dviejų kriterijų reikia patikrinti, ar pranešta priemonė gali taip iškraipyti konkurenciją, kad darytų poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai.
- (97) Sprendime *Altmark* ⁽³¹⁾ nurodyta, kad nuo 1995 m. ne viena valstybė narė atvėrė kai kurias miesto, priemiesčio ar regiono transporto rinkas kitų valstybių narių įmonių konkurencijai ir, kad yra ne vienas pavyzdys, kai kurios nors valstybės narės transporto įmonės vykdo veiklą kitoje valstybėje narėje. Ši tendencija ypač aiškiai pastebima autobusų reguliarių tarpregioninių paslaugų sektoriuje, kuriame veikia ir „Simet“. Todėl bet kokia kompensacija, suteikta bendrovei „Simet“, laikytina iškraipančia konkurenciją autobusų transporto tarpregioninių paslaugų srityje ir darančia tokią įtaką valstybių narių tarpusavio prekybai, kad gali būti neigiamai paveiktos kitose valstybėse narėse įsikūrusių transporto įmonių galimybės teikti savo paslaugas Italijoje, tokiu būdu sustiprinant „Simet“ pozicijas rinkoje.

⁽³⁰⁾ Sprendimo *Altmark*, C-280/00, 87 ir 88 punktai.

⁽³¹⁾ 79 punktas.

- (98) Taip pat Komisija pastebi, kad „Simet“ veikia ir kitose rinkose, pavyzdžiui, tarptautinių kelionių paslaugų, turistinių paslaugų ir autobusų nuomos paslaugų rinkose, todėl konkuruoja su kitomis Europos Sąjungos bendrovėmis, kurios vykdo veiklą šiose rinkose. Bet kokia kompensacija, suteikta „Simet“, neišvengiamai iškraipytų konkurenciją ir darytų poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai šiose rinkose.
- (99) Todėl, Komisijos nuomone, pranešta priemonė iškraipo konkurenciją ir daro poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai.

7.1.4. Išvada

- (100) Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, Komisija daro išvadą, kad pranešta priemonė yra pagalba remiantis Sutarties 107 straipsnio 1 dalimi.

7.2. ATLEIDIMAS NUO ĮPAREIGOJIMO PRANEŠTI REMIANTIS REGLAMENTU (EEB) NR. 1191/69

- (101) Remiantis Valstybės Tarybos samprotavimais, „Simet“ įgijo teisę į kompensaciją už nagrinėjamų transporto paslaugų teikimą tuo metu, kai teikė šias paslaugas. Toks samprotavimas reiškia, kad, remiantis Reglamento (EEB) Nr. 1191/69 17 straipsnio 2 dalimi, kompensacijos mokėjimams netaikoma privalomojo pranešimo procedūra; priešingu atveju, nepranešus apie kompensaciją, pastaroji būtų neteisėta, nes prieštarautų Sutarties nuostatomis dėl valstybės pagalbos.
- (102) Taip yra todėl, kad remiantis minėto reglamento 17 straipsnio 2 dalimi kompensacijoms, kurioms taikomas šis reglamentas, netaikoma Sutarties 108 straipsnio 3 dalyje nustatyta išankstinio informavimo procedūra, o kartu ir išankstinio pranešimo reikalavimas. Sprendime *Combust* nustatyta, kad „kompensacijos už viešosios paslaugos įsipareigojimus“ samprata, remiantis minėta nuostata, turi būti aiškinama labai siaurai⁽³²⁾. Pagal 17 straipsnio 2 dalį pranešimo procedūra netaikoma tik kompensacijai už vienašališkai įmonei nustatytus su viešąja paslauga susijusius įsipareigojimus, remiantis to paties reglamento 2 straipsniu, kuri turi būti apskaičiuota naudojant to paties reglamento 10–13 straipsniuose aprašytą metodą (bendra kompensavimo tvarka); šis atleidimas netaikomas 14 straipsnyje apibrėžtomis viešosios paslaugos sutartims. Apie, remiantis Reglamento (EEB) Nr. 1191/69 14 straipsnyje apibrėžta viešosios paslaugos sutartimi, mokamą kompensaciją, kuri yra valstybės pagalba, Komisijai turi būti pranešta prieš įgyvendinant pagalbą. Nepranešus tokia kompensacija bus laikoma neteisėtai įgyvendinta pagalba.
- (103) Siekiant nustatyti, ar nagrinėjamu atveju Italijos valdžios institucijos iš tikrųjų buvo atleistos nuo išankstinio pranešimo įpareigojimo, remiantis 17 straipsnio 2 dalimi, visų pirma, būtina nustatyti, ar Italijos valdžios institucijos iš tikrųjų vienašališkai bendrovei „Simet“ nustatė su viešąja paslauga susijusį įsipareigojimą ir, antra, ar už šiuos paslaugos įsipareigojimus pripažinta kompensacija atitinka Reglamentą (EEB) Nr. 1191/69. Toliau Komisija nagrinės šiuos du klausimus.

7.2.1. Ar Italijos valdžios institucijos vienašališkai nustatė bendrovei „Simet“ su viešąja paslauga susijusį įsipareigojimą?

- (104) Pasak „Simet“⁽³³⁾, tai, kad jai vienašališkai buvo nustatytas su viešąja paslauga susijęs įsipareigojimas, galima suprasti iš specifinių paslaugų teikimo sąlygų, numatytų koncesijos specifikacijose, kurios išduotos kiekvienam konkrečiam tarpregioniniam reguliariam maršrutui, iš ministerijos nustatytų tarifų ir iš josios atmetų prašymų leisti pakeisti esamas paslaugas arba teikti naujas paslaugas.
- (105) Vis dėlto remdamasi jai pateikta informacija Komisija konstatuoja, kad „Simet“ įtikinamai neįrodė, jog Italijos valdžios institucijos jai vienašališkai nustatė su viešąja paslauga susijusį įsipareigojimą.
- (106) Visų pirma, „Simet“ iniciatyva visu nagrinėjamu laikotarpiu, kasmet 16 metų, teikti prašymai atnaujinti koncesijos specifikacijas niekaip nedera su vienašališku su viešąja paslauga susijusio įsipareigojimo nustatymu. Šių specifikacijų tikslas buvo bendrovei „Simet“ suteikti išskirtinę teisę teikti aptariamą paslaugą nagrinėjamu laikotarpiu. Nepaisant to, kad kiekvienoje specifikacijoje nurodyta, jog veiklai netaikytinos kompensacijos ir, kad ji vykdoma vykdančiai įmonei prisiimant visą riziką ir pavojų, „Simet“ pakartotinai prašė pratęsti šias teises.

⁽³²⁾ 2004 m. Sprendimo *Danske Busvognmaend*, T-157/01, Rink. p. II-917, 77–79 punktai.

⁽³³⁾ Žr. 5 skirsnį.

- (107) Antra, tai, kad specifikacijose nustatyti paslaugos tarifai, maršrutai ar jų dažnis ir tvarkaraščiai, nebūtinai reiškia, jog, kaip koncesijų pasekmė, bendrovei „Simet“ buvo nustatyti vienašališki su viešąja paslauga susiję išsipareigojimai. Priešingai atsižvelgiant į tai, kad teiktos reguliariosios susisiekimo paslaugos, buvo būtina, kad koncesijos specifikacijose, kurios suteikė „Simet“ išskirtinę teisę teikti minėtas paslaugas, būtų iš anksto numatyta teiktinų paslaugų tvarka. Nepateikta ir jokių įrodymų, patvirtinančių, kad teikti oficialūs prašymai pakeisti minėtas paslaugų savybes, kuriuos ministerija esą atmetė, taip pat „Simet“ nepateikė įrodymų, patvirtinančių, kad minėta paslaugų teikimo tvarka buvo ne pasiūlyta operatoriaus už išskirtinę teisę teikti paslaugas ir vėliau patvirtinta ministerijos, o vienašališkai jai nustatyta Italijos valdžios institucijų.
- (108) Trečia, dėl tariamo įpareigojimo vežti pašto siuntas „Simet“ nepateikė jokie įrodymo, susijusio su faktiškai suteiktomis paslaugomis ir dėl to patirtomis grynosiomis sąnaudomis, taip pat ji nepateikė jokie įrodymo, kad kada nors prieštaravo koncesijos specifikacijų išlygoms dėl pašto siuntų vežimo. Tai galėtų reikšti, kad šių paslaugų teikimas atitiko komercinius bendrovės interesus arba, kad ji laikė šias paslaugas sąžiningu atlygiu už išskirtinę teisę teikti tarpregioninio transporto paslaugas.
- (109) Ketvirta, dėl tarifų, kuriuos „Simet“ galėjo taikyti teiktoms keleivinio transporto paslaugoms, nors Italijos valdžios institucijos pripažįsta, kad iki 2001 m. iš tikrųjų galiojo nacionalinės nuostatos, kuriose nustatytos bendrosios autobusų transporto įkainių sistemos gairės, atsižvelgiant į bendresnę nacionalinę transporto ir kainų politiką⁽³⁴⁾, vis dėlto atkreipia dėmesį, jog operatoriai galėjo pateikti specialų prašymą, kad būtų taikomas kitoks tarifas. Tai aiškiai rodo ministerijos raštas, kuriuo remiasi „Simet“⁽³⁵⁾. Tačiau Komisija pastebi, kad „Simet“ nepateikė jokių įrodymų, patvirtinančių, jog teikė tokio pobūdžio prašymus Italijos valdžios institucijoms nė įrodymų, kad ministerija kada nors atmetė prašymus pakeisti tarifus 1987–2003 m.
- (110) Prieštaraujant „Simet“ teiginiui, tai, kad ilgųjų maršrutų reguliarių paslaugų tarifai buvo „patvirtinti“ Nacionalinio transporto priemonių registravimo biuro prie Susisiekimo ministerijos provincijos skyriaus⁽³⁶⁾, ir tai, kad 2002 m. balandžio 5 d. aplinkraštyje Nr. 3/02⁽³⁷⁾ minimi „reglamentuoti“ tarifai, nereiškia, kad šių tarifų iš pradžių nenustatė operatoriai. Veikia šių terminų vartojimas paprasčiausiai reiškia, kad tarifai buvo nustatyti iš anksto ir vėliau patvirtinti kompetentingų ministerijos tarnybų, siekiant skaidrumo bei viešumo ir užtikrinant keleivių teises.
- (111) Bet koku atveju tokio pobūdžio priemonės, remiantis Reglamento (EEB) Nr. 1191/69 2 straipsnio 5 dalimi, nėra „įpareigojimas dėl tarifų“, kuriam turėtų būti taikoma bendra kompensavimo tvarka. Įsipareigojimas dėl tarifų reiškia „įsipareigojimą, nustatomą transporto įmonėms, kad jos [...] taikytų viešosios valdžios institucijos nustatytus ar patvirtintus tarifus, kurie neatitinka įmonės komercinių interesų ir kurie atsiranda įvedus arba atsisakius pakeisti specialias tarifų sąlygas“. Įsipareigojimo dėl tarifų apibrėžimas netaikomas „įsipareigojimams, kylantiems iš kainų politikos bendrųjų priemonių, taikomų ekonomikai kaip visumai, arba priemonėms, kurių imamasi apskritai dėl transporto įkainių ir sąlygų, atsižvelgiant į transporto rinkos arba jos dalies organizavimą“.
- (112) Galiausiai, dėl „Simet“ minimų ministerijos atmetimų prašymų, Komisija pastebi, kad prašymais siekta plėstis, tad jie nebuvo susiję su esamų paslaugų teikimo tvarkos pakeitimais. Paslaugų plėtra ne visada buvo įmanoma dėl Įstatyme Nr. 1822/39 nustatyto keleivinio transporto reguliarių paslaugų teikimo reglamentavimo. Iš tikrųjų buvo galima išduoti koncesijas naujoms paslaugoms arba padidinti esamų paslaugų apimtį tik su sąlyga, kad šios koncesijos nedarys poveikio kitų reguliaraus susisiekimo operatorių teisėms. Todėl atmetas prašymas pradėti teikti naujas paslaugas arba praplėsti esamas buvo siekio suderinti skirtingų ekonominių subjektų interesus rezultatas, o ne nustatytų su viešąja paslauga susijusių išsipareigojimų pasekmė, kaip tvirtina „Simet“.

⁽³⁴⁾ Iki 1991 m. pabaigos galiojo 1974 m. balandžio 30 d. aplinkraštis Nr. 13/74, kuriame nurodyta, kad įprasti autobusų reguliarių tarpregioninių paslaugų tarifai turi būti tokie patys kaip geležinkelių transporto antrosios klasės tarifai. Vėliau 1992–2000 m. galiojo 1992 m. kovo 17 d. oficialioji atmintinė Nr. 801, kurioje nustatyta, kad tarifai neturėtų didėti daugiau negu infliacijos rodiklis, kurį tuo metu nustatydavo tarpministerinis kainų komitetas.

⁽³⁵⁾ 1992 m. liepos 3 d. Katancaro provincijos skyriaus raštas Nr. A/7302.

⁽³⁶⁾ Koncesijos specifikacijų 6 punktas.

⁽³⁷⁾ 2002 m. balandžio 5 d. aplinkraščio Nr. 3/02 2 punktas, kuriame pateikti nurodymai dėl tarifų keitimo iš lirų į eurus tvarkos.

- (113) Todėl „Simet“ neįrodė, kad Italijos valdžios institucijos jai vienašališkai nustatė su viešąja paslauga susijusį išpareigojimą.

7.2.2. Ar kompensacija, mokama už šį išpareigojimą, atitinka Reglamentą (EEB) Nr. 1191/69?

- (114) Bet koku atveju, net darant prielaidą, kad gali būti įrodyta, jog su viešąja paslauga susiję išpareigojimai buvo kažkokia forma nustatyti vienašališkai, kompensacija už šias paslaugas vis tiek turėtų atitikti Reglamente (EEB) Nr. 1191/69 nustatytą bendrą kompensavimo tvarką (IV skirsnis), kad jai negalėtų išankstinio pranešimo išpareigojimas, remiantis to paties reglamento 17 straipsnio 2 dalimi. Komisija nemano, kad ši sąlyga yra susidariusi.
- (115) Visų pirma, Komisija atkreipia dėmesį, kad Reglamento (EEB) Nr. 1191/69 10 straipsnyje, be kita ko, nustatyta, kad kompensacijos dydis, susijęs su išpareigojimu organizuoti darbą arba vežti, turi būti lygus skirtumui tarp finansinių išlaidų sumažėjimo ir įmonės pajamų sumažėjimo, jeigu visas minėtas išpareigojimas arba atitinkama jo dalis būtų panaikinti tam tikram laikotarpiui. Be to, Komisija pastebi, kad remiantis Teisingumo Teismo sprendimu *Antrop*, minėtos nuostatos reikalavimai nepatenkinami, jeigu „*neįmanoma nustatyti, remiantis patikimais [bendrovės] apskaitos duomenimis, skirtumo tarp išlaidų, priskirtinų [jos] veiklos daliai zonoje, kur [ji] atitinkamai naudojasi koncesija, ir atitinkamų pajamų, ir todėl negalima apskaičiuoti sąnaudų, kurios atsiranda [šiai įmonei] įgyvendinant su viešąja paslauga susijusius išpareigojimus*“⁽³⁸⁾.
- (116) Be to, nuo 1992 m. liepos 1 d. Reglamento (EEB) Nr. 1191/69 1 straipsnio 5 dalies a punkte numatyta, kad, jeigu transporto įmonė ne tik teikia paslaugas pagal su viešąja paslauga susijusius išpareigojimus, bet taip pat užsiima ir kita veikla, viešosios paslaugos privalo būti vykdomos: i) tvarkant buhalterinę apskaitą kiekvienai veiklai atskirai ir nustatant proporcingą turto dalį, susijusią su kiekviena veikla, naudojantis galiojančiomis buhalterinės apskaitos taisyklėmis, ir ii) padengiant išlaidas veiklos pajamomis ir mokėjimais iš valdžios institucijų, be jokios pervedimų galimybės iš vieno kurio arba į kitą įmonės veiklos padalinį.
- (117) Nagrinėjamu atveju „Simet“ netaikė veiksmingos apskaitos atskyrimo sistemos skirtingoms paslaugoms, kurias teikė iki 2002 m. Be to, galima abejojti ir dėl 2002 m. ir 2003 m., taikant apskaitos atskyrimo sistemą, vykdytos analitinės apskaitos galiojimo, atsižvelgiant į tai, kad nėra įrodyta, jog bendrovės valdymo organai naudojo šią analitinę apskaitą savo veiklai kontroliuoti. Todėl nesilaikyta 10 straipsnio nuostatų.
- (118) Antra, „Simet“ neįrodė, kad „*Ekonominiai nuostoliai [...] nustatyti bendrai atsižvelgiant į išpareigojimo padarinius įmonės veiklai*“ (Reglamento (EEB) Nr. 1191/69 5 straipsnio 1 dalis); be to, 7.1.2 skirsnis rodo, kad nebuvo laikytasi ir reikalavimo, kuriuo numatyta iš anksto nustatyti kompensacijos dydį (reglamento 13 straipsnis).
- (119) Galiausia, kompensacijos už priemonę, apie kurią pranešta, laikotarpis tęsiasi nuo 1987 m. iki 2003 m. Tačiau bendra kompensavimo tvarka autobusų tarpregioninėms paslaugoms taikyta tik iki 1992 m. liepos mėn., vėliau taikant ją tik „*miesto, priemiesčių ir regiono keleivinio transporto paslaugoms*“, remiantis Reglamentu (EEB) Nr. 1893/91⁽³⁹⁾. Reglamente (EEB) Nr. 1191/69 pateikto „vežimo regione“ apibrėžimo („*transporto paslaugos, kurios teikiamos, kad būtų patenkinti regiono transporto poreikiai*“) negalima praplėsti taip, kad jis apimtų visas transporto paslaugas, kurios teikiamos, kad būtų patenkinti regiono gyventojų poreikiai, įtraukiant į jį ir tarpregioninius maršrutus. Iš tikrųjų dėl tokios plačios interpretacijos reglamentas būtų tapęs gan neveiksmingu, nes valstybės narės būtų galėjusios jo netaikyti įmonėms, kurių veikla apsiribojo tik „*miesto, priemiesčių ir regiono keleivinio transporto paslaugoms*“⁽⁴⁰⁾.
- (120) Todėl Komisija konstatuoja, kad kompensacija, apie kurią pranešta, neatitinka Reglamente (EEB) Nr. 1191/69 nustatytos bendros kompensavimo tvarkos.

⁽³⁸⁾ 2009 m. Sprendimas, C-504/07, Rink. p. I-03867.

⁽³⁹⁾ OL L 169, 1991 6 29, p. 1.

⁽⁴⁰⁾ Reglamento (EEB) Nr. 1191/69 1 straipsnio 2 dalis.

7.2.3. Išvada dėl atleidimo nuo įpareigojimo pranešti

- (121) Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, Komisija daro išvadą, kad, Valstybės Tarybos nuomone, bendrovei „Simet“ mokėtina kompensacijai už autobusų transporto tarpregioninių paslaugų teikimą 1987–2003 m. negaliojo atleidimas nuo išankstinio informavimo procedūros, remiantis Reglamento (EEB) Nr. 1191/69 17 straipsnio 2 dalimi.

7.3. PAGALBOS SUDERINAMUMAS

- (122) Kadangi neįrodyta, jog mokėjimams kompensacijos forma galiojo atleidimas nuo išankstinio informavimo procedūros, remiantis Reglamento (EEB) Nr. 1191/69 17 straipsnio 2 dalimi, reikia įvertinti jų suderinamumą su vidaus rinka, atsižvelgiant į tai, kad, kaip nurodyta 7.1 skirsnyje, jie laikomi valstybės pagalba pagal SESV107 straipsnio 1 dalį.
- (123) Komisija laikosi nuomonės, kad praneštos priemonės suderinamumas turi būti išnagrinėtas remiantis 2009 m. gruodžio 3 d. įsigaliojusi Reglamentu (EB) Nr. 1370/2007, panaikinusiu Reglamentą (EEB) Nr. 1191/69, kadangi būtent šis teisės aktas galioja priimant šį sprendimą⁽⁴¹⁾. Šiuo atžvilgiu Komisija pastebi, kad Valstybės Tarybos bendrovei „Simet“ suteikta kompensacija dar neišmokėta, todėl numatytos pagalbos įsigaliojimo data sutampa su Komisijos sprendimo dėl šios pagalbos suderinamumo su vidaus rinka priėmimo diena⁽⁴²⁾. Be to, kelia abejonių tai, kad neatšaukiama teisė į šią kompensaciją bendrovei „Simet“ suteikta prieš priimant 2010 m. kovo 9 d. Valstybės Tarybos sprendimą Nr. 1405/2010, kuriuo Italijos valstybė iš tikrųjų įpareigota atlikti įmonei minėtus mokėjimus. 94 punkte paaiškinta, kad koncesijos specifikacijose, kuriomis „Simet“ remiasi siekdama įrodyti turėtą su viešąja paslauga susijusį išipareigojimą, nurodyta, kad teikiama paslauga nesuteikė operatoriui teisės į kokią nors subsidiją ar kompensaciją ir, kad laikoma, jog paslauga vykdoma ją vykdančiai įmonei prisiimant visą riziką ir pavojų. Galiausiai, būtina pabrėžti, kad Valstybės Taryba dar nenustatė bendrovei „Simet“ mokėtinos kompensacijos dydžio.
- (124) Reglamentas (EB) Nr. 1370/2007 reguliuoja 2 straipsnio i punkte apibrėžtų viešųjų paslaugų sutarčių koncesiją keleivinio geležinkelio ir kelių transporto sektoriuje. Remiantis šio reglamento 9 straipsnio 1 dalimi „Pagal šį reglamentą išmokėtos kompensacijos už [...] transporto viešųjų paslaugų teikimą [...] laikomos suderinamomis su [vidaus] rinka. Tokioms kompensacijoms netaikomas Sutarties 108 straipsnio 3 dalyje nustatytas išankstinio pranešimo reikalavimas“.
- (125) Dėl toliau pateiktų priežasčių Komisija laikosi nuomonės, kad kompensacija, apie kurią pranešta, neatitinka Reglamente (EB) Nr. 1370/2007 nustatytų sąlygų. Todėl Komisija negali jos skelbti suderinama su vidaus rinka, remiantis šio reglamento 9 straipsnio 1 dalimi.
- (126) Visų pirma, Komisija pastebi, kad nors koncesijos specifikacijos atitinka Reglamento (EB) Nr. 1370/2007 2 straipsnio i punkte nustatytus reikalavimus, susijusius su viešųjų paslaugų sutarties apibrėžimu, vis dėlto nesilaikyta kai kurių šio reglamento 4 straipsnyje numatytų nuostatų, kuriomis nustatomas privalomas viešųjų paslaugų sutarčių turinys ir bendrosios taisyklės. Pavyzdžiui, 4 straipsnio 1 dalies b punkte numatyta, kad parametrai, kuriais remiantis skaičiuojama kompensacija, turi būti apibrėžti iš anksto, objektyviai ir skaidriai, siekiant išvengti per didelės kompensacijos, o 4 straipsnio 1 dalies c punkte ir 4 straipsnio 2 dalyje apibrėžta išlaidų ir pajamų skirstymo tvarka. Komisijos 7.1.2 skirsnyje atlikta sprendimo *Altmark* antrojo kriterijaus analizė rodo, kad nagrinėjamos koncesijos specifikacijose buvo nurodyta, kad teikiama paslauga operatoriui nesuteikia teisės į kokią nors subsidiją ar kompensaciją ir, kad laikoma, jog visą riziką ir pavojų prisiima veiklą vykdanči įmonė. Tai, kad atmesta kompensacijos galimybė neišvengiamai reiškia, kad kompensacijos parametrai nebuvo iš anksto nustatyti, todėl kompensacija neatitinka reglamento 4 straipsnio.
- (127) Be to, 6 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad tuo atveju, kai viešųjų paslaugų sutartys sudaromos tiesiogiai, kompensacija turi atitikti Reglamento (EB) Nr. 1370/2007 ir jo priedo nuostatas, siekiant užtikrinti, kad kompensacija neviršytų viešosios paslaugos įpareigojimo įvykdymui būtinos sumos. Be kita ko, minėtame priede reikalaujama, kad būtų taikoma apskaitos atskyrimo sistema (5 punktas), ir patikslinama didžiausios kompensacijos sumos nustatymo tvarka.

⁽⁴¹⁾ Komisija šiuo atžvilgiu remiasi 2010 m. vasario 24 d. Komisijos sprendimo dėl Danijos transporto ministerijos ir įmonės „Danske Statsbaner“ viešųjų transporto paslaugų sutarčių (Valstybės pagalba C 41/08 (ex NN 35/08)) 307–313 punktuose pateiktais argumentais (OL L 7, 2011 I 11, p. 1). Šį Komisijos sprendimą teismas panaikino 2013 m. Sprendime *Jørgen Andersen prieš Europos Komisiją*, T-92/11, kuris dar viešai nepaskelbtas ir kuris šiuo metu apskūstas Teisingumo Teismui (byla C-303/13). Šio ieškinio rezultatas nėra svarbus nagrinėjamu atveju, kadangi teismas apskūstame sprendime patvirtino, jog praneštos, bet neišmokėtos pagalbos atžvilgiu privalo būti taikomos suderinamumo vertinimo taisyklės, principai ir kriterijai, kurie galioja Komisijos sprendimo priėmimo dieną (žiūrėti sprendimo 39 punktą).

⁽⁴²⁾ 2008 m. Sprendimo *Komisija prieš Freistaat Sachsen*, C-334/07 P, Rink. p. I-9465, 50–53 punktai; 2011 m. Sprendimo *Italija prieš Komisiją*, T-3/09, Rink. p. II-95, 60 punktas.

- (128) 115 punkte pabrėžta, kad didžiąją laikotarpio (1987–2001 m.), apie kurią turi būti pranešta, dalį „Simet“ netaikė veiksmingos apskaitos atskyrimo sistemos, be to, galima abejoti ir dėl analitinės apskaitos galiojimo. Todėl neįmanoma įrodyti, kad galiausiai suteikus bet kokio dydžio kompensaciją, nebus viršyta suma, atitinkanti grynąjį finansinį rezultatą, lygų viešųjų paslaugų išpareigojimų vykdymo teigiamo ar neigiamo poveikio viešųjų paslaugų operatoriaus pajamoms ir sąnaudoms sumą (priedo 2 punktas).
- (129) Be to, kadangi iš anksto nenustatyti kompensacijos parametrai, bet koks išlaidų paskirstymas turi būti neišvengiamai atliekamas taikant *ex post* principą, remiantis nepagrįstomis prielaidomis kaip, pavyzdžiui, pradinėje ir daugumos ataskaitose. Vis dėlto Komisija negali sutikti su daugumos ataskaitos prielaidomis, pagal kurias kiekviena įmonės teikta paslauga turėtų neišvengiamai atitikti tą pačią išlaidų ir pajamų proporciją tam tikrais metais. Be to, atsižvelgdama į tai, kad taikant skaičiavimą *ex post* teikiant paslaugą patirtos išlaidos be abejonės bus visiškai kompensuotos, Komisija laikosi nuomonės, kad pradinėje ir daugumos ataskaitose naudotas nuosavo kapitalo gražos rodiklis, viršijantis atitinkamą apskaitos sandorių normą 100 bazinių punktų, bendrai nėra laikomas tinkama orientacine norma, skaičiuojant pagrįstą pelną.
- (130) Todėl Komisija laikosi nuomonės, kad koncesijos specifikacijose nenumatytos kompensacijos, kurią patvirtino Valstybės Taryba, išmokėjimas neatitiks Reglamento (EB) Nr. 1370/2007, todėl pranešta priemonė yra nesuderinama su vidaus rinka.
- (131) Galiausia, dėl „Simet“ teiginių, kad Valstybės Tarybos sprendimas Nr. 1405/2010 susijęs ne su kompensacija už su viešąja paslauga susijusius išpareigojimus, remiantis taikytinu Tarybos reglamentu, o su nuostolių atlyginimu dėl Reglamento (EEB) Nr. 1191/69 pažeidimo, atsiradusių tariamai neteisėtai vienašališkai nustačius su viešąja paslauga susijusius išpareigojimus, remiantis minėto reglamento 1 straipsnio 3 ir 5 dalimis, Komisija pastebi, kad Sprendime Nr. 1405/2010 nėra jokios susijusios nuorodos į Reglamentą (EEB) Nr. 1191/69, tačiau nurodoma „Simet“ teisė, remiantis Reglamento (EEB) Nr. 1191/69 6, 10 ir 11 straipsniais, gauti kompensaciją, kurią turi nustatyti valdyba, remdamasi patikimais duomenimis⁽⁴³⁾. Be to, Sprendime Nr. 1405/2010 pati Valstybės Taryba atmetė „Simet“ ieškinį dėl nuostolių atlyginimo, kurį manė esant skirtą padengti nuostoliams, kurių nepadengs nustatyta kompensacija, ir ieškinį dėl neteisėto praturtėjimo, atsižvelgiant į tai, kad priėmė pagrindinį kompensacijos prašymą pagal Reglamentą (EEB) Nr. 1191/69⁽⁴⁴⁾. Todėl sprendimo 3.3 punkte Valstybės Taryba teigia: „Bet kokia apeliančės pareikšta nuostolių atlyginimo pretenzija šiuo metu negali būti priimta, kadangi tik valdybai nustačius minėtą kompensaciją, galės paaiškėti žala, kurios nustatyta kompensacijos suma nepadengia ir kurią turės išvesti ir įrodyti suinteresuotoji šalis“.
- (132) Bet kokių atveju, Komisija laikosi nuomonės, kad atlyginus bendrovei „Simet“ nuostolius už tariamai neteisėtai vienašališkai Italijos valdžios institucijų nustatytus su viešąja paslauga susijusius išpareigojimus, apskaičiuojant juos Reglamente (EEB) Nr. 1191/69 nustatyta bendros kompensacijos tvarka, būtų pažeisti Sutarties 107 ir 108 straipsniai. Atlyginti bendrovei „Simet“ nuostolius tai tas pats, kas suteikti kompensaciją už su viešąja paslauga susijusius išpareigojimus nagrinėjamu laikotarpiu, nepaisant to, kad koncesijos specifikacijoms, kurios reglamentuoja aptariamą paslaugas, taikomas išankstinio pranešimo reikalavimas ir jos neatitinka, kaip pirmiau įrodyta, esminių Reglamento (EEB) Nr. 1191/69 ir Reglamento (EB) Nr. 1370/2007 nuostatų. Nuostolių atlyginimas iš tikrųjų leistų apeiti Europos Sąjungos teisės aktų leidėjo nustatytas valstybės pagalbos taisykles ir sąlygas, kuriomis kompetentingos valdžios institucijos, nustatydamos su viešąja paslauga susijusius išpareigojimus ar sudarydamos viešųjų paslaugų sutartis, kompensuoja atitinkamų operatorių išlaidas, patirtas vykdant su viešąja paslauga susijusius išpareigojimus. Galiausia, kaip pirmiau nurodyta, koncesijos specifikacijose, kuriomis vadovaudamasi „Simet“ teikė transporto paslaugas, nenumatyta jokia finansinė kompensacija. „Simet“ sutiko teikti paslaugas tokiomis sąlygomis, kokios nustatytos koncesijose, prisiimdama visą riziką.
- (133) Todėl Komisija negali pritarti „Simet“ argumentams, kuriais remiantis Valstybės Tarybos sprendimas Nr. 1405/2010 veikia susijęs su nuostolių atlyginimu dėl Reglamento (EEB) Nr. 1191/69 pažeidimo nei su kompensacija už su viešąja paslauga susijusius išpareigojimus.

8. IŠVADA

- (134) Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, Komisija daro išvadą, kad priemonė, apie kurią pranešta, yra su vidaus rinka nesuderinama valstybės pagalba, remiantis Sutarties 107 straipsnio 1 dalimi.

⁽⁴³⁾ Sprendimo Nr. 1405/2010 3.3 punktas.

⁽⁴⁴⁾ Sprendimo Nr. 1405/2010 3.4 punktas.

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Kompensacija bendrovei „Simet“, apie kurią pranešė Italijos valdžios institucijos, yra valstybės pagalba pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 straipsnio 1 dalį. Šiai priemonei taikomas išankstinio pranešimo reikalavimas, remiantis Reglamento (EEB) Nr. 1191/69 17 straipsnio 2 dalimi.

Ši valstybės pagalba yra nesuderinama su vidaus rinka, kadangi nesilaikyta Reglamento (EB) Nr. 1370/2007 nustatytų sąlygų. Todėl Italijos valdžios institucijos negali įgyvendinti šios pagalbos.

2 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Italijos Respublikai.

Priimta Briuselyje 2013 m. spalio 2 d.

Komisijos vardu
Joaquín ALMUNIA
Pirmininko pavaduotojas

KOMISIJOS SPRENDIMAS**2014 m. kovo 20 d.**

kuriuo nustatoma Europos Sąjungos pozicija dėl valdymo subjektų, veikiančių pagal Jungtinių Amerikos Valstijų Vyriausybės ir Europos Sąjungos susitarimą dėl raštinės įrangos energijos vartojimo efektyvumo ženklavimo programų suderinimo, sprendimo dėl serverių ir nenutrūkstamojo maitinimo šaltinių specifikacijų įtraukimo į susitarimo C priedą ir dėl monitorių ir vaizdo atkūrimo įrangos specifikacijų, įtrauktų į susitarimo C priedą, persvarstymo

(Tekstas svarbus EEE)

(2014/202/ES)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2012 m. lapkričio 13 d. Tarybos sprendimą 2013/107/ES dėl Jungtinių Amerikos Valstijų Vyriausybės ir Europos Sąjungos susitarimo dėl raštinės įrangos energijos vartojimo efektyvumo ženklavimo programų suderinimo pasirašymo ir sudarymo ⁽¹⁾, ypač į jo 4 straipsnį,

kadangi:

- (1) susitarime numatyta, kad Europos Komisija kartu su Jungtinių Amerikos Valstijų Aplinkos apsaugos agentūra parengia ir periodiškai persvarsto bendrąsias raštinės įrangos specifikacijas ir todėl iš dalies pakeičia susitarimo C priedą;
- (2) Komisija turi nustatyti Europos Sąjungos poziciją dėl specifikacijų pakeitimo;
- (3) šiuo sprendimu numatytais priemonėmis atsižvelgiama į 2008 m. sausio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 106/2008 dėl Bendrijos raštinės įrangos energijos vartojimo efektyvumo ženklavimo programos ⁽²⁾ su pakeitimais, padarytais Reglamentu (ES) Nr. 174/2013 ⁽³⁾, 8 straipsnyje nurodytos Europos Sąjungos *Energy Star* valdybos pareikštą nuomonę;
- (4) C priedo II dalyje nurodyta monitorių specifikacija ir C priedo III dalyje nurodyta vaizdo atkūrimo įrangos specifikacija turėtų būti panaikintos ir pakeistos prie šio sprendimo pridedamomis specifikacijomis,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

Vienintelis straipsnis

Europos Sąjungos patvirtintina pozicija dėl valdymo subjektų, veikiančių pagal Jungtinių Amerikos Valstijų Vyriausybės ir Europos Sąjungos susitarimą dėl raštinės įrangos energijos vartojimo efektyvumo ženklavimo programų koordinavimo, sprendimo dėl susitarimo C priedo II ir III dalyse nustatytų monitorių ir vaizdo atkūrimo įrangos specifikacijų persvarstymo ir dėl serverių ir nenutrūkstamojo maitinimo šaltinių specifikacijų įtraukimo į susitarimą grindžiama pridedamu sprendimo projektu.

⁽¹⁾ OL L 63, 2013 3 6, p. 5.

⁽²⁾ OL L 39, 2008 2 13, p. 1.

⁽³⁾ OL L 63, 2013 3 6, p. 1.

Šis sprendimas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Priimta Briuselyje 2014 m. kovo 20 d.

Komisijos vardu
Pirmininkas
José Manuel BARROSO

I PRIEDAS

SPRENDIMO PROJEKTAS

...

Valdymo institucijų, veikiančių pagal Jungtinių Amerikos Valstijų Vyriausybės ir Europos Sąjungos susitarimą dėl raštinės įrangos energijos vartojimo efektyvumo ženklavimo programų suderinimo, sprendimas dėl serverių ir nenutrūkstamojo maitinimo šaltinių specifikacijų įtraukimo į susitarimo C priedą ir dėl monitorių ir vaizdo atkūrimo įrangos specifikacijų, įtrauktų į susitarimo C priedą, persvarstymo

VALDYMO INSTITUCIJOS,

atsižvelgdamos į Jungtinių Valstijų Vyriausybės ir Europos Sąjungos susitarimą dėl raštinės įrangos energijos vartojimo efektyvumo ženklavimo programų suderinimo, ypač į jo XII straipsnį,

kadangi į Susitarimą turėtų būti įtrauktos naujų gaminių – serverių ir nenutrūkstamojo maitinimo šaltinių – specifikacijos ir turėtų būti persvarstytos vaizdo atkūrimo įrangos ir monitorių specifikacijos,

NUSPRENDĖ:

į Jungtinių Amerikos Valstijų Vyriausybės ir Europos Sąjungos susitarimo dėl raštinės įrangos energijos vartojimo efektyvumo ženklavimo programų suderinimo C priedą įtraukiamos šios toliau pateikiamos dalys: I dalis „Monitoriai“, II dalis „Nenutrūkstamojo maitinimo šaltiniai“, III dalis „Serveriai“ ir IV dalis „Vaizdo atkūrimo įranga“.

Jungtinių Amerikos Valstijų Vyriausybės ir Europos Sąjungos susitarimo dėl raštinės įrangos energijos vartojimo efektyvumo ženklavimo programų suderinimo dabartinės C priedo II ir III dalys – „Monitoriai“ ir „Vaizdo atkūrimo įranga“ – panaikinamos.

Sprendimas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo. Ši dviem egzemplioriais parengtą sprendimą pasirašo pirminkai.

Pasirašyta Vašingtone [data]

(...)

*Jungtinių Valstijų aplinkos apsaugos agentūros
vardu*

Pasirašyta Briuselyje [data]

(...)

Europos Sąjungos vardu

II PRIEDAS

SUSITARIMO

C PRIEDO II DALIS

„I. MONITORIŲ SPECIFIKACIJOS

1. Apibrėžtys

1.1. Gaminių tipai

Elektroninis monitorius (monitorius) – iš vaizdo ekrano ir susijusių elektroninių dalių, dažnai sumontuotų viename korpuse, sudarytas rinkoje parduodamas gaminy, kurio pagrindinė paskirtis – rodyti vaizdinę informaciją, teikiamą iš: 1) kompiuterio, kompiuterizuotos darbo vietos arba serverio per vieną arba daugiau įvedimo kanalų (pvz., VGA, DVI, HDMI, „DisplayPort“, IEEE 1394, USB); 2) išorinės laikmenos (pvz., USB atmintuko, atminties kortelės) arba 3) tinklo jungties.

- a) Kompiuterio monitorius – elektroninis įrenginys, paprastai su didesniu nei 12 colių įstrižainės ir didesnio nei 5 000 pikselių kvadratiniam coliui (pixels/in²) tankio ekranu, kuriuo vaizduojama kompiuterio naudotojo sąsaja bei vykdomos programos ir naudotojui užtikrinama, paprastai naudojant klaviatūrą ir pelę, sąveikos su kompiuteriu galimybė.

Geresnių charakteristikų monitorius – kompiuterio monitorius, turintis visas toliau išvardytas savybes ir funkcijas:

- i) bent 60:1 kontrasto santykį, išmatuotą bent 85° horizontaliuoju stebėjimo kampų, su ekraną dengiančiu stiklu ar be jo;
- ii) 2,3 megapikselių (MP) arba didesnę savąją skyrą;
- iii) bent sRGB spalvų gamą, kaip apibrėžta IEC 61966 2-1. Spalvų erdvės poslinkiai yra leistini su sąlyga, kad būtų palaikoma ne mažiau kaip 99 % nustatytųjų sRGB spalvų.
- b) Skaitmeninis nuotraukų rėmelis – elektroninis įrenginys, paprastai su mažesniu nei 12 colių įstrižainės ekranu, kurio pagrindinė funkcija – rodyti skaitmeninius vaizdus. Jis taip pat gali turėti programuojamo laikmačio, buvimo jutiklio, garso, vaizdo, „Bluetooth“ ryšio ar belaidžio ryšio funkcijas.
- c) Informacinis monitorius – elektroninis įrenginys, paprastai su didesniu nei 12 colių įstrižainės ir ne didesnio nei 5 000 pikselių kvadratiniam coliui tankio ekranu. Paprastai jis parduodamas rinkoje kaip komercinių skelbimų lenta, skirta naudoti erdvėse, kuriose ją galėtų matyti daugybė žmonių (t. y. ne prie darbstačių), pvz., mažmeninėse parduotuvėse ar prekybos centruose, restoranuose, muziejuose, viešbučiuose, lauko aikštėse, oro uostuose, konferencijų salėse arba klasėse.

- 1.2. Išorinis maitinimo šaltinis (dar vadinamas išoriniu maitinimo adapteriu) – atskirą fizinių korpusą turintis komponentas, skirtas iš elektros tinklo gaunamai linijos įtampos srovei paversti žemesnės (-ių) įtampos (-ų) nuolatine srove monitoriui maitinti. Išorinis maitinimo šaltinis jungiamas prie monitoriaus per atjungiamą arba įmontuotą kištukinę-lizdinę elektros jungtį, kabelį, laidą ar kokį sujungimą.

1.3. Veikimo režimai

- a) Įjungties veiksmas – energijos vartojimo veiksmas, kai gaminy yra suaktyvintas ir vykdo vieną ar daugiau savo pagrindinių funkcijų. Ši veiksmas taip pat apibūdinama terminais „suaktyvintas“, „naudojamas“, „įprastas veikimas“. Veikdamas šia veiksmas įrenginys paprastai vartoja daugiau energijos nei būdamas miego ar išjungties būsenoje.
- b) Miego būsenas – energijos vartojimo veiksmas, į kurią gaminy pereina gavęs signalą iš prijungto įtaiso arba vidinį signalą. Gaminy į šią būseną gali pereiti ir pagal naudotojo komandą. Gaminy turi pabusti gavęs signalą iš prijungto įrenginio, tinklo, nuotolinio valdymo pulto ir (arba) dėl vidinio signalo. Kai gaminy yra šios būsenos, jis nerodo vaizdo, tačiau gali vykdyti tam tikras vartotojui skirtas arba apsaugines funkcijas, pvz., rodyti informaciją apie gaminį arba jo būseną arba vykdyti jutikliais grindžiamas funkcijas.

Pastabos. 1. Vidinį signalą gali duoti, pvz., laikmatis arba buvimo jutiklis.

2. Maitinimo jungiklio įjungimas nelaikomas naudotojo komanda.

c) Išjungties būseną – energijos vartojimo veiksmą, kai gaminys yra prijungtas prie energijos šaltinio ir nevykdo jokių įjungties veiksmų ar miego būsenos funkcijų. Ši būseną gali trukti neribotą laiką. Iš šios būsenos gaminys gali išeiti tik naudotojui tiesiogiai įjungus maitinimo jungiklį ar valdiklį. Kai kurie gaminiai gali neturėti šios būsenos.

1.4. Skaistis – iš ploto vieneto tam tikra kryptimi sklindančios šviesos stiprio fotometriniu matavimu, išreikštas kandelomis į kvadratinį metrą (cd/m^2). Skaistis yra susijęs su monitoriaus vaizdo šviesumo nuostatomis.

a) Deklaruotasis didžiausias skaistis – didžiausias skaistis, kurį monitorius pagal išankstinę nuostatą gali užtikrinti įjungties veiksmą ir kurį gamintojas nurodo, pvz., naudotojo vadove.

b) Didžiausias išmatuotas skaistis – didžiausias skaistis, kurį monitorius gali pasiekti naudotojui nustatant atitinkamas valdiklių, pvz., šviesumo ir kontrasto, nuostatas.

c) Pateikiamasis skaistis – monitoriaus skaistis, atitinkantis gamintojo iš anksto nustatytą numatytąją nuostatą, skirtą įprastam naudojimui namuose ar atitinkamoje rinkoje. Monitorių, kurių automatinio šviesumo reguliavimo (angl. *Automatic Brightness Control*, ABC) funkcija yra įjungta pagal numatytąją nuostatą, pateikiamasis skaistis gali skirtis priklausomai nuo aplinkos, kurioje įrengtas monitorius, apšvietimo sąlygų.

1.5. Ekranų plotas – matomos ekrano dalies pločio ir aukščio sandauga, išreikšta kvadratiniais coliais (in^2).

1.6. Automatinis ryškumo reguliavimas – automatinis mechanizmas, kuriuo monitoriaus šviesumas reguliuojamas pagal aplinkos šviesą.

1.7. Aplinkos apšvietimo sąlygos – monitoriaus aplinkos, kaip antai kambario ar biuro, apšvietimo lygis.

1.8. Tiltinė jungtis – fizinė jungtis tarp dviejų šakotuvų, paprastai (bet nebūtinai) USB ar „FireWire“, kuria užtikrinama galimybė naudoti daugiau prievadų, paprastai tam, kad būtų galima perkelti juos į patogesnę vietą ar padidinti esamų prievadų skaičių.

1.9. Tinklo funkcija – gebėjimas prisijungus prie tinklo gauti IP adresą.

1.10. Buvimo jutiklis – įtaisas, naudojamas žmogaus buvimui prieš monitorių ar aplink jį esančioje srityje atpažinti. Buvimo jutiklis paprastai naudojamas monitoriui perjungti iš miego ar išjungties būsenos į įjungties veiksmą arba atvirkščiai.

1.11. Gaminų grupė – grupė monitorių, kurie gaminami su tuo pačiu prekės ženklu, turi to paties dydžio ir tos pačios skyros ekraną ir yra sumontuoti į vieną korpusą ir kurių techninės įrangos sąranka gali skirtis.

Pavyzdys. Gaminų grupę galėtų būti laikomi du tos pačios modelių serijos kompiuterių monitoriai, turintys 21 colio įstrižainės ir 2 074 MP skyros ekraną, kurių savybės, kaip antai įmontuoti garsiakalbiai ar kamera, skiriasi.

1.12. Reikalingas modelis – tam tikra gaminio sąranka; tokios sąrankos gaminys bandomas pagal ENERGY STAR reikalavimus, jei jį numatoma žymėti ir pardavinėti kaip pažymėtą ženklu ENERGY STAR.

2. Taikymo sritis

2.1. Gaminiai, kuriems taikoma ši specifikacija

2.1.1. Gaminiai, kurie atitinka pirmiau pateiktą monitoriaus apibrėžtį ir kurie maitinami tiesiogiai iš kintamosios srovės elektros tinklo, per išorinį maitinimo šaltinį arba per duomenų ar tinklo jungtį, išskyrus 2.2 skirsnyje išvardytus gaminius, gali atitikti ENERGY STAR reikalavimus.

2.1.2. Tipiniai gaminiai, kurių atitiktis reikalavimams gali būti vertinama pagal šią specifikaciją:

- a) kompiuterių monitoriai;
- b) skaitmeniniai nuotraukų rėmeliai;
- c) informaciniai monitoriai ir
- d) kiti gaminiai, įskaitant monitorius su klaviatūros, vaizdo ir pelės perjungimo funkcijomis, taip pat kiti pramoniniai monitoriai, atitinkantys šioje specifikacijoje pateiktas apibrėžtis ir kvalifikacinius kriterijus.

2.2. Gaminiai, kuriems ši specifikacija netaikoma

2.2.1. Ši specifikacija netaikoma gaminiams, kuriems taikomos kitos ENERGY STAR gaminių specifikacijos. Naujausią galiojančių specifikacijų sąrašą galima rasti www.eu-energystar.org.

2.2.2. Pagal šią specifikaciją negali būti vertinama šių gaminių atitiktis:

- a) gaminių, kurių matomos ekrano dalies įstrižainė yra didesnė nei 61 colio;
- b) gaminių su integruotu televizijos imtuvu;
- c) gaminių, kurie reklamuojami ir parduodami kaip televizoriai, įskaitant gaminius su kompiuterio įvedimo prievadu (pvz., VGA), kurie reklamuojami ir parduodami visų pirma kaip televizoriai;
- d) gaminių, kurie yra komponentiniai televizoriai. Komponentinis televizorius yra gaminys, sudarytas iš dviejų arba daugiau atskirų komponentų (pvz., vaizdavimo įrenginio ir imtuvo), kurie reklamuojami ir parduodami kaip vieno modelio arba sisteminio žymėjimo televizorius. Komponentinis televizorius gali turėti daugiau kaip vieną maitinimo laidą;
- e) dvejetainės funkcijos įrenginių (televizorius ir kompiuterio monitorius), kurie reklamuojami ir parduodami kaip dvejetainės funkcijos gaminiai;
- f) mobiliųjų kompiuterinių ir ryšio įrenginių (pvz., planšetinių ir delninių kompiuterių, el. skaitytuvų, išmaniųjų telefonų);
- g) gaminių, kurie turi atitikti medicinos prietaisų specifikacijas, kuriomis draudžiamos energijos suvartojimo valdymo funkcijos ir (arba) kurie neturi energijos vartojimo veiksenos, atitinkančios miego būsenos apibrėžtį;
- h) mažafunkčių klientų, itin mažafunkčių klientų arba nulinių klientų.

3. Kvalifikaciniai kriterijai

3.1. Reikšminiai skaitmenys ir apvalinimas

3.1.1. Visi skaičiavimai atliekami pagal tiesiogiai išmatuotas (neapvalintas) vertes.

3.1.2. Jei nenurodyta kitaip, atitiktis specifikacijos reikalavimams vertinama be apvalinimo pranašumo pagal tiesiogiai išmatuotas arba apskaičiuotas vertes.

3.1.3. Tiesiogiai išmatuotos arba apskaičiuotos vertės, ataskaitos rengimo tikslu pateikiamos ENERGY STAR svetainėje, apvalinamos iki artimiausio reikšminio skaitmens pagal atitinkamus specifikacijos reikalavimus.

3.2. Bendrieji reikalavimai

3.2.1. Išorinis maitinimo šaltinis. Jei gaminys pateikiamas su išoriniu maitinimo šaltiniu, tas šaltinis turi atitikti V lygio veikimo charakteristikų reikalavimus pagal Tarptautinį efektyvumo ženklavimo protokolą (angl. *International Efficiency Marking Protocol*) ir turi būti paženklintas V lygio žyma. Daugiau informacijos apie ženklavimo protokolą pateikta www.energystar.gov/powersupplies.

Išoriniai maitinimo šaltiniai turi atitikti V lygio reikalavimus; tikrinama pagal vienos įtampos išorinių kintamosios–nuolatinės ir kintamosios–kintamosios srovės šaltinių energijos vartojimo efektyvumo skaičiavimo metodą (angl. *Test Method for Calculating the Energy Efficiency of Single-Voltage External Ac-Dc and Ac-Ac Power Supplies*, 2004 m. rugpjūčio 11 d.).

3.2.2. Galios valdymas:

- a) Gaminiai turi turėti bent vieną galios valdymo funkciją, kuri turi būti įjungta pagal numatytąją nuostatą ir kurią naudojant gaminį iš tiesiogiai prijungto pagrindinio įrenginio arba vidine komanda (pvz., naudojant VESA monitoriaus galios valdymo signalų (angl. *Display Power Management Signalling*, DPMS) palaikymo funkciją, kuri turi būti įjungta pagal numatytąją nuostatą) galima automatiškai perjungti iš įjungties veiksenos į miego būseną.
- b) Gaminiai, kurie vaizduojamą turinį iš vieno ar daugiau vidinių šaltinių generuoja savaime, turi turėti jutiklį arba laikmatį, kuris turi būti įjungtas pagal numatytąją nuostatą ir kuriuo gaminys būtų automatiškai perjungiamas į miego arba išjungties būseną.
- c) Jei gaminys turi vidinę numatytąją delsos, po kurios gaminys pereina iš įjungties veiksenos į miego arba išjungties būseną, nuostatą, tos delsos laikas turi būti nurodytas.
- d) Kompiuterių monitoriai, atjungus juos nuo pagrindinio kompiuterio, per 15 min. turi automatiškai pereiti į miego arba išjungties būseną.

3.3. Įjungties veiksenos reikalavimai

3.3.1. Įjungties veiksenos vartojamoji galia (P_{ON}), išmatuota pagal ENERGY STAR bandymo metodą, negali būti didesnė nei didžiausia įjungties veiksenos vartojamoji galia (P_{ON_MAX}), apskaičiuota ir suapvalinta pagal toliau pateiktą 1 lentelę.

Jei pagal 1 lygtį apskaičiuotas gaminio pikselių tankis (D_p) yra didesnis nei 20 000 pikselių kvadratiname colyje, ekrano skyra (r), naudojama P_{ON_MAX} apskaičiuoti, nustatoma pagal 2 lygtį.

1 lygtis. Pikselių tankio apskaičiavimas

$$D_p = \frac{r \times 10^6}{A}$$

Čia:

- D_p – gaminio pikselių tankis, suapvalintas iki artimiausio sveikojo skaičiaus, pikseliais kvadratiname colyje,
- r – ekrano skyra megapikseliais,
- A – matomos ekrano dalies plotas kvadratiniais coliais.

2 lygtis. Skyros apskaičiavimas, kai gaminio pikselių tankis (D_p) yra didesnis nei 20 000 pikselių kvadratiname colyje

$$r_1 = \frac{20,000 \times A}{10^6} \qquad r_2 = \frac{(D_p - 20,000) \times A}{10^6}$$

Čia:

- r_1 ir r_2 – ekrano skyra megapikseliais, naudojama P_{ON_MAX} apskaičiuoti,

- D_p – gaminio pikselių tankis, suapvalintas iki artimiausio sveikojo skaičiaus, pikseliais kvadratiname colyje ir
- A – matomos ekrano dalies plotas kvadratiniais coliais.

1 lentelė

Didžiausios įjungties veiksenos vartojamosios galios (P_{ON_MAX}) apskaičiavimas

Gaminio tipas ir Ekranų įstrižainė d (coliais)	P_{ON_MAX} kai $D_p \leq 20\,000$ pikselių kvadratiname colyje (vatais)	P_{ON_MAX} kai $D_p > 20\,000$ pikselių kvadratiname colyje (vatais)
	Čia: — r – ekrano skyra megapikseliais — A – matomos ekrano dalies plotas kvadratiniais coliais — rezultatas apvalinamas iki vato dešim- tųjų dalių	Čia: — r – ekrano skyra megapikseliais — A – matomos ekrano dalies plotas kvadratiniais coliais — rezultatas apvalinamas iki vato dešimtųjų dalių
$d < 12,0$	$(6,0 \times r) + (0,05 \times A) + 3,0$	$((6,0 \times r_1) + (3,0 \times r_2) + (0,05 \times A) + 3,0)$
$12,0 \leq d < 17,0$	$(6,0 \times r) + (0,01 \times A) + 5,5$	$((6,0 \times r_1) + (3,0 \times r_2) + (0,01 \times A) + 5,5)$
$17,0 \leq d < 23,0$	$(6,0 \times r) + (0,25 \times A) + 3,7$	$((6,0 \times r_1) + (3,0 \times r_2) + (0,025 \times A) + 3,7)$
$23,0 \leq d < 25,0$	$(6,0 \times r) + (0,06 \times A) - 4,0$	$((6,0 \times r_1) + (3,0 \times r_2) + (0,06 \times A) - 4,0)$
$25,0 \leq d \leq 61,0$	$(6,0 \times r) + (0,01 \times A) - 14,5$	$((6,0 \times r_1) + (3,0 \times r_2) + (0,1 \times A) - 14,5)$
$30,0 \leq d \leq 61,0$ (taikoma tik gaminiams, atitinkantiems informacinio monitoriaus apibrėžtį)	$(0,27 \times A) + 8,0$	$(0,27 \times A) + 8,0$

3.3.2. Geresnių charakteristikų monitoriaus apibrėžtį atitinkančių gaminių atveju prie P_{ON_MAX} vertės, apskaičiuotos pagal 1 lentelę, pridama pagal 3 lygtį apskaičiuota leidžiamoji galia (P_{EP}). Tuo atveju P_{ON} , išmatuota pagal ENERGY STAR bandymo metodą, turi būti ne didesnė nei P_{ON_MAX} ir P_{EP} suma.

3 lygtis. Geresnių charakteristikų monitorių įjungties veiksenos leidžiamosios galios apskaičiavimas

$$P_{EP < F:27''} = 0,30 \times P_{ON_MAX}$$

$$P_{EP = F:27''} = 0,75 \times P_{ON_MAX}$$

Čia:

- $P_{EP < 27''}$ – geresnių charakteristikų monitoriaus su mažesniu nei 27 colių įstrižainės ekranu įjungties veiksenos leidžiamoji galia vatais,
- $P_{EP \geq 27''}$ – geresnių charakteristikų monitoriaus su ne mažesniu kaip 27 colių įstrižainės ekranu įjungties veiksenos leidžiamoji galia vatais ir
- P_{ON_MAX} – didžiausia įjungties veiksenos vartojamoji galia vatais.

3.3.3. Gaminių, kuriuose pagal numatytąją nuostatą yra suaktyvinta automatinio šviesumo reguliavimo (ABC) funkcija, atveju prie P_{ON_MAX} vertės, apskaičiuotos pagal 1 lentelę, pridedama pagal 5 lygtį apskaičiuota leidžiamoji galia (P_{ABC}), jei pagal 4 lygtį apskaičiuotas įjungties veiksenos vartojamosios galios sumažinimas (R_{ABC}) yra ne mažesnis kaip 20 %.

- a) Jei R_{ABC} yra mažesnis nei 20 %, P_{ABC} prie P_{ON_MAX} nepridedama.
- b) P_{ON} , ABC funkcijai esant išjungtai, išmatuota pagal ENERGY STAR bandymo metodą, turi būti ne didesnė nei P_{ON_MAX} .

4 lygtis. Gaminių, kuriuose pagal numatytąją nuostatą suaktyvinta ABC funkcija, įjungties veiksenos vartojamosios galios sumažinimo apskaičiavimas

$$R_{ABC} = 100 \times \left(\frac{P_{300} - P_{10}}{P_{300}} \right)$$

Čia:

- R_{ABC} – įjungties veiksenos vartojamosios galios sumažinimo dėl ABC funkcijos procentas,
- P_{300} – įjungties veiksenos vartojamoji galia vatais, išmatuota esant 300 liuksų aplinkos apšvietai, ir
- P_{10} – įjungties veiksenos vartojamoji galia vatais, išmatuota esant 10 liuksų aplinkos apšvietai.

5 lygtis. Gaminių, kuriuose pagal numatytąją nuostatą suaktyvinta ABC funkcija, įjungties veiksenos leidžiamosios galios apskaičiavimas

$$P_{ABC} = 0,10 \times P_{ON_MAX}$$

Čia:

- P_{ABC} – įjungties veiksenos leidžiamoji galia vatais ir
- P_{ON_MAX} – didžiausia įjungties veiksenos vartojamoji galia vatais.

3.3.4. Gaminių, kurie maitinami iš žemosios įtampos nuolatinės srovės šaltinio, atveju pagal 6 lygtį apskaičiuota P_{ON} vertė turi būti ne didesnė nei pagal 1 lentelę apskaičiuota P_{ON_MAX} .

6 lygtis. Gaminių, kurie maitinami iš žemosios įtampos nuolatinės srovės šaltinio, įjungties veiksenos vartojamosios galios apskaičiavimas

$$P_{ON} = P_L - P_S$$

Čia:

- P_{ON} – apskaičiuota įjungties veiksenos vartojamoji galia vatais,
- P_L – bandomu įrenginiu (BI) apkrauto žemosios įtampos nuolatinės srovės šaltinio kintamosios srovės energijos suvartojimas vatais ir
- P_S – maitinimo šaltinyje prarandama kintamosios srovės vartojamoji galia vatais.

3.4. Miego būsenos reikalavimai

3.4.1. Gaminių, kurie neturi jokių 3 ar 4 lentelėje nurodytų duomenų arba tinklo funkcijų, išmatuota miego būsenos vartojamoji galia (P_{SLEEP}) turi būti ne didesnė nei 2 lentelėje nurodyta didžiausia miego būsenos vartojamoji galia (P_{SLEEP_MAX}).

2 lentelė

Didžiausia miego būsenos vartojamoji galia (P_{SLEEP_MAX})

P_{SLEEP_MAX} (vatais)

0,5

3.4.2. Gaminių, kurie turi vieną ar daugiau 3 arba 4 lentelėje nurodytų duomenų arba tinklo funkcijų, išmatuota miego būsenos vartojamoji galia (P_{SLEEP}) turi būti ne didesnė nei pagal 7 lygtį apskaičiuota didžiausia miego būsenos vartojamoji galia su duomenų ir (arba) tinklo funkcijomis (P_{SLEEP_AP}).

7 lygtis. Didžiausios miego būsenos su duomenų ir (arba) tinklo funkcijomis vartojamosios galios apskaičiavimas

$$P_{SLEEP_AP} = P_{SLEEP_MAX} + P_{DN} + P_{ADD}$$

Čia:

- P_{SLEEP_AP} – didžiausia miego būsenos vartojamoji galia vatais, taikoma gaminiams, kurie išbandyti su papildomomis energiją vartojančiomis funkcijomis,
- P_{SLEEP_MAX} – didžiausia miego būsenos vartojamoji galia vatais, nurodyta 2 lentelėje,
- P_{DN} – leidžiamoji galia vatais per miego būsenos bandymą, esant suaktyvintai duomenų arba tinklo funkcijai, nurodyta 3 lentelėje, ir
- P_{ADD} – leidžiamoji galia vatais per miego būsenos bandymą, esant pagal numatytąją nuostatą suaktyvintoms papildomoms funkcijoms, nurodyta 4 lentelėje.

3 lentelė

Leidžiamosios galios vertės, taikomos miego būsenai su duomenų arba tinklo funkcijomis

Funkcija	Tipai, kuriems taikoma	P_{DN} (vatais)
	USB 1.x	0,1
	USB 2.x	0,5
	USB 3.x, „DisplayPort“ (ne vaizdo ryšys), „Thunderbolt“	0,7
Tinklas	Fast Ethernet	0,2
	Gigabit Ethernet	1,0
	Wi-Fi	2,0

4 lentelė

Leidžiamosios galios vertės, taikomos miego būsenai su papildomomis funkcijomis

Funkcija	Tipai, kuriems taikoma	P_{ADD} (vatais)
Jutiklis	Buvimo jutiklis	0,5
Atmintinė	Atminties kortelių ir (arba) išmaniųjų kortelių skaitytuvai, kamerų sąsajos, „PictBridge“	0,2

1 pavyzdys. Skaitmeninis nuotraukų rėmelis su vienintele tiltinės jungties arba tinklo funkcija, įjungta ir suaktyvinta per miego būsenos bandymą, **Wi-Fi** ryšiu ir be jokių papildomų per miego būsenos bandymą suaktyvintų funkcijų gali turėti 2,0 W galios Wi-Fi papildomą įtaisą. Kadangi $P_{SLEEP_AP} = P_{SLEEP_MAX} + P_{DN} + P_{ADD}$, $P_{SLEEP_AP} = 0,5\text{ W} + 2,0\text{ W} + 0\text{ W} = 2,5\text{ W}$.

2 pavyzdys. Kompiuterio monitorius su **USB 3.x** ir „**DisplayPort**“ (ne vaizdo ryšio) tiltinės jungties funkcija išbandomas tik su prijungtu ir suaktyvintu USB 3.x įtaisu. Be jokių papildomų per miego būsenos bandymą suaktyvintų funkcijų šis monitorius gali turėti 0,7 W galios USB 3.x papildomą įtaisą. Kadangi $P_{SLEEP_AP} = P_{SLEEP_MAX} + P_{DN} + P_{ADD}$, $P_{SLEEP_AP} = 0,5\text{ W} + 0,7\text{ W} + 0\text{ W} = 1,2\text{ W}$.

3 pavyzdys. Kompiuterio monitorius su viena tiltinės jungties ir viena tinklo funkcija, **USB 3.x** ir **Wi-Fi**, išbandomas abiem funkcijoms esant įjungtomis ir suaktyvintoms per miego būsenos bandymą. Be jokių papildomų per miego būsenos bandymą suaktyvintų funkcijų šis monitorius gali turėti 0,7 W galios USB 3.x papildomą įtaisą ir 2,0 W galios Wi-Fi įtaisą. Kadangi $P_{SLEEP_AP} = P_{SLEEP_MAX} + P_{DN} + P_{ADD}$, $P_{SLEEP_AP} = 0,5\text{ W} + (0,7\text{ W} + 2,0\text{ W}) + 0\text{ W} = 3,2\text{ W}$.

- 3.4.3. Gaminių, kurie turi daugiau nei vieną miego būseną (pvz., „miego“ ir „gilus miego“), išmatuota miego būsenos vartojamoji galia (P_{SLEEP}) turi būti ne didesnė nei P_{SLEEP_MAX} (taikoma gaminiamis be duomenų ar tinklo funkcijų) arba P_{SLEEP_AP} (taikoma gaminiamis, išbandytiems su papildomomis energiją vartojančiomis funkcijomis, kaip antai duomenų tiltine jungtimi ar tinklo jungtimi). Jei gaminys turi kelias rankiniu būdu išrenkamas miego būsenas arba jo miego būseną gali būti įjungiama įvairiais būdais (pvz., nuotolinio valdymo pultu arba į miego būseną perėjus pagrindiniam kompiuteriui), jo pagal bandymo metodo 6.5 skirsnį išmatuota miego būsenos vartojamoji galia (P_{SLEEP}), pasirinkus tą miego būseną, kurios P_{SLEEP} yra didžiausia, yra toji P_{SLEEP} , apie kurią turi būti pranešta nustatant atitiktį reikalavimams. Jei gaminys automatiškai pereina į įvairias miego būsenas, tuomet P_{SLEEP} , apie kurią turi būti pranešta nustatant atitiktį reikalavimams, yra visų miego būsenų P_{SLEEP} vidurkis, apskaičiuotas pagal bandymo metodo 6.5 skirsnį.

3.5. Išjungties būsenos reikalavimai

Išmatuota išjungties būsenos vartojamoji galia (P_{OFF}) turi būti ne didesnė nei 5 lentelėje nurodyta didžiausia išjungties būsenos vartojamoji galia (P_{OFF_MAX}).

5 lentelė

Didžiausia išjungties būsenos vartojamoji galia (P_{OFF_MAX})

P_{OFF_MAX}
(vatais)
0,5

- 3.6. Turi būti nurodyti visų gaminių didžiausias deklaruotasis ir didžiausias išmatuotasis skaisčiai; turi būti nurodytas visų gaminių (išskyrus gaminius, kuriuose pagal numatytąją nuostatą yra suaktyvinta ABC funkcija) pateikiamasis skaisčius.

4. Bandymo reikalavimai

4.1. Bandymo metodai

Reikalaujama, kad gamintojai atliktų Europos Sąjungos rinkai pateikiamų gaminių bandymus ir patys sertifikuotų modelius, kurie atitinka ENERGY STAR gaires. Nustatant, ar gaminys atitinka ENERGY STAR reikalavimus, taikomi toliau nurodyti bandymo metodai.

Gaminio tipas	Bandymo metodas
Visų tipų ir visų ekrano dydžių gaminiai	ENERGY STAR bandymo metodas, skirtas monitorių energijos vartojimui nustatyti, 6.0 versija, 2013 m. sausio mėn. red.

4.2. Būtinai bandomų įrenginių skaičius

- 4.2.1. Bandymui parenkamas vienas 1 skirsnyje apibrėžto reprezentatyviojo modelio įrenginys.

4.2.2. Nustatant gaminių grupės atitiktį reikalavimams, reprezentatyviu modeliu laikoma gaminio sąranka, atitinkanti blogiausią energijos suvartojimo atvejį kiekvienoje tos grupės gaminių kategorijoje.

4.3. Atitiktis tarptautinės rinkos reikalavimams

Gaminių atitiktis reikalavimams patikrinama pagal kiekvienoje rinkoje, kurioje jie bus parduodami ir reklamuojami kaip atitinkantys ENERGY STAR reikalavimus, naudojamą maitinimo įtampos ir dažnio derinį.

5. Naudotojo sąsaja

Gamintojams rekomenduojama projektuoti gaminius pagal naudotojo sąsajos standartą IEEE P1621 „Biuruose ir (arba) buityje naudojamų elektroninių įrenginių galios valdymo naudotojo sąsajos elementų standartas“ (angl. *Standard for User Interface Elements in Power Control of Electronic Devices Employed in Office/Consumer Environments*). Daugiau informacijos žr. <http://eedd.LBL.gov/Controls>. Jei gamintojas netaiko IEEE P1621, JAV Aplinkos apsaugos agentūrai (AAA) arba Europos Komisijai jis turi tinkamai pagrįsti savo sprendimą.

6. Įsigaliojimo data

6.1. Data, nuo kurios gamintojai gali pradėti nustatinėti gaminių atitiktį ENERGY STAR reikalavimams pagal šią specifikacijos 6.0 versiją, yra susitarimo įsigaliojimo data. ENERGY STAR ženklu žymimas gaminio modelis turi atitikti jo pagaminimo dieną galiojančią ENERGY STAR specifikaciją. Kiekvienas įrenginys turi nustatytą pagaminimo datą, t. y. datą (pvz., mėnesį ir metus), nuo kurios įrenginys laikomas visiškai surinktu.

6.2. Būsimo specifikacijos peržiūros. JAV AAA ir Europos Komisija pasilieka teisę keisti šią specifikaciją, jeigu dėl technologijų ir (arba) rinkos pokyčių pasikeistų jos naudingumas vartotojams, pramonei ar aplinkai. Kaip ir anksčiau, specifikacijos pakeitimai daromi tariantis su suinteresuotosiomis šalimis. Pažymėtina, kad jei specifikacija bus keičiama, atitiktis ENERGY STAR reikalavimams nėra automatiškai patvirtinama visam gaminio modelio gyvavimo laikotarpiui.

7. Peržiūrint specifikaciją svarstyti klausimai

7.1. Monitoriai, kurių ekrano įstrižainė didesnė nei 61 colio

Yra žinoma, kad šiuo metu rinkoje esama interaktyviųjų monitorių, kurių įstrižainė didesnė nei 60 colių ir kurie naudojami būtent komerciniais ir švietimo tikslais. Bandant šiuos gaminius pagal monitorių bandymo metodą tikslinga geriau suprasti su jais susijusius energijos suvartojimo klausimus, todėl JAV Aplinkos apsaugos agentūra ir Europos Komisija, rengdamos kitą specifikacijos persvarstymą, konsultuosis su suinteresuotosiomis šalimis, kad sukauptų informacijos. JAV Aplinkos apsaugos agentūra ir Europos Komisija iš esmės suinteresuotos iširti galimybę išplėsti taikymo sritį, kitoje specifikacijos redakcijoje įtraukiant į ją gaminius, kurių ekrano įstrižainė didesnė nei 61 colio.

7.2. Jutiklinių ekranų funkcijos

JAV Aplinkos apsaugos agentūra ir Europos Komisija sieks tobulinti monitorių veikimo charakteristikų lygius, kuriuos nustatant būtų atsižvelgiama į naujas savybes ir funkcijas, ir tikisi, kad monitoriai su jutikliniais ekranais, kuriems taikoma ši specifikacija, labiau paplis rinkoje, ypač informacinių monitorių rinkoje. Ateityje JAV Aplinkos apsaugos agentūra, JAV Energetikos departamentas ir Europos Komisija su suinteresuotosiomis šalimis nagrinės, ar jutiklinių ekranų funkcijos turi poveikį įjungties veiksena energijos suvartojimui, kad nustatytų, kiek į jutiklinių ekranų funkcijas reikėtų atsižvelgti rengiant kitą specifikacijos redakciją.

II. NENUTRŪKSTAMO MAITINIMO ŠALTINIŲ SPECIFIKACIJOS

1. Apibrėžtys

Jei nenurodyta kitaip, visi šiame dokumente vartojami terminai atitinka Tarptautinės elektrotechnikos komisijos (IEC) standarte IEC 62040-3 ⁽¹⁾ pateiktas apibrėžtis.

⁽¹⁾ Tarptautinė elektrotechnikos komisija. IEC standartas 62040-3:2011. Nepertraukiamojo maitinimo sistemos (NMS). 3 dalis. Eksploatacinių charakteristikų ir bandymo reikalavimų apibrėžimo metodas. 2.0 redakcija.

Šioje specifikacijoje vartojamų terminų apibrėžtys:

Nenutrūkstamo maitinimo šaltinis (NMŠ) – keitiklių, jungiklių ir energijos kaupiklių (pvz., akumuliatorių) visuma, sudaranti maitinimo sistemą, kuri užtikrina nenutrūkstamą apkrovos maitinimą nutrūkus maitinimui iš elektros tinklo. ⁽¹⁾

1.1. Galios keitimo mechanizmas:

a) Statinis NMŠ – NMŠ, kurio išėjimo įtampą užtikrina kietojo kūno elektroniniai galios komponentai.

b) Sukusis NMŠ – NMŠ, kurio išėjimo įtampą užtikrina viena ar daugiau sukųjų elektros mašinų:

1) sukusis NMŠ (SNMŠ) be dyzelinio variklio – sukusis NMŠ, kuriame nėra įmontuoto dyzelinio variklio apkrovai maitinti nutrūkus įėjimo maitinimui;

2) sukusis dyzelinis NMŠ (SDNMŠ) – sukusis NMŠ, kuriame įmontuotas dyzelinis variklis apkrovai maitinti nutrūkus įėjimo maitinimui.

c) Tiekiamą elektros energiją:

1) kintamosios srovės NMŠ – NMŠ, tiekiantis energiją nenutrūkstamu elektros krūvio srautu, kurio kryptis periodiškai kinta;

2) nuolatinės srovės NMŠ ir (arba) lygintuvas – NMŠ, tiekiantis energiją nenutrūkstamu elektros krūvio srautu, kurio kryptis nekinta. Sąvoka apima ir atskirus lygintuvus nuolatinėi srovei tiekti, ir visus nuolatinės srovės NMŠ agregatus arba sistemas, sudarytus iš lygintuvų modulių, valdymo įtaisų ir visų kitų pagalbinių komponentų.

Pastaba. Nuolatinės srovės NMŠ taip pat vadinami lygintuvais. Šiame dokumente vartojamas terminas „nuolatinės srovės NMŠ ir (arba) lygintuvas“, nes „lygintuvas“ gali taip pat reikšti kintamosios srovės NMŠ posistemį.

1.2. Modulinis NMŠ – NMŠ, sudarytas iš dviejų arba daugiau atskirų NMŠ mazgų, sumontuotų į vieną ar daugiau bendrų agregatų ir turinčių bendrą energijos kaupimo sistemą, kurios išėjimai įprasta veikseną yra prijungti prie agregate (-uose) sumontuotos bendros išėjimo magistralės. Bendras modulinio NMŠ atskirų NMŠ mazgų skaičius yra lygus „n + r“; čia n – atskirų NMŠ mazgų skaičius, būtinas apkrovai atlaikyti; r – perteklinių NMŠ mazgų skaičius. Moduliniai NMŠ gali būti naudojami perteklumui užtikrinti, pajėgumui didinti ar abiem šiais tikslais.

1.3. Perteklumai – charakteristika, kai lygiagrečiajame NMŠ pridėta NMŠ mazgų siekiant pagerinti apkrovos galios nenutrūkstamumą; klasifikuojamas taip:

a) N + 0: NMŠ, esant bet kokiam gedimui, įprasta veikseną veikti negali. Perteklumo nėra;

b) N + 1: lygiagretusis NMŠ, kuris gali įprasta veikseną veikti ir tuomet, kai yra sugedęs vienas NMŠ mazgas arba viena NMŠ mazgų grupė;

c) 2N: lygiagretusis NMŠ, kuris gali įprastu režimu veikti ir tuomet, kai pusė jo NMŠ mazgų yra sugedę.

⁽¹⁾ Maitinimas iš elektros tinklo laikomas nutrūkusiu tada, kai įtampos ir dažnio nuokrypis yra didesnis nei vardinė nuostoviosios ir pereinamosios būsenos leidžiamoji nuokrypa arba kai iškreipiai ar trūkiai neatitinka nustatytų NMŠ ribų.

1.4. NMŠ veikimo režimai:

a) įprasta veikseną – pastovi veikseną, kuria NMŠ veikia šiomis sąlygomis:

- 1) kintamoji srovė tiekama NMŠ ir atitinka leidžiamąsias nuokrypas;
- 2) energijos kaupimo sistema išlieka įkrauta arba yra įkraunama;
- 3) apkrova atitinka NMŠ vardinės apkrovos specifikaciją;
- 4) gretšakės veikseną yra galima ir atitinka specifikaciją (jei taikoma);

b) sukauptos energijos veikseną – pastovi veikseną, kuria NMŠ veikia šiomis sąlygomis:

- 1) įėjimo kintamoji srovė netiekama arba neatitinka leidžiamųjų nuokrypų;
- 2) visa galia gaunama iš energijos kaupimo sistemos arba, SDNMŠ atveju, – iš įmontuoto dyzelinio variklio, arba derinant abi šias priemones;
- 3) apkrova atitinka NMŠ vardinės apkrovos specifikaciją;

c) gretšakės veikseną – veikseną, kuria NMŠ veikia tiekdamas maitinimą apkrovai tik per gretšakę.

1.5. NMŠ įėjimo priklausomybės charakteristikos:

a) priklausomas nuo įtampos ir dažnio (PĮD) – gali apsaugoti apkrovą nutrūkus elektros energijos tiekimui iš tinklo; ⁽¹⁾

b) nepriklausomas nuo įtampos (NĮ) – gali apsaugoti apkrovą taip pat kaip PĮD, be to, apsaugo nuo:

- 1) nuolat per žemos įėjimo įtampos;
- 2) nuolat per aukštos įėjimo įtampos; ⁽²⁾

c) nepriklausomas nuo įtampos ir dažnio (NĮD) – išėjimo charakteristikos nepriklauso nuo įtampos ir dažnio pokyčių; gali apsaugoti apkrovą nuo neigiamo tokių pokyčių poveikio neiekvodamas energijos iš sukauptos energijos šaltinio.

1.6. Vienintelės įprastos veiksenos NMŠ – NMŠ, kuris įprasta veikseną gali veikti tik kai parametrai atitinka vieną įėjimo priklausomybės charakteristikų rinkinį. Pavyzdžiui, NMŠ, veikiantis tik kaip NĮD.

1.7. Daugelio įprastų veiksenų NMŠ – NMŠ, kuris įprasta veikseną gali veikti, kai parametrai atitinka daugiau nei vieną įėjimo priklausomybės charakteristikų rinkinį. Pavyzdžiui, NMŠ, kuris gali veikti kaip NĮD arba PĮD.

1.8. Gretšakė – kintamosios srovės keitikliui alternatyvi galios grandinė.

a) Techninės priežiūros gretšakė (grandinė) – alternatyvi galios grandinė, užtikrinanti apkrovos maitinimo nenutrūkstumą atliekant techninės priežiūros darbus.

⁽¹⁾ PĮD NMŠ išėjimo charakteristikos priklauso nuo įėjimo kintamosios srovės įtampos ir dažnio; jis nėra skirtas taisomosioms (pvz., su autotransformatorių naudojimu susijusioms) funkcijoms vykdyti.

⁽²⁾ Išėjimo įtampos leidžiamąją nuokrypą (ji yra mažesnė nei įėjimo įtampos leidžiamoji nuokrypa) nustato gamintojas. NĮ NMŠ išėjimo charakteristikos priklauso nuo įėjimo kintamosios srovės dažnio, o išėjimo įtampa išlieka nustatytoje ribose (tai užtikrinama papildomomis įtampos taisomosiomis (pvz., su aktyviųjų ir (arba) pasyviųjų grandinių naudojimu susijusiomis) funkcijomis).

- b) Automatinė gretšakė – netiesioginiam kintamosios srovės keitikliui alternatyvi galios grandinė (pagrindinė arba atsarginė).
- 1) Mechaninė gretšakė – gretšakė, valdoma mechaniškai atskiriamais kontaktais.
 - 2) Statinė gretšakė (elektroninė gretšakė) – gretšakė, valdoma elektroniniu galios jungikliu, pvz., tranzistoriais, tiristoriais, simetriniais triodiniais tiristoriais ar kitu puslaidininkiniu įtaisu ar įtaisais.
 - 3) Hibridinė gretšakė – gretšakė, valdoma jungikliu su mechaniškai atskiriamais kontaktais ir bent vienu valdomuoju elektroniniu jungikliu.
- 1.9. Etaloningė bandomoji apkrova – apkrova arba sąlyga, kuriai esant NMŠ užtikrina aktyviają išėjimo galią (W), lygią NMŠ vardinei galiai. ⁽¹⁾
- 1.10. Bandomas įrenginys (BI) – bandomas NMŠ, kurio sąranka atitinka pateikiamo naudotojui įrenginio sąranką ir kuris turi visus papildomus įtaisus (pvz., filtrus, transformatorius), būtinus, kad įrenginys atitiktų ENERGY STAR bandymo metodo 3 dalyje nustatytą bandymo sąranką.
- 1.11. Galios faktorius – aktyviosios galios P absoliučiosios vertės ir pilnutinės galios S santykis.
- 1.12. Gaminų grupė – gaminio modelių grupė, kurios: 1) modeliai gaminami to paties gamintojo; 2) modeliams taikomi tie patys ENERGY STAR reikalavimai ir 3) modeliai yra tos pačios bazinės konstrukcijos. Prie NMŠ gaminų grupės priklausantys modeliai gali turėti šiuos skirtumus:
- a) įrengtų modulių skaičius;
 - b) perteklumas;
 - c) įėjimo ir išėjimo filtrų tipas ir skaičius;
 - d) lygintuvo impulsų skaičius ⁽²⁾ ir
 - e) energijos kaupimo sistemos talpa.
- 1.13. Santrumpos:
- a) A – amperas;
 - b) AC – kintamoji srovė;
 - c) DC – nuolatinė srovė;
 - d) SDNMŠ – sukusis dyzelinis NMŠ;
 - e) SNMŠ – sukusis NMŠ;
 - f) THD – bendri netiesiniai iškreipiai;
 - g) NMŠ – nenutrūkstamo maitinimo šaltinis;

⁽¹⁾ Pagal šią apibrėžtį perviršis nuo 100 000 W išėjimo galios esant NMŠ bandymo veiksena gali būti grąžinamas į elektros tinklą pagal galiojančias vietos taisykles.

⁽²⁾ Impulsai yra lygintuvo per vieną ciklą sukuriama bangos formos pikai, kurie priklauso nuo lygintuvo konstrukcijos ir įėjimo fazių skaičiaus.

- h) BĮ – bandomas įrenginys;
- i) V – voltas;
- j) PĮD – priklausomas nuo įtampos ir dažnio;
- k) NĮD – nepriklausomas nuo įtampos ir dažnio;
- l) NĮ – nepriklausomas nuo įtampos;
- m) W – vatas;
- n) Wh – vatvalandė.

2. Taikymo sritis

- 2.1. Pateiktąją nenutrūkstamo maitinimo šaltinio (NMŠ) apibrėžtį atitinkantys gaminiai, įskaitant statinius ir sukiouosius NMŠ, kintamosios srovės NMŠ, nuolatinės srovės NMŠ ir (arba) lygintuvus, išskyrus 2.3 skirsnyje išvardytus gaminius, gali būti žymimi ENERGY STAR ženklu.
- 2.2. Gaminiai, kurių atitiktis reikalavimams gali būti vertinama pagal šią specifikaciją:
 - a) buitiniai NMŠ, skirti apsaugoti staliniams kompiuteriams bei susijusiems periferiniams įrenginiams ir (arba) namų pramogų įrenginiams, kaip antai: televizoriams, televizorių priedėliams, skaitmeniniams vaizdo rašytuvams, „Blu-ray“ ir DVD leistuvams;
 - b) komerciniai NMŠ, skirti apsaugoti mažųjų įmonių ir vietos padalinių biurų informacinių ir ryšio technologijų įrangai, kaip antai: serveriams, tinklo perjungikliams bei maršruto parinktuvams ir nedideliems laikmenų masyvams;
 - c) duomenų centrų NMŠ, skirti apsaugoti didelėms informacinių ir ryšio technologijų įrangos instaliacijoms, kaip antai: įmonių serveriams, tinklo įrangai ir dideliems laikmenų masyvams;
 - d) telekomunikacijų nuolatinės srovės NMŠ ir (arba) lygintuvai, skirti apsaugoti telekomunikacijų tinklo sistemas, esančias centriniame biure arba nuotolinėje belaidžio ir (arba) judriojo ryšio stotyje.
- 2.3. Gaminiai, kuriems ši specifikacija netaikoma
 - 2.3.1. Ši specifikacija netaikoma gaminiams, kuriems taikomos kitos ENERGY STAR gaminių specifikacijos. Naujausią galiojančių specifikacijų sąrašą galima rasti www.eu-energystar.org.
 - 2.3.2. Pagal šią specifikaciją negali būti vertinama šių gaminių atitiktis:
 - a) gaminių, kurie yra įmontuoti kompiuteryje ar kitame galutiniame energiją naudojančiame įrenginyje (pvz., vidinių maitinimo šaltinių su baterijomis ar modemų, apsaugos sistemų ir t. t. atsarginio maitinimo šaltinių su baterijomis);
 - b) pramoninių NMŠ, specialiai skirtų ypatingos svarbos kontrolės ar gamybos procesams ar operacijoms apsaugoti;
 - c) komunalinių NMŠ, skirtų naudoti elektros perdavimo ir skirstymo sistemose (pvz., elektros pastotės ar rajono NMŠ);
 - d) kabelinės televizijos NMŠ, skirtų maitinti už įmonės įrangos ribų esančiai kabelinės televizijos signalo skirstymo sistemai, kuri yra tiesiogiai arba netiesiogiai prijungta prie paties kabelio. „Kabelis“ gali reikšti bendraašį kabelį (metalinį laidą), optinį kabelį arba belaidį ryšį (pvz., Wi-Fi);

- e) NMŠ, suprojektuotų taip, kad atitiktų konkrečius saugos įrangai (pvz., avariniam apšvietimui, avariniam veikimo režimui, avariniams išėjimams ar medicininei diagnostikos įrangai) taikomus UL saugos standartus;
- f) mobiliųjų NMŠ ir NMŠ, skirtų naudoti laivuose, jūrėivystėje ar oreivystėje.

3. Kvalifikaciniai kriterijai

3.1. Reikšminiai skaitmenys ir apvalinimas

3.1.1. Visi skaičiavimai atliekami pagal tiesiogiai išmatuotas (neapvalintas) vertes.

3.1.2. Jei nenurodyta kitaip, atitiktis specifikacijos riboms vertinama be apvalinimo pranašumo pagal tiesiogiai išmatuotas arba apskaičiuotas vertes.

3.1.3. Tiesiogiai išmatuotos arba apskaičiuotos vertės, atskaitos rengimo tikslu pateikiamos ENERGY STAR interneto svetainėje, apvalinamos iki artimiausio reikšminio skaitmens pagal atitinkamas specifikacijos ribas.

3.2. Kintamosios srovės NMŠ energijos vartojimo efektyvumo reikalavimai

3.2.1. Vienintelės įprastos veiksenos NMŠ. Pagal 1 lygtį apskaičiuotas vidutinis pagal apkrovą pakoreguotas efektyvumas (Eff_{AVG}) turi būti ne mažesnis kaip 2 lentelėje nustatytas mažiausias vidutinis efektyvumas (Eff_{AVG_MIN}), atitinkantis specifikacijoje nurodytą vardinę išėjimo galią ir įėjimo priklausomybės charakteristiką, išskyrus:

gaminių, kurių vardinė išėjimo galia yra didesnė nei 10 000 W ir kurie turi 3.6 skirsnyje nurodytas ryšio ir matavimo funkcijas, pagal 1 lygtį apskaičiuotas vidutinis pagal apkrovą pakoreguotas efektyvumas (Eff_{AVG}) turi būti ne mažesnis kaip 3 lentelėje nustatytas mažiausias vidutinis efektyvumas (Eff_{AVG_MIN}), atitinkantis specifikacijoje nurodytą įėjimo priklausomybės charakteristiką.

1 lygtis. Kintamosios srovės NMŠ vidutinio efektyvumo apskaičiavimas

$$Eff_{AVG} = t_{25\%} \times Eff|_{25\%} + t_{50\%} \times Eff|_{50\%} + t_{75\%} \times Eff|_{75\%} + t_{100\%} \times Eff|_{100\%}$$

Čia:

— Eff_{AVG} – vidutinis pagal apkrovą pakoreguotas efektyvumas,

— $t_n\%$ – laiko, kurį įrenginys veikia esant apkrovai, lygiai $n\%$ etaloninės bandymo apkrovos pagal 1 lentelėje pateiktas apkrovos prielaidas, procentas,

— $Eff|_n\%$ – efektyvumas esant apkrovai, lygiai $n\%$ etaloninės bandymo apkrovos, išmatuotas pagal ENERGY STAR bandymo metodą.

1 lentelė

Kintamosios srovės NMŠ apkrovos prielaidos vidutiniam efektyvumui apskaičiuoti

Vardinė išėjimo galia P vatais (W)	Įėjimo priklausomybės charakteristika	Laiko, kurį įrenginys veikia esant apkrovai, lygiai nustatytai etaloninės bandomosios apkrovos daliai, procentas $t_n\%$			
		25 %	50 %	75 %	100 %
$P \leq 1\,500\text{ W}$	PfD	0,2	0,2	0,3	0,3
	PfD	0	0,3	0,4	0,3
$1\,500\text{ W} < P \leq 10\,000\text{ W}$	PfD, NfI arba NfD	0	0,3	0,4	0,3
$P > 10\,000\text{ W}$	PfD, NfI arba NfD	0,25	0,5	0,25	0

2 lentelė

Kintamosios srovės NMŠ mažiausias vidutinis efektyvumas

Mažiausias vidutinis efektyvumas (Eff_{AVG_MIN}). Čia:

- P – vardinė išėjimo galia (W),
- ln – natūrinis logaritmas.

Vardinė išėjimo galia	Įėjimo priklausomybės charakteristika		
	PĮD	NĮ	NĮD
$P \leq 1\,500\text{ W}$	0,967		$0,0099 \times \ln(P) + 0,815$
$1\,500\text{ W} < P \leq 10\,000\text{ W}$	0,970	0,967	
$P > 10\,000\text{ W}$	0,970	0,950	$0,0099 \times \ln(P) + 0,805$

3 lentelė

Kintamosios srovės NMŠ mažiausias vidutinis efektyvumas, taikomas gaminiam su matavimo ir ryšio funkcijomis

Mažiausias vidutinis efektyvumas (Eff_{AVG_MIN}). Čia:

- P – vardinė išėjimo galia (W),
- ln – natūrinis logaritmas.

Vardinė išėjimo galia	Įėjimo priklausomybės charakteristika		
	PĮD	NĮ	NĮD
$P > 10\,000\text{ W}$	0,960	0,940	$0,0099 \times \ln(P) + 0,795$

3.2.2. Daugelio įprastų veiksnių NMŠ, kurie nėra pateikiami su didžiausios įėjimo priklausomybės veikseną, suaktyvinta pagal numatytąją nuostatą. Jei daugelio įprastų veiksnių NMŠ nėra pateikiamas su didžiausios įėjimo priklausomybės veikseną, suaktyvinta pagal numatytąją nuostatą, jo pagal 1 lygtį apskaičiuotas vidutinis pagal apkrovą pakoreguotas efektyvumas (Eff_{AVG}) turi būti ne mažesnis kaip:

a) pagal 2 lentelę nustatytas mažiausias vidutinis efektyvumas (Eff_{AVG_MIN}), atitinkantis vardinę išėjimo galią ir mažiausios NMŠ įėjimo priklausomybės veikseną, jei modelio išėjimo galia yra ne didesnė kaip 10 000 W arba jei jis neturi 3.6 skirsnyje nurodytų ryšio ir matavimo funkcijų, arba

b) pagal 3 lentelę nustatytas mažiausias vidutinis efektyvumas (Eff_{AVG_MIN}), atitinkantis vardinę išėjimo galią ir mažiausios NMŠ įėjimo priklausomybės veikseną, jei modelio išėjimo galia yra didesnė kaip 10 000 W ir jis turi 3.6 skirsnyje nurodytas ryšio ir matavimo funkcijas.

3.2.3. Daugelio įprastų veiksnių NMŠ, kurie pateikiami su didžiausios įėjimo priklausomybės veikseną, suaktyvinta pagal numatytąją nuostatą. Jei daugelio įprastų veiksnių NMŠ nėra pateikiamas su didžiausios įėjimo priklausomybės veikseną, suaktyvinta pagal numatytąją nuostatą, jo pagal 2 lygtį apskaičiuotas vidutinis pagal apkrovą pakoreguotas efektyvumas (Eff_{AVG}) turi būti ne mažesnis kaip:

a) pagal 2 lentelę nustatytas mažiausias vidutinis efektyvumas (Eff_{AVG_MIN}), atitinkantis vardinę išėjimo galią ir mažiausios NMŠ įėjimo priklausomybės veikseną, jei modelio išėjimo galia yra ne didesnė kaip 10 000 W arba jei jis neturi 3.6 skirsnyje nurodytų ryšio ir matavimo funkcijų, arba

- b) pagal 3 lentelę nustatytas mažiausias vidutinis efektyvumas (Eff_{AVG_MIN}), atitinkantis vardinę išėjimo galią ir mažiausios NMŠ įėjimo priklausomybės veikseną, jei modelio išėjimo galia yra didesnė kaip 10 000 W ir jis turi 3.6 skirsnyje nurodytas ryšio ir matavimo funkcijas.

2 lygtis. Daugelio įprastų veiksnių kintamosios srovės NMŠ vidutinio efektyvumo apskaičiavimas

$$Eff_{AVG} = 0,75 \times Eff_1 + 0,25 \times Eff_2$$

Čia:

- Eff_{AVG} – vidutinis pagal apkrovą pakoreguotas efektyvumas,
- Eff_1 – pagal 1 lygtį apskaičiuotas vidutinis pagal apkrovą pakoreguotas efektyvumas mažiausios įėjimo priklausomybės veikseną (t. y. NĮD arba NĮ),
- Eff_2 – pagal 1 lygtį apskaičiuotas vidutinis pagal apkrovą pakoreguotas efektyvumas didžiausios įėjimo priklausomybės veikseną (t. y. PĮD).

3.3. Nuolatinės srovės NMŠ ir (arba) lygintuvų energijos vartojimo efektyvumo reikalavimai

Pagal 3 lygtį apskaičiuotas vidutinis pagal apkrovą pakoreguotas efektyvumas (Eff_{AVG}) turi būti ne mažesnis kaip pagal 4 lentelę nustatytas mažiausias vidutinis efektyvumas (Eff_{AVG_MIN}). Šis reikalavimas taikomas visai sistemai ir (arba) atskiriems moduliams. Sistemos arba modulio atitiktį gamintojai nustato laikydamiesi šių reikalavimų:

- a) visa modulinė sistema turi būti laikoma modulių NMŠ gaminių grupe, kurioje įrengtas konkretaus modelio modulis;
- b) atskirų modulių atitiktis reikalavimams patvirtinimas neturi poveikio modulinės sistemos patvirtinimui, nebent patvirtinama visos sistemos atitiktis, kaip nurodyta pirmiau;
- c) gaminių, kurių vardinė išėjimo galia yra didesnė nei 10 000 W ir kurie turi 3.6 skirsnyje nurodytas ryšio ir matavimo funkcijas, pagal 3 lygtį apskaičiuotas vidutinis pagal apkrovą pakoreguotas efektyvumas (Eff_{AVG}) turi būti ne mažesnis nei pagal 5 lentelę nustatytas mažiausias vidutinis efektyvumas (Eff_{AVG_MIN}).

3 lygtis. Visų nuolatinės srovės NMŠ vidutinio efektyvumo apskaičiavimas

$$Eff_{AVG} = \frac{Eff|30\% + Eff|40\% + Eff|50\% + Eff|60\% + Eff|70\% + Eff|80\%}{6}$$

4 lentelė

Nuolatinės srovės NMŠ ir (arba) lygintuvų mažiausias vidutinis efektyvumas

Mažiausias vidutinis efektyvumas

(Eff_{AVG_MIN})

0,955

5 lentelė

Nuolatinės srovės NMŠ ir (arba) lygintuvų mažiausias vidutinis efektyvumas, taikomas gaminiams su ryšio ir matavimo funkcijomis

Vardinė išėjimo galia	Mažiausias vidutinis efektyvumas (Eff_{AVG_MIN})
P > 10 000 W	0,945

3.4. Galios faktoriaus reikalavimai

Visų kintamosios srovės NMŠ galios faktorius, išmatuotas esant 100 % etaloninei bandymo apkrovai, turi būti ne mažesnis kaip 6 lentelėje nurodytas mažiausias galios faktorius visomis NĮD ir NĮ įprastomis veiksena, kuriomis būtina nustatyti atitiktį reikalavimams.

6 lentelė

Mažiausias NMŠ įėjimo galios faktorius, taikomas kintamosios srovės NMŠ

Mažiausias galios faktorius
0,90

3.5. Standartinės informacijos pranešimo reikalavimai

- 3.5.1. Aplinkos apsaugos agentūrai (AAA) ir (arba) Europos Komisijai pateikiami kiekvieno modelio arba gaminių grupės duomenys, nurodomi standartizuotame galios ir veikimo charakteristikų duomenų lape.
- 3.5.2. Išsamesnės informacijos apie galios ir veikimo charakteristikų duomenų lapą galima rasti ENERGY STAR interneto svetainės NMŠ puslapyje www.energystar.gov/products.

Galios ir veikimo charakteristikų duomenų lape pateikiama ši informacija:

- bendrosios charakteristikos (gamintojas, modelio pavadinimas ir numeris);
 - elektrinės charakteristikos (galios keitimo mechanizmas, topologija, įėjimo ir išėjimo įtampa ir dažnis);
 - vidutinis efektyvumas, pagal kurį nustatyta atitiktis reikalavimams;
 - efektyvumas kiekviename apkrovos charakteristikos taške ir galios faktoriaus bandymo rezultatai kiekviena taikoma įprasta veiksenai, atitinkantys abi išbandytas (didžiausią ir mažiausią) modulių NMŠ gaminių grupių sąrankas;
 - matavimo ir ryšio funkcijų galimybės (skaitiklio rodomi duomenys, per tinklą teikiami duomenys ir galimi protokolai);
 - jei taikoma, interneto nuoroda į viešą dokumentą, kuriame pateiktos specifinių modelio bandymo procedūrų gairės;
 - baterijos ir (arba) energijos kaupiklio charakteristikos;
 - fiziniai matmenys.
- 3.5.3. AAA ir Europos Komisija prareikūs gali periodiškai persvarstyti šį galios ir veikimo charakteristikų duomenų lapą ir apie persvarstymo procesą praneš partneriams.

3.6. Ryšio ir matavimo reikalavimai

3.6.1. Kintamosios srovės NMŠ ir nuolatinės srovės NMŠ ir (arba) lygintuvai, kurių vardinė išėjimo galia yra didesnė nei 10 000 W, gali atitikti 1 procentinio punkto efektyvumo paskatos reikalavimus, kaip nurodyta 3 ir 5 lentelėse, jei jie parduodami su energijos skaitikliu, turinčiu šias savybes:

- a) skaitiklis pardavimo vietoje pateikiamas kartu su NMŠ kaip pridėtinis nepriklausomas išorinis komponentas arba yra įmontuotas į NMŠ;
- b) skaitiklis matuoja NMŠ išėjimo energiją kilovatvalandėmis (kWh) kiekviena įprasta veiksmu;
- c) skaitiklis gali perduoti matavimo rezultatus per tinklą naudodamas vieną iš protokolų: Modbus RTU, Modbus TCP arba SNMP (1, 2 arba 3 versija);
- d) jei skaitiklis yra išorinis NMŠ priedėlis, jis turi atitikti 3.6.2 skirsnio reikalavimus;
- e) jei skaitiklis yra įmontuotas į NMŠ, jis turi atitikti 3.6.3 skirsnio reikalavimus.

3.6.2. Išoriniams skaitikliams taikomi reikalavimai. Kad NMŠ būtų suteikta matavimo efektyvumo paskata, su NMŠ pateikiami pridėtiniai išoriniai skaitikliai turi atitikti vieną iš šių reikalavimų:

- a) atitikti 2 arba aukštesnę (t. y. 1, 0,5 S arba 0,2 S) tikslumo klasę, kaip nustatyta IEC 62053-21 ⁽¹⁾, IEC 62053-22 ⁽²⁾ arba ANSI C12.2 ⁽³⁾ standartuose;
- b) užtikrinti ne didesnę kaip 2 % santykinę energijos matavimo paklaidą, palyginti su standartu, matuojant 3.6.4 skirsnyje nurodytomis sąlygomis, išskyrus srovės matavimą – jis tikrinamas esant 25 % ir 100 % didžiausios skaitiklio srovės;
- c) užtikrinti ne didesnę kaip 5 % santykinę energijos matavimo paklaidą, palyginti su standartu, kaip visos matavimo sistemos (įskaitant srovės transformatorius, kurie gali būti įrengti skaitiklyje ir NMŠ) dalis, matuojant 3.6.4 skirsnyje nurodytomis sąlygomis.

3.6.3. Įmontuotiems skaitikliams taikomi reikalavimai. Kad NMŠ būtų suteikta matavimo efektyvumo paskata, juose įmontuoti skaitikliai 3.6.4 skirsnyje nurodytomis sąlygomis turi atitikti šiuos reikalavimus:

užtikrinti ne didesnę kaip 5 % santykinę energijos matavimo paklaidą, palyginti su standartu, kaip visos matavimo sistemos (įskaitant skaitiklyje ir NMŠ įrengtus srovės transformatorius) dalis.

3.6.4. Aplinkos ir elektrinės skaitiklių tikslumo sąlygos. Skaitiklis turi atitikti 3.6.2 arba 3.6.3 skirsnyje nurodytus reikalavimus šiomis sąlygomis:

- a) aplinkos sąlygos – turi atitikti ENERGY STAR bandymo metodą ir jame nurodytus standartus ir
- b) elektrinės sąlygos – turi atitikti kiekvieną apkrovos charakteristikos tašką pagal ENERGY STAR bandymo metodą ir jame nurodytus standartus.

⁽¹⁾ Tarptautinė elektrotechnikos komisija. IEC standartas 62053-21. Kintamosios srovės matavimo įrenginiai. Ypatingieji reikalavimai. 21 dalis. 1 ir 2 klasės elektroniniai aktyviosios energijos skaitikliai. 1.0 redakcija.

⁽²⁾ Tarptautinė elektrotechnikos komisija. IEC standartas 62053-22. Kintamosios srovės matavimo įrenginiai. Ypatingieji reikalavimai. 22 dalis. 0,2 S ir 0,5 S klasės elektroniniai aktyviosios energijos skaitikliai. 1.0 redakcija.

⁽³⁾ Amerikos nacionalinis standartų institutas. ANSI standartas C12.1. Amerikos nacionalinis elektros skaitiklių standartas. Elektros matavimo taisyklės. 2008 m.

4. **Bandymas**

4.1. Bandymo metodai

Reikalaujama, kad gamintojai atliktų Europos Sąjungos rinkai pateikiamų gaminių bandymus ir patys sertifikuotų modelius, kurie atitinka ENERGY STAR gaires. Atliekant bandymą, ar NMS atitinka ENERGY STAR reikalavimus, taikomi 7 lentelėje nurodyti bandymo metodai.

7 lentelė

Atitikties ENERGY STAR reikalavimams bandymo metodai

Gaminio tipas	Bandymo metodas
Visi NMS	ENERGY STAR nenutrūkstamo maitinimo šaltinių bandymo metodas, 2012 m. gegužės mėn. redakcija

4.2. Būtinai bandomų įrenginių skaičius

4.2.1. Reprezentatyvieji modeliai bandymui parenkami atsižvelgiant į šiuos reikalavimus:

- a) nustatant tam tikro pavienio gaminio modelio atitiktį reikalavimams reprezentatyviuoju modeliu laikoma tam tikra gaminio sąranka; tokios sąrankos gaminį numatoma žymėti ir pardavinėti su ENERGY STAR ženklu;
- b) nustatant moduliinių NMS gaminių grupės, kurios modeliai skiriasi įrengtų modulių skaičiumi, atitiktį, gamintojas kaip reprezentatyvius modelius pasirenka didžiausią ir mažiausią sąrankas, t. y. reikalavimus turi atitikti ir mažiausios, ir didžiausios neperteklinės sąrankos modulinė sistema. Jei didžiausios ir mažiausios sąrankų reprezentatyvieji modeliai atitinka ENERGY STAR reikalavimus esant atitinkamai išėjimo galiai, laikoma, kad visų modulinės NMS gaminių grupės tarpinių sąrankų modeliai atitinka ENERGY STAR reikalavimus;
- c) nustatant NMS gaminių grupės, kurios modeliai yra susiję ne įrengtų modulių skaičiumi, o kitomis savybėmis, atitiktį reikalavimams, reprezentatyviuoju modeliu laikomas modelis, atitinkantis daugiausia energijos vartojančio tos gaminių grupės įrenginio sąranką, išskyrus energijos kaupimo sistemų skirtumus – laikydamasis ENERGY STAR bandymo metodo reikalavimų, gamintojas bandymui gali pasirinkti bet kurią energijos kaupimo sistemą. Kitų gaminių grupės gaminių atitikties reikalavimams bandyti nebūtina, bet jie turi atitikti taikomus ENERGY STAR ženklo suteikimo reikalavimus, ir tam tikru momentu po pradinio atitikties reikalavimams nustatymo gali būti atliekami jų patikros bandymai.

4.2.2. Bandymui parenkama po vieną kiekvieno reprezentatyviojo modelio įrenginį.

4.2.3. Visi bandomi įrenginiai turi atitikti ENERGY STAR kvalifikacinius kriterijus.

5. **Įsigaliojimo data**

5.1. Data, nuo kurios gamintojai gali pradėti nustatinėti gaminių atitiktį ENERGY STAR reikalavimams pagal šią specifikacijos 1.0 versiją, yra susitarimo įsigaliojimo data. ENERGY STAR ženklu žymimas gaminio modelis turi atitikti jo pagaminimo dieną galiojančią ENERGY STAR specifikaciją. Kiekvienas įrenginys turi pagaminimo datą, t. y. datą, kada jis laikomas visiškai surinktu.

5.2. Būsimos specifikacijos peržiūros. JAV AAA ir Europos Komisija pasilieka teisę keisti šią specifikaciją, jeigu dėl technologijų ir (arba) rinkos pokyčių pasikeistų jos naudingumas vartotojams, pramonei ar aplinkai. Kaip ir anksčiau, specifikacijos pakeitimai daromi tariantis su suinteresuotosiomis šalimis. Pažymėtina, kad jei specifikacija bus keičiama, atitiktis ENERGY STAR reikalavimams nebus automatiškai patvirtinama visam gaminio modelio gyvavimo laikotarpiui.

III. SERVERIŲ SPECIFIKACIJA (2.0 VERSIJA)

1. Apibrėžtys

1.1. Gaminių tipai

1.1.1. Serveris – kompiuteris, kurį naudojant teikiamos paslaugos ir tvarkomi tinklo išteklių, skirti klientų įrenginiams (pvz., staliniams kompiuteriams, knyginiais kompiuteriams, mažafunkciams klientams, belaidžio ryšio įrenginiams, asmeniniams skaitmeniniams pagalbininkams (angl. PDA), telefonams, kuriuose naudojamas interneto protokolas (IP), kitiems serveriams arba kitiems tinklo įrenginiams). Serveriai yra parduodami verslo kanalais ir skirti naudoti duomenų centruose, biuruose ir įmonėse. Serverio išteklių visų pirma pasiekiami per tinklo jungtis, o ne tiesiogiai prijungtus vartotojo įvedimo įrenginius, kaip antai klaviatūrą ar pelę. Pagal šią specifikaciją serveris turi atitikti visus šiuos kriterijus:

- a) yra reklamuojamas ir parduodamas kaip serveris;
- b) yra pritaikytas ir numatytas naudoti vienai ar daugiau serverio operacinių sistemų (OS) ir (arba) hipervizorių;
- c) paprastai yra skirtas vartotojų įdiegtoms taikomosioms (paprastai verslo, bet ir kitokioms) programoms vykdyti;
- d) palaiko klaidų taisymo kodą (ECC) ir (arba) buferinę atmintinę (įskaitant ir dviejų eilių jungties buferinės atmintinės modulių (DIMM), ir pagrindinės plokštės buferinės atmintinės (BOB) sąrankas);
- e) komplektuojamas ir parduodamas kartu su vienu arba daugiau kintamosios srovės–nuolatinės srovės arba nuolatinės srovės–nuolatinės srovės maitinimo šaltinių ir
- f) yra suprojektuotas taip, kad visi procesoriai galėtų naudoti bendrą sistemines atmintines ir viena OS arba hipervizorius galėtų kreiptis į kiekvieną procesorių.

1.1.2. Valdomas serveris – serveris, pritaikytas dideliame prieinamumui intensyviai valdomoje aplinkoje. Pagal šią specifikaciją valdomas serveris turi atitikti visus šiuos kriterijus:

- a) numatyta jo sąranka su pertekliniais maitinimo šaltiniais;
- b) yra su specialiu integruotu valdikliu (pvz., paslaugų procesoriumi).

1.1.3. „Blade“ sistema – sistema, sudaryta iš „Blade“ rėmo ir vieno ar daugiau atjungiamų „Blade“ serverių ir (arba) kitų įtaisų (pvz., „Blade“ laikmenos, „Blade“ tinklo įrangos). „Blade“ sistemos suprojektuotos taip, kad viename korpuse būtų galima sujungti daug „Blade“ serverių arba laikmenų, ir taip, kad techninės priežiūros specialistai vietoje galėtų lengvai pridėti naujų modulių arba pakeisti (neišjungdami įrenginio) esamus modulius.

a) „Blade“ serveris – serveris, skirtas naudoti „Blade“ rėme. „Blade“ serveris yra didelio tankio įrenginys, veikiantis kaip atskiras serveris, kuriame yra bent vienas procesorius ir sisteminė atmintinė, tačiau jo veikimas priklauso nuo bendrą „Blade“ rėmo išteklių (pvz., maitinimo šaltinių, aušinimo įtaisų). Procesorius arba atmintinės modulis, skirtas atskiro serverio pajėgumui padidinti, nelaikomas „Blade“ serveriu.

- 1) *Daugiaskyris „Blade“ serveris* – „Blade“ serveris, kuriam įrengti reikia daugiau kaip vieno skyriaus „Blade“ rėme.
- 2) *Vienaskyris „Blade“ serveris* – „Blade“ serveris, kuriam įrengti reikia standartinio „Blade“ serverio pločio skyriaus.
- 3) *Dviskyris „Blade“ serveris* – „Blade“ serveris, kuriam įrengti reikia dvigubo standartinio „Blade“ serverio pločio skyriaus.
- 4) *Pusaukštis „Blade“ serveris* – „Blade“ serveris, kuriam įrengti reikia pusės standartinio „Blade“ serverio aukščio skyriaus.

- 5) *Ketvirčio aukščio „Blade“ serveris* – „Blade“ serveris, kuriam įrengti reikia ketvirčio standartinio „Blade“ serverio aukščio skyriaus.
- 6) *Daugialypis „Blade“ serveris* – daugelio mazgų „Blade“ serveris. Pats „Blade“ serveris keičiamas neišjungus maitinimo, tačiau atskiri jo mazgai taip nekeičiami.
- b) „Blade“ rėmas – korpusas, kuriame yra bendri „Blade“ serverių naudojimo išteklių, „Blade“ laikmenos ir kiti „Blade“ formos įtaisai. Bendri išteklių rėme gali būti maitinimo šaltiniai, duomenų saugojimo laikmenos ir aparatinė įranga, skirta nuolatinei elektros srovei paskirstyti, temperatūrai kontroliuoti, sistemai valdyti ir tinklo paslaugoms teikti.
- c) „Blade“ laikmena – laikmena, skirta naudoti „Blade“ rėme. „Blade“ laikmenos veikimas priklauso nuo bendrų „Blade“ rėmo išteklių (pvz., maitinimo šaltinių, aušinimo įtaisų).
- 1.1.4. *Gedimams visiškai atsparus serveris* – serveris, suprojektuotas su visišku aparatinės įrangos pertekliumu: kiekvienas kompiuterinis komponentas yra paskirstytas tarp dviejų mazgų, kuriems vienu metu tenka vienoda darbinė apkrova (t. y. jei vienas iš mazgų sugenda arba turi būti remontuojamas, antrasis mazgas gali perimti visą darbinę apkrovą, kad nebūtų prastovų). Gedimams visiškai atspariame serveryje veikia dvi sistemos, kurios vienu metu ir pakartotinai patiria tą pačią darbinę apkrovą, todėl sistemai būtinų funkcijų vykdymas niekada nenutrūksta.
- 1.1.5. *Atsparusis serveris* – serveris, suprojektuotas su visapusiškais patikimumo, prieinamumo ir priežiūrumo (angl. RAS), taip pat išplečiamumo funkcijomis, integruotomis į sistemos mikroarchitektūrą, centrinį procesorių ir lustų rinkinį. Taikant ENERGY STAR reikalavimus pagal šią specifikaciją, atsparusis serveris turi turėti šios specifikacijos B priedėlyje apibūdintas savybes.
- 1.1.6. *Daugialypis serveris* – serveris, projektuojamas su dviem arba daugiau atskirų serverio mazgų viename korpuse ir su vienu arba daugiau maitinimo šaltinių. Daugialypiame serveryje galia visiems mazgams skirstoma per bendrus maitinimo šaltinius. Daugialypio serverio mazgai neišjungus maitinimo nekeičiami.
- Dvilypis serveris – dažnai naudojamos sąrankos daugialypis serveris, sudarytas iš dviejų serverio mazgų.
- 1.1.7. *Vienafunkcis serveris* – serveris su iš anksto įdiegta OS ir taikomosiomis programomis, naudojamas konkrečiai funkcijai ar kelioms glaudžiai susijusioms funkcijoms atlikti. Vienafunkciai serveriai naudojami teikiant paslaugas viename arba daugiau tinklų (pvz., IP arba SAN) ir paprastai valdomi per žiniatinklio arba komandos eilutės sąsają. Vienafunkčių serverių aparatinės ir programinės įrangos sąranką pardavėjas specialiai pritaiko konkrečiai (pvz., vardų sistemos paslaugų, užkardos paslaugų, autentiškumo patvirtinimo paslaugų, šifravimo paslaugų ir IP telefonijos paslaugų) užduočiai atlikti ir tokie įrenginiai nėra skirti veikti su naudotojo įdiegta programine įranga.
- 1.1.8. *Našioji kompiuterinė sistema* – kompiuterinė sistema, projektuojama ir optimaliai pritaikoma daugeliui lygiagrečių funkcijų atlikti. Našiosiose kompiuterinėse sistemose naudojama daug į grupes sujungtų vienodų mazgų, kurie dažnai yra sujungti didelės spartos duomenų apdorojimo tarpusavio jungtimis, taip pat didelė atmintinė ir plati dažnių juosta. Našiosios kompiuterinės sistemos gali būti specialiai projektuojamos arba surenkamos iš plačiau naudojamų serverių. Našiosios kompiuterinės sistemos turi atitikti VISUS šiuos kriterijus:
- a) tiekiamos rinkai ir parduodamos kaip serveriai, optimaliai pritaikyti sudėtingesnėms skaičiavimo funkcijoms atlikti;
- b) projektuojamos (arba surenkamos) ir optimaliai pritaikomos daugeliui lygiagrečių funkcijų atlikti;
- c) jas sudaro keli (paprastai vienodi) kompiuteriniai mazgai, kurie, visų pirma siekiant padidinti skaičiavimo pajėgumą, jungiami į grupes;
- d) mazgai tarpusavyje sujungti didelės spartos duomenų apdorojimo jungtimis.
- 1.1.9. *Nuolatinės srovės serveris* – serveris, suprojektuotas veikti tik su nuolatinės srovės maitinimo šaltiniu.

1.1.10. Didysis serveris – atsparus ir (arba) išplečiamasis serveris, pristatomas kaip iš anksto surinkta ir (arba) iš anksto išbandyta sistema su vienu arba daugiau visiškai surinktų korpusų arba rėmų ir su didelio junglumo įvedimo ir išvedimo sistemomis, kuriame yra bent 32 specialūs įvedimo ir išvedimo lizdai.

1.2. Gaminių kategorija

Tam tikro gaminių tipo antrosios pakopos klasifikacija arba potipis, nustatomas atsižvelgiant į gaminio funkcijas ir integruotus komponentus. Pagal šią specifikaciją atitiktis ir bandymo reikalavimai nustatomi remiantis gaminių kategorijomis.

1.3. Serverių formos

1.3.1. Ant rėmo montuojamas serveris – serveris, skirtas tvirtinti prie standartinio 19 colių rėmo duomenų centre, kaip nustatyta EIA-310, IEC 60297 arba DIN 41494. „Blade“ serveriai pagal šią specifikaciją laikomi atskira kategorija ir nepriskiriami prie montuojamų ant rėmo serverių kategorijos.

1.3.2. Pjėdalinis serveris – atskiras serveris, kuriame yra jo autonominiams veikimui reikalingi maitinimo šaltiniai, aušinimo įtaisai, įvedimo ir išvedimo įtaisai ir kiti išteklių. Pjėdalinio serverio korpusas yra panašus į bokštinio kliento kompiuterio.

1.4. Serverio komponentai

1.4.1. Maitinimo šaltinis – įtaisas, įėjimo kintamąją arba nuolatinę srovę paverčiantis vieno ar daugiau išėjimo šaltinių nuolatinę srovę serveriui maitinti. Serverio maitinimo šaltinis turi būti autonomiškas, fiziškai atskirtas nuo pagrindinės plokštės ir jungiamas prie sistemos per atjungiamą arba įmontuotą elektros jungtį.

a) Kintamosios srovės–nuolatinės srovės maitinimo šaltinis – maitinimo šaltinis, kuris iš elektros tinklo tiekiamą linijos įtampos kintamąją srovę paverčia vieno ar daugiau išėjimo šaltinių nuolatinę srovę serveriui maitinti.

b) Nuolatinės srovės–nuolatinės srovės maitinimo šaltinis – maitinimo šaltinis, kuris tiekiamą linijos įtampos nuolatinę srovę paverčia vieno ar daugiau išėjimo šaltinių nuolatinę srovę serveriui maitinti. Pagal šią specifikaciją serveryje integruotas vidinis nuolatinės srovės keitiklis į nuolatinę srovę (vadinamasis įtampos reguliatorius), kuriuo žemos įtampos (pvz., 12 V) nuolatinė srovė keičiama į kitokią išėjimo nuolatinę srovę serverio komponentams maitinti, nelaikomas nuolatinės srovės–nuolatinės srovės maitinimo šaltiniu.

c) Vieno išėjimo maitinimo šaltinis – maitinimo šaltinis, projektuojamas taip, kad didžioji jo vardinės išėjimo galios dalis tektų vienam pagrindiniam išėjimo nuolatinės srovės serverio maitinimo šaltiniui. Vieno išėjimo maitinimo šaltiniai gali turėti vieną arba daugiau rezervinių išėjimų, kurie veikia visada, kai yra prijungti prie išorinio maitinimo šaltinio. Pagal šią specifikaciją visų papildomų maitinimo šaltinio išėjimų, kurie nėra pagrindiniai ir rezerviniai išėjimai, bendra vardinė išėjimo galia negali viršyti 20 W. Maitinimo šaltiniai su keliais išėjimais, kurių įtampa yra tokia pati kaip ir pagrindinio išėjimo, laikomi vieno išėjimo maitinimo šaltiniais, išskyrus atvejus, kai tie išėjimai yra: 1) gaunami iš atskirų keitiklių arba su atskirais išėjimo galios išlyginimo etapais arba 2) jiems taikomi atskiri srovės apribojimai.

d) Daugelio išėjimų maitinimo šaltinis – maitinimo šaltinis, projektuojamas taip, kad didžioji jo vardinės išėjimo galios dalis tektų daugiau kaip vienam pagrindiniam išėjimo nuolatinės srovės serverio maitinimo šaltiniui. Daugelio išėjimų maitinimo šaltiniai gali turėti vieną arba daugiau rezervinių išėjimų, kurie veikia visada, kai yra prijungti prie įėjimo maitinimo šaltinio. Pagal šią specifikaciją visų papildomų maitinimo šaltinio išėjimų, kurie nėra pagrindiniai ir rezerviniai išėjimai, bendra vardinė išėjimo galia yra ne mažesnė kaip 20 W.

1.4.2. Įvedimo ir išvedimo įtaisas – įtaisas, atliekantis duomenų įvedimo į serverį iš kitų įrenginių ir išvedimo iš serverio į kitus įrenginius funkciją. Įvedimo ir išvedimo įtaisas gali būti integruotas serverio pagrindinėje plokštėje arba su ja sujungtas per plėtotės lizdus (pvz., PCI, PCIe). Įvedimo ir išvedimo įtaisų pavyzdžiai – atskiri eterneto įtaisai, „InfiniBand“ įtaisai, RAID/SAS valdikliai ir „Fibre Channel“ įtaisai.

Įvedimo ir išvedimo prievadas – įvedimo ir išvedimo įtaise esanti fizinė grandinė, per kurią galima atlikti atskirą įvedimo ir išvedimo seansą. Prievadas nėra tas pats, kas jungties lizdas; vienas jungties lizdas gali būti skirtas keliems tos pačios sąsajos prievadams.

- 1.4.3. Pagrindinė plokštė – pagrindinė serverio spausdintinė plokštė. Pagal šią specifikaciją pagrindinė plokštė yra su jungtimis, skirtomis papildomoms plokštėms prijungti, ir ją paprastai sudaro šie komponentai: procesorius, atmintinė, BIOS ir plėtimo lizdai.
- 1.4.4. Procesorius – loginis grandynas, kuris reaguoja į paprasčiausias serverio valdymo komandas ir jas vykdo. Pagal šią specifikaciją procesoriumi vadinamas serverio centrinis procesorius. Tipinis centrinis procesorius turi fizinį korpusą, kuris montuojamas ant serverio pagrindinės plokštės per lizdą arba tiesiogiai prilituojamą priedą. Centrinio procesoriaus korpuse gali būti vienas arba daugiau procesoriaus branduolių.
- 1.4.5. Atmintinė – šioje specifikacijoje atmintinė yra serverio dalis – išorinis procesoriaus priedėlis, kuriame saugoma informacija, parengta iškart apdoroti procesoriuje.
- 1.4.6. Standusis diskas – pagrindinis kompiuterio atminties įtaisas, kuriame duomenys nuskaitomi ir įrašomi į vieną arba daugiau sukamųjų magnetinių disko plokštelių.
- 1.4.7. Puslaidininkis diskas – atminties įtaisas, kuriame duomenims saugoti vietoj sukamųjų magnetinių plokštelių naudojami atmintinės lustai.
- 1.5. Kiti duomenų centro įrenginiai
- 1.5.1. Tinklo įranga – įrenginys, kurio pagrindinė funkcija – perduoti duomenis tarp įvairių tinklo sąsajų, užtikrinant duomenų ryšį tarp prijungtų įtaisų (pvz., maršruto parinktuvų ir jungiklių). Duomenų ryšys užtikrinamas parenkant duomenų paketų, suformuotų naudojant interneto protokolą, „Fibre Channel“, „InfiniBand“ ar panašų protokolą, maršrutą.
- 1.5.2. Laikmenos gaminy – visas funkcijas atliekanti laikmenų sistema, kurią naudojant teikiamos duomenų laikymo paslaugos klientams ir naudojant tiesiogiai arba per tinklą prijungtus įrenginius. Komponentai ir posistemiai, kurie yra neatsiejama laikmenos gaminio architektūros dalis (pvz., skirti vidaus ryšiams tarp valdiklių ir diskų palaikyti), laikomi laikmenos gaminio dalimi. Šio gaminio dalimi, priešingai, nelaikomi tie komponentai, kurie paprastai siejami su duomenų saugojimo aplinka duomenų centro lygmeniu (pvz., išorės SAN veikimui reikalingi įtaisai). Laikmenos gaminy gali būti sudarytas iš integruotų duomenų saugojimo valdiklių, laikmenų, įdiegtų tinklo elementų, programinės įrangos ir kitų įtaisų. Nors laikmenos gaminiai gali turėti vieną ar daugiau integruotų procesorių, šie procesoriai nevykdo naudotojo įdiegtų taikomųjų programų, tačiau gali vykdyti specialiai duomenims apdoroti skirtas taikomąsias (pvz., duomenų kopijavimo, atsarginių kopijų darymo paslaugų, duomenų glaudinimo, diegimo vedlių) programas.
- 1.5.3. Nenutrūkstamo maitinimo šaltinis (NMS) – keitiklių, jungiklių ir energijos kaupiklių (pvz., akumuliatorių) visuma, sudaranti maitinimo sistemą, kuri užtikrina nenutrūkstamą apkrovos maitinimą nutrūkus maitinimui iš elektros tinklo.
- 1.6. Veikimo režimai ir galios naudojimo būsenos
- 1.6.1. Neveikos būsena – veiksmena, kurioje operacinė sistema ir kita programinė įranga jau yra įkelta, serveris gali atlikti veiklos operacijas, tačiau sistemoje neatliekama ir nenumatoma atlikti jokių veiklos operacijų (t. y. serveris veikia, bet neatlieka jokių naudingų veiklos operacijų). Sistemose, kurioms taikomi ACPI standartai, neveikos būsena atitinka tik ACPI sistemos S0 lygį.
- 1.6.2. Aktyvioji veiksmena – serverio veiksmena, kuria veikdamas jis atlieka veiklos operacijas reaguodamas į ankstesnę ar tuo metu gautą išorės užklausą (pvz., tinklu gautą komandą). Veikdamas aktyviąja veiksmena serveris atlieka abi šias funkcijas: 1) aktyviai apdoroja duomenis ir 2) ieško duomenų ir (arba) juos gauna atmintinėje, priešatmintinyje arba iš vidinės ar išorinės laikmenos, kol serveris laukia kitos įvesties iš tinklo.
- 1.7. Kiti pagrindiniai terminai
- 1.7.1. Valdymo sistema – vertinimo procesą (našumo testą) valdantis kompiuteris arba serveris. Valdymo sistema atlieka šias funkcijas:
- a) pradeda ir baigia kiekvieną veikimo našumo testo segmentą (etapą);

- b) kontroliuoja veikimo našumo testui atlikti reikalingą darbinę apkrovą;
 - c) pradeda ir baigia duomenų rinkimą iš galios analizatoriaus, kad būtų galima susieti kiekvieno etapo galios ir veikimo charakteristikų duomenis;
 - d) kaupia registracijos failus su našumo testo galios ir veikimo charakteristikų duomenimis;
 - e) pakeičia neapdorotus duomenis tinkamo formato duomenimis, kad būtų galima pranešti, pateikti ir patvirtinti našumo testo rezultatus, ir
 - f) renka ir kaupia aplinkos duomenis, jei tokia funkcija automatiškai vykdoma per našumo testą.
- 1.7.2. Tinklo klientas (atliekant bandymą) – kompiuteris arba serveris, kuriantis darbinės apkrovos duomenų srautą, kuris perduodamas į bandomą įrenginį (BĮ), prijungtą tinklo jungikliu.
- 1.7.3. RAS funkcijos – patikimumo, prieinamumo ir priežiūromos funkcijos. Vietoj santrumpos RAS kartais vartojama RASM, pridodant „valdomumo“ (angl. *Manageability*) kriterijus. Trys pagrindiniai su serveriu susiję RAS komponentai apibrėžiami taip:
- a) patikimumo funkcijos – funkcijos, palaikančios serverio gebėjimą atlikti numatytąją funkciją išvengiant pertrūkių dėl komponentų gedimų (pvz., tinkamų komponentų parinkimas, vardinės temperatūros ir (arba) įtampos sumažinimas, klaidų nustatymas ir ištaisymas);
 - b) prieinamumo funkcijos – funkcijos, palaikančios serverio gebėjimą tam tikrą prastovos laiką optimaliai veikti normaliu pajėgumu (pvz., perteklus [tiek mikro-, tiek makrolygmens]);
 - c) priežiūromos funkcijos – funkcijos, palaikančios galimybes atlikti serverio techninę priežiūrą nepertraukiant jo veikimo (pvz., pakeisti komponentus neišjungus maitinimo).
- 1.7.4. Serverio procesoriaus naudojimo laipsnis – procesoriaus atliekamos skaičiavimo veiklos ir procesoriaus skaičiavimo visa apkrova veiklos santykis esant nustatytai įtampai ir dažniui, matuojamas iškart arba kaip trumpalaikis naudojimo per kelis aktyvumo ir (arba) neveikos ciklus vidurkis.
- 1.7.5. Hipervizorius – tam tikras aparatinės įrangos virtualizavimo būdas, suteikiantis galimybę įvairioms klientų operacinėms sistemoms vienu metu veikti vienoje pagrindinėje sistemoje.
- 1.7.6. Pagalbiniai apdorojimo spartintuvai – skaičiavimo pajėgumui didinti skirtos papildomos kortelės, įdiegiamos per bendrosios paskirties papildomus plėtotės lizdus (pvz., per PCI lizdą įdiegti GPGPU).
- 1.7.7. Buferinis DDR kanalas – kanalas arba atmintinės prievadas, jungiantis atmintinės valdiklį su nustatytu atmintinių (pvz., DIMM) skaičiumi serveryje. Tipiniame serveryje gali būti daug atmintinės valdiklių, galinčių palaikyti vieną arba daugiau buferinių DDR kanalų. Kiekvienam buferiniam DDR kanalui tenka tik nedidelė dalis visos adresuojamajai atmintinei skirtos vietos serveryje.
- 1.8. Gaminių grupė
- Tai plačiai apibrėžiama kompiuterių, kurių korpuso ir pagrindinės plokštės derinys yra vienodas, o aparatinės ir programinės įrangos sąrankų gali būti šimtai, grupė.
- 1.8.1. Gaminių grupės bendrosios savybės – visiems tam tikros gaminių grupės modeliams ir (arba) sąrankoms būdingos savybės, atitinkančios tą pačią bazinę konstrukciją. Visi gaminių grupės modeliai (sąrankos) turi būti:
- a) tos pačios modelių serijos ar atitikti tą patį mašinų tipą;

- b) tos pačios formos (t. y. montuojami ant rėmo, „Blade“, pjedestaliniai) arba vienodos mechaninės ir elektrinės konstrukcijos, tik su neesminiais mechaniniais skirtumais, kad tam tikrą konstrukciją būtų galima pritaikyti įvairioms formoms;
- c) su procesoriais, priklausančiais tai pačiai nustatyta procesorių serijai, arba procesoriais, prijungiamais per standartinio tipo lizdą;
- d) su maitinimo šaltiniais, kurių veikimo efektyvumas yra ne mažesnis nei bendras efektyvumas visuose privalomuose apkrovos charakteristikos taškuose, kaip nustatyta 3.2 skirsnyje (t. y. 10, 20, 50 ir 100 % vieno išėjimo didžiausios vardinės apkrovos; 20, 50 ir 100 % daugelio išėjimų didžiausios vardinės apkrovos).

1.8.2. Gaminių grupei priklausančių bandomų gaminių sąrankos

a) Variantai pagal pirkimo kainą:

- 1) mažesnio našumo gaminių sąranka – procesoriaus lizdo galios, maitinimo šaltinių, atmintinės, laikmenų (HDD/SDD) bei įvedimo ir išvedimo įtaisų derinys, atitinkantis tos gaminių grupės pigesnę arba mažiau našią skaičiavimo platformą;
- 2) didesnio našumo gaminių sąranka – procesoriaus lizdo galios, maitinimo šaltinių, atmintinės, laikmenų (HDD/SDD) bei įvedimo ir išvedimo įtaisų derinys, atitinkantis tos gaminių grupės brangesnę arba našesnę skaičiavimo platformą.

b) Tipinė sąranka

Tipinė sąranka – gaminių sąranka, esanti intervale tarp mažiausios ir didžiausios galios sąrankų; tokios sąrankos gaminiai dideliais kiekiais parduodami rinkoje.

c) Variantai pagal energijos suvartojimą:

- 1) mažiausios galios sąranka – mažiausia sąranka, reikalinga palaikomoms operacinėms sistemoms paleisti ir naudoti. Mažiausios galios sąranką sudaro mažiausios galios procesoriaus lizdas ir mažiausias integruotų maitinimo šaltinių, atmintinių, laikmenų (HDD/SDD) bei įvedimo ir išvedimo įtaisų skaičius, parduodamas rinkoje ir galintis atitikti ENERGY STAR reikalavimus;
- 2) didžiausios galios sąranka – pardavėjo išrinktas komponentų derinys, kuriam esant surinktas ir naudojamas tos gaminių grupės gaminyje suvartojama daugiausia energijos. Didžiausios galios sąranką sudaro didžiausios galios procesoriaus lizdas ir didžiausias integruotų maitinimo šaltinių, atmintinių, laikmenų (HDD/SDD) bei įvedimo ir išvedimo įtaisų skaičius; tokios sąrankos gaminyje parduodamas rinkoje ir gali atitikti ENERGY STAR reikalavimus.

2. Taikymo sritis

2.1. Gaminiai, kuriems taikoma ši specifikacija

Gaminys turi atitikti šio dokumento 1 skirsnyje pateiktą serverio apibrėžtį, kad galėtų atitikti ENERGY STAR reikalavimus pagal šią specifikaciją. Pagal 2.0 versiją reikalavimus atitinka tik „Blade“, daugialypiai, ant rėmo montuojami arba pjedestaliniai serveriai, o viename serveryje (arba viename „Blade“ serverio segmente arba mazge) turi būti ne daugiau kaip keturi procesorių lizdai. 2.2 skirsnyje konkrečiai nurodyti gaminiai, kuriems 2.0 versijos specifikacija netaikoma.

2.2. Gaminiai, kuriems ši specifikacija netaikoma

2.2.1. Ši specifikacija netaikoma gaminiams, kuriems taikomos kitos ENERGY STAR gaminių specifikacijos. Naujausių galiojančių specifikacijų sąrašą galima rasti www.eu-energystar.org/.

2.2.2. Pagal šią specifikaciją negali būti vertinama šių gaminių atitiktis:

- a) gedimams visiškai atsparių serverių;

- b) vienafunkčių serverių;
- c) našųjų kompiuterinių sistemų;
- d) didžiųjų serverių;
- e) laikmenos gaminių, įskaitant „Blade“ laikmeną, ir
- f) tinklo įrangos.

3. Kvalifikaciniai kriterijai

3.1. Reikšminiai skaitmenys ir apvalinimas

3.1.1. Visi skaičiavimai atliekami pagal tiesiogiai išmatuotas (neapvalintas) vertes.

3.1.2. Jei nenurodyta kitaip, atitiktis specifikacijos riboms vertinama be apvalinimo pranašumo pagal tiesiogiai išmatuotas arba apskaičiuotas vertes.

3.1.3. Tiesiogiai išmatuotos arba apskaičiuotos vertės, ataskaitos rengimo tikslu pateikiamos ENERGY STAR interneto svetainėje, apvalinamos iki artimiausio reikšminio skaitmens pagal atitinkamas specifikacijos ribas.

3.2. Maitinimo šaltinio reikalavimai

3.2.1. Nustatant gaminio atitiktį ENERGY STAR reikalavimams leidžiama naudoti maitinimo bandymų duomenis ir bandymų ataskaitas, pateiktas bandymų įstaigų, kurias JAV AAA yra pripažinusi kaip gebančias atlikti maitinimo šaltinių bandymus.

3.2.2. Maitinimo šaltinio efektyvumo kriterijai: maitinimo šaltiniai, skirti gaminiams, atitinkantiems reikalavimus pagal šią specifikaciją, turi atitikti toliau nurodytus reikalavimus atliekant bandymą pagal Bendrojo vidinių maitinimo šaltinių efektyvumo bandymo protokolo (angl. *Generalized Internal Power Supply Efficiency Test Protocol*) 6.6 redakciją (paskelbta www.efficientpowersupplies.org). Maitinimo šaltinių duomenys, gauti naudojant to protokolo 6.4.2 (kaip reikalaujama 1.1 versijoje), 6.4.3 arba 6.5 redakciją, yra tinkami su sąlyga, kad bandymas atliktas iki šios specifikacijos 2.0 versijos įsigaliojimo dienos.

a) Pjėdestaliniai ir ant rėmo montuojami serveriai. Kad pjėdestalinis arba ant rėmo montuojamas serveris atitiktų ENERGY STAR reikalavimus, jis turi būti komplektuojamas tik su tokiais maitinimo šaltiniais, kurie dar iki gaminio pristatymo atitinka taikytinus efektyvumo reikalavimus, nustatytus 1 lentelėje, ar dar griežtesnius reikalavimus.

b) „Blade“ ir daugialypiai serveriai. Kad „Blade“ arba daugialypis serveris atitiktų ENERGY STAR reikalavimus, jis, pristatomas kartu su rėmu, turi būti komplektuojamas taip, kad visi rėmo maitinimo šaltiniai dar iki gaminio pateikimo naudotojui atitiktų taikomus efektyvumo reikalavimus, nustatytus 1 lentelėje, arba griežtesnius reikalavimus.

1 lentelė

Maitinimo šaltinių efektyvumo reikalavimai

Maitinimo šaltinio tipas	Vardinė išėjimo galia	10 % apkrova	20 % apkrova	50 % apkrova	100 % apkrova
Daugelio išėjimų (kintamosios srovės–nuolatinės srovės)	Visi išėjimo galios lygiai	Netaikoma	85 %	88 %	85 %
Vieno išėjimo (kintamosios srovės–nuolatinės srovės)	Visi išėjimo galios lygiai	80 %	88 %	92 %	88 %

3.2.3. Maitinimo šaltinių galios faktoriaus kriterijai: maitinimo šaltiniai, skirti kompiuteriams, atitinkantiems reikalavimus pagal šią specifikaciją, turi atitikti toliau nurodytus reikalavimus atliekant bandymą pagal Bendrojo vidinių maitinimo šaltinių efektyvumo bandymo protokolo (angl. *Generalized Internal Power Supply Efficiency Test Protocol*) 6.6 redakciją (paskelbta www.efficientpowersupplies.org). Maitinimo duomenys, gauti naudojant to protokolo 6.4.2 (kaip yra privaloma pagal 1.1 versiją), 6.4.3 arba 6.5 redakciją, yra tinkami su sąlyga, kad bandymas atliktas iki 2.0 versijos įsigaliojimo datos.

- a) Pjėdestaliniai ir ant rėmo montuojami serveriai. Kad pjėdestalinis arba ant rėmo montuojamas serveris atitiktų ENERGY STAR reikalavimus, jis turi būti komplektuojamas tik su tokiais maitinimo šaltiniais, kurie dar iki gaminio pristatymo atitinka taikytinus galios faktoriaus reikalavimus, nustatytus 2 lentelėje, ar dar griežtesnius reikalavimus visomis apkrovos sąlygomis, kuriomis išėjimo galia yra ne mažesnė kaip 75 W. Partneriai privalo išmatuoti ir pranešti maitinimo šaltinio galios faktorių tokiomis sąlygomis, kai apkrovos galia nesiekia 75 W, nors jokie reikalavimai dėl mažiausio galios faktoriaus netaikomi.
- b) „Blade“ arba daugialypiai serveriai. Kad „Blade“ arba daugialypis serveris atitiktų ENERGY STAR reikalavimus, jis, pristatomas kartu su rėmu, turi būti komplektuojamas taip, kad visi rėmo maitinimo šaltiniai dar iki gaminio pristatymo atitiktų taikytinus galios faktoriaus reikalavimus, nustatytus 2 lentelėje, ar dar griežtesnius reikalavimus visomis apkrovos sąlygomis, kuriomis išėjimo galia yra ne mažesnė kaip 75 W. Partneriai privalo išmatuoti ir pranešti maitinimo šaltinio galios faktorių tokiomis sąlygomis, kai apkrovos galia nesiekia 75 W, nors jokie reikalavimai dėl mažiausio galios faktoriaus netaikomi.

2 lentelė

Maitinimo šaltinių galios faktoriaus reikalavimai

Maitinimo šaltinio tipas	Vardinė išėjimo galia	10 % apkrova	20 % apkrova	50 % apkrova	100 % apkrova
Kintamosios–nuolatinės srovės, daugelio išėjimų	Visi išėjimo galios lygiai	Netaikoma	0,80	0,90	0,95
Kintamosios–nuolatinės srovės, vieno išėjimo	Išėjimo galia ≤ 500 W	Netaikoma	0,80	0,90	0,95
	Išėjimo galia > 500 W ir išėjimo galia ≤ 1 000 W	0,65	0,80	0,90	0,95
	Išėjimo galia > 1 000 W	0,80	0,90	0,90	0,95

3.3. Galios valdymo reikalavimai

3.3.1. Serverio procesoriaus galios valdymas. Kad serveris atitiktų ENERGY STAR reikalavimus, jo procesoriaus galios valdymas turi būti veiksnus pagal numatytąją nuostatą BIOS ir (arba) naudojant valdiklį, paslaugų procesorių ir (arba) operacinę sistemą, pristatomą kartu su serveriu. Visuose procesoriuose turi būti įmanoma sumažinti energijos vartojimą, kai įrenginys mažai naudojamas:

- a) sumažinant įtampą ir (arba) dažnį, naudojant dinaminę įtampos ir dažnio lygio reguliavimo priemonę (angl. *Dynamic Voltage and Frequency Scaling*, DVFS), arba
- b) kai branduolys arba lizdas nenaudojamas, pereinant į procesoriaus arba branduolio sumažintos galios būseną.

3.3.2. Supervizoriaus galios valdymas. Kad gaminys su iš anksto įdiegta supervizoriaus sistema (pvz., operacine sistema, hipervizoriumi) atitiktų ENERGY STAR reikalavimus, jis turi turėti pagal numatytąją nuostatą suaktyvintą supervizoriaus sistemos galios valdymo funkciją.

3.3.3. Galios valdymo pranešimai. Kad gaminys atitiktų ENERGY STAR reikalavimus, visos pagal numatytąją nuostatą suaktyvintos galios valdymo priemonės turi būti nurodytos galios ir veikimo charakteristikų duomenų lape. Šis reikalavimas taikomas BIOS, operacinės sistemos ar kitokio pobūdžio galios valdymo funkcijoms, kurių sąranką gali keisti galutinis naudotojas.

3.4. „Blade“ ir daugialypių serverių sistemoms taikomi kriterijai

3.4.1. „Blade“ ir daugialypių serverių temperatūros valdymas ir stebėseną. Kad „Blade“ arba daugialypis serveris atitiktų ENERGY STAR reikalavimus, jame turi būti pagal numatytąją nuostatą suaktyvinta tikralaikės rėmo arba „Blade“ modulių ar mazgų įleidžiamo oro temperatūros stebėsenos ir ventiliatoriaus sukimosi greičio valdymo funkcija.

3.4.2. „Blade“ ir daugialypių serverių pateikiamieji dokumentai. Kad be rėmo naudotojui pateikiamas „Blade“ arba daugialypis serveris atitiktų ENERGY STAR reikalavimus, kartu su juo privaloma pateikti dokumentus, kuriuose naudotojui turi būti pranešta, kad „Blade“ arba daugialypis serveris atitinka ENERGY STAR reikalavimus tik jei jis sumontuojamas ant rėmo pagal šio dokumento 3.4.1 skirsnio reikalavimus. Tinkamų rėmų sąrašas kartu su informacija, kaip juos užsisakyti, taip pat turi būti pateiktas kartu su gaminio dokumentais, pridedamais prie „Blade“ arba daugialypio serverio. Šiuos reikalavimus gali atitikti spaudiniai, elektroniniai dokumentai, pateikiami kartu su „Blade“ ar daugialypiu serveriu, arba informacija, viešai skelbiama partnerio interneto svetainėje, kurioje pateikta informacija apie tą „Blade“ arba daugialypį serverį.

3.5. Aktyviosios veiksenos efektyvumo kriterijai

3.5.1. Aktyviosios veiksenos efektyvumo pranešimai. Kad serverių arba serverių gaminių grupę būtų galima žymėti ENERGY STAR ženklu, juos būtina pateikti atitinkami reikalavimams nustatyti, kartu pateikiant išsamią toliau nurodytą informaciją išsamioje aktyviosios veiksenos efektyvumo vertinimo bandymo ataskaitoje:

- a) galutinius rezultatus, gautus naudojant SERT vertinimo priemonę, įskaitant rezultatų failus (ir.html, ir tekstinio formato) ir visus rezultatų diagramų.png failus;
- b) tarpinius rezultatus, gautus naudojant SERT vertinimo priemonę per visą bandymo eigą, įskaitant išsamių rezultatų duomenų failus (ir.html, ir tekstinio formato) ir visus išsamių rezultatų duomenų diagramų.png failus.

Duomenų pranešimo ir formatavimo reikalavimai aptarti šios specifikacijos 4.1 skirsnyje.

3.5.2. Neišsami ataskaita. Partneriai naudotojui skirtuose dokumentuose ar reklaminėje medžiagoje negali pateikti atrinktų pavienių darbinės apkrovos modulio rezultatų ar kitaip pateikti efektyvumo vertinimo priemonės naudojimo rezultatų jokia kita forma, išskyrus išsamią bandymo ataskaitą.

3.6. Neveikos būsenos efektyvumo kriterijai. Vienalizdžiai (1S) ir dvilizdžiai (2S) serveriai (kurie nėra nei „Blade“, nei daugialypiai serveriai)

3.6.1. Neveikos būsenos duomenų pranešimas. Didžiausia neveikos būsenos vartojamoji galia (P_{IDLE_MAX}) išmatuojama ir pranešama dokumentuose, patvirtinančiuose atitiktų reikalavimams, ir kaip nustatyta 4 skirsnyje.

3.6.2. Neveikos būsenos efektyvumas. Išmatuota neveikos būsenos vartojamoji galia (P_{IDLE}) negali būti didesnė nei pagal 1 lygtį apskaičiuota didžiausia neveikos būsenos vartojamoji galia (P_{IDLE_MAX}).

1 lygtis. Didžiausios neveikos būsenos vartojamosios galios apskaičiavimas

$$P_{IDLE_MAX} = P_{BASE} + \sum_{i=1}^n P_{ADDL_i}$$

Čia:

— P_{IDLE_MAX} – didžiausia neveikos būsenos vartojamoji galia,

— P_{BASE} – iš 3 lentelės nustatyta pagrindinė neveikos būsenos leidžiamoji galia,

— P_{ADDL_i} – iš 4 lentelės nustatyta papildomų komponentų neveikos būsenos leidžiamoji galia.

a) Šie neveikos būsenos galios apribojimai taikomi tik vienalizdėms ir dvilizdėms sistemoms.

b) Nustatant atitiktų reikalavimams, neveikos būsenos vartojamoji galia nustatoma pagal ENERGY STAR serverių bandymo metodo 6.1 skirsnį.

c) Prie „Atspariųjų“ kategorijos 3 lentelėje priskiriamos tik dvilizdės sistemos, atitinkančios B priedėlyje pateiktą atspariojo serverio apibrėžtį.

- d) Visi 3 ir 4 lentelėse nurodyti skaičiai (išskyrus integruotus procesorius) reikia sistemoje įdiegtų komponentų skaičių, o ne didžiausią galimą sistemos palaikomų komponentų (pvz., įdiegtų atmintinių, nepalaimomų atmintinių ir kt.) skaičių.
- e) Papildomam maitinimo šaltiniui nustatyta leidžiamoji galia gali būti taikoma kiekvienam sąrankoje naudojamam pertekliniam maitinimo šaltiniui.
- f) Nustatant neveikos būsenos leidžiamąją galią visi atmintinės rodikliai apvalinami iki artimiausio gigabaito ⁽¹⁾.
- g) Papildomam įvedimo ir išvedimo įtaisui nustatyta leidžiamoji galia gali būti taikoma visiems įvedimo ir išvedimo įtaisams, kuriais papildoma bazinė sąranka (t. y. papildomai įrengiami eterreto įtaisai, neskaičiuojant dviejų prievadų, kurių sparta ne mažesnė kaip 1 Gbit/s, integruoto eterreto, taip pat visų ne eterreto įvedimo ir išvedimo įtaisų), įskaitant integruotus įvedimo ir išvedimo įtaisus ir papildomus įvedimo ir išvedimo įtaisus, kurie prijungiami per plėtotės lizdus. Ši leidžiamoji galia gali būti taikoma kiekvienai iš šių rūšių įvedimo ir išvedimo funkcijų: eterretui, SAS, SATA, „Fibre Channel“ ir „Infiniband“.
- h) Papildomo įvedimo ir išvedimo įtaiso leidžiamoji galia apskaičiuojama remiantis vienintelės jungties vardine ryšio sparta, apvalinama iki artimiausio gigabito. Tiems įvedimo ir išvedimo įtaisams, kurių sparta nesiekia 1 Gbit, papildomiems įvedimo ir išvedimo įtaisams nustatyta leidžiamoji galia netaikoma.
- i) Papildomiems įvedimo ir išvedimo įtaisams nustatyta leidžiamoji galia taikoma tik tiems įvedimo ir išvedimo įtaisams, kurie pateikiant įrenginį naudotojui yra įjungti (suaktyvinti) ir gali veikti prijungti prie įjungto jungiklio.

3 lentelė

Pagrindinė 1S ir 2S serverių neveikos būsenos leidžiamoji galia

Kategorija	Didžiausias galimas įdiegtų procesorių skaičius (# P)	Valdomas serveris	Pagrindinė neveikos būsenos leidžiamoji galia, P _{BASE} (vatais)
A	1	Ne	47,0
B	1	Taip	57,0
C	2	Ne	92,0
D	2	Taip	142,0
Atsparieji	2	Taip	205,0

4 lentelė

Papildoma neveikos būsenos leidžiamoji galia dėl papildomų komponentų

Sistemos pobūdis	Kam taikoma	Papildoma neveikos būsenos leidžiamoji galia
Papildomi maitinimo šaltiniai	Maitinimo šaltiniams, specialiai įrengtiems maitinimo perteklumui užtikrinti	20 W kiekvienam maitinimo šaltiniui
Standieji diskai (įskaitant puslaidininkius diskus)	Kiekvienam įdiegtam standžiam diskui	8,0 W kiekvienam standžiam diskui
Papildoma atmintinė	Įdiegtai atmintinei, kurios talpa viršija 4 GB	0,75 W vienam gigabaitui

⁽¹⁾ Gigabaitas apibrėžiamas kaip 1 024³ arba 2³⁰ baitų.

Sistemos pobūdis	Kam taikoma	Papildoma neveikos būsenos leidžiamoji galia
Papildomas buferinis DDR kanalas	Įdiegtiems buferiniams DDR kanalams, kai kanalų skaičius viršija 8 (tik atsparieji serveriai)	4,0 W kiekvienam buferiniam DDR kanalui
Papildomi įvedimo ir išvedimo įtaisai	Įdiegtiems įtaisams, kai yra daugiau nei du ≥ 1 Gbit spartos prievadai, integruotas eternetas	<p>< 1 Gbit – leidžiamoji galia netaikoma</p> <p>= 1 Gbit – 2,0 W kiekvienam veikiančiam prievadui</p> <p>> 1 Gbit, bet < 10 Gbit – 4,0 W kiekvienam veikiančiam prievadui</p> <p>≥ 10 Gbit – 8,0 W kiekvienam veikiančiam prievadui</p>

3.7. Neveikos būsenos efektyvumo kriterijai. Trilizdžiai (3S) ir keturlizdžiai (4S) serveriai (kurie nėra nei „Blade“, nei daugialypiai serveriai)

Neveikos būsenos duomenų pranešimas. Neveikos būsenos vartojamoji galia (P_{IDLE}) išmatuojama ir pranešama dokumentuose, patvirtinančiuose atitiktį reikalavimams, ir kaip nustatyta 4 skirsnyje.

3.8. Neveikos būsenos efektyvumo kriterijai. „Blade“ serveriai

3.8.1. Neveikos būsenos duomenų pranešimas. Neveikos būsenos vartojamoji galia ($P_{TOT_BLADE_SYS}$) ir (P_{BLADE}) išmatuojama ir pranešama dokumentuose, patvirtinančiuose atitiktį reikalavimams, ir kaip nustatyta 4 skirsnyje.

3.8.2. Atliekant bandymus, ar „Blade“ serveriai atitinka 3.8.1 skirsnio reikalavimus, turi būti tenkinamos visos šios sąlygos:

- galios vertės išmatuojamos ir pranešamos naudojant pusiau užpildytą „Blade“ rėmą. „Blade“ serveriams su daugeliu maitinimo sričių reikia rinktis tokių maitinimo sričių skaičių, kuris būtų artimiausias pusiau užpildytam „Blade“ rėmui. Tuo atveju, kai galima rinktis iš kelių variantų, vienodai artimų pusiau užpildytam rėmui, atlikdami bandymą naudokite tą maitinimo sritį arba kelias maitinimo sritis, kuriose naudojama daugiausia „Blade“ serverių. Turi būti pranešta, kiek „Blade“ modulių išbandyta per pusiau užpildyto „Blade“ rėmo bandymą;
- išmatuoti ir pranešti visiškai užpildyto „Blade“ rėmo galią galima, tačiau neprivaloma, jei kartu pateikiami pusiau užpildyto rėmo bandymo duomenys;
- visi ant vieno „Blade“ rėmo montuojami serveriai „Blade“ turi būti tokios pačios sąrankos (vienodi);
- kiekvieno „Blade“ modulio galios vertės apskaičiuojamos pagal 2 lygtį.

2 lygtis. Vieno „Blade“ modulio galios apskaičiavimas

$$P_{BLADE} = \frac{P_{TOT_BLADE_SYS}}{N_{INST_BLADE_SRV}}$$

Čia:

— P_{BLADE} – vieno „Blade“ serverio galia,

— $P_{TOT_BLADE_SYS}$ – bendra išmatuota „Blade“ sistemos galia,

— $N_{INST_BLADE_SRV}$ – ant bandomo „Blade“ rėmo sumontuotų „Blade“ serverių skaičius.

3.9. Neveikos būsenos efektyvumo kriterijai. Daugialypiai serveriai

3.9.1. Neveikos būsenos duomenų pranešimas. Neveikos būsenos vartojamoji galia ($P_{TOT_NODE_SYS}$) ir (P_{NODE}) išmatuojama ir pranešama dokumentuose, patvirtinančiuose atitiktį reikalavimams, ir kaip nustatyta 4 skirsnyje.

3.9.2. Atliekant bandymą, ar daugialypiai serveriai atitinka 3.9.1 skirsnio reikalavimus, turi būti tenkinamos visos šios sąlygos:

- a) galios vertės išmatuojamos ir pranešamos naudojant visiškai užpildytą daugialypių serverių rėmą;
- b) visi ant daugialypių serverių rėmo montuojami daugialypiai serveriai turi būti tokios pačios sąrankos (vienodi);
- c) kiekvieno serverio mazgo galios vertės apskaičiuojamos pagal 3 lygtį.

3 lygtis. Vieno serverio mazgo galios apskaičiavimas

$$P_{\text{NODE}} = \frac{P_{\text{TOT_NODE_SYS}}}{N_{\text{INST_NODE_SRV}}}$$

Čia:

- P_{NODE} – vieno serverio mazgo galia,
- $P_{\text{TOT_NODE_SYS}}$ – bendra išmatuota daugialypio serverio galia,
- $N_{\text{INST_NODE_SRV}}$ – ant bandomo daugialypių serverių rėmo sumontuotų daugialypių serverių skaičius.

3.10. Kiti bandymo kriterijai

APA reikalavimai. visiems su APA parduodamiems serveriams taikomi toliau išvardyti kriterijai ir nuostatos.

- a) Vienos sąrankos gaminiai. Visi neveikos būsenos bandymai atliekami ir įdiegus, ir neįdiegus APA. Su įdiegtais APA ir juos pašalinus atlikti neveikos būsenos galios matavimai tinkamai pateikiami JAV AAA ir Europos Komisijai kartu su atitiktą ENERGY STAR reikalavimams patvirtinančiais dokumentais.
- b) Gaminių grupės. Neveikos būsenos bandymai atliekami ir įdiegus, ir neįdiegus APA, pasirinkus didžiausios galios arba didžiausio našumo sąranką, kaip nustatyta 1.8.2 skirsnyje. Bandymai su įdiegtais APA ir be jų pasirinktinai gali būti atliekami ir apie juos pranešama kituose bandymo etapuose.
- c) Su įdiegtais APA ir juos pašalinus atlikti neveikos būsenos galios matavimai pateikiami atitinkamai JAV AAA arba Europos Komisijai kartu su atitiktą ENERGY STAR reikalavimams patvirtinančiais dokumentais. Pateikiami kiekvieno atskiro APA gaminio, kurį numatoma pardavinėti reikalavimus atitinkančios sąrankos įrenginyje, matavimų duomenys.
- d) P_{IDLE} matavimai pagal 3.6 ir 3.7 skirsnius, P_{BLADE} – pagal 3.8 skirsnį ir P_{NODE} – pagal 3.9 skirsnį atliekami pašalinus APA, net jei jie yra įdiegti pateikiamame naudotojui gaminyje. Tada šie matavimai pakartojami atskirai įdiegus kiekvieną APA, kad būtų galima įvertinti kiekvieno įdiegto APA energijos suvartojimą įrenginiui esant neveikos būsenos.
- e) Reikalavimus atitinkančių sąrankų įrenginio neveikos būsenos vartojamoji galia negali viršyti 46 W.
- f) Turi būti praneštas kiekvieno atskiro APA gaminio, parduodamo su reikalavimus atitinkančios sąrankos įrenginiu, neveikos būsenos vartojamoji galia.

4. Standartinės informacijos pranešimo reikalavimai

Duomenų pranešimo reikalavimai

- 4.1. Visi kiekvieno ENERGY STAR reikalavimus atitinkančio serverio arba serverių gaminių grupės duomenys, įrašyti ENERGY STAR 2.0 versijos reikalavimus atitinkančių serverių gaminių informacinės formos privalomuose laukuose, pateikiami Europos Komisijai.
- a) Partneriai raginami pateikti kiekvienos ENERGY STAR reikalavimus atitinkančio gaminio sąrankos duomenų rinkinį, nors Europos Komisija taip pat priims duomenų apie kiekvieną reikalavimus atitinkančią gaminių grupę rinkinius.
 - b) Pranešant apie gaminių grupės atitiktą reikalavimams būtina, kai tinka, pateikti visų 1.8.2 skirsnyje nustatytų bandymo etapų duomenis.
 - c) Kai įmanoma, partneriai taip pat privalo pateikti saitą į išsamius galios skaičiavimus savo interneto svetainėje, kuriais naudodamiesi pirkėjai galėtų suprasti tos gaminių grupės konkrečių sąrankų galios ir veikimo charakteristikų duomenis.
- 4.2. Toliau išvardyti duomenys bus paskelbti ES ENERGY STAR svetainėje, juos bus galima rasti naudojant gaminių paieškos priemonę:
- a) modelio pavadinimas ir numeris, sandėliavimo vieneto (angl. santrumpa SKU) ir (arba) sąrankos identifikacinis numeris;
 - b) sistemos charakteristikos (forma, esami lizdai, galios specifikacijos ir kt.);
 - c) sistemos tipas (nevaldoma, valdoma, išplečiamoji ir t. t.);
 - d) sistemos sąranka (-os) (įskaitant mažesnio našumo sąranką, didesnio našumo sąranką, mažiausios galios sąranką, didžiausios galios sąranką ir tipinę sąranką pagal tos gaminių grupės reikalavimus);
 - e) energijos vartojimo ir veikimo charakteristikų duomenys, gauti per privalomus bandymus pagal aktyviosios veiksenos ir neveikos būsenos efektyvumo kriterijus, įskaitant results.xml, results.html, results.txt, visus rezultatų diagramų.png failus, results-details.html, results-details.txt, visus išsamių rezultatų diagramų.png failus;
 - f) esamos ir veiksnios energijos taupymo funkcijos (pvz., galios valdymas);
 - g) rinktiniai duomenys iš ASHRAE terminio bandymo ataskaitos;
 - h) įleidžiamo oro temperatūros matavimai, atlikti prieš bandymą, užbaigus neveikos būsenos bandymą ir užbaigus aktyviosios veiksenos bandymą;
 - i) nustatant gaminių grupės atitiktą reikalavimams – reikalavimus atitinkančių sąrankų sąrašas, jame nurodant reikalavimus atitinkančių vienetų SKU arba sąrankos identifikacinius numerius;
 - j) „Blade“ serverio atveju – tinkamų „Blade“ rėmų, atitinkančių ENERGY STAR kvalifikacinius kriterijus, sąrašas.
- 4.3. AAA ir Europos Komisija prireikus gali reguliariai persvarstyti šį sąrašą ir pakviesti tokiaame persvarstymo procese dalyvauti suinteresuotąsias šalis.

5. Standartiniai veikimo charakteristikų matavimo ir duomenų pateikimo reikalavimai

5.1. Matavimas ir duomenų pateikimas

5.1.1. Būtina pateikti duomenis apie serverio įėjimo energijos suvartojimą (vatais), įleidžiamo oro temperatūrą (°C) ir vidutinį visų loginių centrinių procesorių naudojimo laipsnį. Duomenys turi būti paskelbti arba pateikti naudotojams prieinamu formatu, kad juos galėtų perskaityti trečiosios šalys, standartiniame tinkle naudojant nepatentuotą duomenų tvarkymo programinę įrangą. „Blade“ ir daugialypių serverių bei sistemų atveju galima pateikti suvestinius viso rėmo duomenis.

5.1.2. Serveriams, kurie priskiriami prie B klasės įrenginių, kaip nustatyta EN 55022:2006, netaikomi 5.1.1 skirsnio reikalavimai pateikti duomenis apie įėjimo energijos suvartojimą ir įleidžiamo oro temperatūrą. Prie B klasės priskiriama buitinė ir darbuvi namuose (naudoti namų aplinkoje) skirta įranga. Visi serveriai pagal šią programą turi atitikti reikalavimą pranešti apie visų loginių centrinių procesorių naudojimo laipsnį ir tenkinti tokio pranešimo sąlygas.

5.2. Pranešimo tvarka

5.2.1. Gaminiuose gali būti naudojami integruoti komponentai arba priedėliai, kurie komplektuojami kartu su serveriu, kad duomenys būtų prieinami galutiniams naudotojams (pvz., paslaugų procesorius, integruotas galios ar temperatūros matuoklis (ar kita išorinė technologija) arba iš anksto įdiegta OS).

5.2.2. Gaminiuose, kuriuose yra iš anksto įdiegta OS, turi būti visos galutiniams naudotojams reikalingos tvarkyklės ir programinė įranga, kad jie turėtų prieigą prie standartizuotų duomenų, kaip nustatyta šiame dokumente. Gaminiai, kuriuose nėra iš anksto įdiegtos OS, turi būti komplektuojami su spausdintais dokumentais, kuriuose būtų paaiškinta, kaip gauti prieigą prie registrų su atitinkamų jutiklių duomenimis. Šį reikalavimą gali atitikti spausdiniai, kartu su serveriu pateikiami elektroniniai dokumentai arba informacija, viešai skelbiama partnerio interneto svetainėje, kurioje pateikta informacija apie serverį.

5.2.3. Kai paskelbiamas atviras ir visuotinai prieinamas duomenų rinkimo ir pranešimo standartas, gamintojai turėtų įtraukti šį visuotinį standartą į savo sistemas.

5.2.4. Atitiktis tikslumo (5.3) ir matavimo duomenų ėmimo (5.4) reikalavimams vertinama patikrinant komponentų gaminių duomenų lapuose pateiktus duomenis. Jei tokių duomenų nėra, tikslumas ir matavimo duomenų ėmimas vertinami remiantis partnerio deklaracija.

5.3. Matavimo tikslumas

5.3.1. Įėjimo galia. Pateikiamų matavimų tikslumas turi būti bent $\pm 5\%$ tikrosios vertės, o didžiausias tikslumas $\pm 10\text{ W}$ kiekvienam integruotam maitinimo šaltiniui (t. y. niekada nereikalaujama, kad pateikiamų kiekvieno maitinimo šaltinio galios duomenų tikslumas būtų didesnis kaip ± 10 vatų) visais naudojimo režimais – nuo neveikos būsenos iki veikimo visu pajėgumu.

5.3.2. Procesoriaus naudojimo laipsnis. Turi būti įvertintas kiekvieno loginio centrinio procesoriaus, į kurį gali kreiptis OS, vidutinis naudojimo laipsnis ir apie jį privaloma pranešti serverio operatoriui arba naudotojui per operacinę aplinką (OS arba hipervizorių).

5.3.3. Įleidžiamo oro temperatūra. Matavimo duomenys turi būti pranešami bent $\pm 2\text{ °C}$ tikslumu.

5.4. Mėginių ėmimo reikalavimai

5.4.1. Įėjimo galia ir procesoriaus naudojimo laipsnis. Įėjimo galios ir procesoriaus naudojimo laipsnio matavimų duomenys turi būti imami serverio viduje, o matavimo dažnis – ne mažesnis kaip vieną kartą per ištisinį 10 sekundžių laikotarpį. Ne ilgesnio kaip 30 sekundžių laikotarpio svertinis vidurkis turi būti matuojamas serverio viduje, o matavimo dažnis turi būti ne mažesnis kaip viena kartą kas dešimt sekundžių.

5.4.2. Įleidžiamo oro temperatūra. Įleidžiamo oro temperatūros matavimo duomenys turi būti imami serverio viduje, o matavimo dažnis turi būti ne mažesnis kaip 1 kartą kas 10 sekundžių.

5.4.3. Laiko žymėjimas. Sistemose, kuriose vykdomas aplinkos duomenų laiko žymėjimas, matavimo duomenys imami iš serverio vidaus duomenų srauto, o matavimo dažnis turi būti ne mažesnis kaip 1 kartą kas 30 sekundžių.

5.4.4. Valdymo programinė įranga. Visi paimti matavimo duomenys perduodami į išorinę valdymo programinę įrangą pateikus užklausą arba koordinuoto duomenų stūmimo būdu. Bet kuriuo atveju sistemos valdymo programinė įranga turi nustatyti duomenų teikimo laiko skalę, o serveris – užtikrinti, kad teikiami duomenys atitiktų minėtus matavimo duomenų ėmimo dažnio ir tikslumo reikalavimus.

6. Bandymas

6.1. Bandymo metodai

6.1.1. Atliekant bandymą, ar serverių gaminiai atitinka ENERGY STAR reikalavimus, taikomi 5 lentelėje nurodyti bandymo metodai.

5 lentelė

Atitikties ENERGY STAR reikalavimams bandymo metodai

Gaminio tipas ar komponentas	Bandymo metodas
Visi	ENERGY STAR serverių bandymo metodas (2013 m. kovo mėn. redakcija)
Visi	<i>Standard Performance Evaluation Corporation (SPEC) serverio efektyvumo vertinimo priemonė (SERT), 1.0.0 versija, 2013 m. vasario 26 d. redakcija</i>

6.1.2. Atliekant serverių gaminių bandymus turi būti užpildyti visi bandomų įrenginių (BI) procesorių lizdai.

Jeigu per bandymą serveris negali veikti, kai visi procesorių lizdai užpildyti, sistema turi būti užpildyta iki didžiausios veikiančios sąrankos. Šių sistemų bazinė neveikos būsenos leidžiamoji galia bus nustatoma pagal sistemos lizdų skaičių.

6.2. Būtinai bandomų įrenginių skaičius

Reprezentatyvieji modeliai bandymui parenkami atsižvelgiant į šiuos reikalavimus:

- nustatant tam tikro pavienio gaminio sąrankos atitiktį reikalavimams, reprezentatyviu modeliu laikoma išskirtinė to gaminio sąranka; tokios sąrankos gaminių numatoma žymėti ir pardavinėti su ENERGY STAR ženklu;
- nustatant visų tam tikrai gaminių grupei priklausančių gaminių tipų atitiktį reikalavimams, reprezentatyviaisiais modeliais laikoma kiekviena gaminio sąranka, atitinkanti vieną iš penkių punktų, kaip apibrėžta 1.8.2 skirsnyje, iš tos gaminių grupės. Visi tokie reprezentatyvieji modeliai turi turėti tas pačias gaminių grupės bendrąsias savybes, kaip nustatyta 1.8.1 skirsnyje.

6.3. Gaminių grupių atitiktis reikalavimams

6.3.1. Partneriai raginami atlikti bandymus ir pateikti duomenis apie atskirų gaminių sąrankų atitiktį ENERGY STAR reikalavimams. Tačiau partneris gali nustatyti kelių gaminių sąrankų, priklausančių vienai gaminių grupei, atitiktį reikalavimams, jei kiekviena tos gaminių grupės sąranka atitinka kurį nors iš šių reikalavimų:

- pavieniai gaminiai turi būti surinkti naudojant tą pačią platformą, būti tinkami ir tenkinti tuos pačius konkrečius reikalavimus pagal šią specifikaciją, taip pat būti visais atžvilgiais tapatūs bandomai reprezentatyviajai gaminio sąrankai, išskyrus korpusą ir spalvą;

b) pavieniai gaminiai turi atitikti gaminių grupės reikalavimus, kaip nustatyta pirmiau 1.8 skirsnyje. Šiuo atveju partneriai privalo atlikti bandymus ir pateikti duomenis, kaip reikalaujama b skirsnyje.

6.3.2. Partneriai privalo pateikti kiekvienos gaminių grupės, kurios atitiktis reikalavimams vertinama, galios ir veikimo charakteristikų duomenų lapus.

6.3.3. Visos gaminių grupei priklausančių gaminių sąrankos, kurių atitiktis reikalavimams vertinama, įskaitant gaminius, kurių duomenys nepranešami, turi atitikti ENERGY STAR reikalavimus.

7. Įsigaliojimo data

7.1. Diena, nuo kurios partneriai gali pradėti nustatyti gaminių atitiktį šios ENERGY STAR specifikacijos 2.0 versijos reikalavimams, yra susitarimo įsigaliojimo diena. ENERGY STAR ženklu žymimas gaminio modelis turi atitikti jo pagaminimo dieną galiojančią ENERGY STAR specifikaciją. Kiekvienas įrenginys turi pagaminimo datą, t. y. datą, kada jis laikomas visiškai surinktu.

7.2. Būsimos specifikacijos peržiūros. JAV AAA ir Europos Komisija pasilieka teisę keisti šią specifikaciją, jeigu dėl technologijų ir (arba) rinkos pokyčių pasikeistų jos naudingumas vartotojams, pramonei ar aplinkai. Kaip ir anksčiau, specifikacijos pakeitimai daromi tariantis su suinteresuotosiomis šalimis. Pažymėtina, kad jei specifikacija bus keičiama, atitiktis ENERGY STAR reikalavimams nebus automatiškai patvirtinama visam gaminio modelio gyvavimo laikotarpiui.

8. Peržiūrint specifikaciją svarstyti klausimai

8.1. Aktyviosios veiksenos efektyvumo kriterijai: JAV AAA ir Europos Komisija ketina nustatyti aktyviosios veiksenos efektyvumo kriterijus pagal 3.0 versiją visoms serverių kategorijoms, su kuriomis susijusių SERT duomenų turima pakankamai, kad būtų galima skirti įvairius gaminius.

8.2. Maitinimo šaltinių dydžių tinkamumas. JAV AAA ir Europos Komisija ištirs galimybes pagal 3.0 versiją skatinti naudoti tinkamų dydžių maitinimo šaltinius.

8.3. Nuolatinės srovės–nuolatinės srovės serverių įtraukimas. JAV AAA ir Europos Komisija ragina gamintojus, bendradarbiaujant su SPEC, gerinti SERT suderinamumą su nuolatine srove maitinamais serveriais, kad nuolatine srove maitinamų serverių atitiktį reikalavimams būtų galima vertinti pagal 3.0 versiją.

8.4. Papildomų sistemos architektūrų įtraukimas. JAV AAA ir Europos Komisija ragina gamintojus, bendradarbiaujant su SPEC, gerinti SERT suderinamumą su architektūromis, kurios šiuo metu nėra suderinamos, tačiau kurios sudaro didelę serverių rinkos dalį. JAV AAA ir Europos Komisija atsižvelgs į bet kokią architektūrą, kuri dar iki 3.0 versijos parengimo buvo suderinama su SERT.

8.5. Papildomų perteklinių maitinimo šaltinių įtaiso pašalinimas. JAV AAA ir Europos Komisija žino apie technologiją, pagal kurią pertekliniai maitinimo šaltiniai gali veikti budėjimo veikseną ir būti įjungiami tik tada, kai jų reikia. AAA ir Europos Komisija ragina naudoti šią technologiją serveriuose ir ištirs, ar dabartinis papildomų perteklinių maitinimo šaltinių įtaisas vis dar yra būtinas pagal 3.0 versiją.

8.6. Reikalavimai dėl pagalbinių apdorojimo spartintuvų (APA). JAV AAA ir Europos Komisija numato persvarstyti ir galbūt išplėsti APA reikalavimus pagal 3.0 versiją, remdamosi APA duomenimis, surinktais pagal 2.0 versiją, taip pat galimu APA vertinimo įtraukimu į SERT.

8.7. Temperatūros duomenų pranešimo ir bandymo reikalavimai. JAV AAA ir Europos Komisija planuoja iš naujo įvertinti dabartinius temperatūros duomenų pranešimo ir bandymo reikalavimus, kad kuo labiau padidintų renkamų duomenų vertę gamintojams ir duomenų centrų operatoriams.

A priedėlis

Skaiciavimo pavyzdžiai

1. Neveikos būsenos vartojamoji galia

Nustatant didžiausią neveikos būsenos vartojamąją galią pagal ENERGY STAR reikalavimus, reikia nustatyti bazinę neveikos būsenos galią pagal 3 lentelę, o tada pridėti leidžiamąją galią pagal 4 lentelę (kaip nustatyta šių atitikties reikalavimams kriterijų 3.6 skirsnyje). Toliau pateikiamas pavyzdys.

Pavyzdys. Standartinis vieno procesoriaus serveris su 8 GB atmintine, dviem standžiaisiais diskais ir dviem įvedimo ir išvedimo įtaisais (vienas iš jų su dviem 1 Gbit, kitas – su šešiais 1 Gbit prievadais).

1.1. Bazinė leidžiamoji galia:

- a) nustatykite bazinę neveikos būsenos leidžiamąją galią, kaip parodyta 3 lentelėje;
- b) šio pavyzdžio serveris vertinant priskiriamas prie A kategorijos ir, kad atitiktų ENERGY STAR reikalavimus, jo neveikos būsenos vartojamoji galia turi būti ne didesnė kaip 47,0 W.

Kategorija	Įrengtų procesorių skaičius (# P)	Valdomas serveris	Bazinė neveikos būsenos leidžiamoji galia (W)
A	1	Ne	47,0
B	1	Taip	57,0
C	2	Ne	92,0
D	2	Taip	142,0
Atsparieji	2	Taip	205,0

1.2. Papildoma neveikos būsenos leidžiamoji galia. Apskaičiuokite papildomų komponentų papildomą neveikos būsenos leidžiamąją galią, kaip parodyta 4 lentelėje.

Sistemos pobūdis	Taikoma:	Papildoma neveikos būsenos leidžiamoji galia
Papildomi maitinimo šaltiniai	Maitinimo šaltiniams, specialiai įrengtiems maitinimo perteklumui užtikrinti	20,0 W kiekvienam maitinimo šaltiniui
Standieji diskai (įskaitant puslaidininkius diskus)	Visiems įdiegtiems standiesiems diskams	8,0 W kiekvienam standžiajam diskui
Papildoma atmintinė	Įdiegtai atmintinei, kurios talpa viršija 4 GB	0,75 W vienam gigabaitui
Papildomas buferinis DDR kanalas	Įdiegtiems buferiniams DDR kanalams, kai kanalų skaičius viršija 8 (tik atsparieji serveriai)	4,0 W kiekvienam buferiniam DDR kanalui
Papildomi įvesties-išvesties įtaisai (vienintelės jungties ryšio sparta, apvalinama gigabaitų tikslumu)	Įdiegtiems įtaisams, kai yra daugiau nei du prievadais ir sparta = 1 Gbit, integruotam eternetui	< 1 Gbit – leidžiamoji galia netaikoma = 1 Gbit – 2,0 W kiekvienam veikiančiam prievadui > 1 Gbit, bet < 10 Gbit – 4,0 W kiekvienam veikiančiam prievadui ≥ 10 Gbit – 8,0 W kiekvienam veikiančiam prievadui

- a) Šiame pavyzdyje serveris yra su dviem standžiaisiais diskais. Todėl jo papildoma leidžiamoji galia yra 16,0 W kiekvienam standžiajam diskui (2 HDD x 8,0 W).
- b) Šiame pavyzdyje serverio atmintinės talpa yra 4 GB didesnė nei pagrindinės sąrankos. Todėl jo papildoma atmintinės leidžiamoji galia yra 3,0 W (4 papildomi gigabaitai x 0,75 W kiekvienam GB).
- c) Pagal šį pavyzdį serveryje yra viena įvedimo ir išvedimo kortelė, kurios negalima laikyti papildomu įtaisu, nes pirmajame įtaise yra tik du etherneto prievadai, ir dviejų prievadų slenkstinė vertė neviršijama. Antrasis įrenginys gali būti laikomas papildomu įtaisu, todėl serveriui dėl šio įtaiso skiriama papildoma 12,0 W leidžiamoji galia (šeši 1 Gbit prievadai x 2,0 W kiekvienam veikiančiam prievadui).
- 1.3. Galutinė neveikos būsenos leidžiamoji galia apskaičiuojama prie bazinės leidžiamosios galios pridendant papildomas leidžiamosios galios vertes. Kad atitiktų reikalavimus, šiame pavyzdyje aprašytos sistemos neveikos būsenos vartojamoji galia turėtų būti ne didesnė kaip 78,0 W (47,0 W + 16,0 W + 3,0 W + 12,0 W).
2. **Papildoma neveikos būsenos leidžiamoji galia. Maitinimo šaltiniai**
- Tolesniuose pavyzdžiuose parodyta, kaip nustatyti papildomų maitinimo šaltinių neveikos būsenos leidžiamąją galią.
- 2.1. Jei serveriui naudoti reikia dviejų maitinimo šaltinių, o jo sąranką sudaro trys integruoti maitinimo šaltiniai, tokio serverio papildoma neveikos būsenos leidžiamoji galia būtų 20,0 W.
- 2.2. Jei tas pats serveris būtų naudotojui pateikiamas su keturiais integruotais maitinimo šaltiniais, jo papildoma neveikos būsenos leidžiamoji galia būtų 40,0 W.
3. **Papildoma neveikos būsenos leidžiamoji galia. Papildomas buferinis DDR kanalas**
- Tolesniuose pavyzdžiuose parodyta, kaip nustatyti papildomų buferinių DDR kanalų neveikos būsenos leidžiamąją galią.
- 3.1. Jeigu atsparusis serveris naudotojui pateikiamas su šešiais integruotais buferiniais DDR kanalais, papildoma neveikos būsenos leidžiamoji galia jam netaikoma.
- 3.2. Jeigu tas pats atsparusis serveris būtų naudotojui pateikiamas su 16 integruotų buferinių DDR kanalų, jo papildoma neveikos būsenos leidžiamoji galia būtų 32,0 W (pirmiems 8 kanalams papildoma leidžiamoji galia netaikoma, o likusių 8 kanalų leidžiamoji galia apskaičiuojama padauginant 4,0 W iš 8 buferinių DDR kanalų).

B priedėlis

Atsparių serverių klasės apibrėžtis

1. **Procesoriaus RAS funkcijos ir išplečiamumas.** Turi būti palaikomos visos toliau nurodytos funkcijos.
- 1.1. Procesoriaus RAS funkcijos: procesorius turi gebėti nustatyti, ištaisyti ir lokalizuoti duomenų klaidas visais toliau nurodytais būdais:
- a) klaidų nustatymas L1 priešatmintiniuose, kataloguose ir adreso vertimo buferiuose naudojant lyginumo apsaugą;
- b) vieno bito (ar dar efektyvesnis) klaidų taisymas naudojant klaidų taisymo kodą (ECC) priešatmintiniuose, kuriuose gali būti pakitusių duomenų. Pataisyti duomenys pateikiami gavėjui (t. y. klaidų taisymas naudojamas ne tik foniniam tvarkymui);
- c) klaidų šalinimas ir lokalizavimas naudojant: 1) pakartotinį bandymą ir klaidos pašalinimą procesoriaus kontrolės taške; 2) klaidos poveikio nustatymą (žymėjimą) ir sklidimo sustabdymą arba 3) abu šiuos metodus. Šiomis priemonėmis OS arba hipervizoriui duodama komanda lokalizuoti klaidą tam tikrame procese arba skaidinyje, taip sumažinant sistemos pakartotinio paleidimo poreikį;
- d) 1) procesoriaus techninės įrangos gebėjimas savarankiškai vykdyti klaidų mažinimo funkcijas, pavyzdžiui, atjungti gendančias priešatmintinio dalis; 2) prognozuojamosios gedimų analizės palaikymas pranešant OS, hipervizoriui ar paslaugų procesoriui apie klaidų buvimo vietą ir (arba) pagrindinę jų atsiradimo priežastį arba 3) abi šios funkcijos.

- 1.2. Atspariuosiuose ir išplečiamuosiuose serveriuose naudojama procesorių technologija yra pritaikyta papildomam pajėgumui ir funkcionalumui be papildomų lustų rinkinių, todėl juos galima įdiegti į sistemas su 4 ar daugiau procesorių lizdų. Tokie procesoriai turi papildomą infrastruktūrą, palaikančią papildomas integruotas procesorių magistrales, skirtas didesnių sistemų poreikiams tenkinti.
- 1.3. Serveryje yra didelio pralaidumo įvedimo ir išvedimo sąsajos, skirtos išoriniams įvedimo ir išvedimo plėtimo įtaisams prijungti arba nuotoliniam įvedimui ir išvedimui nemažinant procesorių lizdų, kuriuos galima visus kartu sujungti, skaičiaus. Tai gali būti patentuotos sąsajos arba standartinės sąsajos, pvz., PCIe. Didelio našumo įvedimo ir išvedimo valdiklis, suderinamas su šiais lizdais, gali būti integruotas pagrindinio procesoriaus lizde arba ant sisteminės plokštės.
2. **Atmintinės RAS funkcijos ir išplečiamumas.** Atmintinė turi turėti visas toliau nurodytas funkcijas ir savybes:
 - a) atmintinės gedimų nustatymas ir šalinimas naudojant išplėstinį klaidų taisymo kodą (Extended ECC);
 - b) x4 DIMM atveju – gedimo, kai sugenda du gretimi tos pačios klasės lustai, pašalinimas;
 - c) atmintinės turinio perkėlimas: gendančią atmintinę ir joje esančius duomenis galima veiksmingai perkelti į laisvą atmintinės dalį. Tai galima atlikti naudojantis DIMM arba loginės atmintinės blokų granuliacija. Alternatyva – atmintinę galima dubliuoti;
 - d) atmintinės buferių naudojimas spartesniems procesoriaus ir atmintinės ryšiams palaikyti su DIMM, susietais su mažesnės spartos DDR kanalais. Atmintinės buferis gali būti atskiras, pavienis buferio lustas, integruotas sisteminėje plokštėje arba sumontuotas ant specialių atmintinės kortelių. Naudoti buferio lustą būtina išplėstiniam DIMM palaikymui; jie užtikrina galimybę naudoti didesnę atmintinę, nes palaikomi didesnės talpos DIMM, yra daugiau DIMM lizdų kiekvienam atmintinės kanalui ir didesnis atmintinės pralaidumas kiekvienu atmintinės kanalu negu naudojant tiesiogiai prijungiamus DIMM. Atmintinės moduliai taip pat gali būti surenkami pagal poreikius, ant tos pačios kortelės montuojant atmintinės buferius ir DRAM lustus;
 - e) atsparių ryšių tarp procesorių ir atmintinės buferių naudojimas kartu su mechanizmais, skirtais trumpalaikėms to ryšio klaidoms šalinti ir
 - f) procesoriaus ir atmintinės ryšio atsarginių trasų naudojimas. Turi būti viena ar daugiau atsarginių trasų, kurias būtų galima naudoti nutrūkus trasoms nepataisomos klaidos atveju.
3. **Maitinimo šaltinio RAS funkcijos.** Turi būti užtikrinamas visų serveryje integruotų arba kartu su juo naudotojui pateikiamų maitinimo šaltinių perteklumas ir priežiūrumas tuo pačiu metu. Pertekliniai ir taisomieji komponentai gali būti viename fizinio maitinimo šaltinio korpuse, tačiau juos turi būti įmanoma taisyti neišjungiant sistemos. Turi būti galimybė naudoti sistemą sumažinto pajėgumo veikseną, kai energijos tiekimo galimybės pablogėja dėl maitinimo šaltinių gedimo ar nutrūkus energijos tiekimui iš tinklo.
4. **Šiluminio režimo ir aušinimo RAS funkcijos.** Turi būti užtikrintas visų veikiančių aušinimo komponentų, pvz., ventiliatorių ar aušinimo vandeniu įtaisų, perteklumas ir priežiūrumas tuo pačiu metu. Procesorių komplekse turi būti įdiegti mechanizmai, kad kilus pavojui perkaisti jo pajėgumą būtų galima riboti. Turi būti galimybė naudoti sistemą sumažinto pajėgumo veikseną, jei būtų nustatyta, kad sistemos komponentams gresia pavojus perkaisti.
5. **Sistemos atsparumas.** Serveris turi turėti ne mažiau kaip šešias iš toliau nurodytų savybių:
 - a) palaikomi pertekliniai laikmenų valdikliai arba yra perteklinis maršrutas iki išorinės laikmenos;
 - b) užtikrinamas paslaugų procesorių perteklumas;

- c) pertekliniai nuolatinės srovės–nuolatinės srovės reguliavimo mazgai po maitinimo šaltinių išėjimų;
- d) serverio aparatinė įranga leidžia išlaisvinti vykdomąjį procesorių neišjungiant sistemos;
- e) įvedimo ir išvedimo adapterius arba standžiuosius diskus galima keisti neišjungus maitinimo;
- f) visoje magistralėje palaikomas pakartotinis bandymas nustačius klaidą procesoriaus sąsajoje su atmintine arba su kitais procesoriais;
- g) palaikomas aparatinės įrangos išteklių tiesioginis plėtimas arba mažinimas be pakartotinio sistemos paleidimo;
- h) procesoriaus lizdo perkėlimas: padedant hipervizoriui ir (arba) OS, užduotis, kurias vykdo viename lizde esantis procesorius, be sistemos paleidimo iš naujo galima perkelti kitame lizde esančiam procesoriui;
- i) veiksnios atminties kontrolės arba foninio tvarkymo funkcijos, kad būtų galima veiksmingai nustatyti ir ištaisyti klaidas, taip mažinant neištaisomų klaidų atsiradimo tikimybę, ir
- j) vidinių laikmenų atsparumas: atsparių sistemų bazinei sąrankai priskiriama kokio nors pobūdžio RAID aparatinė įranga, arba palaikoma sisteminės plokštės, arba per specialų RAID valdymo plokštės lizdą, skirtą serverio vidiniams diskų įtaisams.

6. **Sistemos išplečiamumas.** Serveris turi turėti visas šias savybes:

- a) didesnė atmintinė talpa: ≥ 8 DDR3 arba DDR4 DIMM prievadai viename lizde, su atspariaisiais ryšiais tarp procesoriaus lizdo ir atmintinės buferių ir
- b) didesnis įvedimo ir išvedimo funkcijų išplečiamumas: didesnė bazinė įvedimo ir išvedimo infrastruktūra ir galima naudoti daugiau įvedimo ir išvedimo lizdų. Ne mažiau kaip 32 specialios PCIe „Gen 2“ magistralės arba lygiavertis įvedimo ir išvedimo juostos plotis su ne mažiau kaip viena x16 lizdų ar kitokia specialia sąsaja, skirta palaikyti išoriniam PCIe įtaisui, patentuotai įvedimo ir išvedimo sąsajai ar kitokiai gamyklinei standartiniai įvedimo ir išvedimo sąsajai.

C priedėlis

Bandymo metodas

1. **Apžvalga**

Toliau aprašytas bandymo metodas taikomas nustatant atitiktį ENERGY STAR serverių gaminių specifikacijos reikalavimams ir renkant bandymo duomenis, siekiant pranešti neveikos būsenos vartojamąją galią ir aktyviosios veiksenos vartojamąją galią ENERGY STAR galios ir veikimo charakteristikų duomenų lape.

2. **Taikymas**

Toliau aprašytas bandymo metodas taikomas visiems gaminiams, kurių atitiktis reikalavimams gali būti vertinama pagal ENERGY STAR serverių gaminių specifikaciją.

3. **Apibrėžtys**

Jei nenurodyta kitaip, visi šiame dokumente vartojami terminai atitinka ENERGY STAR serverių gaminių specifikacijoje pateiktas sąvokų apibrėžtis.

4. **Bandymo sąranka**

- 4.1. Maitinimas. Maitinimas turi būti toks, koks nustatytas 6 ir 7 lentelėse. Maitinimo srovės dažnis turi būti toks, koks nustatytas 8 lentelėje.

6 lentelė

Gaminių, kurių vardinė galia yra ne didesnė kaip 1 500 vatų (W), maitinimo reikalavimai

Gaminio tipas	Maitinimo įtampa	Įtampos leidžiamoji nuokrypa	Didžiausias visuminis netiesinių iškreipčių faktorius
Serveriai su kintamosios srovės–nuolatinės srovės vieno išėjimo maitinimo šaltiniais	230 V AC arba 115 V AC (*)	+/- 1,0 %	2,0 %
Serveriai su kintamosios srovės–nuolatinės srovės daugelio išėjimų maitinimo šaltiniais	230 V AC arba 115 V AC (*)		
Kintamosios srovės–nuolatinės srovės neprivalomosios bandymo sąlygos (Japonijos rinka)	100 V AC		
Trifaziai serveriai (Šiaurės Amerikos rinka)	208 V AC		
Trifaziai serveriai (Europos rinka)	400 V AC		

7 lentelė

Gaminių, kurių vardinė galia viršija 1 500 W, maitinimo reikalavimai

Gaminio tipas	Maitinimo įtampa	Įtampos leidžiamoji nuokrypa	Didžiausias visuminis netiesinių iškreipčių faktorius
Serveriai su kintamosios srovės–nuolatinės srovės vieno išėjimo maitinimo šaltiniais	230 V AC arba 115 V AC (*)	+/- 4,0 %	5,0 %
Serveriai su kintamosios srovės–nuolatinės srovės daugelio išėjimų maitinimo šaltiniais	230 V AC arba 115 V AC (*)		
Kintamosios srovės–nuolatinės srovės neprivalomosios bandymo sąlygos (Japonijos rinka)	100 V AC		
Trifaziai serveriai (Šiaurės Amerikos rinka)	208 V AC		
Trifaziai serveriai (Europos rinka)	400 V AC		

(*) Pastaba. 230 V AC skirta Europos rinkai, 115 V AC – Šiaurės Amerikos rinkai.

8 lentelė

Visų gaminių maitinimo srovės dažnio reikalavimai

Maitinimo įtampa	Dažnis	Leidžiamoji dažnio nuokrypa
100 V AC	50 Hz arba 60 Hz	± 1,0 %
115 V AC	60 Hz	
230 V AC	50 Hz arba 60 Hz	
Trifazė (Šiaurės Amerikos rinka)	60 Hz	
Trifazė (Europos rinka)	50 Hz	

- 4.2. Aplinkos temperatūra. Aplinkos temperatūra turi būti 25 ± 5 °C.
- 4.3. Santykinis drėgnis. Santykinis drėgnis turi būti 15–80 %.
- 4.4. Maitinimo srovės analizatorius. Maitinimo srovės analizatorius turi rodyti tikrąją vidutinę kvadratinę (RMS) galią ir bent du iš šių matavimo vienetų: įtampą, srovę ir galios faktorių. Maitinimo srovės analizatoriai turi turėti toliau nurodytas savybes:
- Atitiktis reikalavimams. Maitinimo srovės analizatorius pasirenkamas iš galios matavimo prietaisų sąrašo, pateikto serverių efektyvumo vertinimo priemonės (SERT)TM (1) Projektavimo dokumente 1.0.0 (2).
 - Kalibravimas. Analizatorius turi būti kalibruotas ne anksčiau kaip prieš metus iki bandymo dienos pagal standartą, parengtą remiantis JAV Nacionalinio mokslo ir technologijos instituto arba atitinkamo nacionalinio kitos šalies metrologijos instituto rekomendacijomis.
 - Virpesio smailės faktorius. Virpesio smailės faktorius vardiniame srovės intervale ne mažesnis kaip 3. Jei analizatoriaus srovės virpesio smailės faktorius nenurodytas, analizatoriumi turi būti galima išmatuoti srovės piką, kuris bent 3 kartus viršija didžiausią srovės stiprumą, išmatuotą per bet kurį 1 sekundės trukmės matavimo periodą.
 - Mažiausia dažninė charakteristika – 3,0 kHz.
 - Mažiausia skyra:
 - 0,01 W, kai matavimo vertės nesiekia 10 W;
 - 0,1 W, kai matavimo vertės yra 10–100 W, ir
 - 1,0 W, kai matavimo vertės viršija 100 W.
 - Duomenų registravimas. Analizatoriaus duomenų skaitymo sparta turi būti ne mažesnė kaip 1 matavimų ciklas per sekundę; ciklu laikomas galios matavimas vatais. Analizatoriaus duomenų vidurkinimo intervalas turi būti lygus duomenų skaitymo intervalui. Duomenų vidurkinimo intervalas apibrėžiamas kaip laikotarpis, per kurį visi analizatoriaus didelės spartos elektroniniais duomenų ėmimo įtaisais paimti duomenys vidurkinami, taip gaunant matavimo duomenų rinkinį.
 - Matavimo tikslumas. Analizatoriaus pateikiamų galios matavimų bendras tikslumas turi būti toks, kad visų išmatuotų galios verčių tikslumas būtų ne mažesnis kaip ± 1 %.
- 4.5. Temperatūros jutiklis. Temperatūros jutiklis turi turėti tokias savybes:
- Atitiktis reikalavimams. Temperatūros jutiklis pasirenkamas iš temperatūros matavimo prietaisų sąrašo, pateikto SERT projektavimo dokumente Nr. 1.0.0.
 - Duomenų registravimas. Jutiklio duomenų skaitymo sparta turi būti ne mažesnė kaip 4 duomenų ėminiai per minutę.
 - Matavimo tikslumas. Temperatūra turi būti matuojama ne daugiau kaip 50 mm atstumu priešais pagrindinę bandomo įrenginio oro įleidimo angą; jutiklio rodmenys turi būti pranešami ne mažesniu kaip $\pm 0,5$ °C bendru tikslumu.

(1) <http://www.spec.org/sert/>.

(2) http://www.spec.org/sert/docs/SERT-Design_Document.pdf.

- 4.6. Aktyviosios veiksenos bandymo priemonė: SERT 1.0.0, pateikta *Standard Performance Evaluation Corporation* (SPEC) ⁽¹⁾.
- 4.7. Valdymo sistema. Valdymo sistema gali būti serveris, stalinis kompiuteris arba nešiojamasis kompiuteris; ji naudojama galios ir temperatūros duomenims registruoti.
- a) Galios analizatorius ir temperatūros jutiklis turi būti prijungti prie valdymo sistemos.
 - b) Valdymo sistema ir bandomasis įrenginys turi būti sujungti etherneto tinklo jungikliu.
- 4.8. Bendrieji SERT reikalavimai. Jei šio bandymo metodo aprašyme nenurodyta kitaip, būtina laikytis visų papildomų reikalavimų, nustatytų SPEC arba SERT 1.0.0 pagalbinuose dokumentuose. SPEC pagalbiniai dokumentai yra:
- a) SPEC galios ir veikimo charakteristikų vertinimo metodika – angl. *SPEC Power and Performance Methodology*;
 - b) SPEC galios matavimo tvarkos vadovas – *SPEC Power Measurement Setup Guide*;
 - c) SPEC dokumentas dėl „PTDaemon“ konstrukcijų – *SPEC PTDaemon Design Document*;
 - d) SERT projektavimo dokumentas – *SERT Design Document*;
 - e) SERT vykdymo ir pranešimo taisyklės – *SERT Run and Reporting Rules*;
 - f) SERT naudotojo vadovas – *SERT User Guide*;
 - g) SERT JVM parinktys – *SERT JVM Options*;
 - h) SERT rezultatų failų laukai – *SERT Result File Fields*.
5. **Bandymo eiga**
- 5.1. Bandomoji sąranka
- Bandymu nustatomos ir pranešamos bandomų serverių galios ir efektyvumo charakteristikos. Bandymas atliekamas toliau nurodyta tvarka.
- 5.1.1. Pateikimo naudotojui būseną. Gaminiai bandomi tokios sąrankos, kokios jie pateikiami naudotojui, įskaitant aparatinės įrangos sąranką ir sistemos nuostatas, jei pagal šį bandymo metodą nenurodyta kitaip. Kai tinka, visos programinės įrangos parinktys turi atitikti numatytąją nuostatą.
- 5.1.2. Matavimo vieta. Visi galios matavimai atliekami taške, esančiame tarp kintamosios srovės maitinimo šaltinio ir bandomo įrenginio. Tarp galios matuoklio matavimo ir BĮ negali būti prijungta jokių nenutrūkstamo maitinimo šaltinių (NMS). Galios matuoklis lieka prijungtas, kol baigiami registruoti visi neveikos būsenos ir aktyviosios veiksenos galios duomenys. Atliekant „Blade“ sistemos bandymą galia matuojama prie „Blade“ rėmo įėjimo (t. y. maitinimo šaltiniuose, kurie paverčia duomenų centro paskirstomąją galią tame rėme paskirstoma galia).
- 5.1.3. Oro srautas. Draudžiama tyčia nukreipti oro srautą arti matuojamo įrenginio taip, kad tai neatitiktų įprastos duomenų centro praktikos.

⁽¹⁾ <http://www.spec.org/>.

5.1.4. Maitinimo šaltiniai. Visi maitinimo šaltiniai turi būti prijungti ir veikiantys.

BĮ su daugelio maitinimo šaltinių. Visi maitinimo šaltiniai per bandymą turi būti prijungti prie kintamosios elektros srovės šaltinio ir veikiantys. Kai būtina, galima naudoti galios paskirstymo įtaisą (PDU) keliems maitinimo šaltiniams prijungti prie vieno elektros srovės šaltinio. Jeigu naudojamas PDU, bet koks jo suvartojamas papildomas elektros energijos kiekis įskaičiuojamas vertinant BĮ energijos suvartojimą. Bandant pusiau užpildyto rėmo sąrankų „Blade“ serverius, neužpildytų maitinimo sričių maitinimo šaltinius galima atjungti (daugiau informacijos pateikta 5.2.4 skirsnio b punkte).

5.1.5. Galios valdymas ir operacinė sistema. Turi būti įdiegta ta operacinė sistema, su kuria gaminys pateikiamas naudotojui, arba reprezentatyvioji operacinė sistema. Be operacinių sistemų naudotojui pateikiami gaminiai išbandomi su bet kokia įdiegta tinkama operacine sistema. Atliekant visus bandymus galios valdymo priemonės ir (arba) energijos taupymo funkcijos paliekamos tokios, su kokiomis gaminys pateikiamas naudotojui. Bet kokios galios valdymo funkcijos, kurioms taikyti yra būtina operacinė sistema (t. y. tos, kurios nėra konkrečiai valdomos BIOS sistemos ar valdiklio), išbandomos naudojant tik tas galios valdymo funkcijas, kurios operacinėje sistemoje pagal numatytąją nuostatą yra suaktyvintos.

5.1.6. Laikmenos. Gaminų atitiktis reikalavimams išbandoma naudojant bent vieną įdiegtą standųjį diską (HDD) arba vieną puslaidininkį diską (SSD). Gaminiai be iš anksto įdiegtų standžiųjų diskų (HDD ar SSD) išbandomi naudojant laikmenų sąranką, kuri naudojama tame pačiame parduodamame modelyje, kuriame standieji diskai yra iš anksto įdiegti. Gaminiai, kuriuose negalima įdiegti standžiųjų diskų (HDD ar SSD) ir kuriuose naudojamos tik išorinių laikmenų priemonės (pvz., vietinis laikmenų tinklas), išbandomi naudojant išorinių laikmenų priemones.

5.1.7. „Blade“ sistema ir dvilyčiai bei daugialypiai serveriai. „Blade“ sistemos arba dvilypių ar daugialypių serverių sąrankos turi būti vienodos kiekviename serverio mazge arba „Blade“ serveryje, įskaitant visus aparatinės įrangos komponentus ir programinės įrangos bei galios valdymo nuostatas. Šios sistemos taip pat turi būti bandomos taip, kad būtų užtikrinamas visų galios duomenų iš visų bandomų serverio mazgų ar „Blade“ serverių ėmimas galios matuokliu per visą bandymo eigą.

5.1.8. „Blade“ rėmas. „Blade“ rėmas turi atlikti bent visų „Blade“ serverių maitinimo, aušinimo ir tinklo funkcijas. Rėmas turi būti užpildytas, kaip nustatyta 5.2.4 skirsnyje. Visi „Blade“ sistemų galios matavimai atliekami prie rėmo įėjimo.

5.1.9. BIOS ir bandomo įrenginio sistemų nuostatos. Visos BIOS nuostatos paliekamos tokios, su kokiomis gaminys pateikiamas naudotojui, jei pagal bandymo metodą nenustatyta kitaip.

5.1.10. Įvedimo ir išvedimo bei tinklo ryšys. Bent vienas bandomo įrenginio prievadas turi būti prijungtas prie eternto tinklo jungiklio. Jungiklis turi būti toks, kad juo galėtų būti užtikrinama didžiausia ir mažiausia vardinė BĮ tinklo sparta. Tinklo ryšys turi veikti per visus bandymus ir, nors ryšys turi būti paruoštas ir tinkamas duomenų paketams siųsti, naudojant šį ryšį per bandymą nereikia siųsti jokio konkretaus duomenų srauto. Atliekant bandymą reikia užtikrinti, kad bandomasis įrenginys turėtų bent vieną eternto prievadą (vieną papildomą kortelę naudokite tik tada, kai eternto palaikymas nėra integruotas).

5.1.11. Eternto jungtys. Gaminiai, kurie naudotojui pateikiami palaikantys eternto ryšį „Energy Efficient Ethernet“ (pagal IEEE 802.3az), per bandymą jungiami tik prie „Energy Efficient Ethernet“ reikalavimus atitinkančios tinklo įrangos. Per visus bandymus turi būti imtasi tinkamų priemonių EEE funkcijoms suaktyvinti abiejuose tinklo saite galuose.

5.2. BĮ parengimas

5.2.1. BĮ bandymas atliekamas su užpildytais procesorių lizdais, kaip nustatyta atitiktis ENERGY STAR reikalavimams kriterijų 2.0 versijos 6.1.2 skirsnyje.

5.2.2. BĮ sumontuojamas ant bandymo rėmo arba bandymo vietoje. BĮ fiziškai neperkeliamas į kitą vietą iki bandymo pabaigos.

5.2.3. Jeigu BĮ yra daugelio mazgų sistema, atliekant BĮ bandymą tikrinamas kiekvieno mazgo energijos suvartojimas visiškai užpildytos sąrankos rėme. Visi ant rėmo montuojami daugialypiai serveriai turi būti vienodi, tokios pačios sąrankos.

5.2.4. Jeigu bandomasis įrenginys yra „Blade“ sistema, atliekant BĮ bandymą tikrinamas „Blade“ serverių energijos suvartojimas pusiau užpildytos sąrankos rėme; galima rinktis papildomai atlikti BĮ bandymą visiškai užpildytos sąrankos rėme. „Blade“ sistemos rėmas turi būti užpildytas taip, kaip nurodyta toliau.

a) Atskiro „Blade“ serverio sąranka.

Visi ant rėmo montuojami „Blade“ serveriai turi būti tokios pačios sąrankos (vienodi).

b) Pusiau užpildytas rėmas (privalomas bandymas).

1) Apskaičiuokite, kiek „Blade“ serverių reikia užpildyti pusei vienaskyrių „Blade“ serverių lizdų, esančių „Blade“ rėme.

2) „Blade“ rėmui su daugeliu maitinimo sričių reikia rinktis tokį maitinimo sričių skaičių, kuris būtų artimiausias pusiau užpildytam rėmui. Tuo atveju, kai galima rinktis iš kelių variantų, vienodai artimų pusiau užpildytam rėmui, atlikdami bandymą naudokite tą maitinimo sritį arba kelias maitinimo sritis, kuriose naudojama daugiausia „Blade“ serverių.

1 pavyzdys. Tam tikras „Blade“ rėmas palaiko iki 7 vienaskyrių „Blade“ serverių dviejose maitinimo srityse. Vienoje maitinimo srityje palaikomi 3, kitoje – 4 „Blade“ serveriai. Šiame pavyzdyje maitinimo sritis, kurioje palaikomi 4 „Blade“ serveriai, per bandymą būtų visiškai užpildyta, o kita maitinimo sritis liktų neužpildyta.

2 pavyzdys. Tam tikras „Blade“ rėmas palaiko iki 16 vienaskyrių „Blade“ serverių keturiuose maitinimo srityse. Kiekvienoje iš keturių maitinimo sričių palaikomi 4 „Blade“ serveriai. Šiame pavyzdyje dvi iš maitinimo sričių per bandymą būtų visiškai užpildytos, o kitos dvi liktų neužpildytos.

3) Laikykites visų naudotojo vadovo nurodymų arba gamintojo rekomendacijų dėl rėmo dalinio užpildymo – neužpildytose maitinimo srityse gali reikėti atjungti kai kuriuos maitinimo šaltinius ir aušinimo ventiliatorius.

4) Jei naudotojo vadove rekomendacijų nėra arba jų nepakanka, vadovaukitės šiais nurodymais:

i) visiškai užpildykite maitinimo sritis;

ii) jei įmanoma, atjunkite neužpildytų maitinimo sričių maitinimo šaltinius ir aušinimo ventiliatorius;

iii) užpildykite visus tuščius skyrius uždaromosiomis plokštėmis arba lygiavertėmis oro srautą stabdančiomis priemonėmis ir palikite jas per visą bandymą.

c) Visiškai užpildytas rėmas (neprivalomas bandymas).

Užpildykite visus esamus rėmo skyrius. Visi maitinimo šaltiniai ir aušinimo ventiliatoriai turi būti prijungti. Atlikite visus privalomus bandymus 6 skirsnyje nustatyta bandymo tvarka.

5.2.5. Prijunkite BĮ prie veikiančio eternetu (IEEE 802.3) tinklo jungiklio. Šis veikiantis ryšys palaikomas per visą bandymo trukmę, išskyrus trumpus pertrūkius, būtinus, kai keičiamas ryšio greitis.

5.2.6. Valdymo sistema, reikalinga SERT darbinės apkrovos valdymo kontrolei, duomenų rinkimui ar kitokiam BĮ bandymo palaikymui, prijungiama prie to paties tinklo jungiklio kaip ir BĮ ir turi atitikti visus kitus BĮ tinklo reikalavimus. Tiek BĮ, tiek valdymo sistemos sąranka turi būti tinkama tinklo ryšiui palaikyti.

- 5.2.7. Prijunkite galios matuoklį prie kintamosios elektros srovės šaltinio, kuris turi būti bandymui tinkamos įtampos ir dažnio, kaip nustatyta 4 skirsnyje.
- 5.2.8. Įjunkite BĮ į galios matuoklio matuojamos galios maitinimo išvadą pagal 5.1.2 skirsnio nurodymus.
- 5.2.9. Prijunkite galios matuoklio ir temperatūros jutiklio duomenų išvesties sąsają prie atitinkamo valdymo sistemos įvado.
- 5.2.10. Įsitikinkite, kad BĮ yra tokios pačios sąrankos, kokios tas gaminys pateikiamas naudotojui.
- 5.2.11. Įsitikinkite, kad valdymo sistema ir BĮ yra eternetu tinklo jungikliu sujungti tame pačiame vidiniame tinkle.
- 5.2.12. Įprasta ryšio patikrinimo komanda patikrinkite, ar valdymo sistema ir BĮ gali palaikyti tarpusavio ryšį.
- 5.2.13. Įdiekite SERT 1.0.0 BĮ ir valdymo sistemoje, kaip nustatyta SERT naudotojo vadove 1.0.0 ⁽¹⁾.

6. Visų gaminių bandymo procedūros

6.1. Neveikos būsenos bandymas

- 6.1.1. Įjunkite BĮ paspausdami maitinimo jungiklį arba įjungdami įrenginį į elektros tinklą.
- 6.1.2. Įjunkite valdymo sistemą.
- 6.1.3. Pradėkite fiksuoti laiką nuo įrenginio įjungimo.
- 6.1.4. Praėjus 5–15 minučių nuo pradinio paleidimo arba išregistravimo, vatmetrą nustatykite taip, kad jis ne trumpesniais kaip vienos sekundės intervalais pradėtų fiksuoti neveikos būsenos galios vertes.
- 6.1.5. Neveikos būsenos galios vertės fiksuojamos 30 minučių. Visą šį laikotarpį BĮ yra neveikos būsenos ir nepereina į dar mažesnės galios (pvz., miego ar ilgalaikio užmigdymo) būsenas, kuriose apribojamos funkcijos.
- 6.1.6. Registruokite vidutinę neveikos būsenos vartojamąją galią (aritmetinį vidurkį) per 30 minučių bandymo laikotarpį.
- 6.1.7. Kai atliekate daugialypės ar „Blade“ sistemos bandymą, toliau nustatyta tvarka apskaičiuokite vieno serverio mazgo arba vieno „Blade“ serverio galią:
 - a) padalykite išmatuotą bendrą neveikos būsenos vartojamąją galią, kaip nustatyta 6.1.6 skirsnyje, iš atliekant bandymą įdiegtų serverio mazgų ar „Blade“ serverių skaičiaus;
 - b) per kiekvieną matavimą užregistruokite išmatuotas bendras ir kiekvieno serverio mazgo ar kiekvieno „Blade“ serverio galios vertes, apskaičiuotas pagal 6.1.7 skirsnio a punktą.

6.2. Aktyviosios veiksenos bandymas naudojant SERT

- 6.2.1. Pakartotinai paleiskite BĮ.
- 6.2.2. Praėjus 5–15 minučių nuo pradinio paleidimo arba išregistravimo, pagal SERT naudotojo vadovo 1.0.0 nurodymus panaudokite SERT.

⁽¹⁾ http://www.spec.org/sert/docs/SERT-User_Guide.pdf.

- 6.2.3. Tinkamai naudokite SERT pagal visus SERT naudotojo vadovo 1.0.0 versijoje pateiktus nurodymus.
- 6.2.4. Naudojant SERT draudžiama rankiniu būdu keisti ar optimizuoti valdymo sistemą, BĮ ar jo vidinę ir išorinę aplinką.
- 6.2.5. Baigę naudoti SERT su visais bandymo rezultatais pateikite šiuos duomenų išvesties failus:
- a) Results.xml;
 - b) Results.html;
 - c) Results.txt;
 - d) visus rezultatų diagramų.png failus (pvz., results-chart0.png, results-chart1.png ir t. t.);
 - e) Results-details.html;
 - f) Results-details.txt;
 - g) visus išsamių rezultatų duomenų diagramų.png failus (pvz., results-details-chart0.png, results-details-chart1.png ir t. t.).

IV. VAIZDO ATKŪRIMO ĮRANGOS SPECIFIKACIJA (2.0 VERSIJA)

1. Apibrėžtys

1.1. Gaminių tipai

- 1.1.1. Spausdintuvas – gaminys, kurio pagrindinė funkcija yra paversti elektroninius duomenis spaudiniu popieriuje. Spausdintuvas gali priimti informaciją iš atskiro vartotojo ar tinklo kompiuterių arba kitų įvedimo įtaisų (pvz., skaitmeninių fotoaparatus). Ši apibrėžtis taikoma gaminiams, kurie parduodami kaip spausdintuvai, ir spausdintuvams, kurie naudojimo vietoje gali būti naujovinami, kad taptų daugiafunkciais įrenginiais (DFI).
- 1.1.2. Skaitytuvas – gaminys, kurio pagrindinė funkcija – paversti popierinių dokumentų originalus elektroniais atvaizdais, kurie gali būti saugomi, redaguojami, konvertuojami arba perduodami daugiausia asmeninio kompiuterio aplinkoje. Ši apibrėžtis taikoma gaminiams, kurie parduodami kaip skaitytuvai.
- 1.1.3. Kopijavimo įrenginys – gaminys, kurio vienintelė funkcija yra gaminti popierinio dokumento originalo popierines kopijas. Ši apibrėžtis taikoma gaminiams, kurie parduodami kaip kopijavimo įrenginiai ir naujovinamieji skaitmeniniai kopijavimo įrenginiai (NSKI).
- 1.1.4. Faksas – gaminys, kurio pagrindinės funkcijos: 1) nuskaityti popierinių dokumentų originalus, kad juos būtų galima elektroniniu būdu perduoti į nuotolinius įtaisus, ir 2) gauti elektroniniu būdu perduodamus dokumentus, kad būtų galima pagaminti jų popierinę kopiją. Faksu taip pat gali būti įmanoma gaminti popierines dokumentų kopijas. Elektroninis perdavimas vyksta pirmiausia per viešojo telefono ryšio sistemą, tačiau jis galimas ir kompiuterių tinklu arba internetu. Ši apibrėžtis taikoma gaminiams, kurie parduodami kaip faksai.
- 1.1.5. Daugiafunkcis įrenginys (DFI) – gaminys, atliekantis dvi arba daugiau pagrindinių spausdintuvo, skaitytuvo, kopijavimo įrenginio arba fakso funkcijų. DFĮ gali būti fiziškai integruotos formos įtaisas arba funkciškai integruotų sudedamųjų dalių junginys. DFĮ kopijavimo funkcija laikoma skirtinga nuo patogaus kopijavimo po lapą funkcijos, kurią atlieka kai kurie faksai. Ši apibrėžtis taikoma gaminiams, kurie parduodami kaip DFĮ arba daugiafunkciai gaminiai (DFG).
- 1.1.6. Skaitmeninis dauginimo įrenginys – gaminys, parduodamas kaip visiškai automatinė dauginimo sistema, veikianti trafaretinio dauginimo būdu su skaitmeninio atkūrimo funkcija. Ši apibrėžtis taikoma gaminiams, kurie parduodami kaip skaitmeniniai dauginimo įrenginiai.

- 1.1.7. Pašto aparatas – gaminys, kurio pagrindinė funkcija – spausdinti pašto žymas ant pašto siuntų. Ši apibrėžtis taikoma gaminiams, kurie parduodami kaip pašto aparatai.
- 1.2. Žymėjimo technologijos
- 1.2.1. Tiesioginė terminė (TT) – žymėjimo technologija, pagal kurią išdeginami taškai ant padengtos spausdinamosios terpės, einančios pro įkaitintą spausdinimo galvutę. TT gaminiuose juostelės nenaudojamos.
- 1.2.2. Dažiklio sublimacija (DS) – žymėjimo technologija, pagal kurią tiekiant energiją į kaitinimo elementus ant spausdinamosios terpės nusodinami (sublimuojami) dažai.
- 1.2.3. Elektrofotografija (EF) – žymėjimo technologija, pagal kurią norimas vaizdas suformuojamas šviesos šaltiniu apšviečiant fotolaidininką, vaizdas išryškinamas dažų dalelėmis pagal paslėptąjį atvaizdą ant fotolaidininko, pagal kurį nustatoma, ar atitinkamoje vietoje turi būti dažų, dažai perkeliama ant galutinės spausdinamosios terpės ir išlydomi, kad dokumentas taptų patvarus. Pagal šią specifikaciją spalvinės EF gaminiuose vienu metu naudojamos trys arba daugiau dažų spalvų, o vienspalvės EF gaminiuose – viena arba dvi dažų spalvos. Šis terminas apima lazerio, šviesos diodų (LED) ir skystųjų kristalų (LCD) apšvietimo technologijas.
- 1.2.4. Smūginė – žymėjimo technologija, pagal kurią pageidaujamo dokumento atvaizdas sukuriama smūgiu perkeliama pigmentą iš juostelės į spausdinamąją terpę. Šis terminas apima taškinę smūginę ir matricos smūginę technologijas.
- 1.2.5. Rašalinė (RŠ) – žymėjimo technologija, pagal kurią pigmentas matricos forma smulkiais lašeliais tiesiogiai nusodinamas ant spausdinamosios terpės. Pagal šią specifikaciją spalviniai RŠ gaminiai vienu metu naudoja du arba daugiau unikalinių pigmentų, o vienspalviai RŠ gaminiai vienu metu naudoja vieną pigmentą. Šis terminas apima pjezoelektrinę (PE) RŠ, sublimacinę RŠ ir terminę RŠ technologijas. Terminas neapima našiosios RŠ technologijos.
- 1.2.6. Našioji RŠ – RŠ žymėjimo technologija, pagal kurią naudojamos viso lapo pločio purkštukų eilės ir (arba) papildomais terpės šildymo mechanizmais galima išdžiovinti rašalą ant spausdinamosios terpės. Našiosios RŠ žymėjimo technologijos gaminiai naudojami komercinėms reikmėms, kurioms paprastai naudojami elektrofotografijos žymėjimo technologijos gaminiai.
- 1.2.7. Kietojo rašalo (KR) – žymėjimo technologija, kuriai būdinga tai, kad kambario temperatūros rašalas yra kietas, o sušildytas iki išpurškimo temperatūros – skystas. Šis terminas apima ir tiesioginį perkėlimą, ir ofsetinį perkėlimą per tarpinį būgną arba juostą.
- 1.2.8. Trafaretinė – žymėjimo technologija, pagal kurią atvaizdai ant spausdinamosios terpės perkeliama nuo trafareto, įtaisyto ant būgno, kuris tepamas dažais.
- 1.2.9. Terminio perkėlimo (TP) – žymėjimo technologija, pagal kurią išlydytas arba suskystintas kietasis pigmentas (dažniausiai spalvotas vaškas) matricos forma lašeliais nusodinamas tiesiai ant spausdinamosios terpės. TP technologija skiriasi nuo RŠ tuo, kad rašalas kambario temperatūroje yra kietas, o nuo karščio suskystėja.
- 1.3. Veikimo režimai
- 1.3.1. Įjungties veiksmas
- a) Aktyvioji veiksmas – energijos vartojimo būsmas, kai gaminys yra prijungtas prie maitinimo šaltinio ir aktyviai generuoja išvestį, taip pat atlieka kurią nors iš kitų savo pagrindinių funkcijų.

- b) Parengties būseną – energijos vartojimo būseną, kai gaminys negeneruoja išvesties, yra perėjęs į veikimo būseną, tačiau dar nepersijungęs į mažesnės galios veikseną ir su minimalia delta gali persijungti į aktyviają veikseną. Gaminiai esant šios būsenos, gali būti suaktyvintos visos gaminio funkcijos ir gaminys geba vėl persijungti į aktyviają veikseną, reaguodamas į bet kokią galimą įvestį, įskaitant išorinį elektrinį stimulą (pvz., tinklo stimulą, fakso skambutį ar nuotolinio valdymo signalą) ir tiesioginį fizinį poveikį (pvz., fizinio jungiklio įjungimą ar mygtuko paspaudimą).
- 1.3.2. Išjungties būseną – energijos vartojimo būseną, į kurią gaminys pereina išjungtas rankiniu būdu arba automatiškai, tačiau išlieka prijungtas prie elektros tinklo. Ši būseną sužadinama, kai stimuliuojama tokia įvestimi kaip rankinis maitinimo jungiklis arba laikmatis, įrenginį perjungiantys į parengties būseną. Kai ši būseną yra naudotojo rankinio įsikišimo rezultatas, tai dažnai vadinama „rankiniu išjungimu“, o kai į šią būseną persijungiama dėl automatinio arba iš anksto nustatyto stimulo (pvz., delso laiko arba laikrodžio), tai dažnai vadinama „automatiniu išjungimu“. ⁽¹⁾
- 1.3.3. Miego būseną – mažesnės vartojamosios galios būseną, į kurią gaminys persijungia automatiškai po neveikos laikotarpio (t. y. numatyto delso laiko), reaguodamas į naudotojo rankiniu būdu atliktą veiksmą (pvz., naudotojo nustatytu dienos laiku arba reaguodamas į naudotojo įjungtą fizinį jungiklį arba mygtuką) arba reaguodamas į išorinį elektrinį stimulą (pvz., tinklo stimulą, fakso skambutį ar nuotolinį valdymą). Pagal TEC bandymo metodą vertinamiems gaminiams esant miego būsenos, gali veikti visos gaminio funkcijos (įskaitant tinklo ryšio palaikymą), tačiau persijungimas į aktyviają veikseną gali būti uždelstas. Pagal veikimo režimo (OM) bandymo metodą vertinamiems gaminiams esant miego būsenos, gali veikti vienintelė aktyvi tinklo sąsaja, taip pat, kai tinka, fakso ryšys, tačiau su galimu pavėlintu persijungimu į aktyviają veikseną.
- 1.3.4. Budėjimo veikseną – mažiausios vartojamosios galios būseną, kurios vartotojas negali išjungti (paveikti) ir kuri gali tęstis neribotą laiką, jei gaminys prijungtas prie elektros tinklo ir naudojamas laikantis gamintojo nurodymų. ⁽²⁾ Budėjimo veikseną veikia gaminys suvartoja mažiausia energijos. Vaizdo atkūrimo įrangos gaminių, kuriems taikoma ši specifikacija, budėjimo veikseną paprastai atitinka išjungties būseną, tačiau gali atitikti ir parengties arba miego būseną. Iš budėjimo veiksenos gaminys negali pereiti į mažesnės vartojamosios galios būseną, nebent būtų rankiniu būdu fiziškai atjungtas nuo elektros tinklo.
- 1.4. Lapų formatas
- 1.4.1. Didelio formato – gaminiai, skirti spausdinti ant A2 ir didesnių lapų, įskaitant gaminius, kurie pritaikyti imti 406 mm arba platesnius nepjaustytus lapus. Didelio formato gaminiai taip pat gali būti pritaikyti spausdinti ant standartinio dydžio arba mažo formato lapų.
- 1.4.2. Standartinio formato – gaminiai, skirti spausdinti ant standartinio dydžio (pvz., „Letter“, „Legal“, „Ledger“, A3, A4, B4) lapų, įskaitant gaminius, kurie pritaikyti imti 210–406 mm pločio nepjaustytus lapus. Standartinio formato gaminiai taip pat gali būti pritaikyti spausdinti ant mažo formato lapų.
- Tinkami spausdinti A3 formatu – standartinio formato gaminiai, kurių popieriaus kelio plotis yra ne mažesnis kaip 275 mm.
- 1.4.3. Mažo formato – gaminiai, skirti spausdinti ant mažesnių nei standartinio dydžio lapų (pvz., A6, 4 × 6 colių, mikrofilmo), įskaitant gaminius, kurie pritaikyti imti siauresnius nei 210 mm nepjaustytus lapus.
- 1.4.4. Nepjaustytų lapų spausdinimo – gaminiai, kuriuose nenaudojami pjaustyti popieriaus lapai ir kurie skirti, pvz., brūkšniniam kodams, etiketėms, kvitams, transparantams ir inžineriniams brėžiniams spausdinti. Nepjaustytų lapų spausdinimo gaminiai gali būti mažo, standartinio arba didelio formato.
- 1.5. Papildomi terminai
- 1.5.1. Automatinis dvipusis spausdinimas (kopijavimas) – kopijavimo įrenginio, fakso, DFĮ arba spausdintuvo gebėjimas perkelti atvaizdus ant abiejų išvedamo lakšto pusių be tarpinio išvestų lapų manipuliavimo rankiniu būdu. Laikoma, kad gaminys turi automatinio dvipusio spausdinimo (kopijavimo) funkciją tik tuo atveju, jeigu naudotojui gaminys pateikiamas su visais dvipusiam spausdinimui (kopijavimui) būtiniais priedais.

⁽¹⁾ Pagal šią specifikaciją „maitinimo tinklu“ arba „elektros tinklu“ vadinamas maitinimo iš tinklo šaltinis, įskaitant nuolatinės srovės maitinimo šaltinius, skirtus gaminiams, kurie maitinami tik nuolatine srove.

⁽²⁾ IEC 62301 1.0 redakcija. Buitiniai elektriniai prietaisai. Budėjimo režimo galios matavimas.

- 1.5.2. Duomenų jungtis – jungtis, vaizdo atkūrimo įrangos gaminiui suteikianti galimybę keistis informacija su vienu išoriniu įrenginiu arba laikmena, turinčiu (-ia) savo maitinimo šaltinį.
- 1.5.3. Numatytasis delso laikas – gamintojo prieš pateikiant gaminį naudotojui nustatytas laikas, po kurio gaminys, baigęs atlikti savo pagrindinę funkciją, persijungs į mažesnės vartojamosios galios (pvz., miego, automatinio išjungimo) veikseną.
- 1.5.4. Skaitmeninės sąsajos įrenginys (DFE) – funkciškai integruotas serveris, kuris veikia kaip kitų kompiuterių ir programų pagrindinis kompiuteris ir vaizdo atkūrimo įrangos sąsaja. Skaitmeninės sąsajos įrenginys vaizdo atkūrimo įrangos gaminiui užtikrina daugiau funkcijų.
- a) Skaitmeninės sąsajos įrenginys taip pat atlieka tris ar daugiau iš šių sudėtingesnių funkcijų:
- 1) tinklo ryšio įvairiose aplinkose palaikymo;
 - 2) pašto dėžutės;
 - 3) užduočių eilės valdymo;
 - 4) įrenginio valdymo (pvz., vaizdo atkūrimo įrangos gaminio paleidimo iš sumažintos galios būsenos);
 - 5) išplėstinės grafinės naudotojo sąsajos (NS);
 - 6) galimybės užmegzti ryšį su kitais pagrindiniais serveriais ir vartotojų kompiuteriais (pvz., nuskaitymas siųsti elektroniniu paštu, užduočių užklausos į nuotolines pašto dėžutes) užtikrinimo arba
 - 7) papildomo puslapių apdorojimo galimybę (pvz., puslapių performavimas prieš spausdinant).
- b) 1 tipo skaitmeninės sąsajos įrenginys – skaitmeninės sąsajos įrenginys, kuris nuolatinės srovės energiją gauna iš savo kintamosios srovės maitinimo šaltinio (vidinio arba išorinio), kuris yra atskiras nuo vaizdo atkūrimo įrangos maitinimo šaltinio. Tokiam skaitmeninės sąsajos įrenginiui kintamosios srovės energija gali būti tiekiamą tiesiogiai iš sieninio kištukinio lizdo arba kintamosios srovės energijos šaltinio, susieto su vidiniu vaizdo atkūrimo įrangos maitinimo šaltiniu. 1 tipo skaitmeninės sąsajos įrenginiai gali būti parduodami kaip standartinė vaizdo atkūrimo įrangos gaminio dalis arba kaip priedas.
- c) 2 tipo skaitmeninės sąsajos įrenginys – skaitmeninės sąsajos įrenginiai, kurie nuolatinės srovės energiją gauna iš to paties maitinimo šaltinio, kaip ir vaizdo atkūrimo įranga, su kuria veikia. 2 tipo skaitmeninės sąsajos įrenginys turi turėti plokštę arba įtaisą su atskiru procesoriumi, kuris galėtų inicijuoti veiksmą tinklu ir kuri būtų galima fiziškai pašalinti, izoliuoti ar išjungti įprasta technine tvarka, kad būtų galima išmatuoti galią.
- d) Pagalbinis apdorojimo spartintuvas (APA) – skaičiavimo pajėgumui didinti skirta papildoma kortelė, įdiegiama per bendrosios paskirties papildomą skaitmeninės sąsajos įrenginio plėtotės lizdą (pvz., GPGPU, įdiegtas per PCI lizdą).
- 1.5.5. Tinklo jungtis – jungtis, vaizdo atkūrimo įrangos gaminiui suteikianti galimybę keistis informacija su vienu ar daugiau įrenginių, turinčių savo maitinimo šaltinį.
- 1.5.6. Papildomų funkcijų įtaisas – duomenų ar tinklo sąsaja arba kitas komponentas, suteikiantis daugiau funkcijų vaizdo atkūrimo įrangos gaminio žymėjimo varikliui ir užtikrinantis leidžiamąją galią, kai gaminio atitiktis reikalavimams vertinama pagal veikimo režimo (OM) metodą.
- 1.5.7. Veikimo režimas (OM) – pagal šią specifikaciją veikimo režimu vadinamas metodas, kuriuo palyginamas gaminio energijos vartojimo efektyvumas įvertinant jo galią (vatais) jam veikiant įvairiais režimais, kaip nustatyta ENERGY STAR vaizdo atkūrimo įrangos bandymo metodo 9 skirsnyje.

- 1.5.8. Tipinės energijos sąnaudos (TEC) – šioje specifikacijoje – metodas, kuriuo palyginamas gaminio energijos vartojimo efektyvumas lyginant jo tipinį elektros energijos suvartojimą (matuojamą kilovatvalandėmis) jam įprastai veikiant tam tikrą nustatytą laikotarpį, kaip nustatyta ENERGY STAR vaizdo atkūrimo įrangos bandymo metodo 8 skirsnyje.
- 1.5.9. Žymėjimo variklis – pagrindinis vaizdo atkūrimo įrangos gaminio variklis, naudojamas vaizdams kurti. Ryšiui palaikyti ir vaizdams apdoroti žymėjimo variklis naudoja papildomų funkcijų įtaisus. Be papildomų funkcijų įtaisų žymėjimo variklis negali priimti atvaizdo duomenų, kad juos apdorotų, todėl neveikia.
- 1.5.10. Bazinis gaminys – pagrindinė tam tikro gaminio modelio sąranka su mažiausiu galimu papildomų funkcijų įtaisų skaičiumi. Neprivalomi komponentai ir priedai nelaikomi bazinio gaminio dalimi.
- 1.5.11. Priedas – išorinės įrangos vienetas, nebūtinai, kad bazinis gaminys veiktų, tačiau toks, kurį galima prijungti prieš naudotojui pateikiant arba pateikus gaminį, kad jis turėtų daugiau funkcijų. Priedas, pažymėtas savo modelio numeriu, gali būti parduodamas atskirai arba kartu su pagrindiniu gaminiu kaip rinkinio arba sąrankos dalis.
- 1.5.12. Gaminio modelis – vaizdo atkūrimo įrangos gaminys, parduodamas arba reklamuojamas su unikaliu modelio numeriu arba rinkodaros pavadinimu. Gaminio modelį gali sudaryti pagrindinis gaminys arba pagrindinis gaminys kartu su priedais.
- 1.5.13. Gaminų grupė – gaminio modelių grupė, kurios: 1) modeliai gaminami to paties gamintojo; 2) modeliams taikomi tie patys ENERGY STAR reikalavimai ir 3) modeliai yra tos pačios bazinės konstrukcijos. Vienos grupės gaminų modeliai vienas nuo kito skiriasi viena arba daugiau savybių ar funkcijų, kurios: 1) nedaro poveikio gaminio eksploatacinėms savybėms pagal ENERGY STAR kvalifikacinius kriterijus arba 2) yra toliau nurodytos kaip priimtini įvairių tos gaminų grupės modelių variantai. Vaizdo atkūrimo įrangos gaminų grupei priskiriamų modelių gali skirtis:
- a) spalva;
 - b) korpusas;
 - c) įtraukiamo arba išstumiamo popieriaus tvarkymo priedai;
 - d) su vaizdo atkūrimo įrangos gaminio žymėjimo varikliu nesusiję elektroniniai komponentai, įskaitant 1 ir 2 tipų skaitmenines sąsajas.

2. Taikymo sritis

2.1. Gaminiai, kuriems taikoma ši specifikacija

2.1.1. Pagal šią specifikaciją gali būti vertinama rinkoje parduodamų gaminų, kurie atitinka vieną iš 1.1 skirsnyje pateiktų vaizdo atkūrimo įrangos apibrėžčių ir gali būti maitinami: 1) iš sieninio elektros lizdo; 2) per duomenų ar tinklo jungtį arba 3) ir iš sieninio lizdo, ir per duomenų arba tinklo jungtį, išskyrus 2.2 skirsnyje išvardytus gaminius, atitiktis ENERGY STAR reikalavimams.

2.1.2. Vaizdo atkūrimo įrangos gaminiui pagal tolesnę 1 lentelę taip pat turi būti priskiriamas atitinkamas ENERGY STAR vertinimo (TEC arba OM) metodas.

1 lentelė

Vaizdo atkūrimo įrangos vertinimo metodai

Įrenginio tipas	Lapų formatas	Žymėjimo technologija	ENERGY STAR vertinimo metodas
Kopijavimo įrenginys	Standartinis	TT, DS, EF, KR, TP	TEC
	Didelis	TT, DS, EF, KR, TP	OM

Įrenginio tipas	Lapų formatas	Žymėjimo technologija	ENERGY STAR vertinimo metodas
Skaitmeninis dauginimo įrenginys	Standartinis	Trafaretinė	TEC
Faksas	Standartinis	TT, DS, EF, KR, TP	TEC
		RŠ	OM
Pašto aparatas	Visi	TT, EF, RŠ, TP	OM
Daugiafunkcis įrenginys (DFI)	Standartinis	Našioji RŠ, TT, DS, EF, KR, TP	TEC
		RŠ, smūginė	OM
	Didelis	TT, DS, EF, RŠ, KR, TP	OM
Spausdintuvas	Standartinis	Našioji RŠ, TT, DS, EF, KR, TP	TEC
		RŠ, smūginė	OM
	Didelis arba mažas	TT, DS, EF, smūginė, RŠ, KR, TP	OM
	Mažas	Našioji RŠ	TEC
Skaitytuvas	Visi	Netaikoma	OM

2.2. Gaminiai, kuriems ši specifikacija netaikoma

2.2.1. Ši specifikacija netaikoma gaminiams, kuriems taikomos kitos ENERGY STAR gaminių specifikacijos. Naujausią galiojančių specifikacijų sąrašą galima rasti www.eu-energystar.org.

2.2.2. Pagal šią specifikaciją negali būti vertinama gaminių, atitinkančių vieną arba daugiau iš toliau nurodytų sąlygų, atitiktis ENERGY STAR reikalavimams.

Tiesiogiai prie trifazio maitinimo šaltinio jungiami gaminiai.

3. Kvalifikaciniai kriterijai

3.1. Reikšminiai skaitmenys ir apvalinimas

3.1.1. Visi skaičiavimai atliekami pagal tiesiogiai išmatuotas (neapvalintas) vertes.

3.1.2. Jei nenurodyta kitaip, atitiktis specifikacijos riboms vertinama be apvalinimo pranašumo pagal tiesiogiai išmatuotas arba apskaičiuotas vertes.

3.1.3. Tiesiogiai išmatuotos arba apskaičiuotos vertės, ataskaitos rengimo tikslu pateikiamos ENERGY STAR interneto svetainėje, apvalinamos iki artimiausio reikšminio skaitmens pagal atitinkamas specifikacijos ribas.

3.2. Bendrieji reikalavimai

3.2.1. Išorinis maitinimo šaltinis

Jei gaminys pateikiamas su išoriniu vienos įtampos maitinimo šaltiniu, tas šaltinis turi atitikti V lygio veikimo charakteristikų reikalavimus pagal Tarptautinį efektyvumo ženklavimo protokolą (angl. *International Efficiency Marking Protocol*) ir turi būti paženklintas V lygio žyma. Daugiau informacijos apie ženklavimo protokolą pateikta www.energystar.gov/powersupplies.

- Vieno išėjimo išoriniai maitinimo šaltiniai turi atitikti V lygio reikalavimus; tikrinama pagal vienos įtampos išorinių kintamosios–nuolatinės ir kintamosios–kintamosios srovės šaltinių energijos vartojimo efektyvumo skaičiavimo metodą (angl. *Test Method for Calculating the Energy Efficiency of Single-Voltage External Ac-Dc and Ac-Ac Power Supplies*, 2004 m. rugpjūčio 11 d.).
 - Daugelio išėjimų išoriniai maitinimo šaltiniai turi atitikti V lygio reikalavimus tikrinant pagal EPRI 306 Bendrąjį vidinių maitinimo šaltinių efektyvumo bandymo protokolą (angl. *Generalized Internal Power Supply Efficiency Test Protocol*), 6.6 red. Maitinimo duomenys, gauti naudojant to protokolo 6.4.2 (kaip yra privaloma pagal 1.2 versiją) redakciją, yra tinkami su sąlyga, kad bandymas atliktas iki 2.0 versijos įsigaliojimo dienos.
- 3.2.2. Papildomas belaidis ragelis. Kai faksai ir DFĮ su fakso funkcija yra parduodami su papildomais belaidžiais rageliais, tokie rageliai turi atitikti ENERGY STAR reikalavimus arba ENERGY STAR telefonijos gaminių specifikaciją; bandoma pagal ENERGY STAR bandymo metodą tą dieną, kurią vaizdo atkūrimo įrangos gaminių leidžiama ženklinti ENERGY STAR ženklu. Telefonijos gaminių ENERGY STAR specifikaciją ir bandymo metodą galima rasti www.energystar.gov/products.
- 3.2.3. Funkciškai integruotas DFĮ. Jei DFĮ yra funkciškai integruotų komponentų junginys (t. y. DFĮ neturi vieno fizinio korpuso), visų komponentų išmatuoto energijos arba galios suvartojimo bendra suma turi būti mažesnė nei pagal ENERGY STAR reikalavimus nustatyti atitinkami DFĮ energijos arba galios suvartojimo lygiai.
- 3.2.4. Skaitmeninės sąsajos įrenginiams keliami reikalavimai. 1 arba 2 tipo skaitmeninės sąsajos įrenginių, parduodamų su vaizdo atkūrimo įrangos gaminiu, tipinės energijos sąnaudos (TEC_{DFE}) pardavimo metu apskaičiuojamos pagal 1 lygtį, kai skaitmeninės sąsajos įrenginys neturi miego būsenos, arba 2 lygtį, kai skaitmeninės sąsajos įrenginys turi miego būseną. Apskaičiuotoji TEC_{DFE} vertė turi būti ne didesnė nei 2 lentelėje atitinkamam skaitmeninės sąsajos įrenginio tipui nustatytas didžiausias TEC_{DFE} lygis.
- a) Skaitmeninės sąsajos įrenginio, kuris atitinka reikalavimus dėl didžiausio TEC_{DFE} lygio, TEC vertė arba parengties būsenos vartojamoji galia turėtų būti tinkamai išskaičiuota arba atimta iš atitinkamai išmatuotų vaizdo atkūrimo įrangos gaminio energijos (pagal TEC metodą) ir galios (pagal OM metodą) verčių.
 - b) 3.3.2 skirsnyje išsamiau aprašyta, kaip reikėtų atimti TEC gaminių TEC_{DFE} vertes.
 - c) 3.4.2 skirsnyje pateikiama daugiau informacijos apie tai, kaip atimti skaitmeninės sąsajos įrenginių vertes iš miego ir budėjimo būsenos lygių, nustatytų pagal OM metodą.

1 lygtis. Skaitmeninių sąsajų be miego būsenos TEC_{DFE} apskaičiavimas

$$TEC_{DFE} = \frac{168 \times P_{DFE_READY}}{1\,000}$$

Čia:

- TEC_{DFE} – tipinės skaitmeninės sąsajos įrenginio energijos sąnaudos per savaitę, išreikštos kilovatvalandėmis (kWh) ir suapvalintos iki kilovatvalandės dešimtųjų dalių,
- P_{DFE_READY} – per bandymo procedūrą išmatuota parengties būsenos vartojamoji galia vatais.

2 lygtis. Skaitmeninių sąsajų su miego būsena TEC_{DFE} apskaičiavimas

$$TEC_{DFE} = \frac{(45 \times P_{DFE_READY}) + (123 \times P_{DFE_SLEEP})}{1\,000}$$

Čia:

- TEC_{DFE} – tipinės skaitmeninės sąsajos įrenginio energijos sąnaudos per savaitę, išreikštos kilovatvalandėmis (kWh) ir suapvalintos iki kilovatvalandės dešimtųjų dalių,

- P_{DFE_READY} – per bandymo procedūrą išmatuota skaitmeninės sąsajos įrenginio parengties būsenos galia vatais,
- P_{DFE_SLEEP} – per bandymo procedūrą išmatuota SS miego būsenos vartojamoji galia vatais.

2 lentelė

1 ir 2 tipo skaitmeninės sąsajos įrenginiams taikomi didžiausių TEC_{DFE} reikalavimai

Skaitmeninės sąsajos įrenginio kategorija	Kategorijos aprašymas	Didžiausios TEC_{DFE} (išreikštos kWh per savaitę, suapvalintos iki dešimtųjų dalių nurodant ataskaitoje)	
		1 tipo skaitmeninės sąsajos įrenginys	2 tipo skaitmeninės sąsajos įrenginys
A	Visi skaitmeninės sąsajos įrenginiai, kurie neatitinka toliau pateiktos B kategorijos apibrėžties, nustatant atitiktą ENERGY STAR reikalavimams bus priskiriami A kategorijai.	10,9	8,7
B	Kad atitiktų B kategorijos reikalavimus, skaitmeninės sąsajos įrenginys turi turėti: 2 arba daugiau fizinių centrinių procesorių arba 1 centrinį procesorių ir daugiau kaip ≥ 1 atskirtą pagalbinį apdorojimo spartintuvą (APA).	22,7	18,2

3.3. Tipinių elektros energijos sąnaudų (TEC) gaminiamis keliami reikalavimai

3.3.1. Automatinio dvipusio spausdinimo (kopijavimo) funkcija:

- a) Visų kopijavimo įrenginių, DFĮ ir spausdintuvų, kuriems taikomas TEC bandymo metodas, automatinio dvipusio spausdinimo (kopijavimo) funkcija turi būti įdiegta perkamame įrenginyje, kaip nustatyta 3 ir 4 lentelėse. Šis reikalavimas netaikomas spausdintuvams, kurių numatytoji funkcija yra spausdinti ant specialių viopusių lapų – viopusis spausdinimas (pvz., lipnių popierinių juostų spausdinimas etiketėms, tiesioginiam terminiam spausdinimui skirti lapai ir t. t.).

3 lentelė

Automatinio dvipusio spausdinimo (kopijavimo) reikalavimai visiems spalviniams TEC kopijavimo įrenginiams, DFĮ ir spausdintuvams

Vienspalvio spausdinimo sparta s , apskaičiuota pagal bandymo metodą (atspaudais per minutę)	Automatinio dvipusio spausdinimo (kopijavimo) reikalavimas
$s \leq 19$	Nėra
$19 < s < 35$	Integruota į pagrindinį gaminį arba pasirenkamas priedas
$s \geq 35$	Integruota į pagrindinį gaminį

4 lentelė

Automatinio dvipusio spausdinimo (kopijavimo) reikalavimai visiems vienspalviams TEC kopijavimo įrenginiams, DFĮ ir spausdintuvams

Vienspalvio spausdinimo sparta s , apskaičiuota pagal bandymo metodą (atspaudais per minutę)	Automatinio dvipusio spausdinimo (kopijavimo) reikalavimas
$s \leq 24$	Nėra
$24 < s < 37$	Integruota į pagrindinį gaminį arba pasirenkamas priedas
$s \geq 37$	Integruota į pagrindinį gaminį

- b) Jei gaminys nebūtinai komplektuojamas su automatinio dvipusio spausdinimo (kopijavimo) dėklu, partneris savo gaminio dokumentuose, savo interneto svetainėje ir oficialioje reklaminėje literatūroje privalo nurodyti, kad, nors gaminys atitinka ENERGY STAR energijos vartojimo efektyvumo reikalavimus, jis visiškai tenkina ENERGY STAR reikalavimus tik tada, kai yra sukomplektuotas arba naudojamas kartu su dvipusio spausdinimo (kopijavimo) dėklu. JAV AAA ir Europos Komisija prašo partnerių pateikti šią informaciją pirkėjams tokiu sakiniu: „Gaminys visiškai atitinka ENERGY STAR taupaus energijos naudojimo reikalavimus tik sukomplektuotas (arba naudojamas kartu) su dvipusio spausdinimo (kopijavimo) dėklu.“

3.3.2. Tipinės elektros energijos sąnaudos. Pagal 3 ar 4 lygtį apskaičiuotos tipinės elektros energijos sąnaudos (TEC) negali viršyti pagal 6 lygtį nustatyto didžiausio TEC lygio (TEC_{MAX}).

- a) Vaizdo atkūrimo įrangos su 2 tipo skaitmeninės sąsajos įrenginiu, atitinkančiu 2 tipo skaitmeninės sąsajos įrenginiams taikomą didžiausių TEC_{DFE} reikalavimą pagal 2 lentelę, išmatuotas skaitmeninės sąsajos įrenginio energijos suvartojimas padalijamas iš 0,80, atsižvelgiant į vidinio maitinimo šaltinio energijos nuostolius, ir tada išskaičiuojamas palyginant gaminio išmatuotą TEC vertę su TEC_{MAX} . Skaitmeninės sąsajos įrenginys neturi trikdyti vaizdo atkūrimo įrangos galimybes persijungti į mažesnės vartojamosios galios veikseną arba iš jos. Skaitmeninės sąsajos įrenginio energijos sąnaudų galima neišskaičiuoti tik tuo atveju, jei skaitmeninės sąsajos įrenginys atitinka 1 skirsnyje pateiktą apibrėžtį ir yra atskiras apdorojimo įtaisas, pajėgus pradėti veikti per tinklą.

Pavyzdys. Bendras spausdintuvo TEC rezultatas yra 24,50 kWh per savaitę, o jo 2 tipo TEC_{DFE} vertė, apskaičiuota pagal 3.2.4 skirsnį, yra 9,0 kWh per savaitę. Tada TEC_{DFE} vertė padalijama iš 0,80, atsižvelgiant į vidinio maitinimo šaltinio energijos nuostolius, vaizdo atkūrimo įrangos gaminiui esant parengties būsenos, ir gaunama 11,25 kWh per savaitę. Maitinimo pakoreguotoji vertė atimama iš bandymu nustatytos TEC vertės: 24,50 kWh per savaitę – 11,25 kWh per savaitę = 13,25 kWh per savaitę. Tada, nustatant atitiktį reikalavimams, šis 13,25 kWh per savaitę rezultatas palyginamas su atitinkama TEC_{MAX} verte.

- b) Spausdintuvų, faksų, skaitmeninių dauginimo įrenginių su spausdinimo funkcija ir DFĮ su spausdinimo funkcija TEC apskaičiuojamos pagal 3 lygtį.

3 lygtis. Spausdintuvų, faksų, skaitmeninių dauginimo įrenginių su spausdinimo funkcija ir DFĮ su spausdinimo funkcija TEC apskaičiavimas

$$TEC = 5 \times \left[E_{JOB_DAILY} + (2 \times E_{FINAL}) + \left[24 - (N_{JOBS} \times 0.25) - (2 \times t_{FINAL}) \right] \times \frac{E_{SLEEP}}{t_{SLEEP}} \right] + 48 \times \frac{E_{SLEEP}}{t_{SLEEP}}$$

Čia:

— TEC – spausdintuvų, faksų, skaitmeninių dauginimo įrenginių su spausdinimo funkcija ir DFĮ su spausdinimo funkcija tipinės energijos sąnaudos per savaitę kilovatvalandėmis (kWh), suapvalintos iki kilovatvalandės dešimtųjų dalių,

— E_{JOB_DAILY} – atliekant užduotis per dieną suvartojama energija, apskaičiuota pagal 5 lygtį, kWh,

— E_{FINAL} – galutinė suvartojama energija, išmatuota per bandymo procedūrą ir išreikšta kilovatvalandėmis,

— N_{JOBS} – per dieną atliekamų užduočių skaičius, apskaičiuotas pagal bandymo procedūrą,

— t_{FINAL} – galutinis laikas iki persijungimo į miego būseną, išmatuotas per bandymo procedūrą ir išreikštas valandomis,

— E_{SLEEP} – miego būsenoje vartojama energija, išmatuota pagal bandymo procedūrą ir išreikšta kilovatvalandėmis, ir

— t_{SLEEP} – miego būsenos laikas, išmatuotas per bandymo procedūrą ir išreikštas valandomis.

- c) Kopijavimo įrenginių, skaitmeninių dauginimo įrenginių be spausdinimo funkcijos ir DFĮ be spausdinimo funkcijos TEC apskaičiuojamos pagal 4 lygtį.

4 lygtis. Kopijavimo įrenginių, skaitmeninių dauginimo įrenginių be spausdinimo funkcijos ir DFĮ be spausdinimo funkcijos TEC apskaičiavimas

$$TEC = 5 \times \left[E_{JOB_DAILY} + (2 \times E_{FINAL}) + \left[24 - (N_{JOBS} \times 0.25) - (2 \times t_{FINAL}) \right] \times \frac{E_{AUTO}}{t_{AUTO}} \right] + 48 \times \frac{E_{AUTO}}{t_{AUTO}},$$

Čia:

- TEC – kopijavimo įrenginių, skaitmeninių dauginimo įrenginių be spausdinimo funkcijos ir DFĮ be spausdinimo funkcijos tipinės energijos sąnaudos per savaitę, išreikštos kilovatvalandėmis (kWh) ir suapvalintos iki dešimtųjų dalių,
- E_{JOB_DAILY} – atliekant užduotis per dieną suvartojama energija, apskaičiuota pagal 5 lygtį, kWh,
- E_{FINAL} – galutinė suvartojama energija, išmatuota per bandymo procedūrą ir išreikšta kilovatvalandėmis,
- N_{JOBS} – per dieną atliekamų užduočių skaičius, apskaičiuotas pagal bandymo procedūrą,
- t_{FINAL} – galutinis laikas iki persijungimo į miego būseną, išmatuotas per bandymo procedūrą ir išreikštas valandomis,
- E_{AUTO} – automatinio išjungimo būsenoje vartojama energija, išmatuota pagal bandymo procedūrą ir išreikšta kilovatvalandėmis, ir
- t_{AUTO} – automatinio išjungimo laikas, išmatuotas per bandymo procedūrą ir išreikštas valandomis.

- d) Atliekant užduotis per dieną suvartojama energija apskaičiuojama pagal 5 lygtį.

5 lygtis. Atliekant užduotis per dieną TEC gaminių suvartojamos energijos apskaičiavimas

$$E_{JOB_DAILY} = (2 \times E_{JOB1}) + \left((N_{JOBS} - 2) \times \frac{E_{JOB2} + E_{JOB3} + E_{JOB4}}{3} \right),$$

Čia:

- E_{JOB_DAILY} – atliekant užduotis per dieną suvartojama energija, kWh,
- E_{JOBi} – atliekant i užduotį suvartota energija, išmatuota per bandymo procedūrą ir išreikšta kilovatvalandėmis, ir
- N_{JOBS} – per dieną atliekamų užduočių skaičius, apskaičiuotas pagal bandymo procedūrą.

6 lygtis. Didžiausio nustatyto TEC lygio apskaičiavimas

$$TEC_{MAX} = TEC_{REQ} + Adder_{A3},$$

Čia:

- TEC_{MAX} – didžiausias nustatytas TEC lygis, išreikštas kilovatvalandėmis per savaitę (kWh/wk), pranešamas suapvalintas iki dešimtųjų dalių,

- TEC_{REQ} – 5 lentelėje nustatytas reikalaujamas TEC lygis kilovatvalandėmis ir
- $Adder_{A3}$ – tinkamų spausdinti A3 formatu gaminių nustatyta leidžiamoji galia (0,3 kWh per savaitę).

5 lentelė

Nustatytas TEC lygis prieš atimant tinkamų spausdinti A3 formatu gaminių leidžiamą galią (jei taikoma)

Spalvinio spausdinimo galimybė	Gaminio sparta (vienspalviai atvaizdai) s , apskaičiuota pagal bandymo metodą (atspaudai per minutę)	TEC_{REQ} (kWh per savaitę, suapvalinta iki dešimtųjų nurodant ataskaitoje)
Vienspalvis ne DFĮ	$s \leq 5$	0,3
	$5 < s \leq 20$	$(s \times 0,04) + 0,1$
	$20 < s \leq 30$	$(s \times 0,06) - 0,3$
	$30 < s \leq 40$	$(s \times 0,11) - 1,8$
	$40 < s \leq 65$	$(s \times 0,16) - 3,8$
	$65 < s \leq 90$	$(s \times 0,2) - 6,4$
	$s > 90$	$(s \times 0,55) - 37,9$
Vienspalvis DFĮ	$s \leq 5$	0,4
	$5 < s \leq 30$	$(s \times 0,07) + 0,05$
	$30 < s \leq 50$	$(s \times 0,11) - 1,15$
	$50 < s \leq 80$	$(s \times 0,25) - 8,15$
	$s > 80$	$(s \times 0,6) - 36,15$
Spalvinis ne DFĮ	$s \leq 10$	1,3
	$10 < s \leq 15$	$(s \times 0,06) + 0,7$
	$15 < s \leq 30$	$(s \times 0,15) - 0,65$
	$30 < s \leq 75$	$(s \times 0,2) - 2,15$
	$s > 75$	$(s \times 0,7) - 39,65$
Spalvinis DFĮ	$s \leq 10$	1,5
	$10 < s \leq 15$	$(s \times 0,1) + 0,5$
	$15 < s \leq 30$	$(s \times 0,13) - 0,05$
	$30 < s \leq 70$	$(s \times 0,2) - 2,05$
	$70 < s \leq 80$	$(s \times 0,7) - 37,05$
	$s > 80$	$(s \times 0,75) - 41,05$

3.3.3. Papildomi bandymo rezultatų pranešimo reikalavimai

- a) Perėjimo į aktyviąją veiksena iš įvairių būsenų laikas (Active 0, Active 1, Active 2 laikas) ir numatytasis delsos laikas pranešami atliekant visų gaminių bandymus pagal TEC bandymo metodą.

- b) Skaitmeninės sąsajos įrenginio modelio pavadinimas ir numeris, parengties būsenos vartojamoji galia, miego būsenos vartojamoji galia ir TEC_{DFE} pranešami, kai su vaizdo atkūrimo įrangos gaminiu parduodamas bet koks 1 tipo skaitmeninės sąsajos įrenginys, įskaitant tuos skaitmeninės sąsajos įrenginius, kurie nėra bandomi kartu su vaizdo atkūrimo įrangos gaminiu naudojant didžiausio energijos suvartojimo sąranką, kaip nustatyta 4.2.1 punkto c papunktyje.

3.4. Veikimo režimu (OM) veikiantiems gaminiams keliami reikalavimai

- 3.4.1. Kelios miego būsenos: jei gaminys gali automatiškai persijungti į kelias viena po kitos einančias miego būsenas, ta pati miego būseną naudojama nustatant atitiktį numatytojo delsos laiko iki perėjimo į miego būseną reikalavimams, kaip nustatyta 3.4.3 skirsnyje, ir miego būsenos energijos vartojimo reikalavimams, kaip nustatyta 3.4.4 skirsnyje.

- 3.4.2. Skaitmeninės sąsajos įrenginiams keliami reikalavimai. Kai vaizdo atkūrimo įranga yra su funkciškai integruotu skaitmeninės sąsajos įrenginiu, kuris maitinamas iš vaizdo atkūrimo įrangos ir atitinka didžiausių TEC_{DFE} reikalavimą, nustatytą 2 lentelėje, skaitmeninės sąsajos įrenginio vartojamoji galia skaičiuojant neįtraukiama, jei laikomasi toliau nurodytų sąlygų.

- a) pagal bandymo metodą išmatuota skaitmeninės sąsajos įrenginio parengties būsenos vartojamoji galia padalijama iš 0,60, atsižvelgiant į vidinius maitinimo energijos nuostolius.

- 1) Miego būsenos reikalavimai. Jei pagal a punktą nustatytas galios lygis neviršija vaizdo atkūrimo įrangos parengties arba miego būsenos vartojamosios galios, jis atimamas iš vaizdo atkūrimo įrangos išmatuotos parengties arba miego būsenos vartojamosios galios, lyginant atitiktį 3.4.4 skirsnyje nustatytiems miego būsenos reikalavimams. Kitu atveju pagal bandymo metodą išmatuota skaitmeninės sąsajos įrenginio miego būsenos vartojamoji galia padalijama iš 0,60 ir, lyginant atitiktį reikalavimams, atimama iš vaizdo atkūrimo įrangos parengties arba miego būsenos vartojamosios galios.

- 2) Budėjimo veiksena reikalavimai. Jeigu pagal a punktą nustatytas galios lygis neviršija vaizdo atkūrimo įrangos parengties, miego arba išjungties būsenos vartojamosios galios, tuomet šis galios lygis atimamas iš vaizdo atkūrimo įrangos parengties, miego arba išjungties būsenos vartojamosios galios, lyginant atitiktį 3.4.5 skirsnyje nustatytiems parengties būsenos reikalavimams. Kitu atveju pagal bandymo metodą išmatuota skaitmeninės sąsajos įrenginio miego būsenos vartojamoji galia padalijama iš 0,60 ir, lyginant atitiktį reikalavimams, atimama iš vaizdo atkūrimo įrangos parengties, miego arba išjungties būsenos vartojamosios galios.

- b) Skaitmeninės sąsajos įrenginys neturi trikdyti vaizdo atkūrimo įrangos galimybės persijungti į mažesnės vartojamosios galios veikseną arba iš jos.

- c) Kad būtų galima pasinaudoti šia išimtimi, skaitmeninės sąsajos įrenginys turi atitikti 1 skirsnyje pateiktą apibrėžtį ir būti atskiras apdorojimo įtaisas, pajėgus pradėti veikti per tinklą.

Pavyzdžiai. 1 gaminys yra vaizdo atkūrimo įrangos gaminy, kurio 2 tipo skaitmeninės sąsajos įrenginys neturi atskiros miego būsenos. Išmatuota, kad tiek šios 2 tipo skaitmeninės sąsajos įrenginio parengties būsenos, tiek miego būsenos vartojamoji galia yra lygi 30 vatų. Išmatuota gaminio miego būsenos vartojamoji galia – 53 vatai. Iš išmatuotos gaminio miego būsenos vartojamosios galios (53 vatų) atėmus 50 vatų (30 vatų/0,60), likę 3 vatai laikomi to gaminio miego būsenos vartojamąja galia pagal toliau nustatytus ribinius kriterijus.

2 gaminys yra vaizdo atkūrimo įrangos gaminy, kurio 2 tipo skaitmeninės sąsajos įrenginys pereina į miego būseną, kai toji vaizdo atkūrimo įranga pereina į miego būseną bandymo metu. Išmatuota šios 2 tipo skaitmeninės sąsajos įrenginio parengties būsenos ir miego būsenos vartojamoji galia yra atitinkamai lygi 30 vatų ir 5 vatai. Išmatuota gaminio miego būsenos vartojamoji galia – 12 vatų. Iš išmatuotos gaminio miego būsenos vartojamosios galios (12 vatų) atėmus 50 vatų (30 vatų/0,60), rezultatas yra -38 vatai. Tokiu atveju iš išmatuotos gaminio miego būsenos vartojamosios galios (12 vatų) atimkite 8,33 vato (5 vatai/0,60); gautas rezultatas – 3,67 vato – naudojamas pagal toliau nustatytus ribinius kriterijus.

- 3.4.3. Numatytasis delsos laikas. Išmatuotas numatytasis delsos laikas iki perėjimo į miego būseną (t_{SLEEP}) turi būti ne ilgesnis nei 6 lentelėje nustatytas privalomas numatytasis delsos laikas iki perėjimo į miego būseną (t_{SLEEP_REQ}), laikantis toliau nurodytų sąlygų:

- a) naudotojas negali pakeisti numatytojo delsos laiko iki perėjimo į miego būseną taip, kad jis būtų ilgesnis nei maksimalus įrenginio delsos laikas. Šį maksimalų įrenginio delsos laiką nustato gamintojas; jis negali būti ilgesnis kaip 4 valandos;

- b) pranešdami duomenis ir vertindami gaminius, kurių miego būseną gali būti įjungama įvairiais būdais, partneriai turėtų nurodyti miego būsenos lygį, kuris gali būti pasiekiamas automatiškai. Jeigu gaminyje gali automatiškai persijungti į kelis vienas po kito einančius „miego“ režimo lygius, gamintojas savo nuožiūra nusprendžia, kuris iš tų lygių naudojamas vertinant; tačiau nurodytas numatytasis delsos laikas turi atitikti tą naudojamą lygį;
- c) numatytasis delsos laikas netaikomas OM gaminiams, kurie, būdami parengties būsenos, gali atitikti miego būsenos reikalavimus.

6 lentelė

Privalomas numatytasis delsos laikas iki perėjimo į miego būseną, taikomas OM gaminiams

Gaminio tipas	Lapų formatas	Gaminio sparta (vienspalviai atvaizdai) s , apskaičiuota pagal bandymo metodą (atspaudais per minutę arba nespaltvotais atspaudais per minutę)	Privalomas numatytasis delsos laikas iki perėjimo į miego būseną, t_{SLEEP_REQ} (minutėmis)
Kopijavimo įrenginys	Didelis	$s \leq 30$	30
		$s > 30$	60
Faksas	Mažas arba standartinis	Visi	5
DFĮ	Mažas arba standartinis	$s \leq 10$	15
		$10 < s \leq 20$	30
		$s > 20$	60
	Didelis	$s \leq 30$	30
$s > 30$		60	
Spausdintuvas	Mažas arba standartinis	$s \leq 10$	5
		$10 < s \leq 20$	15
		$20 < s \leq 30$	30
		$s > 30$	60
	Didelis	$s \leq 30$	30
		$s > 30$	60
Skaitytuvas	Visi	Visi	15
Pašto aparatas	Visi	$s \leq 50$	20
		$50 < s \leq 100$	30
		$100 < s \leq 150$	40
		$s > 150$	60

3.4.4. Miego būsenos vartojamoji galia. Išmatuota miego būsenos vartojamoji galia (P_{SLEEP}) turi būti ne didesnė nei pagal 7 lygtį nustatyta didžiausia miego būsenos vartojamoji galia (P_{SLEEP_MAX}), laikantis toliau nurodytų sąlygų:

- a) papildomų funkcijų įtaisais galima laikyti tik tokias sąsajas, kurios yra įdiegtos ir naudojamos bandymo metu, įskaitant bet kokias fakso sąsajas;
- b) gaminio funkcija, kurią teikia skaitmeninės sąsajos įrenginys, nelaikoma papildomų funkcijų įtaisu;

- c) viena, tačiau kelias funkcijas atliekanti sąsaja gali būti skaičiuojama tik vieną kartą;
- d) bet kokia kaip vieno sąsajos tipo apibrėžti atitinkanti sąsaja klasifikuojama pagal jos funkciją, kuri naudojama bandymo metu;
- e) gaminių, kurie būdami parengties būsenos atitinka miego būsenos galios reikalavimus, galios daugiau automatiškai mažinti neprivaloma, kad toks gaminys atitiktų miego būsenos reikalavimus.

7 lygtis. OM gaminių didžiausios miego būsenos vartojamosios galios apskaičiavimas

$$P_{SLEEP_MAX} = P_{MAX_BASE} + \sum_1^n Adder_{INTERFACE} + \sum_1^m Adder_{OTHER}$$

Čia:

- P_{SLEEP_MAX} – didžiausia miego būsenos vartojamoji galia vatais (W), suapvalinta iki vato dešimtųjų dalių,
- P_{MAX_BASE} – pagrindinio žymėjimo variklio didžiausia miego būsenos leidžiamoji galia vatais, nustatyta pagal 7 lentelę,
- $Adder_{INTERFACE}$ – atliekant bandymą naudojamų sąsajos papildomų funkcijų įtaisų (įskaitant visas fakso funkcijas) leidžiamoji galia vatais, gamintojo nustatyta pagal 8 lentelę lentelę,
- n – atliekant bandymą naudojamų sąsajos papildomų funkcijų įtaisų (įskaitant visas fakso funkcijas) nustatytą leidžiamosios galios lygių skaičius, kuris negali viršyti 2,
- $Adder_{OTHER}$ – visų atliekant bandymą naudojamų ne sąsajos papildomų funkcijų įtaisų leidžiamoji galia vatais, gamintojo nustatyta pagal 8 lentelę, ir
- m – visų atliekant bandymą naudojamų ne sąsajos papildomų funkcijų įtaisų, kuriems taikoma leidžiamoji galia, skaičius (neribojamas).

7 lentelė

Pagrindinio žymėjimo variklio miego būsenos leidžiamoji galia

Gaminio tipas	Lapų formatas	Žymėjimo technologija				P_{MAX_BASE} (vatais)
		Smūginė	Rašalinė	Visos kitos	Netaikoma	
Kopijavimo įrenginys	Didelis			x		8,2
Faksas	Standartinis		x			0,6
Pašto aparatas	Netaikoma		x	x		5,0
DFĮ	Standartinis	x	x			0,6
	Didelis		x			4,9
					x	

Gaminio tipas	Lapų formatas	Žymėjimo technologija				P_{MAX_BASE} (vatais)
		Smūginė	Rašalinė	Visos kitos	Netaikoma	
Spausdintuvas	Mažas	x	x	x		4,0
	Standartinis	x	x			0,6
	Didelis	x		x		2,5
				x		4,9
Skaitytuvas	Bet kuris				x	2,5

8 lentelė

Papildomų funkcijų įtaisų miego būsenos leidžiamoji galia

Įtaiso tipas	Jungties tipas	Didžiausia duomenų perdavimo sparta, r (Mbit per sekundę)	Aprašymas	Papildomų funkcijų įtaisų leidžiamoji galia (vatais)
Sąsaja	Laidinė	$r < 20$	Priskiriama: USB 1.x, IEEE 488, IEEE 1284/Parallel/Centronics, RS232.	0,2
		$20 \leq r < 500$	Priskiriama: USB 2.x, IEEE 1394/FireWire/i.LINK, 100 Mbit ethernetas.	0,4
		$r \geq 500$	Priskiriama: USB 3.x, 1G ethernetas.	0,5
		Visos	Priskiriama: atminties kortelių ir (arba) išmaniųjų kortelių skaitytuvai, kamerų sąsajos, „PictBridge“.	0,2
	Faksinis modemas	Visos	Taikoma tik faksams ir DFĮ.	0,2
	Belaidė, radijo dažnių (RD)	Visos	Priskiriama: „Bluetooth“, 802.11.	2,0
	Belaidė, infraraudonųjų spindulių (IR)	Visos	Priskiriama: „IrDA“.	0,1
Belaidis ragelis	Netaikoma	Netaikoma	Vaizdo atkūrimo įrangos gebėjimas palaikyti ryšį su belaidžiu rageliu. Taikoma tik vieną kartą, neatsižvelgiant į tai, kiek belaidžių ragelių numatyta pagal gaminio projektą. Į paties belaidžio ragelio galios reikalavimus neatsižvelgiama.	0,8
Atmintinė	Netaikoma	Netaikoma	Taikoma vaizdo atkūrimo įrangos vidiniams duomenų saugojimo ištekliams. Taikoma visiems vidinės atmintinės tomams ir turėtų būti atitinkamai koreguojama pagal RAM. Ši papildomų funkcijų įtaiso leidžiamoji galia netaikoma standiesiems diskams ir atminties kortelėms.	0,5/GB

Įtaiso tipas	Jungties tipas	Didžiausia duomenų perdavimo sparta, r (Mbit per sekundę)	Aprašymas	Papildomų funkcijų įtaisų leidžiamoji galia (vatais)
Skaitytuvai	Netaikoma	Netaikoma	Taikoma tik DFĮ ir kopijavimo įrenginiams. Priskiriama: šaltojo katodo liuminescencinių lempų (ŠKLL) arba kitokia technologija, pvz., šviesos diodų (LED), halogenų, kaitinamojo katodo liuminescencinių lempų (KKLL), ksenono lempų ir vamzdinė liuminescencinė technologijos. (Taikoma tik vieną kartą, nepaisant lempos dydžio ir lempų (balionų) skaičiaus.)	0,5
Maitinimo šaltinis	Netaikoma	Netaikoma	Taikoma pašto aparatų ir standartinio formato gaminių, kuriuose naudojami rašalinė ir smūginė žymėjimo technologijos, vidiniams ir išoriniams maitinimo šaltiniams, kurių vardinė išėjimo galia (POUT) viršija 10 vatų.	0,02 x (POUT - 10,0)
Jutiklinio ekrano monitorius	Netaikoma	Netaikoma	Taikoma tiek vienspalvio, tiek spalvinio jutiklinio ekrano monitoriams.	0,2
Vidiniai diskų įtaisai	Netaikoma	Netaikoma	Tai gali būti bet kokios didelės talpos laikmenos, įskaitant standžiuosius diskus ir puslaidininkius diskus. Netaikoma išorinių diskų įtaisų sąsajoms.	0,15

3.4.5. Budėjimo būsenos vartojamoji galia. Budėjimo veiksenos vartojamoji galia, kuria laikoma parengties, miego arba išjungties būsenos vartojamoji galia – mažiausioji iš jų, išmatuota pagal šią bandymo procedūrą, – turi būti ne didesnė nei 9 lentelėje nurodyta didžiausia budėjimo veiksenos vartojamoji galia, laikantis tokios sąlygos:

vaizdo atkūrimo įranga turi atitikti budėjimo veiksenos vartojamosios galios reikalavimą, nepriklausomai nuo bet kokių kitų prie jos prijungtų įtaisų (pvz., pagrindinio kompiuterio) būklės.

9 lentelė

Didžiausia budėjimo būsenos vartojamoji galia

Gaminio tipas	Didžiausia budėjimo veiksenos vartojamoji galia (vatais)
Visi OM gaminiai	0,5

4. Bandymas

4.1. Bandymo metodai

Atliekant vaizdo atkūrimo įrangos gaminių bandymą, jų atitiktis ENERGY STAR reikalavimams nustatoma 10 lentelėje nurodytais bandymo metodais.

10 lentelė

Atitiktis ENERGY STAR reikalavimams bandymo metodai

Gaminio tipas	Bandymo metodas
Visi gaminiai	ENERGY STAR vaizdo atkūrimo įrangos bandymo metodas, 2012 m. gegužės mėn. redakcija

4.2. Būtinai bandomų įrenginių skaičius

4.2.1. Reprezentatyvieji modeliai bandymui parenkami atsižvelgiant į šiuos reikalavimus:

- a) nustatant tam tikro pavienio gaminio modelio atitiktį reikalavimams, reprezentatyviuoju modeliu laikoma tam tikra gaminio sąranka; tokios sąrankos gaminį numatoma žymėti ir pardavinėti su ENERGY STAR ženklu;
- b) nustatant gaminių grupės, kurioje nėra 1 tipo skaitmeninės sąsajos įrenginio, atitiktį reikalavimams, reprezentatyviuoju modeliu laikoma daugiausia energijos vartojanti tos gaminių grupės sąranka. Bet kokie vėlesni neigiami bet kurio tos grupės modelio bandymo rezultatai (pvz., tikrinant atitiktį reikalavimams) turės poveikį visiems tos gaminių grupės modeliams;
- c) nustatant gaminių grupės, kurioje yra 1 tipo skaitmeninės sąsajos įrenginys, atitiktį reikalavimams, bandymas atliekamas naudojant didžiausio energijos suvartojimo vaizdo atkūrimo įrangos sąranką ir daugiausia energijos vartojantį tos gaminių grupės skaitmeninės sąsajos įrenginį. Bet kokie vėlesni neigiami bet kurio tos grupės modelio ir visų kartu su vaizdo atkūrimo įranga parduodamų 1 tipo skaitmeninės sąsajos įrenginių (įskaitant skaitmeninės sąsajos įrenginius, kurie nebuvo išbandyti kartu su vaizdo atkūrimo įrangos gaminiu) bandymo rezultatai turės poveikį visiems tos gaminių grupės modeliams. Vaizdo atkūrimo įrangos gaminiai be 1 tipo skaitmeninės sąsajos įrenginio šiai gaminių grupei nepriskiriami – tikrinant atitiktį reikalavimams jie turi būti priskirti atskirai grupei be 1 tipo skaitmeninės sąsajos įrenginio.

4.2.2. Bandymui parenkama po vieną kiekvieno reprezentatyviojo modelio įrenginį.

4.3. Atitiktis tarptautinės rinkos reikalavimams

Gaminių atitiktis reikalavimams patikrinama pagal kiekviename rinkoje, kurioje jie bus parduodami ir reklamuojami kaip atitinkantys ENERGY STAR reikalavimus, naudojamą maitinimo įtampos ir dažnio derinį.

5. Naudotojo sąsaja

Gamintojams rekomenduojama gaminius projektuoti pagal naudotojo sąsajos standartą IEEE 1621 „Biuruose ir (arba) buityje naudojamų elektroninių įrenginių galios valdymo naudotojo sąsajos elementų standartas“ (angl. *Standard for User Interface Elements in Power Control of Electronic Devices Employed in Office/Consumer Environments*). Daugiau informacijos žr. <http://eetd.LBL.gov/Controls>.

6. Įsigaliojimo data

Įsigaliojimo data: ENERGY STAR vaizdo atkūrimo įrangos specifikacijos 2.0 versija įsigalioja 2014 m. sausio 1 d. ENERGY STAR ženklu žymimas gaminio modelis turi atitikti jo pagaminimo dieną galiojančią ENERGY STAR specifikaciją. Kiekvienas įrenginys turi pagaminimo datą, t. y. datą, kada jis laikomas visiškai surinktu.

6.1. Būsimos specifikacijos peržiūros. JAV AAA ir Europos Komisija pasilieka teisę keisti šią specifikaciją, jeigu dėl technologijų ir (arba) rinkos pokyčių pasikeistų jos naudingumas vartotojams, pramonei ar aplinkai. Kaip ir anksčiau, specifikacijos pakeitimai daromi tariantis su suinteresuotosiomis šalimis. Pažymėtina, kad jei specifikacija bus keičiama, atitiktis ENERGY STAR reikalavimams nebus automatiškai patvirtinama visam gaminio modelio gyvavimo laikotarpiui.

6.2. Peržiūrint specifikaciją svarstymini klausimai

- a) Bandymo metodų pakeitimai. JAV AAA, JAV Energetikos departamentas ir Europos Komisija toliau stebės, kaip vaizdo atkūrimo techninėje įrangoje diegiama tarpinių serverių naudojimo (angl. *proxying*) funkcija, ir svarstys galimybę sukurti bandymo metodą, pagal kurį būtų nustatomas ryšio tinkle palaikymas su tarpiniu serveriu (pvz., atitinkančiu ECMA-393 ProxZzy standartą miego būsenos pagrindiniams įrenginiams). JAV AAA, Energetikos departamentas ir Europos Komisija taip pat įvertins galimybę išmatuoti ir pranešti naudotojui pateikiamo gaminio spartą, OM gaminių perėjimo į aktyvią veikseną iš miego arba išjungties būsenos laiką ir pabudimą iš miego būsenos dėl įprastų tinklo įvykių.

- b) TEC reikalavimai, išreikšti kilovatvalandėmis per metus. JAV AAA ir Europos Komisija į TEC lenteles įtraukė papildomų stulpelių, kuriuose atitinkami reikalavimai išreikšti ne tik kilovatvalandėmis per savaitę, kaip dabar įprasta, bet ir kilovatvalandėmis per metus. Nors šie duomenys pateikiami tik informavimo tikslu, JAV AAA ir Europos Komisija svarstys galimybę būsimoje specifikacijos redakcijoje palikti tik šį vienintelį TEC matavimo vienetą, siekiant išspręsti problemas dėl pranešamų duomenų tikslumo ir palyginimo su kitais ENERGY STAR gaminiais (kurių duomenys paprastai pranešami išreikšti kilovatvalandėmis per metus).
- c) Kitoms spausdinamosioms ir nuskaitomosioms laikmenoms, išskyrus popierių, skirta įranga. JAV AAA ir Europos Komisijai dažnai pateikiama klausimų apie gaminių, kurių naudojamos spausdinamosios ar nuskaitomosios laikmenos yra ne popierius (o, pvz., audinys, mikrofilmas ar kt.), atitiktį reikalavimams; jos pritaria, kad būtų pateikiami duomenys apie tokių gaminių energijos suvartojimą. Tokie duomenys padėtų būsimoje specifikacijos versijoje parengti šiems gaminiams taikytinus reikalavimus.
- d) Profesinės paskirties gaminiai (didelės spartos TEC gaminiai, skirti spausdinti ant sunkesnių, didesnių popieriaus lakštų). JAV AAA ir Europos Komisija sužinojo, kad kai kuriems didelės spartos TEC gaminiams keliami papildomi reikalavimai dėl didesnių ir sunkesnių popieriaus lakštų apdorojimo. JAV AAA ir Europos Komisija svarstys galimybę būsimoje šios specifikacijos versijoje nustatyti atskirą tokių gaminių kategoriją.
- e) Įvairių TEC kategorijų gaminiams keliamų reikalavimų atskyrimas. Vaizdo atkūrimo įrangos specifikacijų 1 ir 2 versijose JAV AAA ir Europos Komisija darė prielaidą, kad spalvinių gaminių TEC būtų didesnės nei vienspalvių gaminių dėl didesnio jų sudėtingumo, o daugiafunkčių gaminių TEC – didesnės nei gaminių, kurie atlieka vienintelę funkciją. TEC reikalavimai nustatyti atsižvelgiant į šiuos skirtumus. Tačiau JAV AAA ir Europos Komisija neseniai sužinojo, kad spalviniai DFI (aukščiausios klasės gaminiai) gali turėti tokių energijos taupymo funkcijų, kad suvartotų dar mažiau energijos negu vienspalviai gaminiai, kurie nėra DFI. Todėl JAV AAA ir Europos Komisija svarstys galimybę ateityje atskirti TEC reikalavimus, kad būtų pripažinti našiausieji gaminiai iš visų TEC kategorijų.
- f) Taikymo srities persvarstymas. JAV AAA ir Europos Komisija gali pakartotinai įvertinti esamą vaizdo atkūrimo įrangos rinką, siekdamas nustatyti, ar dabartinė taikymo sritis, aprėpianti įvairius gaminius, tebėra tinkama ir ar ENERGY STAR ženklas toliau padeda rinkoje atskirti visas gaminių klases, kurioms jis taikomas.
- g) Dvipusio spausdinimo (kopijavimo) reikalavimų išplėtimas. Aplinkos apsaugos agentūra ir Europos Komisija gali iš naujo įvertinti reikalavimus dėl pagrindiniame gaminyje integruotos dvipusio spausdinimo (kopijavimo) funkcijos ir apsvaistyti, kaip būtų galima sugriežtinti neprivalomus reikalavimus. Pakeitus reikalavimus taip, kad jie būtų plačiau taikomi gaminiams, kurių pagrindinis žymėjimo variklis atlieka dvipusio spausdinimo (kopijavimo) funkciją, tikriausiai būtų sunaudojama mažiau popieriaus.

D priedėlis

Bandymo metodas vaizdo atkūrimo įrangos energijos suvartojimui nustatyti

1. Apžvalga

Nustatant, ar gaminiai atitinka reikalavimus pagal ENERGY STAR vaizdo atkūrimo įrangos atitikties reikalavimams kriterijus, taikomas toliau aprašytas bandymo metodas.

2. Taikymas

ENERGY STAR bandymo reikalavimai priklauso nuo vertinamų gaminių funkcijų. 11 lentelėje nustatyta, kada turi būti taikomas kiekvienas šio dokumento skirsnis.

11 lentelė

Bandymo procedūros taikymas

Gaminio tipas	Lapų formatas	Žymėjimo technologija	ENERGY STAR vertinimo metodas
Kopijavimo įrenginys	Standartinis	Tiesioginė terminė (TT), dažiklio sublimacijos (DS), elektrofotografijos (EF), kietojo rašalo (KR), terminio perkėlimo (TP)	Tipinės energijos sąnaudos (TEC)
	Didelis	TT, DS, EF, KR, TP	Veikimo režimo (OM)

Gaminio tipas	Lapų formatas	Žymėjimo technologija	ENERGY STAR vertinimo metodas
Skaitmeninis dauginimo įrenginys	Standartinis	Trafaretinė	TEC
Faksas	Standartinis	TT, DS, EF, KR, TP	TEC
		Rašalinė (RŠ)	OM
Pašto aparatas	Visi	TT, EF, RŠ, TP	OM
Daugiafunkcis įrenginys (DFI)	Standartinis	Našioji RŠ, TT, DS, EF, KR, TP	TEC
		RŠ, smūginė	OM
	Didelis	TT, DS, EF, RŠ, KR, TP	OM
Spausdintuvas	Standartinis	Našioji RŠ, TT, DS, EF, KR, TP	TEC
		RŠ, smūginė	OM
	Didelis arba mažas	TT, DS, EF, smūginė, RŠ, KR, TP	OM
	Mažas	Našioji RŠ	TEC
Skaitytuvas	Visi	Netaikoma	OM

3. Apibrėžtys

Jei nenurodyta kitaip, visi šiame dokumente vartojami terminai atitinka ENERGY STAR vaizdo atkūrimo įrangos atitikties reikalavimams kriterijuose pateiktas apibrėžtis.

4. Bandymo sąranka

Bendroji bandymo sąranka

4.1. Bandymo sąranka ir prietaisai. Bandymo sąranka ir prietaisai visuose šios procedūros etapuose turi atitikti reikalavimus, nustatytus Tarptautinės elektrotechnikos komisijos (IEC) 62301 standarto 2.0 red. „Buitinių elektros prietaisų budėjimo būsenos vartojamosios galios matavimas“ 4 skirsnyje „Bendrosios matavimo sąlygos“. Jei reikalavimai yra priešaringi, pirmenybė teikiama ENERGY STAR bandymo metodui.

4.2. Įėjimo kintamoji srovė. Gaminiai, kurie turi būti maitinami iš kintamosios elektros srovės tinklo, prijungiami prie atitinkamai rinkai tinkamos įtampos srovės šaltinio, kaip nustatyta 12 arba 13 lentelėje.

a) Gaminiai, kurie pristatomi su išoriniais maitinimo šaltiniais, pirmiausia prijungiami prie išorinio maitinimo šaltinio, o tada prie įtampos šaltinio, nurodyto 12 arba 13 lentelėje.

b) Jei gaminys yra skirtas veikti konkrečioje rinkoje esant įtampos ir dažnio deriniui, kuris skiriasi nuo toje rinkoje įprasto įtampos ir dažnio derinio (pvz., 230 V/60 Hz Šiaurės Amerikoje), įrenginys išbandomas taikant gamintojo jam nustatytą įtampos ir dažnio derinį. Taikomas įtampos ir dažnio derinys turi būti nurodytas.

12 lentelė

Įėjimo galios reikalavimai, taikomi gaminiams, kurių gaminio lentelėje nurodyta vardinė galia yra ne didesnė kaip 1 500 W

Rinka	Įtampa	Įtampos leidžiamoji nuokrypa	Didžiausias visuminis netiesinių iškreipčių faktorius	Dažnis	Leidžiamoji dažnio nuokrypa
Šiaurės Amerika, Taivanas	115 V AC	+/- 1,0 %	2,0 %	60 Hz	+/- 1,0 %
Europa, Australija, Naujoji Zelandija	230 V AC	+/- 1,0 %	2,0 %	50 Hz	+/- 1,0 %
Japonija	100 V AC	+/- 1,0 %	2,0 %	50 Hz/60 Hz	+/- 1,0 %

13 lentelė

Įėjimo galios reikalavimai, taikomi gaminiais, kurių gaminio lentelėje nurodyta vardinė galia yra didesnė kaip 1 500 W

Rinka	Įtampa	Įtampos leidžiamoji nuokrypa	Didžiausias visuminis netiesinių iškreipčių faktorius	Dažnis	Leidžiamoji dažnio nuokrypa
Šiaurės Amerika, Taivanas	115 V AC	+/- 4,0 %	5,0 %	60 Hz	+/- 1,0 %
Europa, Australija, Naujoji Zelandija	230 V AC	+/- 4,0 %	5,0 %	50 Hz	+/- 1,0 %
Japonija	100 V AC	+/- 4,0 %	5,0 %	50 Hz/60 Hz	+/- 1,0 %

4.3. Žemosios įtampos nuolatinės srovės įėjimo galia

- a) Gaminiai gali būti maitinami iš žemosios įtampos nuolatinės srovės šaltinio (pvz., per tinklo ar duomenų jungtį) tik tuo atveju, jei tas nuolatinės srovės šaltinis yra vienintelis priimtinas gaminio maitinimo šaltinis (t. y. nėra kintamosios srovės kištuko ar išorinio maitinimo šaltinio).
- b) Žemosios įtampos nuolatinė srove maitinami gaminiai atliekant bandymą komplektuojami su kintamąja srove maitinamu nuolatinės srovės šaltiniu (pvz., kintamąja srove maitinamu USB magistralės šakotuvu).

Kintamosios srovės šaltinis, iš kurio atliekant bandymą yra tiekama nuolatinė srovė, per visus bandymus turi būti užregistruotas ir nurodytas.

c) Matuojant bandomo įrenginio (BĮ) galią pagal šio metodo 5 skirsnį nurodoma:

- 1) bandomu įrenginiu apkrauto žemosios įtampos nuolatinės srovės šaltinio kintamosios srovės vartojamoji galia (P_L) ir
- 2) žemosios įtampos nuolatinės srovės šaltinio be apkrovos kintamosios srovės vartojamoji galia (P_S).

4.4. Aplinkos temperatūra. Aplinkos temperatūra turi būti $23\text{ °C} \pm 5\text{ °C}$.

4.5. Santykinis drėgnis. Santykinis drėgnis turi būti 10–80 %.

4.6. Galios matuoklis. Galios matuokliai turi turėti tokias savybes:

- a) Mažiausia dažninė charakteristika – 3,0 kHz;
- b) Mažiausia skyra:
 - 1) 0,01 W, kai matavimo vertės nesiekia 10 W;
 - 2) 0,1 W, kai matavimo vertės yra nuo 10 iki 100 W;
 - 3) 1 W, kai matavimo vertės yra nuo 100 W iki 1,5 kW, ir
 - 4) 1,0 W, kai matavimo vertės viršija 1,5 kW.
- 5) Atliekant kaupiamosios energijos matavimus, skalės padalos turėtų būti tokios, kokios, paverstos vidutine galia, dažniausiai atitinka tas vertes. Kaupiamosios energijos matavimams skaičius, leidžiantis nustatyti reikiamą tikslumą, yra didžiausia galios vertė per matuojamą laikotarpį, o ne vidurkis, kadangi pagal didžiausią skaičių nustatoma, kokios reikia matavimo įrangos, ir jos sąranka.

- 4.7. Matavimo neapibrėžtis (¹):
- atliekant 0,5 W ar didesnės galios matavimus neapibrėžtis turi būti 2 % ar mažesnė, kai pasiklivimo lygis yra 95 %;
 - atliekant mažesnės nei 0,5 W galios matavimus neapibrėžtis turi būti 0,02 W ar mažesnė, kai pasiklivimo lygis yra 95 %.
- 4.8. Laiko matavimas. Laiko matavimai gali būti atliekami paprastu sekundmačiu ar kitu laikmačiu, kurį galima nustatyti bent 1 sekundės tikslumu.
- 4.9. Popieriaus specifikacijos:
- Standartinio formato lapams skirtų gaminių bandymas atliekamas pagal 14 lentelę.
 - Standartinio bei mažo formato ir nepjaustytiems lapams skirtų gaminių bandymas atliekamas naudojant bet kurio tinkamo dydžio popieriaus lapus.

14 lentelė

Popieriaus dydžio ir svorio reikalavimai

Rinka	Popieriaus dydis	Bazinis svoris (g/m ²)
Šiaurės Amerika, Taivanas	8,5 × 11 colių	75
Europa, Australija, Naujoji Zelandija	A4	80
Japonija	A4	64

5. **Žemosios įtampos nuolatinės srovės maitinimo šaltinio matavimas, taikomas visiems gaminiams**
- 5.1. Prijunkite nuolatinės srovės šaltinį prie galios matuoklio ir atitinkamo kintamosios srovės šaltinio, kaip nurodyta 12 lentelėje.
- 5.2. Įsitikinkite, kad nuolatinės srovės šaltinis yra neapkrautas.
- 5.3. Palaukite, kol nuolatinės srovės šaltinis nusistovės (ne mažiau kaip 30 minučių).
- 5.4. Išmatuokite ir užregistruokite neapkrauto nuolatinės srovės maitinimo šaltinio galią (P_S) pagal IEC 62301 (1.0 redakcija).
6. **BĮ sąranka iki bandymo, taikoma visiems gaminiams**
- 6.1. Bendroji sąranka
- 6.1.1. Apskaičiuojama ir registruojama gaminio sparta. Apskaičiuojama ir registruojama gaminio sparta visais atvejais yra didžiausioji gamintojo nurodyta sparta pagal toliau nurodytus kriterijus, išreikšta atvaizdų skaičiumi per minutę (apm) ir suapvalinta iki artimiausio sveikąjo skaičiaus.
- Paprastai vienas standartinio dydžio gaminiu iš vienos pusės atspausdintas, nukopijuotas arba nuskaitytas A4 formato arba 8,5 × 11 colių dydžio lapas per minutę yra lygus 1 atvaizdui per minutę (apm).

Veikiant dvipusiu režimu, vienas iš abiejų pusių atspausdintas, nukopijuotas arba nuskaitytas A4 formato arba 8,5 × 11 colių dydžio lapas per minutę yra lygus 2 atvaizdams per minutę (apm).
 - Visų gaminių sparta nustatoma remiantis:
 - gamintojo nurodyta spausdinimo sparta, nebent gaminyje negali spausdinti, arba

(¹) Matavimo neapibrėžties skaičiavimus reikėtų atlikti pagal IEC 62301 2.0 red. D priedėlį. Skaičiuojama tik dėl matavimo prietaiso atsiradusi neapibrėžtis.

- 2) gamintojo nurodyta kopijavimo sparta, nebent gaminys negali nei spausdinti, nei kopijuoti, arba
- 3) gamintojo nurodyta nuskaitymo sparta;
- 4) kai gamintojas ketina patvirtinti gaminio atitiktį reikalavimams tam tikroje rinkoje, tam panaudodamas bandymo rezultatus, pagal kuriuos to gaminio atitiktis reikalavimams buvo nustatyta kitoje rinkoje, naudojant kitokio dydžio (pvz., A4 vietoj 8,5 × 11 colių) popieriaus lapus, ir jeigu to gaminio didžiausia nurodytoji sparta, kaip nustatyta pagal 15 lentelę, skiriasi kuriant atvaizdus ant skirtingo dydžio popieriaus lapų, pasirenkama didžiausia sparta.

15 lentelė

Standartinio, mažo ir didelio formato gaminių, išskyrus pašto aparatus, spartos apskaičiavimas

Lapų formatas	Lapų dydis	Gaminio sparta, s (atspaudai per minutę)
		Čia: — s_p – didžiausia gamintojo nurodyta vienspalvio atvaizdavimo nurodytuose lapuose sparta, išreikšta atvaizdų skaičiumi per minutę, — w – lapų plotis metrais (m), — ℓ – lapų ilgis metrais (m).
Standartinis	8,5 × 11 colių	s_p
	A4	s_p
Mažas	4 × 6 colių	$0,25 \times s_p$
	A6	$0,25 \times s_p$
	Mažesnis nei A6 arba 4 × 6 colių	$16 \times w \times \ell \times s_p$
Didelis	A2	$4 \times s_p$
	A0	$16 \times s_p$

- c) Nepjaustytų lapų spausdinimo gaminių sparta apskaičiuojama pagal 8 lygtį.

8 lygtis. Gaminio spartos apskaičiavimas

$$s = 16 \times w \times s_L$$

Čia:

- s – gaminio sparta atspaudais per minutę,
- w – lapų plotis metrais (m),
- s_L – didžiausia gamintojo nurodyta vienspalvio spausdinimo (kopijavimo) sparta metrais per minutę.

- d) Pašto aparatų gaminių sparta pranešama išreikšta pašto siuntų per minutę skaičiumi (pspm).
- e) Pagal pateiktus nurodymus visais atvejais apskaičiuojama ir nustatant atitiktį reikalavimams naudojama gaminio sparta gali nesutapti su gaminio sparta atliekant bandymą.

6.1.2. Spalvos. Gaminiai, kurie gali atkurti spalvotus atvaizdus, bandomi atkuriant vienspalvius (juodos spalvos) atvaizdus.

- a) Gaminuose, kuriuose nėra juodos spalvos rašalo, naudojama sudėtinė (iš kitų spalvų sudaryta) juoda spalva.

Tinklo jungtys. Gaminiai, kurie pristatyti gali iš karto veikti tinkle, prijungiami prie tinklo.

- b) Gaminiai per visą bandymą turi būti prijungti per vienintelę tinklo ar duomenų jungtį.

Prie BĮ gali būti prijungtas (tiesiogiai arba per tinklą) tik vienas kompiuteris.

- c) Naudojamos tinklo jungties tipas priklauso nuo BĮ savybių; pasirenkama pirmoji iš 16 lentelėje nurodytų jungčių, kuri pristatyta kartu su įrenginiu.

16 lentelė

Atliekant bandymą naudojamos tinklo arba duomenų jungtys

Per bandymą naudotinos jungtys pirmumo tvarka (jos turi būti pateiktos kartu su BĮ)	Visiems gaminiams skirtos jungtys
1	Eternetas – 1 GB/s
2	Eternetas – 100/10 MB/s
3	USB 3.x
4	USB 2.x
5	USB 1.x
6	RS232
7	IEEE 1284 ⁽¹⁾
8	Wi-Fi
9	Kitos laidinės jungtys, pirmumo tvarka – nuo sparčiausių iki lėčiausių
10	Kitos belaidės jungtys, pirmumo tvarka – nuo sparčiausių iki lėčiausių
11	Jei netinka nė viena iš nurodytųjų jungčių, bandymas atliekamas naudojant bet kurią kartu su įrenginiu pateiktą jungtį (arba nenaudojant jokios)

⁽¹⁾ Dar vadinama „Parallel“ arba „Centronics“ sąsaja.

- d) Gaminiai, prijungti prie eterneito pagal 6.1.2 skirsnio c punktą ir gebantys palaikyti eterneito ryšį „Energy Efficient Ethernet“ (IEEE standartas 802.3az) ⁽¹⁾, per visą bandymą turi būti prijungti prie tinklo jungiklio arba maršruto parinktuvo, kuris taip pat palaiko „Energy Efficient Ethernet“.

- e) Visais atvejais turi būti aprašyta, kokio tipo jungtis naudota atliekant bandymą.

Techninės priežiūros režimai. BĮ bandymo metu negali veikti techninės priežiūros, įskaitant spalvų kalibravimo, režimu.

- f) Techninės priežiūros režimai prieš pradėdam bandymą turi būti išjungti.

⁽¹⁾ Elektros ir elektronikos inžinierių (angl. *Institute of Electrical and Electronics Engineers, IEEE*) standartas 802.3az-2010. „IEEE informacinių technologijų standartas. Telekomunikacijos ir keitimasis informacija tarp sistemų. Vietos ir miesto ryšių tinklai. Specialūs reikalavimai. 3 dalis. CSMA/CD (angl. *Carrier Sense Multiple Access with Collision Detection*) prieigos metodas ir fizinio lygmens specifikacijos“, 2010 m.

- g) Gamintojai turi pateikti išsamius nurodymus, kaip išjungti techninės priežiūros režimus, jeigu ši informacija nepateikta gaminio, kuris yra BĮ, dokumentuose ir nėra lengvai randama internete.
- h) Jeigu techninės priežiūros režimo išjungti neįmanoma ir įrenginys ima veikti šiuo režimu atlikdamas ne pirmą, o vėlesnę užduotį, tos techninės priežiūros režimu atliktos užduoties rezultatus galima pakeisti pakaitinės užduoties rezultatais. Tokiu atveju pakaitinė užduotis įtraukiama į bandymo procedūrą iškart po 4 užduoties; apie tai turi būti pranešta. Kiekvienos užduoties trukmė – 15 minučių.

6.2. Faksų sąranka

Visi prie telefono linijos prijungiami faksai ir DFĮ su fakso funkcija atliekant bandymą turi būti prijungti prie telefono linijos, taip pat prijungti 16 lentelėje nurodyta tinklo jungtimi, jeigu BĮ geba veikti tinkle.

- a) Tuo atveju, jeigu nėra veikiančios telefono linijos, ją galima pakeisti linijos imitatoriumi.
- b) Tik faksai yra bandomi naudojant fakso funkciją.

Faksai visada bandomi vieno atvaizdo užduotimis.

6.3. Skaitmeninių dauginimo įrenginių sąranka

Išskyrus toliau nurodytus atvejus, skaitmeniniai dauginimo įrenginiai surenkami ir išbandomi kaip spausdintuvai, kopijavimo įrenginiai arba DFĮ, priklausomai nuo jų funkcijų, su kuriomis jie pristatomi.

- a) Skaitmeniniai dauginimo įrenginiai turi būti bandomi didžiausia deklaruotąja sparta, kuri taip pat yra sparta, naudotina nustatant užduoties dydį bandymui atlikti, o ne numatyta sparta (kaip pristatyta), jeigu jos skiriasi.
- b) Bandant skaitmeninius įrenginius naudojamas tik vienas originalus atvaizdas.

7. BĮ inicijavimas prieš bandymą, atliekamas visiems gaminiams

Bendras inicijavimas

Prieš pradėdant bandymą BĮ inicijuojamas taip:

- a) BĮ parengiamas pagal gamintojo arba gaminio dokumentuose pateiktus nurodymus:
 - 1) tokie priedai kaip popieriaus tiektuvas, kurie pristatomi kartu su pagrindiniu gaminiu ir kuriuos turėtų įdiegti arba prijungti galutinis naudotojas, įdiegiami taip, kaip yra tinkama tam gaminio modeliui. Per bandymą naudojamam popieriui laikyti skirti popieriaus šaltiniai papildomi popieriaus; BĮ ima popierių iš nustatytojo popieriaus šaltinio, kurio nuostatos turi būti tokios pačios kaip ir pristatytame gaminyje;
 - 2) jeigu atliekant bandymą gaminys yra tiesiogiai arba per tinklą prijungtas prie kompiuterio, tame kompiuteryje turi veikti naujausia gamintojo nustatytosios tvarkyklės versija, prieinama tuo metu, kai atliekamas bandymas, tokiomis nuostatomis, kurios atitinka numatytąsias nuostatas, buvusias pristatant gaminį, nebent šio bandymo metodo aprašyme nurodyta kitaip. Reikia užrašyti, kokia spausdinimo tvarkyklės versija naudojama atliekant bandymą:
 - i) jeigu tam tikros numatytosios nuostatos nėra ir šio bandymo metodo aprašyme nenurodyta, kokia ta nuostata turi būti, bandytojas ją nustato savo nuožiūra ir užregistruoja;
 - ii) kai BĮ prijungiamas per tinklą, prie kurio yra prijungti keli kompiuteriai, spausdinimo tvarkyklės nuostatas turi atitikti tik tas kompiuteris, iš kurio į BĮ siunčiamos spausdinimo užduotys;

3) gaminių, kurie, kai neprijungti prie elektros tinklų, veikia naudodami akumulatorius, akumulatoriai atliekant visus bandymus pašalinami. Jei BĮ veikimas be akumulatoriaus nėra viena iš taikomų sąrankų, bandymas turi būti atliekamas visiškai įkrovus akumuliatorių (-us), būtinai nurodant šią sąranką bandymo rezultatuose. Siekdami užtikrinti, kad akumulatorius būtų visiškai įkrautas, atlikite tokius veiksmus:

- i) jeigu BĮ indikatorius parodo, kada akumulatorius yra visiškai įkrautas, – indikatoriumi išsižiebus tęskite įkrovimą dar 5 valandas;
- ii) jeigu BĮ yra be įkrovimo indikatoriaus, tačiau gamintojo nurodymuose yra užrašyta, kiek apytikriai laiko reikia turimam arba tokios pačios talpos akumulatoriumi įkrauti, tęskite įkrovimą tiek, kiek yra nurodęs gamintojas, ir dar papildomas 5 valandas;
- iii) jeigu nėra indikatoriaus ir gamintojas nenurodė, kiek apytikriai trunka įkrovimas, įkraukite akumuliatorių 24 valandas.

b) Prijunkite BĮ prie jo maitinimo šaltinio.

c) Įjunkite BĮ ir nustatyta tvarka atlikite pradinę sistemos sąranką. Įsitikinkite, kad numatytasis delso laikas atitinka gaminio specifikacijas ir (arba) gamintojo rekomendacijas.

- 1) Bandomo gaminio sparta. Bandomo gaminio spartos nuostatos turi atitikti naudotojui pateikiamo gaminio sąrankos numatytąsias nuostatas.
- 2) TEC gaminių automatinis išjungimas. Jeigu spausdintuvas, skaitmeninis dauginimo įrenginys, faksas arba DFĮ su spausdinimo funkcija turi automatinio išjungimo funkciją, kuri yra veiksmi pristatant gaminį, tai prieš bandymą ji turi būti išjungta.
- 3) OM gaminių automatinis išjungimas. Jeigu automatinio išjungimo funkcija yra suaktyvinta pristatant gaminį, tai ji turi būti suaktyvinta per visą bandymą.

d) Naudotojo valdomos drėgmės mažinimo funkcijos turi būti išjungtos per visą bandymą.

e) Parengimas: išjunkite BĮ ir palikite jį išjungtą 15 minučių.

- 1) Jeigu BĮ yra EP-TEC gaminys, tegu jis pabūna išjungtas dar 105 minutes – iš viso bent 120 minučių (2 valandas).
- 2) Toks parengimas yra reikalingas tik prieš kiekvieno BĮ pirmąjį bandymą.

8. Tipinių energijos sąnaudų (TEC) bandymo procedūra

8.1. Užduoties struktūra

8.1.1. Dienos užduotys. Dienos užduočių skaičius (N_{JOBS}) nustatytas 17 lentelėje.

17 lentelė

Dienos užduočių skaičius (N_{JOBS})

Gaminio sparta (vienspalviai atvaizdai), s (atspaudai per minutę)	Dienos užduočių skaičius (N_{JOBS})
$s \leq 8$	8
$8 < s < 32$	s
$s \geq 32$	32

- 8.1.2. Vienos užduoties atvaizdų skaičius. Atvaizdų skaičius apskaičiuojamas pagal toliau pateiktą 9 lygtį (netaikoma faksams). Siekiant patogumo, 21 lentelėje šio dokumento pabaigoje pateikiami užduoties atvaizdų apskaičiavimo rezultatai pagal kiekvieną gaminio spartą iki 100 atvaizdų per minutę (apm).

9 lygtis. Užduoties atvaizdų skaičiaus apskaičiavimas

$$N_{IMAGES} = \begin{cases} 1 & s < 4 \\ \mathit{int} \left[\frac{(0,5 \times s^2)}{N_{JOBS}} \right] & s \geq 4 \end{cases}$$

Čia:

- N_{IMAGES} – vienos užduoties atvaizdų skaičius, suapvalintas iki artimiausio mažesnio sveikojo skaičiaus,
- s – didžiausia pranešta (vienspalvio) spausdinimo (kopijavimo) sparta, išreikšta atvaizdų skaičiumi per minutę (apm), apskaičiuota pagal šios bandymo procedūros 6.1.1 skirsnį,
- N_{JOBS} – dienos užduočių skaičius, nustatytas iš 17 lentelės.

Bandomasis atvaizdas. Atliekant visus bandymus kaip originalus atvaizdas naudojamas Tarptautinės standartizacijos organizacijos standarte (ISO)/IEC 10561:1999 nustatytas A bandomasis šablonas.

- a) Bandomieji atvaizdai turi būti atvaizduoti 10 punktų dydžio fiksuoto pločio „Courier“ šriftu (arba artimiausiu ekvivalentu).
- b) Saviti vokiečių kalbos rašmenys neturi būti spausdinami, jei gaminyje negali spausdinti vokiečių kalbos rašmenų.

Spausdinimo užduotys. Atliekant bandymą spausdinimo užduotys siunčiamos per 16 lentelėje nurodytą tinklo jungtį iškart prieš vykdant kiekvieną spausdinimo užduotį.

- c) Kiekvienas atvaizdas per spausdinimo užduotį turi būti siunčiamas atskirai (t. y. visi atvaizdai gali būti to paties dokumento dalys), tačiau dokumente neturėtų būti įvardijami kaip kelios vieno originalaus atvaizdo kopijos (nebent tas gaminyje yra skaitmeninis dauginimo įrenginys).
- d) Spausdintuvams ir DFĮ, kurie gali interpretuoti puslapio aprašymo kalbą (PAK) (pvz., spausdintuvo valdymo kalbą PCL, „Postscript“), atvaizdai turi būti siunčiami PAK.

Kopijavimo užduotys.

- e) Bandant kopijavimo įrenginius, kurių sparta ne didesnė kaip 20 apm, turi būti naudojamas vienas kiekvieno reikiamo atvaizdo originalas.
- f) Kopijavimo įrenginiams, kurių sparta didesnė kaip 20 apm, gali būti neįmanoma pasiekti reikalaujamo originalių atvaizdų skaičiaus (dėl ribotų dokumentų tiektuvo galimybių). Šiuo atveju leidžiama daryti kelias kiekvieno atvaizdo originalo kopijas; originalių atvaizdų turi būti ne mažiau kaip dešimt.

Pavyzdys. 50 apm spartos įrenginio, kuriam pagal reikalavimus skiriama 39 vaizdų užduotis, bandymas gali būti atliktas padarant po keturias dešimties originalų arba po tris 13 originalų kopijas.

- g) Originalai gali būti įdėti į dokumentų tiektuvą prieš pradėdant bandymą.

Gaminiai be dokumentų tiektuvo gali gauti visus atvaizdus pagal vieną ant plokštelės padėtą originalą.

Fakso užduotys. Fakso užduotys siunčiamos prijungta telefono linija arba naudojant linijos imitatorių iškart prieš atliekant kiekvieną užduotį.

8.2. Matavimo procedūros

Spausdintuvų, faksų, skaitmeninių dauginimo įrenginių su spausdinimo funkcija ir DFĮ su spausdinimo funkcija TEC matavimas atliekamas pagal 18 lentelę, o kopijavimo įrenginių, skaitmeninių dauginimo įrenginių be spausdinimo funkcijos ir DFĮ be spausdinimo funkcijos – pagal 19 lentelę, laikantis tokių nuostatų:

- a) Popierius. Į BĮ turi būti įdėta pakankamai popieriaus nustatytoms spausdinimo ar kopijavimo užduotims atlikti.
- b) Dvipusis spausdinimas (kopijavimas). Gaminiai bandomi vienpusio spausdinimo režimu, nebent dvipusio spausdinimo režimu sparta būtų didesnė nei vienpusio spausdinimo; pastaruoju atveju gaminiai bandomi dvipusio spausdinimo režimu. Visais atvejais gaminio bandymo režimas ir atitinkama spausdinimo sparta turi būti užregistruoti. Originalai kopijavimui turi būti vienkrypčiai paveikslai.
- c) Energijos matavimo metodas. Visi matavimai registruojami fiksuojant per tam tikrą laiko tarpą suvartotą energiją vatvalandėmis; laikas registruojamas minutėmis.

„Matuoklio nulis“ gali būti nustatomas fiksuojant konkrečiu momentu suvartotos energijos kiekio vertę, užuot fiziškai nustačius nulinį matuoklio rodmenį.

18 lentelė

TEC bandymo procedūra – spausdintuvai, faksai, skaitmeniniai dauginimo įrenginiai su spausdinimo funkcija ir DFĮ su spausdinimo funkcija

Etapas	Pradinė būsena	Veiksmas	Įrašas (etapo pabaigoje)	Matavimo vienetą	Galimos matavimo būsenos
1	Išjungta	Prijungti BĮ prie matuoklio. Įsitikinti, kad įrenginys yra prijungtas prie maitinimo šaltinio ir išjungtas. Nustatyti matuoklio nulinį rodmenį; matuoti energiją 5 minutes arba ilgiau. Užregistruoti energiją ir laiką.	Išjungto prietaiso suvartota energija	Vatvalandės (Wh)	Išjungta
			Bandymo intervalo laikas	Minutės (min)	
2	Išjungta	Išjungti įrenginį. Palaukti, kol įrenginys parodys, kad jis yra parengties būsenos.	—	—	—
3	Parengtis	Išspausdinti užduotį, kurią sudaro bent vienas išvesties atvaizdas, bet ne daugiau kaip po vieną 21 lentelės užduotį. Išmatuoti ir užregistruoti laiką iki momento, kai iš įrenginio bus išstumtas pirmas lapas.	Active0 laikas	Minutės (min)	—
4	Parengtis (arba kita)	Palaukti, kol matuoklis parodys, kad įrenginys perėjo į galutinę miego būseną, arba gamintojo nustatytą laiko tarpą.	—	—	—
5	Miego būsena	Nustatyti matuoklio nulinį rodmenį; 1 valandą matuoti energiją ir fiksuoti laiką. Užregistruoti energiją ir laiką.	Miego būsenos įrenginio suvartota energija, E_{SLEEP}	Vatvalandės (Wh)	Miego būsena
			Miego būsenos laikas, $t_{SLEEP} (\leq 1 \text{ h})$	Minutės (min)	

Etapas	Pradinė būsena	Veiksmas	Įrašas (etapo pabaigoje)	Matavimo vienetas	Galimos matavimo būsenos
6	Miego būsena	Nustatyti matuoklio ir laikmačio nulinius rodmenis. Išspausdinti vieną užduotį (apskaičiuota pirmiau). Matuoti energiją ir fiksuoti laiką. Užregistruoti laiką iki momento, kai iš įrenginio bus išstumtas pirmas lapas. Matuoti energiją 15 minučių nuo užduoties pradžios. Užduotis turi būti baigta per 15 minučių.	Job1 energija, E_{JOB1}	Vatvalandės (Wh)	Perėjimas į aktyviają veikseną, aktyvioji veiksmas, parengtis, miego būsena
			Active1 laikas	Minutės (min)	
7	Parengtis (arba kita)	Pakartoti 6 etapą.	Job2 energija, E_{JOB2}	Vatvalandės (Wh)	Kaip nurodyta pirmiau
			Active2 laikas	Minutės (min)	
8	Parengtis (arba kita)	Pakartoti 6 etapą (nefiksuojant veikimo laiko).	Job3 energija, E_{JOB3}	Vatvalandės (Wh)	Kaip nurodyta pirmiau
9	Parengtis (arba kita)	Pakartoti 6 etapą (nefiksuojant veikimo laiko).	Job4 energija, E_{JOB4}	Vatvalandės (Wh)	Kaip nurodyta pirmiau
10	Parengtis (arba kita)	Nustatyti matuoklio ir laikmačio nulinius rodmenis. Matuoti energiją ir laiką, kol matuoklis ir (arba) įrenginys parodys, kad įrenginys perėjo į miego būseną ar galutinę miego būseną (jei įrenginys turi kelias miego būsenas), arba gamintojo nustatytą laiko tarpą (jei jis yra nurodytas). Užregistruoti energiją ir laiką.	Galutinė energija, E_{FINAL}	Vatvalandės (Wh)	Parengtis, miego būsena
			Galutinis laikas, t_{FINAL}	Minutės (min)	

Pastabos. 4 ir 10 etapai. Kad būtų galima išbandyti tuos įrenginius, kurie neparodo, kada pereina į galutinę miego būseną, gamintojai privalo nurodyti laikotarpį iki persijungimo į galutinę miego būseną.

19 lentelė

TEC bandymo procedūra – kopijavimo įrenginiai, skaitmeniniai dauginimo įrenginiai be spausdinimo funkcijos ir DFĮ be spausdinimo funkcijos

Etapas	Pradinė būsena	Veiksmas	Įrašas	Matavimo vienetas	Galimos matavimo būsenos
1	Išjungta	Prijungti BĮ prie matuoklio. Įsitikinti, kad įrenginys yra prijungtas prie maitinimo šaltinio ir išjungtas. Nustatyti matuoklio nulinių rodmenį; matuoti energiją 5 minutes arba ilgiau. Užregistruoti energiją ir laiką.	Išjungto prietaiso suvartota energija	Vatvalandės (Wh)	Išjungta
			Bandymo intervalo laikas	Minutės (min)	
2	Išjungta	Išjungti įrenginį. Palaukti, kol įrenginys pereis į parengties būseną.	—	—	—
3	Parengtis	Kopijuoti užduotį, kurią sudaro bent vienas atvaizdas, bet ne daugiau kaip po vieną kiekvienos užduoties lentelės užduotį. Išmatuoti ir užregistruoti laiką iki momento, kai iš įrenginio bus išstumtas pirmas lapas.	Active0 laikas	Minutės (min)	—

Etapas	Pradinė būsena	Veiksmas	Įrašas	Matavimo vienetas	Galimos matavimo būsenos
4	Parengtis (arba kita)	Palaukti, kol matuoklis parodys, kad įrenginys perėjo į galutinę miego būseną, arba gamintojo nustatytą laiko tarpą.	—	—	—
5	Miego būsena	Nustatyti matuoklio nulinių rodmenį; matuoti energiją ir laiką 1 valandą arba kol įrenginys persijungs į automatinio išjungimo būseną. Užregistruoti energiją ir laiką.	Miego būsenos įrenginio suvartota energija	Vatvalandės (Wh)	Miego būsena
			Miego būsenos laikas (≤ 1 h)	Minutės (min)	
6	Miego būsena	Nustatyti matuoklio ir laikmačio nulinius rodmenis. Atspausdinti vieną užduotį (apskaičiuota pirmiau). Išmatuoti ir užregistruoti laiką iki momento, kai iš įrenginio bus išstumtas pirmas lapas. Matuoti energiją 15 minučių nuo užduoties pradžios. Užduotis turi būti baigta per 15 minučių.	Job1 energija, E_{JOB1}	Vatvalandės (Wh)	Perėjimas į aktyviąją veikseną, aktyvioji veikseną, parengtis, miego būsena, automatinis išjungimas
			Active1 laikas	Minutės (min)	
7	Parengtis (arba kita)	Pakartoti 6 etapą.	Job2 energija, E_{JOB2}	Vatvalandės (Wh)	Kaip nurodyta pirmiau
			Active2 laikas	Minutės (min)	
8	Parengtis (arba kita)	Pakartoti 6 etapą (nefiksuojant veikimo laiko).	Job3 energija, E_{JOB3}	Vatvalandės (Wh)	Kaip nurodyta pirmiau
9	Parengtis (arba kita)	Pakartoti 6 etapą (nefiksuojant veikimo laiko).	Job4 energija, E_{JOB4}	Vatvalandės (Wh)	Kaip nurodyta pirmiau
10	Parengtis (arba kita)	Nustatyti matuoklio ir laikmačio nulinius rodmenis. Matuoti energiją ir laiką, kol matuoklis ir (arba) įrenginys parodys, kad įrenginys persijungė į automatinio išjungimo būseną, arba gamintojo nustatytą laiko tarpą, jeigu šis etapas pradėtas įrenginiui esant automatinio išjungimo būsenos, užregistruojamos energijos ir laiko vertės yra lygios nuliui.	Galutinė energija, E_{FINAL}	Vatvalandės (Wh)	Parengtis, miego būsena
			Galutinis laikas, t_{FINAL}	Minutės (min)	
11	Automatinis išjungimas	Nustatyti matuoklio nulinių rodmenį; matuoti energiją ir laiką 5 minutes arba ilgiau. Užregistruoti energiją ir laiką.	Automatinio išjungimo energija, E_{AUTO}	Vatvalandės (Wh)	Miego būsena, Automatinis išjungimas
			Automatinio išjungimo laikas, t_{AUTO}	Minutės (min)	

Pastabos. 4 ir 10 etapai. Kad būtų galima išbandyti tuos įrenginius, kurie neparodo, kada pereina į galutinę miego būseną, gamintojai privalo nurodyti laikotarpį iki persijungimo į galutinę miego būseną.

9. Veikimo režimo (OM) bandymo procedūra

Matavimo procedūros

OM galios ir delsos laiko matavimas atliekamas pagal 20 lentelę, laikantis tokių nuostatų:

Galios matavimai. Visi galios matavimai atliekami taikant tik vidutinės galios arba sukauptos energijos metodus, kaip aprašyta toliau.

1) Vidutinės galios metodas. Tikroji vidutinė galia išmatuojama per naudotojo pasirinktą laiko tarpą, ne trumpesnę kaip 5 minutes.

Režimų, kurie trunka trumpiau kaip 5 minutes, tikroji vidutinė galia matuojama visą režimo trukmę.

- 2) Bendros suvartotos energijos metodas. Jei per bandymą naudojamu matuokliu negalima išmatuoti tikrosios vidutinės galios, matuojamas bendras per naudotojo pasirinktą laikotarpį suvartojamos energijos kiekis. Jeigu bandymo prietaisas negali matuoti tikrosios vidutinės galios, išmatuojamos sukauptos energijos sąnaudos per naudotojo pasirinktą laiko tarpą, ne trumpesni kaip 5 minutės. Vidutinė galia nustatoma padalijant sukauptas energijos sąnaudas iš bandymo trukmės.
- 3) Jeigu įrenginiui veikiant bandymo režimu energijos suvartojimas yra periodinio pobūdžio, tuomet bandymas trunka vieną arba daugiau išsistų periodų.

20 lentelė

Veikimo režimo (OM) bandymo procedūra

Etapas	Pradinė būsena	Veiksmas (-ai)	Įrašas	Matavimo vienetas
1	Išjungta	Ijungti BĮ į matuoklį. Ijungti įrenginį. Palaukti, kol įrenginys parodys, kad jis yra parengties būsenos.	—	
2	Parengtis	Spausdinti, kopijuoti arba nuskaityti vieną atvaizdą.	—	
3	Parengtis	Išmatuoti parengties galią.	Parengties galia, P_{READY}	Vatai (W)
4	Parengtis	Palaukti ir išmatuoti numatytąjį delsos laiką, kol įsijungs miego būsena.	Numatytoji miego būsenos delsa, t_{SLEEP}	Minutės (min)
5	Miego būsena	Išmatuoti miego būsenos įrenginio vartojamąją galią.	Miego būsenos vartojamoji galia, P_{SLEEP}	Vatai (W)
6	Miego būsena	Palaukti ir išmatuoti numatytąjį delsos laiką iki automatinio išjungimo būsenos. (Netaikoma, jei automatinio išjungimo būsenos nėra.)	Numatytoji automatinio išjungimo delsa	Minutės (min)
7	Automatinis išjungimas	Išmatuoti automatinio išjungimo būsenos įrenginio vartojamąją galią. (Netaikoma, jei automatinio išjungimo būsenos nėra.)	Automatinio išjungimo būsenos vartojamoji galia, $P_{AUTO-OFF}$	Vatai (W)
8	Automatinis išjungimas	Rankiniu būdu išjungti prietaisą ir palaukti, kol jis išsijungs. (Jei rankinio jungiklio nėra, palaukti, kol įrenginys pereis į mažiausios vartojamosios galios miego būseną ir registruoti galią.)	—	—
9	Išjungta	Išmatuoti išjungto įrenginio vartojamąją galią. (Jei rankinio jungiklio nėra, išmatuoti ir registruoti miego būsenos vartojamąją galią.)	Išjungto įrenginio vartojamoji galia, P_{OFF}	Vatai (W)

Pastabos.

- 1 etapas. Jeigu įrenginys neturi parengties indikatorius, fiksuoti laiką, per kurį suvartojamosios galios lygis stabilizuojasi iki parengties lygio, ir pažymėti tai, pranešant produkto bandymo duomenis.
- 4 etapas. Numatytasis delsos laikas matuojamas nuo užduoties vykdymo pabaigos iki miego būsenos pradžios.
- 4 ir 5 etapai. Jei gaminių miego būsena yra kelių lygių, kartokite šiuos etapus tiek kartų, kiek reikia visiems iš eilės miego būsenos lygiams užregistruoti, ir praneškite šiuos duomenis. Paprastai didelio formato kopijavimo įrenginių ir DFĮ, kuriuose naudojamos aukštos temperatūros žymėjimo technologijos, miego būsena yra dviejų lygių. Bandydami šios būsenos neturinčius gaminius, 4 ir 5 etapus praleiskite.
- 4 ir 5 etapai. Jei gaminiai neturi miego būsenos, išmatuokite ir užregistruokite jų parengties būsenos duomenis.
- 4 ir 6 etapai. Numatytojo delsos laiko matavimai turi būti atliekami paraleliniu būdu, kaupiant nuo 4 etapo pradžios. Pvz., gaminius, nustatytas persijungti į miego būseną per 15 minučių ir persijungti į antrąjį miego būsenos lygį praėjus 30 minučių po persijungimo į pirmąjį miego būsenos lygį, turės numatytąjį 15 minučių delsos laiką iki persijungimo į pirmąjį lygį ir numatytąjį 45 minučių delsos laiką iki persijungimo į antrąjį lygį.

10. Gaminių su skaitmeninės sąsajos įrenginiais bandymo procedūros

Šis etapas taikomas tik gaminiams, kurie turi skaitmeninės sąsajos įrenginį, kaip apibrėžta ENERGY STAR programos reikalavimų, keliamų vaizdo atkūrimo įrangai, 1 skirsnyje.

10.1. Parengties būsenos skaitmeninės sąsajos įrenginio bandymas

10.1.1. Gaminiai, kurie pateikiami naudotojui gali iškart veikti tinkle, per bandymą turi būti prijungti prie tinklo. Kokią tinklo jungtį reikia naudoti, nustatoma pagal 16 lentelę.

10.1.2. Jeigu skaitmeninės sąsajos įrenginys turi atskirą maitinimo laidą, tai, nepaisant to, ar laidas ir valdiklis yra vidiniai, ar išoriniai vaizdo atkūrimo įrangos gaminio elementai, kai pagrindinis gaminys yra parengties būsenos, turi būti atliekamas tik skaitmeninės sąsajos įrenginio 10 minučių trukmės galios matavimas ir užregistruojama vidutinė galia.

10.1.3. Jeigu skaitmeninės sąsajos įrenginys neturi atskiro maitinimo laido, bandytojas privalo išmatuoti skaitmeninės sąsajos įrenginio vartojamą nuolatinės srovės galią, kai visas įrenginys yra parengties būsenos. Turi būti atliekamas skaitmeninės sąsajos įrenginio 10 minučių nuolatinės srovės energijos matavimas ir užregistruojamas galios vidurkis pagrindiniam gaminiui esant parengties būsenos. Dažniausiai tai pasiekama matuojant skaitmeninės sąsajos įrenginio nuolatinės srovės įėjimo akimirkinę galią.

10.2. Miego būsenos skaitmeninės sąsajos įrenginio bandymas

Šis bandymas atliekamas siekiant apskaičiuoti skaitmeninės sąsajos įrenginio miego būsenos vartojamą galią 1 valandos trukmės laikotarpiu. Taip apskaičiuota vertė bus panaudota nustatant vaizdo atkūrimo įrangos gaminių su skaitmeninės sąsajos įrenginiais, kurie būdami miego būsenos geba veikti tinkle, atitiktį reikalavimams.

10.2.1. Gaminiai, kurie pateikiami naudotojui gali iškart veikti tinkle, per bandymą turi būti prijungti prie tinklo. Kokią tinklo jungtį reikia naudoti, nustatoma pagal 16 lentelę.

10.2.2. Jeigu skaitmeninės sąsajos įrenginys turi atskirą maitinimo laidą, tai, nepaisant to, ar laidas ir valdiklis yra vidiniai, ar išoriniai vaizdo atkūrimo įrangos gaminio elementai, kai pagrindinis gaminys yra parengties būsenos, turi būti atliekamas tik skaitmeninės sąsajos įrenginio 1 valandos trukmės galios matavimas ir užregistruojamas galios vidurkis. Baigus šį 1 valandos trukmės galios matavimą, į pagrindinį gaminį nusiunčiama spausdinimo užduotis, siekiant įsitikinti, kad skaitmeninės sąsajos įrenginys geba reaguoti į komandas.

10.2.3. Jeigu skaitmeninės sąsajos įrenginys neturi atskiro maitinimo laido, bandytojas išmatuoja skaitmeninės sąsajos įrenginio vartojamą nuolatinės srovės galią, kai visas įrenginys yra miego būsenos. Turi būti atliekamas skaitmeninės sąsajos įrenginio 1 valandos trukmės tiekiamos nuolatinės srovės galios matavimas ir užregistruojama vidutinė galia pagrindiniam gaminiui esant miego būsenos. Baigus šį 1 valandos trukmės galios matavimą, į pagrindinį gaminį nusiunčiama spausdinimo užduotis, siekiant įsitikinti, kad skaitmeninės sąsajos įrenginys geba reaguoti į komandas.

10.2.4. 10.2.2 ir 10.2.3 atvejais taikomi šie reikalavimai:

a) gamintojai privalo pateikti tokią informaciją:

- 1) ar skaitmeninės sąsajos įrenginio miego būseną yra suaktyvinta pateikiant gaminį naudotojui ir
- 2) numatytąjį laiką iki skaitmeninės sąsajos įrenginio persijungimo į miego būseną;

b) jeigu skaitmeninės sąsajos įrenginys, praėjus 1 valandai, nereaguoja į spausdinimo komandą, pagal bandymo metodą išmatuota parengties būsenos vartojamoji galia užregistruojama kaip miego būsenos vartojamoji galia.

Pastaba. Visa gamintojų nurodyta arba suteikta informacija, skirta gaminių bandymams atlikti, yra skelbiama viešai.

11. Nuorodos

11.1. ISO/IEC 10561:1999. Informacinės technologijos. Raštinės įranga. Spausdinimo prietaisai. Našumo matavimo metodas. 1 ir 2 klasės spausdintuvai.

11.2. IEC 62301:2011. Buitiniai elektriniai aparatai. Parengties būsenos galios matavimas. 2.0 redakcija.

21 lentelė

Apskaičiuotas atvaizdų skaičius per dieną, kai gaminių sparta yra nuo 1 iki 100 apm

Sparta (apm)	Dienos užduočių skaičius	Neapvalintas vienos užduoties atvaizdų skaičius	Užduoties atvaizdų skaičius	Dienos atvaizdų skaičius	Sparta (apm)	Dienos užduočių skaičius	Neapvalintas vienos užduoties atvaizdų skaičius	Užduoties atvaizdų skaičius	Dienos atvaizdų skaičius
1	8	0,06	1	8	36	32	20,25	20	640
2	8	0,25	1	8	37	32	21,39	21	672
3	8	0,56	1	8	38	32	22,56	22	704
4	8	1,00	1	8	39	32	23,77	23	736
5	8	1,56	1	8	40	32	25,00	25	800
6	8	2,25	2	16	41	32	26,27	26	832
7	8	3,06	3	24	42	32	27,56	27	864
8	8	4,00	4	32	43	32	28,89	28	896
9	9	4,50	4	36	44	32	30,25	30	960
10	10	5,00	5	50	45	32	31,64	31	992
11	11	5,50	5	55	46	32	33,06	33	1 056
12	12	6,00	6	72	47	32	34,52	34	1 088
13	13	6,50	6	78	48	32	36,00	36	1 152
14	14	7,00	7	98	49	32	37,52	37	1 184
15	15	7,50	7	105	50	32	39,06	39	1 248
16	16	8,00	8	128	51	32	40,64	40	1 280
17	17	8,50	8	136	52	32	42,25	42	1 344
18	18	9,00	9	162	53	32	43,89	43	1 376
19	19	9,50	9	171	54	32	45,56	45	1 440
20	20	10,00	10	200	55	32	47,27	47	1 504
21	21	10,50	10	210	56	32	49,00	49	1 568
22	22	11,00	11	242	57	32	50,77	50	1 600
23	23	11,50	11	253	58	32	52,56	52	1 664
24	24	12,00	12	288	59	32	54,39	54	1 728
25	25	12,50	12	300	60	32	56,25	56	1 792
26	26	13,00	13	338	61	32	58,14	58	1 856
27	27	13,50	13	351	62	32	60,06	60	1 920
28	28	14,00	14	392	63	32	62,02	62	1 984
29	29	14,50	14	406	64	32	64,00	64	2 048
30	30	15,00	15	450	65	32	66,02	66	2 112
31	31	15,50	15	465	66	32	68,06	68	2 176
32	32	16,00	16	512	67	32	70,14	70	2 240
33	32	17,02	17	544	68	32	72,25	72	2 304
34	32	18,06	18	576	69	32	74,39	74	2 368
35	32	19,14	19	608	70	32	76,56	76	2 432

Sparta (apm)	Dienos užduočių skaičius	Neapvalintas vienos užduoties atvaizdų skaičius	Užduoties atvaizdų skaičius	Dienos atvaizdų skaičius	Sparta (apm)	Dienos užduočių skaičius	Neapvalintas vienos užduoties atvaizdų skaičius	Užduoties atvaizdų skaičius	Dienos atvaizdų skaičius
71	32	78,77	78	2 496	86	32	115,56	115	3 680
72	32	81,00	81	2 592	87	32	118,27	118	3 776
73	32	83,27	83	2 656	88	32	121,00	121	3 872
74	32	85,56	85	2 720	89	32	123,77	123	3 936
75	32	87,89	87	2 784	90	32	126,56	126	4 032
76	32	90,25	90	2 880	91	32	129,39	129	4 128
77	32	92,64	92	2 944	92	32	132,25	132	4 224
78	32	95,06	95	3 040	93	32	135,14	135	4 320
79	32	97,52	97	3 104	94	32	138,06	138	4 416
80	32	100,00	100	3 200	95	32	141,02	141	4 512
81	32	102,52	102	3 264	96	32	144,00	144	4 608
82	32	105,06	105	3 360	97	32	147,02	147	4 704
83	32	107,64	107	3 424	98	32	150,06	150	4 800
84	32	110,25	110	3 520	99	32	153,14	153	4 896
85	32	112,89	112	3 584	100	32	156,25	156	4 992“

ISSN 1977-0723 (elektroninis leidimas)
ISSN 1725-5120 (popierinis leidimas)

Europos Sąjungos leidinių biuras
2985 Liuksemburgas
LIEKSEMBURGAS

LT